

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

19 במאי 2014

867

י"ט באייר התשע"ד

עמוד

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014 574

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014

פרק א': הוראות כלליות

1. בחוק זה – הגדרות

"האחראי על החקירה" – השוטר שמונה להיות האחראי על החקירה, ואם לא מונה – השוטר בעל הדרגה הבכירה ביותר החוקר את העבירה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מנחה בחברה הישראלית. היא באה לידי ביטוי בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. החוק המוצע מטרתו ליצור את האיוון הראוי בין הבטחת יכולתן של רשויות האכיפה לקיים פעולות אכיפה יעילות לשם גילוי עבירות ומניעתן, לבין הצורך למנוע פגיעה בזכויות האמורות באופן העולה על הנדרש להשגת התכלית האמורה. איוון זה מתבטא במתן סמכויות למשטרה ולגופי חקירה נוספים לצד קביעת מגבלות על הפעלת הסמכויות השונות, ביקורת שיפוטית עליהן וקביעת עקרונות מנחים באשר לדרך הפעלת סמכויות אלה.

החוק המוצע נועד להחליף את פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט–1969 (להלן – הפסד"פ), אשר מוצע לבטל את מרבית סעיפיה, למעט סעיפי החילוט המצויים בה. נוסח סעיפי הפסד"פ שמוצע לבטלם מובא להלן בנספח לדברי ההסבר.

לאור ביטול מרבית סעיפי הפסד"פ כאמור מוצע לתקן, בפרק ט' לחוק המוצע, שורה של חיקוקים שמקנים היום סמכויות חיפוש מכוח הפקודה, או מתייחסים להגדרות הקבועות בה.

השפעת החוק המוצע על זכויות הילד: ככלל, הצעת החוק אינה מבחינה בין ילדים לבין אחרים, ולכן השפעתה הכללית הנזכרת לעיל – יצירת איוון ראוי בין יכולת הרשויות לקיים פעולות אכיפה ובין מניעת פגיעה בזכויות במידה העולה על הנדרש – נכונה גם לגבי ילדים. עם זאת, בהצעת החוק קבועות כמה הוראות לעניין קטינים שכלפיהם או בביתם מופעלות סמכויות לפי חוק זה, במטרה להסב תשומת לב מיוחדת לקטינים, ולצמצם את הפגיעה העשויה להיגרם להם בשל הפעלת הסמכויות לפי חוק זה. לעניין הוראות אלה ראו את דברי ההסבר לסעיפים 15, 27 ו-28 המוצעים.

עוד יצוין כי החרגתם של קטינים מההגדרה "מחזיק במקום" – לעניין חיפוש במקום, ומההגדרות "מחזיק" בחומר מחשב ו"בעל הרשאת גישה" לחומר מחשב – לעניין חדירה לחומר מחשב, מביאה לכך שהסדרים חדשים המאפשרים ביצוע חיפוש במקום בהסכמה וחידירה לחומר מחשב בהסכמה (סעיפים 21 ו-90 המוצעים) לא יכולים להתבסס על הסכמתו של קטין.

פרק א': הוראות כלליות

סעיף 1 מוצע להגדיר מונחים שונים המשמשים בחוק המוצע, וביניהם להגדיר את המונח "סמכויות

כללי" – אין לשוטר סמכויות מיוחדות, העולות על סמכויותיו של כל אורח אחר, אלא במידה שהחוק מעניק לו סמכויות מיוחדות כאלו. בכך נבדלת מדינת חוק כמדינתנו מ'מדינת משטרה' בה עומד השוטר, כמכשיר השלטון מעל לחוק" (ראו: ע"פ 229/57 אל נקיב נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יב 850, 852 (התשי"ח)).

הצעת חוק זו (להלן – החוק המוצע או חוק החיפוש) נועדה להשלים את הסדרת דיני החיפוש והתפיסה של רשויות האכיפה בהליכים פליליים. במהלך שנות התשעים בחנה ועדה ציבורית בראשותו של השופט בדימוס דב לוין ז"ל (להלן – הוועדה או ועדת לוין), שופט בית המשפט העליון כתוארו דאז, את מכלול סמכויות האכיפה שבידי המשטרה – מעצר, חיפוש, הצגה, תפיסה וחילוט. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו–1996 (להלן – חוק המעצרים), חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996 (להלן – חוק החיפוש בגוף), וחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה–2005 (להלן – חוק הסמכויות), נחקקו כפרקים להסדרת הסמכויות האמורות על בסיס המלצותיה של הוועדה. החוק המוצע בא להשלים את עבודת החקיקה על בסיס המלצות ועדת לוין בכל הנוגע לסמכויות חיפוש ותפיסה וכן סמכויות נלוות הנוגעות לשימוש בכוח וסמכות כניסה אגב חיפוש או מעצר, זאת בשינויים מסוימים מהמלצות הוועדה, שהושכנסו בעקבות הניסיון שהצטבר בהפעלת הסמכויות ודיונים שנערכו בפרק הזמן שחלף מאז גובשו המלצות הוועדה.

החוק המוצע מחולק לפרקים הדינים בסמכויות האלה: המצאת חפץ או הקפאתו, חיפוש במקום, חיפוש על הגוף (שאינו חיפוש חיצוני או חיפוש פנימי, כהגדרתם בחוק החיפוש בגוף), ותפיסה והחזקה של חפץ. כמו כן כולל החוק המוצע פרק שעניינו הפעלת סמכויות האכיפה האמורות כאשר מדובר בחומר מחשב. הנושא שבו עוסק פרק אחרון זה כמעט ולא נדון בוועדת לוין. הצורך להסדירו בחוק התעורר נוכח השינויים הטכנולוגיים הדרמטיים שהתחוללו במהלך העשור האחרון. הדיונים הארוכים שהתנהלו בעניין פרק זה הם הסיבה המרכזית לעיכוב השלמת החקיקה על בסיס המלצות ועדת לוין.

סמכויות ההמצאה, החיפוש והתפיסה וכן הסמכויות לבצע פעולות בחומר מחשב המוענקות על פי החוק המוצע למשטרה ולגורמי אכיפה נוספים, נוגעות ישירות לזכויות הפרט בחברה. אין ספק כי ההגנה על הפרטיות ועל הביטחון מפני חדירה בלתי מוצדקת לתחום הפרט מהווה ערך יסוד

"בעל חיסיון" – מי שחיסיון מקצועי נועד לטובתו;
 "בעל מקצוע הנהנה מחיסיון" – בעל מקצוע שחל לגביו חיסיון מקצועי;
 "המצאה" – לרבות הצגה או הפקדה;
 "חוק האזנת סתר" – חוק האזנת סתר, התשל"ט-1979;¹
 "חוק החיפוש בגוף" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996;²
 "חוק המחשבים" – חוק המחשבים, התשנ"ה-1995;³
 "חוק המעצרים" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996;⁴
 "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977;⁵
 "חוקר מחשבים מיומן" – מי שהוסמך לפי סעיף 94;
 "חיסיון מקצועי" – חיסיון שנקבע לעניין בעל מקצוע לפי סעיפים 48 עד 51 לפקודת הראיות או לפי ההלכה הפסוקה;
 "חיפוש במקום" – כניסה למקום ועריכת חיפוש בו;
 "חיפוש על הגוף" – חיפוש על פני גופו של אדם שאין בו כדי לחשוף איברים מוצנעים ובכלל זה צילום של סימנים על פני גופו של אדם, וכן חיפוש בבגדיו או בכליו של אדם שהוא נושא על גופו או הנמצאים בקרבתו ובשליטתו המיידית, והכול לרבות חיפוש כאמור הכולל הסרת בגד ולמעט חיפוש חיצוני או חיפוש פנימי כהגדרתם בחוק החיפוש בגוף;
 "חפץ" – לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים ומחשב, וכן בעל חיים;
 "חפץ הקשור לעבירה" – אחד מאלה:

- (1) חפץ שנעברה בו עבירה, ששימש לביצוע עבירה או שאפשר את ביצועה;
- (2) חפץ שהושג כשכר בעד ביצוע עבירה או שהושג כתוצאה מביצועה, והכול במישרין או בעקיפין;
- (3) חפץ שיועד לביצוע עבירה או שיועד להיות שכר בעד ביצועה;

ד ב ר י ה ס ב ר

שום קרבתו לעולם חומר המחשב) ומחשב. מחשב נכלל בהגדרת חפץ, כדי להבהיר את החלוקה בין פרק המחשבים ובין שאר פרקי החוק. ככל שמדובר על הפן הפיזי של המחשב (המחשב עצמו, או אמצעי אחסון של חומר מחשב), יחולו עליו, אלא אם כן נאמר אחרת, הוראות הפרקים הכלליים החלות על חפצים. לעומת זאת, על ה"סימנים והאותות" שמייצר המחשב, כלומר חומר המחשב עצמו, יחול פרק המחשבים (פרק ו') המוצע שכותרתו: פעולות (בחומר מחשב).

להגדרה "חפץ הקשור לעבירה" – הגדרה זו מתייחסת למצבים השונים שבהם חפץ עשוי להיות דרוש להליכי

חיפוש ותפיסה" המאגד את הסמכויות הקבועות בחוק זה לעניין הליכים פליליים, ואת המונח "חיפוש על הגוף" – שבהגדרתו מפורטת משמעות המונח לראשונה בחקיקה, תוך יצירת מדרג בין שני סוגים של חיפוש על הגוף (ראו התיקון המוצע לחוק המעצרים ולחוק הסמכויות, בסעיפים 112 ו-114 לחוק המוצע).

להגדרה "חפץ" – ההגדרה "חפץ" כנוסחה המוצע שונה מזו המצויה כיום בפסד"פ. הכוונה היא להבהיר שכל חפץ, קרי כל דבר שניתן לתפוס, נכלל בהגדרה, ולכן בוודאי שההגדרה כוללת מסמך או כספים. ההגדרה מפרטת רק את היסודות ההכרחיים להבהרה: בעל חיים, פלט (על

¹ ס"ח התשל"ט, עמ' 118.

² ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 226.

- (4) חפץ הנדרש לצורך חקירת עבירה או העשוי לשמש ראיה לביצוע עבירה;
- (5) חפץ שאפשר לחלטו לפי כל דין בשל עבירה;
- "מחזיק" – במקום – המחזיק במקום שהוא בגיר, ולעניין מקום עבודה או בית עסק – המעביד או בעל העסק, שהוא בגיר, וכל בגיר אחר שמונה על ידו להיות אחראי על המקום;
- "מחשב" – כהגדרתו בחוק המחשבים, לרבות אמצעי אחסון אחר של חומר מחשב כהגדרתו בסעיף 72;
- "נשק" – כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005⁶;
- "סמכויות חיפוש ותפיסה" – המצאת חפץ, הקפאת השימוש בחפץ או בזכויות, חיפוש במקום, חיפוש על הגוף, תפיסת חפץ או פעולה בחומר מחשב כמשמעותם בחוק זה;
- "עבירה" – עבירה מסוג עוון או פשע;
- "פקודות משטרת ישראל" – כהגדרתן בפקודת המשטרה;
- "פקודת המשטרה" – פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971⁷;
- "פקודת הראיות" – פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁸;
- "פשע חמור" – עבירה שדינה עשר שנות מאסר או יותר, וכן עבירה שעונשה שבע עד תשע שנות מאסר המנויה בתוספת הראשונה;
- "צו המצאה" – צו לפי סעיף 5;
- "צו הקפאה" – צו לפי סעיף 9;
- "צו חדירה לחומר מחשב" – צו לפי סעיף 82;
- "צו חיפוש במקום" – צו לפי סעיף 14;
- "צו להמצאת חומר מחשב" – צו לפי סעיף 73;
- "צו לחיפוש סמוי" – צו לפי סעיף 22;
- "צו למסירת סטמה או מפתח הצפנה" – צו לפי סעיף 95;
- "צו לפעולה בחומר מחשב" – צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב או צו חדירה לחומר מחשב;
- "צו לשמירת חומר מחשב" – צו לפי סעיף 74;
- "ראש אגף החקירות" – ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל;
- "השר" – שר המשפטים.

ד ב ר י ה ס ב ר

באופן פוזיטיבי – לאחר ביצוע העבירה (למשל חפץ אשר בשל מרמה לא הוחזר לבעל החפץ).

להגדרה "מחזיק" – הגדרה זו מתייחסת לזהותו של האדם שנוכחותו נדרשת בעת ביצוע חיפוש במקום. ההגדרה מתייחסת הן לבית מגורים והן לבית עסק. בשני המקרים

החקירה, המשפט והחילוץ, ועומדת בבסיס כל ההסדרים שבחוק המוצע – לעניין החפצים שניתן להמציא או לתפוס, יסודות העילות לחיפוש במקום ויסודות העילות לחיפוש על הגוף. יצוין כי חפץ שהושג כתוצאה מביצוע עבירה, כאמור בפסקה (2) להגדרה המוצעת, יכול להיות גם חפץ שנותר בידי המחזיק בו – גם אם לא התקבל בידי

⁶ ס"ח התשס"ה, עמ' 758.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

2. (א) אין לעשות שימוש בסמכויות חיפוש ותפיסה אלא אם כן הסמכויות נקבעו בחוק עקרונית או לפי חוק מכוח הסמכה מפורשת בו.

(1) הוראות חוק זה יחולו על סמכויות חיפוש ותפיסה שהוקנו לפי כל חוק, ואם הוקנתה בחוק אחר, לעובד ציבור, סמכות כאמור המוקנית לפי חוק זה לשוטר, יחולו הוראות חוק זה לעניין אותה סמכות, בשינויים המחויבים, והכול אלא אם כן נקבעו בחוק האחר הוראות אחרות.

(2) על אף האמור בפסקה (1) ההוראות שבסעיפי חוק זה המפורטים להלן לא יחולו לעניין סמכות חיפוש ותפיסה שהוקנתה בחוק אחר אלא אם כן נקבע כך במפורש באותו חוק: 5(ב), 9(ג), 17(ב), 27(ב), 2(ב), 4(ג), 31(ב), 32, 34, 35, 43(ב), 45(ב) ו-73(ב), 74(ב) ו-86 לעניין תחולת סעיף 17(ב).

(ב) השימוש בסמכויות חיפוש ותפיסה ייעשה בדרך ובמקום שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל זכויותיו.

(ג) השימוש בסמכויות חיפוש ותפיסה לגבי קטין, ייעשה בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו, וככל האפשר שלא בפרהסיה.

(ד) אין לעשות שימוש בכוח לצורך ביצוע סמכויות חיפוש ותפיסה אלא אם כן נקבע כך בחוק.

ד ב ר י ה ס ב ר

על אף ההוראה בדבר התחולה הכללית, יש הוראות בחוק המוצע שנדרשת החלה מפורשת שלהן. הסעיפים הקובעים הוראות אלה מצוינים במפורש בסעיף קטן (ב) המוצע. עוד מבהיר אותו סעיף קטן, כי אם סמכות לפי החוק המוצע מוקנית לעובד ציבור לפי חוק אחר, החוק המוצע יחול בשינויים המחויבים, ובראש ובראשונה – הסמכות תופעל על ידי עובד הציבור שהוקנתה לו הסמכות ולא על ידי שוטר.

ככלל, החלת הוראות החוק המוצע על גופי חקירה נוספים אינה פוגעת בסמכויותיהם מכוח הסדרים ייחודיים הקיימים בדברי החקיקה שבהם מעוגנות סמכויותיהם של אותם גופים. ביטוי נוסף לכך ניתן בסעיף 105 לחוק המוצע, המסדיר את שמירת הדינים ביחס לסמכויות החקירה של שירות הביטחון הכללי, ושל רשויות המס – לעניין חוקים מסוימים, והכול כמפורט בדברי ההסבר לאותו סעיף.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג), כי השימוש בסמכויות לפי חוק זה ייעשה תוך הבטחת השמירה המרבית על כבוד האדם, פרטיותו וזכויותיו.

בסעיף קטן (ד), מוצע לקבוע כי הפעלת הסמכויות לפי החוק המוצע לגבי קטין תיעשה בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו של הקטין ותוך הימנעות, ככל האפשר, מחשיפת המעורבות המשטרתית בטיפול בקטין בפני הציבור. עיקרון זה עולה בקנה אחד עם עקרונות חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.

התנאי המרכזי הוא היותו של המחזיק במקום בגיר. בבית עסק אין מדובר בכל עובד, אלא בבעלים, במעביד או במי שמונה בידי אחד מהם להיות אחראי על המקום.

סעיף 2 מוצע לעגן בחוק כמה עקרונות כלליים הנוגעים לסמכויות האכיפה שהחוק המוצע מסדיר. עקרונות אלה קיבלו ביטוי כללי בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, וכן ביטוי מפורש בחוק המעצרים ובחוק החיפוש בגוף.

בסעיף קטן (א), מוצע לקבוע כי השימוש בסמכויות שהסדרתן מעוגנת בחוק המוצע ייעשה רק אם הסמכויות נקבעו בחוק או על פיו. יש לשים לב בהקשר זה להבחנה בין "סמכויות", אשר כאמור מחייבות החלה מפורשת, לבין "הוראות" – מונח המתייחס להיבטים שונים של הפעלת הסמכות, שהם נלווים לסמכות ואין בהם פגיעה עצמאית בזכות יסוד.

בסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע כי ההסדר שבחוק המוצע יהיה הסדר בעל תחולה כללית, בהקשר של הליכים פליליים, בהעדר ציון מפורש אחר בחוק. כלומר, ההוראות שבחוק המוצע, על אף שמתנייחות להסדרה של סמכויות המשטרה, יחולו גם על גופי חקירה נוספים ככל שהוקנו להם סמכויות מסוג הסמכויות המוסדרות בחוק המוצע. עוד יצוין בהקשר זה, שכאשר מוסדרות בחקיקה סמכויות שמופעלות שלא עקב חשד לביצוע עבירה (דוגמת סמכויות פיקוח וסמכויות בירור מינהליות), ההוראות שבחוק המוצע לא יחולו מאליהן (שכן הן נלוות לסמכויות אכיפה – פליליות) וככל שיש צורך בדבר, יש להחיל הוראות אלה בצורה מפורשת באותם חיקוקים.

(ה) אין לעשות שימוש בכוח לצורך עריכת חיפוש במקום או חיפוש על הגוף או לצורך ביצוע חדרה לחומר מחשב אם ניתן להשיג את מטרת החיפוש או החדירה באופן סביר בלא שימוש בכוח ובלי לפגוע בחקירה.

(ו) מתן צווים והיתרים לפי חוק זה והפעלת סמכויות חיפוש ותפיסה ייעשו לאחת ממטרות אלה בלבד:

- (1) גילוי עבירות, חקירתן או מניעתן;
- (2) גילוי עבריינים והעמדתם לדין;
- (3) חילוט רכוש על פי דין;
- (4) הצלת חיי אדם.

3. סמכות עניינית בכפוף להוראות אחרות בחוק זה, הסמכות העניינית לדון בעניין שחוק זה דן בו תהיה נתונה –

- (1) כל עוד לא הוגשו כתב אישום או בקשה לחילוט – לבית משפט השלום;
- (2) לאחר הגשת כתב אישום או בקשה לחילוט – לבית המשפט המוסמך לדון בכתב האישום או בבקשה לחילוט, לפי העניין;
- (3) בערעור – לבית המשפט שלערעור.

4. סמכות מקומית (א) בכפוף להוראות אחרות בחוק זה, הסמכות המקומית בעניין שחוק זה דן בו תהיה נתונה לבית המשפט אשר באזור שיפוטו התקיים אחד מאלה:

- (1) נעברה העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה, כולה או מקצתה;
- (2) נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה.
- (ב) הוגשה בקשה לבית משפט לפי חוק זה, ימשיך אותו בית משפט לדון בכל בקשה כאמור הנמצאת בסמכותו העניינית בקשר לחקירת אותה עבירה, אף אם נתונה סמכות גם לבית משפט אחר, אלא אם כן החקירה הועברה ליחידת חקירות אחרת או שלא ניתן בנסיבות העניין לפנות לאותו בית משפט בשל נסיבות מיוחדות שיפורטו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ה), מוצע לקבוע כי הסמכות לעשות שימוש בכוח לצורך ביצוע סמכויות לפי החוק המוצע, צריכה להיקבע מפורשות בחקיקה ראשית, ולא להיגזר כסמכות נלווית לסמכויות שהוקנו לפי החוק המוצע. מוצע לקבוע הוראות דומות בחוק החיפוש בגוף ובחוק המעצרים, בסעיפים 111(2) ו-112(1) לחוק המוצע.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ו), כי אין להשתמש בכוח אם ניתן להשיג את מטרת החיפוש בלא התנגדות האדם ובלי לפגוע בחקירה. ההוראה המוצעת מבטאת את עקרון המידתיות, שבא לידי ביטוי גם בהוראות אחרות בחוק המוצע הקובעות העדפה של שימוש באמצעי פוגעני פחות. כך למשל, חיפוש אצל מי שאינו חשוד ייערך רק אם אין דרך פוגעת פחות להשיג את החפץ, כגון צו המצאה (ראו להלן את דברי ההסבר לסעיף 14(ב) המוצע).

סעיפים מוצע לקבוע הוראות לעניין הסמכות העניינית והסמכות המקומית לדון בעניין שהחוק המוצע דן בו. ההוראות המוצעות זהות לאלה הקבועות בחוק המעצרים, ולאלה שמוצע לקבוע גם בחוק החיפוש בגוף, בסעיף 111 לחוק המוצע. בדרך זו, ייקבעו הוראות אחידות לעניין סמכות עניינית ומקומית בכל החוקים המסדירים סדרי דין בבתי משפט בנושא סמכויות האכיפה המרכזיות של גופים חוקרים.

פרק ב': המצאת חפץ או הקפאת השימוש בחפץ או בזכויות

5. (א) שוכנע בית משפט, לפי בקשת שוטר כאמור בסעיף 6, כי קיים חשד סביר שנעברה עבירה, כי קיים חשד סביר שעומדת להיעבר עבירה העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, או כי קיימת הסתברות גבוהה שתיעבר עבירה, ושוכנע כי בחזקתו של אדם או בשליטתו חפץ הקשור לעבירה, רשאי הוא לצוות על אותו אדם להמציא את החפץ במועד, במקום ובתנאים שיקבע.
- (ב) צו לפי סעיף קטן (א) יכול שיינתן גם לגבי חפץ העתיד להימצא בשליטתו או בחזקתו של אדם במועד מאוחר ממועד מתן הצו (בפרק זה – צו להמציא עתידית), ובלבד שצו כאמור יינתן רק לגבי חפץ העתיד להגיע לחזקתו או לשליטתו של אותו אדם בתוך תקופה שאינה עולה על 60 ימים מיום מתן הצו, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת מנימוקים שיירשמו; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת, בכפוף להוראות סעיף 103(ג) סיפה.
- (ג) לעניין פרק זה, חפץ ייחשב כנמצא בשליטתו של אדם גם אם אינו נמצא בשליטתו המיידית – אם הוא יכול להשיגו במאמץ סביר.

עילות למתן
צו המצאה

דבריו הסבר

ייתכן שהחשוד יתחרט ולא יבצע את העבירה, ועל כן רק נסיבות של עבירות חמורות מבחינת האינטרס המוגן או הסתברות גבוהה לביצוע העבירה, מצדיקות את מתן הצו, שעשוי להיות כרוך בפגיעה בזכות לקניין, בזכות לפרטיות, בחובות סודיות ובאינטרסים מוגנים אחרים. מבחן דומה ביחס לעבירה שטרם בוצעה מוצע לקבוע כפי שיפורט להלן גם בהוראות לעניין צו חיפוש במקום, צו להמציא חומר מחשב וצו חריזה לחומר מחשב, בסעיפים 14, 73 ו-82 כנוסחם המוצע.

(ב) הימצאות החפץ בידי האדם שאליו מופנה הצו או שליטתו בחפץ – מוצע להשוות בין מי שהחפץ מצוי בחזקתו לבין מי שהחפץ נמצא בשליטתו, כלומר, מי שבכוחו למסור את החפץ המבוקש. לעניין זה מובהר בסעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע, כי אדם שיכול להשיג את החפץ במאמץ סביר, דינו כדיון מי שיש לו שליטה בחפץ. בפסיקה נקבע כי המחזיק בנכס הוא גם מי שבידו היכולת הפוטנציאלית לפקח על נכס, לקבוע את גורלו הפיזי או להגיע לעשייה פיזית בנכס על פי מהלך העניינים הרגיל (ראו: ע"פ 987/02 מד"י נ' זביידה, פ"ד נח(4), 880 (2004) (להלן – עניין זביידה)). כמו כן, הפסיקה הרחיבה את המונח שליטה גם לחפצים שיש לאדם נגישות אליהם או שנמצאים ביד אדם מטעמו או שעל פי רצונו הוא יכול להגיע להחזקתם (ראו: ע"פ 1761/04 שרון נ' מד"י, פ"ד נח(4), 9 (2004) (להלן – עניין שרון)).

(ג) היות החפץ האמור "חפץ הקשור לעבירה" כהגדרתו המוצעת בסעיף 1.

בסעיף קטן (ב) מוצע להסדיר גם את האפשרות לבקש מבית המשפט לצוות על מסירת חפץ שעתידי להגיע לחזקתו או לשליטתו של האדם שאליו מופנה הצו (להלן – צו להמציא עתידית). צו להמציא עתידית עשוי, למשל, להיות מופנה כלפי דואר ישראל, כדי שזה ימציא חבילה שידוע כי עתידה להגיע אליו במהלך הזמן הקרוב, במועד

פרק ב': המצאת חפץ או הקפאת השימוש בחפץ או בזכויות

כללי הוראות הפרק המוצע לעניין המצאה באות להחליף את ההסדר הכללי הקבוע בסעיף 43 לפסד"פ, ולפיו בית המשפט מוסמך להזמין כל אדם, שחפץ שהצגתו נחוצה או רצויה לצורכי חקירה או משפט נמצא בחזקתו או ברשותו, להתייצב ולהציג את החפץ או להמציאו. מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה מוסמך, בהתקיים התנאים הקבועים בסעיף 5 כנוסחו המוצע, להורות בצו על המצאה, הפקדה או הצגה של חפץ הקשור לעבירה. החוק המוצע אינו משנה את ההסדר הקיים לעניין זה, אלא תוחם את מטרותיו וגבולותיו, ומציב לפני השוטר (המבקש) ולפני בית המשפט את השיקולים הרלוונטיים לבקשה ומתן צו המצאה. כמו כן מוצע לקבוע בפרק זה כי בית המשפט יהיה מוסמך להורות בצו על הקפאת השימוש בחפץ הקשור לעבירה, קרי שמירתו בלא שינוי, בידי המחזיק בו.

סעיף 5 בהתאם למוצע, נדרש שיתקיימו כמה תנאים כדי שבית המשפט ייעתר לבקשת שוטר וייתן את צו ההמצאה, כדלקמן:

(א) קיים חשד סביר שבוצעה עבירה מסוג עוון או פשע או שעומדת להתבצע עבירה – מתן צו להמציא חפץ בשל חשד לעבירה שטרם בוצעה, ייעשה תוך איזון בין ההסתברות לביצוע העבירה לבין חומרתה. כלומר, על פי המוצע אם מדובר בעבירה העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, או את ביטחון המדינה, די בחשד סביר כי עבירה כאמור עלולה להיעבר. אם מדובר בכל עבירה אחרת, אף אם אין בה סיכון כאמור, הרי שנדרשת הסתברות גבוהה כי העבירה עתידה להתבצע, כתנאי לבקשה וקבלה של צו ההמצאה. מבחן מחמיר ביחס לעבירות שטרם נעברו קבוע גם בסעיף 67 לחוק המעצרים ביחס לסמכות עיכוב. זאת מפני שכאשר מדובר בעבירה שטרם נעברה,

6. בקשה לצו המצאה (א) בקשה למתן צו המצאה לפי סעיף 5 תוגש בכתב בידי שוטר ותיתמך בהצהרתו שלאחר אוזרה או בתצהיר.

(ב) בבקשה יצוינו, בין השאר, הפרטים המפורטים להלן:

- (1) העובדות המקנות סמכות לבית המשפט;
 - (2) העבירה שבקשר אליה מתבקש הצו;
 - (3) הקשר של החפץ שלגביו מתבקש הצו, לעבירה;
 - (4) תמצית העובדות והמידע שעליהם מבוססת הבקשה;
 - (5) פרטים הנוגעים לתיאור החפץ שלגביו מתבקש הצו, הידועים למבקש;
 - (6) פרטים הנוגעים לאדם שאליו יופנה הצו או לאדם אחר שהוא בעל זכות בחפץ, הידועים למבקש;
 - (7) לענין צו להמצאה עתידית – פרק הזמן שבמהלכו אם יגיע החפץ לחזקתו או לשליטתו של האדם שאליו יופנה הצו, תיירש ההמצאה;
 - (8) התבקש הצו לגבי חפץ המוחזק בידי אדם שלמיטב ידיעתו של המבקש הוא בעל מקצוע הנהנה מחיסיון – הנימוקים המצדיקים מתן הצו בנסיבות אלה, בשים לב לחיסיון המקצועי;
 - (9) פרטים בדבר בקשות קודמות לצווי המצאה שהתבקשו בעבר בקשר לאותו אדם באותו תיק חקירה (בסעיף זה – בקשות קודמות) והפעולות שנערכו לפי צווי ההמצאה שניתנו.
- (ג) לבקשה יצורפו מסמכים אלה:

- (1) החלטות בית המשפט שדן בבקשות קודמות;
 - (2) העתקים מבקשות קודמות ופרוטוקולים של דיוני בית המשפט בבקשות הקודמות, ככל שאלה נדונו לפני בית משפט אחר.
- (ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), רשאי בית המשפט לדון בבקשה גם בלא המסמכים האמורים באותו סעיף קטן, אם נחה דעתו שיש ברשותו המידע הדרוש למתן ההחלטה בבקשה, ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לא ידוע, ובתוכה סמים. מאחר שצו להמצאה עתידית מתייחס לחפץ שעדיין אינו מצוי בחזקתו של אדם, התפיסה היא שצו זה מחייב הקפדה יתרה. זאת, כדי להגביל את הנטל המוטל על נמען הצו להמתין לחפץ ולהעבירו לידי המשטרה. לפיכך מוצע להגביל את התקופה שבמהלכה אם יגיע החפץ לידי האדם שאליו מופנה הצו, הוא יידרש להמציאו (להלן – התקופה להמצאה עתידית). ל-60 ימים. הגבלה זו דרושה כדי להבטיח שהאפשרות לעקוב אחר חפצים העתידים להגיע לידי אדם תינתן לפרקי זמן מוגבלים. לצד זאת, מוצע להסמיך את בית המשפט להאריך את התקופה האמורה מנימוקים שיירשמו. הוראה דומה לזו המגבילה את התקופה להמצאה עתידית מצויה בחוק נתוני תקשורת.

לא ידוע, ובתוכה סמים. מאחר שצו להמצאה עתידית מתייחס לחפץ שעדיין אינו מצוי בחזקתו של אדם, התפיסה היא שצו זה מחייב הקפדה יתרה. זאת, כדי להגביל את הנטל המוטל על נמען הצו להמתין לחפץ ולהעבירו לידי המשטרה. לפיכך מוצע להגביל את התקופה שבמהלכה אם יגיע החפץ לידי האדם שאליו מופנה הצו, הוא יידרש להמציאו (להלן – התקופה להמצאה עתידית). ל-60 ימים. הגבלה זו דרושה כדי להבטיח שהאפשרות לעקוב אחר חפצים העתידים להגיע לידי אדם תינתן לפרקי זמן מוגבלים. לצד זאת, מוצע להסמיך את בית המשפט להאריך את התקופה האמורה מנימוקים שיירשמו. הוראה דומה לזו המגבילה את התקופה להמצאה עתידית מצויה בחוק נתוני תקשורת.

התקופה שמוצע לקבוע בחוק המוצע כתקופה להמצאה עתידית ארוכה מפרק הזמן הקבוע לקבלת נתוני תקשורת עתידיים בחוק נתוני תקשורת (30 ימים).

סעיפים 6 ו-7 אחת מהמלצותיה העיקריות של ועדת לוין היתה הרחבה משמעותית של חובת התייעוד של כל הקשור לחיפוש – הבקשה, הצו ועריכת דוח חיפוש. מוצע לאמץ את אותם עקרונות גם ביחס לצווי המצאה, בדומה לקבוע בחוק המעצרים לעניין הבקשה לצו מעצר, הצו והחובה לערוך דוח מעצר. הפרטים שיש לציין בבקשה לצו המצאה על פי סעיף 6(א) המוצע, נועדו

7. (א) בהחלטה בבקשה למתן צו המצאה ובקביעת תנאי ההמצאה יתחשב בית המשפט, החלטה בבקשה למתן צו המצאה ותוכן הצו

בין השאר, באלה:

(1) חומרת העבירה שבקשר אליה מתבקש הצו, ואם טרם נעברה – ההסתברות לביצועה;

(2) הנחיצות של החפץ למטרות שלשמן התבקש הצו;

(3) סוג הפגיעה ומידת הפגיעה באדם שאליו מופנה הצו או באדם אחר שהוא בעל זכות בחפץ, אם הוא ידוע, והיקף הנטל המוטל על האדם שאליו מופנה הצו אם אינו החשוד בעבירה.

(ב) החלטת בית המשפט בבקשה למתן צו המצאה תכלול את הנימוקים להחלטה; ניתן הצו לגבי חפץ המוחזק בידי בעל מקצוע הנהנה מחיסיון, תכלול ההחלטה גם את הנימוקים המצדיקים את מתן הצו בנסיבות אלה, בשים לב לחיסיון המקצועי; נימוקים כאמור בסעיף קטן זה לא יוצגו למי שהצו מופנה אליו.

(ג) בצו המצאה יפרט בית המשפט, בין השאר, את אלה:

(1) בית המשפט, מספר התיק ושם השופט שנתן את הצו;

(2) שמו ופרטי זהותו של האדם שאליו מופנה הצו;

(3) החפץ נושא הצו, והמועד, המקום והתנאים להמצאתו;

(4) בצו להמצאה עתידית – פרק הזמן שבמהלכו אם יגיע החפץ לחזקתו או לשליטתו של האדם שאליו מופנה הצו, יהיה עליו להמציאו במועד, במקום ובתנאים שנקבעו בצו; בצו כאמור רשאי בית המשפט לכלול הוראות לעניין מסירת הודעה למשטרה על הגעת החפץ לחזקתו או לשליטתו של אדם כאמור ולעניין אופן הטיפול בו עד להמצאתו;

(5) מועד מתן הצו ותקופת תוקפו.

(ד) צו המצאה ייחתם בידי השופט שנתן אותו ויישא את חותמת בית המשפט.

ד ב ר י ה ס ב ר

עקרון הרחבת חובת התייעוד בא לידי ביטוי גם בסעיף 7(ב) המוצע, ולפיו על בית המשפט לפרט את הנימוקים למתן הצו, זאת בשים לב לעילה למתן הצו, תנאי הצו והיקפו, מאפייני החשד, הנחקר ומשמעות הצו שיינתן, ובין השאר על פי הקבוע באותו סעיף. כמו כן מוצע לקבוע, בדומה להסדר הקבוע בסעיף 3(ט) לחוק נתוני תקשורת, כי צו המצאה שיימסר לנמענו לא יכלול את הנימוקים למתן הצו, מאחר שככלל הצו נמסר כאשר החקירה מצויה בשלביה הסמויים. בשלב זה גילוי פרטים מהחקירה, אשר ככלל הם שעומדים בבסיס הבקשה, עלול לפגוע בחקירה. נוסף על כך, על פי רוב, מקבל הצו איננו החשוד בעבירה וכל שעליו לדעת הוא את חובתו על פי הצו. ההסדר המוצע מצמצם את הפגיעה בפרטיותו ובכבודו של החשוד שהצו הוצא בקשר לעבירה שהוא חשוד בביצועה, והוא שומר ככל האפשר, על חזקת חפותו. בסעיף 7(ג) מוצע לקבוע את הפרטים שייכללו בצו ההמצאה.

בסעיפים 6(ב) ו-7(ב) המוצעים יוחדה הוראה הנוגעת לצו המצאה המיועד לבעל מקצוע הנהנה מחיסיון כהגדרתו בחוק המוצע (להלן – בעל מקצוע). הן סעיף 6(ב) ו-

להבהרת נחיצות הצו, הכוונת שיקול דעתו של השוטרי בבחינת הצורך בצו, הבטחת קיום עילה וראיות לבקשתו לצו והצגת כל המידע הדרוש לפני בית המשפט לצורך קבלת החלטה מושכלת בבקשה. פירוט כאמור יאפשר ביקורת עתידית על החלטת בית המשפט. יצוין כי כיום, סעיף 43 לפסד"פ לא קובע חובת פירוט כאמור.

בסעיף 7(א) מוצע לקבוע כי בבואו להחליט על מתן צו המצאה וקביעת תנאי ההמצאה, על בית המשפט לבחון, בין השאר, את סוג ומידת הפגיעה באדם שאליו מופנה הצו או באדם אחר ואת היקף הנטל המוטל על האדם שאליו מופנה הצו, אם אינו החשוד בעבירה (פסקה 3). במסגרת בחינה זו יבחן בית המשפט את מידת הפגיעה שעלול הצו לגרום בפרטיות, בקניין ובאינטרסים אחרים, דוגמת סודות מסחריים. בבחינת היקף הנטל המוטל על נמען הצו יבחן בית המשפט את מידת המאמץ והנטל הכלכלי שמתחייבים מביצוע הצו, וכן, יביא בחשבון את זהותו של נמען הצו – האם הוא חשוד בעבירה או שאינו חשוד, מה טיב היחסים בינו לבין החשוד והאם החפץ הוא חפץ שעשויה להיות לגביו טענה של טוען לזכות.

8. ביצוע צו המצאה או חובת סודיות (א) מי שאליו מופנה צו המצאה יבצע את הצו במועד ובתנאים הקבועים בו וינהג בחפץ בדרך שתמנע אפשרות לסיכול הצו.

(ב) מי שאליו מופנה צו המצאה לא יגלה לחשוד בעבירה שבקשר אליה מתבקש הצו ולכל אדם אחר כל מידע הנוגע לצו, אלא אם כן התיר זאת בית המשפט.

9. עילות למתן צו להקפאת שימוש בחפץ או בזכויות (א) שוכנע בית משפט, לפי בקשת שוטר כאמור בסעיף קטן (ד), כי קיים חשד סביר שנעברה עבירה או שעומדת להיעבר עבירה, וכי בחזקתו של אדם או בשליטתו חפץ הקשור לעבירה או זכויות שהקפאת השימוש בהן דרושה לאחת המטרות המנויות בסעיף 2(1) עד (3), רשאי הוא לצוות על אותו אדם להקפיא את השימוש בחפץ או בזכויות וכן להורות לו או לאדם אחר על האמצעים שעליהם לנקוט לצורך הקפאה כאמור, ורשאי בית המשפט לצוות על מתן ערובה להבטחת קיום הצו; לעניין זה, "הקפאת שימוש", בחפץ או בזכויות – שמירת החפץ או הזכויות בלא שינוי, ובכלל זה הימנעות מעשיית כל עסקה או פעולה בחפץ או בזכויות שיש בה כדי לשנות את מצבם.

(ב) היתה הזכות כאמור בסעיף קטן (א) זכות במקרקעין, או זכות לגבי מקרקעין שרשומה לגביה הערת אזהרה בפנקסי המקרקעין לפי סעיף 126 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969⁹ (בסעיף קטן זה – חוק המקרקעין), רשאי בית המשפט, בצו הקפאה לפי סעיף קטן (א), לאסור על ביצוע עסקאות או פעולות במקרקעין או בזכות ולהורות על רישום הערה לעניין זה בפנקסי המקרקעין; הערה כאמור יראו אותה כהערה שנרשמה לפי הוראות סעיף 130 לחוק המקרקעין.

ד ב ר י ה ס ב ר

שיפוטי שעניינו הקפאת מצבם של חפץ הקשור לעבירה או זכות שהקפאת השימוש בה דרושה למטרה המנויה בסעיף 2(1) כנוסחו המוצע, תוך הגבלת אפשרות השימוש בהם (להלן – צו הקפאה). ככלל, פגיעתם של צווי הקפאה פחותה מפגיעתם של צווי המצאה או תפיסה של חפצים, המפקיעים את עצם החזקה בחפץ, ועל כן היא מידתית יותר. בשל כך, העילה למתן הצו רחבה יותר מהעילה למתן צו המצאה, כך שאפשר לבקש צו הקפאה ביחס לעבירה שעתידיה להתקיים, אף אם לא קיימת הסתברות גבוהה לביצוע העבירה. מצד שני, כיוון שצו הקפאה עשוי במקרים מסוימים לחייב את נמענו בעלויות בשל שמירת הנכס, מוצע, בסעיף קטן (ה), להגבילו לפרק זמן של שנה.

יצוין כי הקפאה יכול שתוארך מכוח סמכות בית המשפט למתן סעדים זמניים בחוקים הנוגעים לחילוט וסעדים זמניים בשל. באשר לזכויות, מכיוון שעצם הקפאת על פי רוב אינה גוררת עלויות, ובשונה מחפץ – אין משמעות חפצית לתפיסת הזכות – מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ה), כי בית המשפט יוכל להאריך את ההקפאה באותם התנאים שבהם הוא יכול להאריך החזקה של תפוס, בהתאם להוראות סעיף 63 המוצע. המונח "זכויות" אינו מוגדר מאחר שהוא כולל זכויות מכל סוג. דוגמאות לזכויות מובהקות בהקשר של חוק זה הן חשבון בנק, זכויות בניירות ערך וזכויות במסמכים סחירים אחרים.

מתן סמכות לתת צו הקפאה כמוצע אינו חלק מהמלצות ועדת לזין. כיום נעשה שימוש במועל בצווים מעין אלה בהתייחס לחפצים המצויים ברשותו של צד שלישי

המוצע הנוגע לתוכן הבקשה לצו מסוג זה והן סעיף 7(ב) המוצע הנוגע להחלטת בית המשפט בבקשה למתן הצו, כוללים הנחיה מפורשת למבקש ולבית המשפט לתת את הדעת להוראות הנוגעות לחיסיון מקצועי במסגרת הפעלת שיקול דעתם. לעניין זה ראו למשל רע"פ 761/12 מד"י נ' מקור ראשון ואח' (פורסם בנבו, 29.11.2012), שם נדון צו הצגה לחומר אשר נטען כחוסה תחת חסיון עיתונאי-מקור.

סעיף 8 מוצע להורות למי שצו ההמצאה מכווין אליו לנהוג בחפץ מושא הצו בדרך שתמנע אפשרות לסיכול הצו. כמו כן מוצע להטיל במפורש חובת סודיות על נמען הצו. פעמים רבות נוצר צורך בצו כאמור במסגרת חקירה המצויה בשלב סמוי, או שפרטיה אינם ידועים לחשוד, וחובת הסודיות נועדה למנוע את סיכולה. חשיבות מיוחדת יש לקביעה זו מקום שבו הצו מופנה אל מי שיש לו חובת נאמנות כלפי החשוד. חובת הסודיות פוטרת את אותו אדם מחובת הנאמנות הסותרת. עם זאת מוצע להקנות לבית המשפט סמכות לקבוע אחרת.

ועדת לזין המליצה לקבוע הוראה דומה בנוסח שונה: "ניתן הצו כאמור, לא ינהג מחזיק החפץ בדרך העלולה לסכל ביצוע הצו". בחוק זה מוצע לקבוע הוראה ברורה יותר הקובעת במפורש את חובת הסודיות. יודגש כי אין בהוראה המוצעת כדי לפגוע באפשרות ההיוועצות עם עורך דין.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה מוסמך, בהתקיים אחת העילות המנויות בסעיף, לתת צו

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

(ג) צו הקפאה לפי סעיף זה יכול שיינתן גם לגבי חפץ העתיד להימצא בחזקתו או בשליטתו של אדם במועד מאוחר ממועד מתן הצו, ובלבד שצו כאמור יינתן רק לגבי חפץ העתיד להגיע לחזקתו או לשליטתו של אותו אדם בתוך תקופה שאינה עולה על 60 ימים מיום מתן הצו, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת מנימוקים שיירשמו; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת, בכפוף להוראות סעיף 103(ג) סיפה.

(ד) על בקשה למתן צו הקפאה ועל צו הקפאה יחולו הוראות סעיפים 6 עד 8 בשינויים המחויבים, ואולם חובת הסודיות שבסעיף 8(ב) לא תחול לעניין צו הקפאה אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

(ה) צו הקפאה לא יורה על הקפאת שימוש בחפץ או בזכויות לתקופה העולה על שנה, ואולם בצו הקפאה הניתן לגבי זכויות, רשאי בית המשפט להאריך את התקופה האמורה בהתאם להוראות סעיף 63.

10. (א) מי שאליו מופנה צו המצאה או צו הקפאה רשאי להגיש לבית המשפט שנתן את הצו בקשה לביטולו או לשינויו, בתוך 7 ימים מיום שנמסר לו הצו.

(ב) אין בהגשת בקשה לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את ביצועו של הצו, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, לאחר ששוכנע, מנימוקים שיירשמו, כי אין בכך כדי לפגוע בחקירה; טען המבקש כי חל חיסיון לפי דין או ההלכה הפסוקה בקשר לחפץ שלגביו ניתן הצו, רשאי בית המשפט להורות כי החפץ יומצא לו או יישמר במקום אחר שיורה, עד להחלטה בבקשה.

11. בית המשפט רשאי לדון מחדש בהחלטה שנתן לפי פרק זה לעניין מתן צו המצאה או צו הקפאה אם ראה שהדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו לאחר מתן ההחלטה; בקשת שוטר לפי סעיף זה תוגש באישור האחראי על החקירה.

12. על החלטת בית המשפט בעניין מתן צו המצאה או צו הקפאה לפי פרק זה, ובכלל זה על החלטה בבקשה לביטול או לשינוי צו או החלטה בבקשה לעיון חוזר, שניתנו לפי סעיפים 10 או 11, ניתן לערער בתוך 14 ימים ממועד מתן ההחלטה; הוראות סעיף 10(ב) יחולו לעניין ערעור לפי סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

וזאת בשל האפשרות להורות על רישום הערה בפנקסי המקרקעין. הזכויות שאליהן מתייחס סעיף קטן (ב) האמור הן זכויות במקרקעין הרשומות במרשם המקרקעין, והערות אזהרה שאפשר לרשום במרשם המקרקעין. זכויות אחרות לגבי מקרקעין (למשל, זכות הרשומה בחברה משכנת) ייכללו בגדר סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע.

בסעיף קטן (ג), בדומה לסעיף 5(ב) המוצע, מוצע להסדיר את האפשרות לצוות על הקפאת חפץ שעתידי להגיע לחזקתו או לשליטתו של האדם שאליו מופנה הצו (ראו עוד לעיל בדברי ההסבר לסעיף 5).

סדרי הדין בדיון בבקשה לצו המצאה או צו הקפאה לפי פרק זה קבועים בסעיף 99 המוצע, וראו לעניין זה את דברי ההסבר לסעיף 15.

סעיפים בסעיפים אלה מוצע להסדיר את האפשרות 10 עד 12 לבקש ביטול, שינוי או עיון חוזר בהחלטה על מתן צו לפי פרק זה או להגיש ערעור על החלטה

(שאינו החשוד). כתחליף לתפיסת החפץ. הבסיס החוקי להוצאת צווים אלה כיום מצוי בסעיפים 32 ו-34 לפסד"פ. לצווים מסוג זה שתי תכליות: האחת, למנוע כל שינוי בחפץ עד מועד החקירה (אם הוא דרוש לשם חקירה) או עד מועד הגשתו כראיה בבית משפט וכדומה; והשנייה, כאשר מדובר ברכוש המיועד לחילוט ובעיקר זכויות וחשבונות בנקים. צווים דומים קיימים בחקיקה במדינות שונות, דוגמת ארצות הברית (ראו: Title 21 U.S.C. 853, Controlled Substances; Title 18 U.S.C. 982, Act), ועיגונם בחקיקתן של מדינות האיחוד האירופי מתחייב מכוח החלטות מסגרת של מועצת אירופה, המחייבות שיתוף פעולה מהיר בין מדינות בתחום החילוט בכלל וצווי הקפאה בפרט (ראו: Council Framework Decision 2003/577/JHA, of 22 July 2003, on the execution in the European Union of orders (freezing property or evidence).

זכויות במקרקעין, על אף היותן זכויות מובהקות, זוכות להתייחסות נפרדת, בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע,

פרק ג': חיפוש במקום

סימן א': צו חיפוש במקום

עדיפות לחיפוש בצו 13. חיפוש במקום ייערך על פי צו בית משפט, אלא אם כן הוענקה בחוק סמכות להיכנס למקום ולערוך בו חיפוש בלא צו.

דבריו הסבר

בעיקרון להוראות המקבילות הקבועות בסעיף 15 לחוק המעצרים, והעיקרון העומד בבסיס שתי ההוראות דומה: מדובר בבקשה לצו שיפוטי המתייחס לסמכות אכיפה שמופעלת במהלך החקירה הפלילית, כאשר חומר החקירה עדיין לא נחשף בפני החשוד. בשלב זה, החומר העומד בבסיס הבקשות לצווים טרם גובש ככלל לראיות קבילות על פי דיני הראיות. לפיכך, ההוראות מתייחסות בין השאר לאפשרות לשימוש בראיות שאינן קבילות, תיעוד בפרוטוקול ושימוש בחומר חסוי. עם זאת, אם ההליך הוא במעמד שני הצדדים (הוגש על ידי מי שכלפיו מופנה הצו) ההליך לא יתנהל כולו באופן חסוי, אך השוטף יוכל לבקש להגיש חומר חסוי (בהתאם להוראות סעיף 100(4) המוצע). ערעור בקשר לצו המצאה או צו הקפאה, כמו ערעורים אחרים לפי חוק זה, יידון בדין יחיד.

פרק ג': חיפוש במקום

כללי פרק זה כולל הוראות המסדירות את כלל ההיבטים של חיפוש במקום. הפרק קובע הוראות לעניין סוגים שונים של חיפוש, כגון חיפוש על פי צו, חיפוש בלא צו, חיפוש בהסכמה וחיפוש סמוי, וכן קובע הוראות וסמכויות לצורך ביצוע החיפוש לסוגיו, ובין השאר הוראות לעניין חיפוש אצל בעל מקצוע, סמכות כניסה למקום לצורך עריכת חיפוש, נוהל עריכת החיפוש ועריכת דוח חיפוש.

"חיפוש במקום" מוגדר בסעיף 1 לחוק המוצע ככולל כניסה למקום ועריכת חיפוש בו. יובהר כי סמכות החיפוש במקום כוללת גם חיפוש במחשבים ובמיטלטלין המצויים באותו מקום, בכפוף למגבלות מפורשות הקבועות בחוק המוצע ביחס לחיפוש במחשב או ברכב המצויים באותו מקום.

סעיף 13 מוצע לקבוע, ברוח המלצות ועדת לוין, עדיפות לביצוע חיפוש במקום על פי צו בית משפט כעיקרון מנחה. עם זאת מוצע לקבוע כי בהתקיים הנסיבות המפורטות בסעיף 21 המוצע יהיה אפשר לערוך חיפוש בלא צו על בסיס הסכמת המחזיק במקום, וכך גם בהתקיים נסיבות חריגות המפורטות בסעיף 20 המוצע, המצדיקות את עריכתו של החיפוש באופן מידתי, בלא צו.

ביטוי לעיקרון זה ניתן לראות גם בסעיף 20 המוצע, הקובע את סמכות החיפוש במקום בלא צו, ומתנה את קיומה בכך שפנייה לבית המשפט לקבלת צו תסכל את מטרת החיפוש.

כאמור. במצב החוקי הקיים, אין הסדרה של הערעור על מתן צו או סירוב לתת צו להצגת חפץ לפי סעיף 43 לפסד"פ. נושא זה מוסדר היום מכוח הדין הכללי. ועדת לוין המליצה להסדיר את האפשרות של השגה על צו המצאה, אך לא התייחסה לאפשרות של ערעור או עיון חוזר בקשר אליו.

מוצע לקבוע בסעיף 10, בדומה להמלצת ועדת לוין, כי בקשה לביטול או שינוי צו המצאה או צו הקפאה תוגש בידי מי שהצו מופנה אליו, ותידון לפני בית המשפט שנתן את הצו. בקשה לביטול או שינוי הצו עשויה לכלול טענה שלפיה על החפץ חל חיסיון (למשל חיסיון מקצועי או חיסיון מפני הפללה עצמית). בית המשפט מוסמך לקבל או לדחות את הבקשה בתנאים, לרבות תנאי שעניינו הגבלת שימוש בחפץ. דוגמה לתנאי שיכול בית המשפט לקבוע ניתן למצוא בעניין שרון, שם קבע בית המשפט כי הוא יכול להעניק לחשוד "חיסיון שימוש", כך שיוסר מעל מסמכים מסוימים החיסיון מפני הפללה עצמית, אך יובטח לחשוד כי מסמכים אלה לא ישמשו ראיה נגדו בהליכים משפטיים בעתיד (ראו: עניין שרון, פסקה 28 לפסק הדין).

יובהר כי בקשה לביטול או לשינוי צו מוגשת ביחס לצו הראשוני. ככל שמדובר בצו הקפאה, המטיל חובה נמשכת על נמען הצו, ניתן לפנות לבית המשפט בבקשה לשינוי הוראות הצו גם לאחר תום התקופה להגשת בקשה לביטול, אם השתנו הנסיבות או נתגלו עובדות חדשות, וזאת באמצעות בקשה לעיון חוזר כפי שיפורט להלן.

בסעיף 11 מוצע לקבוע כי נוסף על האפשרות לבקש ביטול צו או שינויו, אפשר יהיה לבקש מבית המשפט לערוך עיון חוזר בהחלטה לעניין צו המצאה או צו הקפאה. בקשה לעיון חוזר תוגש אם התגלו עובדות חדשות שלא היו לפני בית המשפט כשנתן את החלטתו, או במקרה של שינוי נסיבות.

כמו כן מוצע לקבוע בסעיף 12, זכות להגיש ערעור לבית המשפט שלעצור על קבלה או דחייה של בקשה לצו המצאה או הקפאה, החלטה לקבל או לדחות בקשה לביטול או שינוי צו, או החלטה לדחות או לקבל בקשה לעיון חוזר.

הוראות לעניין סדרי הדין בדיון בבקשה לביטול או שינוי צו המצאה או צו הקפאה, בעיון חוזר ובערעור קבועות בסעיף 101 המוצע, המבחיין בין בקשות כאמור המוגשות בידי המשטרה לבין בקשות המוגשות בידי אדם אחר. ההוראות לעניין בקשות המשטרה דומות

14. (א) בית המשפט רשאי, לפי בקשת שוטר כאמור בסעיף 15, להתיר, בצו, לערוך חיפוש במקום, אם שוכנע כי קיים חשד סביר שנעברה עבירה, כי קיים חשד סביר שעומדת להיעבר עבירה העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, או כי קיימת הסתברות גבוהה שתיעבר עבירה, וכי חיפוש באותו מקום נדרש לאחת ממטרות אלה:

(1) איתורו של אדם שניתן לעצרו כדין;

(2) איתורו ותפיסתו של חפץ הקשור לעבירה;

(3) איסוף מידע הנוגע לביצוע העבירה.

(ב) בית משפט לא ייתן צו לפי הוראות סעיף קטן (א) לחיפוש במקום שהמחזיק בו אינו החשוד בעבירה, אלא אם כן סבר כי בנסיבות העניין לא ניתן להסתפק בצו המצאה או בצו הקפאה המופנה לאותו מחזיק.

15. (א) בקשה למתן צו חיפוש במקום תוגש בכתב בידי שוטר, ותיתמך בהצהרתו שלאחר אזהרה או בתצהיר.

(ב) בבקשה יצוינו, בין השאר, הפרטים המפורטים להלן, לפי העניין:

(1) העובדות המקנות סמכות לבית המשפט;

ד ב ר י ה ס ב ר

המידע שהובא לפניו בדבר הצורך בביצוע החיפוש. לפיכך, החוק המוצע נוקט לשון "שוכנע".

המידע המובא לפני השופט לצורך הכרעתו (לגבי מתן צו לפי סעיף זה, כמו גם שאר הצווים בחוק המוצע) יכול להיות מידע גלוי, וכן מידע מודיעיני בקשר לחשד.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב), כי צו חיפוש יכול שיינתן גם כשמדובר במקום שאינו בחזקתו של החשוד בעבירה, ואולם במקרה זה מוצע לקבוע עדיפות לצו המצאה או הקפאה על פני צו חיפוש. מתן עדיפות לצו המצאה או הקפאה על פני צו חיפוש הוצע בהמלצות ועדת לוין, אך בעוד שוועדת לוין הציעה להחיל את העדיפות האמורה גם לגבי ביצוע חיפוש בחצרו של החשוד בעבירה, בחוק המוצע, מוצע לייחד עיקרון זה רק לנסיבות של חיפוש במקום המוחזק בידי מי שאינו חשוד כאמור, שכן בנסיבות אלה אפשר להניח שאותו אדם לא ישבש את החקירה או יעלים ראיות וניתן להסתפק בצו המצאה.

כאשר מדובר בחיפוש במקום המוחזק על ידי חשוד, אין סיבה להעדיף צו המצאה, שכן ככלל הצו המתאים לצורך חיפוש ואיתור חפצים הקשורים לעבירה הוא צו חיפוש. זאת, בשל החשש המובנה מכך שדרישה מחשוד להמציא את החפץ תביא לשיבוש החקירה ופגיעה בחפץ הדרוש לחקירת העבירה או הסתרתו. גישה דומה משתמעת מעניין שרון ולפיה צו חיפוש, ולא צו המצאה, הוא דרך המלך העומדת לרשות הרשויות כדי להגיע אל מסמכים הנמצאים ברשותו של חשוד (ראו: עניין שרון, פסקה 6 לפסק הדין).

סעיף 15 אופן הגשת הבקשה לצו חיפוש אינו מוסדר בפס"פ. כאמור לעיל, אחת ההמלצות המרכזיות של ועדת לוין היתה הרחבה משמעותית של חובת התייעור

סעיף 14 מוצע לקבוע כי תנאי לביצוע חיפוש במקום הוא קיומו של חשד שנעברה עבירה או עומדת להתבצע עבירה, בדומה לתנאי שמוצע לקבוע לצורך מתן צו המצאה, כמפורט לעיל בדברי ההסבר לסעיף 5 המוצע. על תנאי זה נוספות העילות המנויות בסעיף, קרי המטרות שלשמן נדרש החיפוש, המצדיקות את ביצועו.

הסעיף המוצע מאמץ, בעיקרו, את המלצות ועדת לוין. הוא מחדש ומדייק בעילות לעומת העילות המנויות היום בסעיף 23 לפס"פ, ומוסיף שתי עילות חדשות לחיפוש במקום:

(א) חיפוש לשם איתורו או מעצרו של אדם – עילה זו מצויה בהמלצות ועדת לוין. כיום לא נדרש צו חיפוש לצורך איתורו ומעצרו של אדם. על פי המוצע, דרך המלך לביצוע חיפוש שזו תכליתו היא באמצעות צו חיפוש במקום (להלן – צו חיפוש). ככל שיש צורך לערוך את החיפוש בדחיפות, יהיה אפשר להפעיל את הסמכות בהתאם לעילות הקבועות בסעיף 20 המוצע, המאפשרות ביצוע חיפוש בלא צו.

(ב) חיפוש לצורך איסוף מידע הנוגע לביצוע עבירה – הצורך בעילה זו התעורר אגב הדיונים בהצעת החוק. העילה נועדה לאפשר איסוף מידע הדרוש לצורכי חקירה המבוצע בדרך של התבוננות של השוטר, כגון צילום המקום או בדיקת סימנים בו, ולא רק חיפוש לצורכי תפיסת חפץ.

על פי המוצע, השופט שנעתר לבקשה למתן צו חיפוש צריך להשתכנע כי התקיימו העילות המנויות בחוק. בשונה מחוק המעצרים ומתוספת פ' שלפיהם בית המשפט "רשאי" לתת צו, מבקש החוק המוצע לשים דגש על חובתו של השופט להפעיל באופן זהיר את שיקול דעתו לאחר בחינת

- (2) המטרה שלשמה מתבקש הצו;
- (3) העבירה שבקשר אליה מתבקש הצו;
- (4) תמצית העובדות והמידע שעליהם מבוססת הבקשה;
- (5) כתובתו של המקום שבו מתבקש החיפוש ופרטים אחרים הנוגעים לתיאור המקום, הידועים למבקש, ובכלל זה אם המקום משמש למגורים או שהוא מקום עבודה או בית עסק;
- (6) פרטים הנוגעים למחזיק במקום ולכל אדם אחר השוהה בו, הידועים למבקש, ובכלל זה היותו של אדם כאמור קטין או חשוד בעבירה; לא היה אדם כאמור חשוד בעבירה יציין המבקש מדוע לא ניתן להסתפק בנסיבות המקרה בצו המצאה או בצו הקפאה כאמור בסעיף 14(ב);
- (7) התבקש הצו לשם איתורו של אדם שניתן לעצרו כדין – שמו, פרטי זהותו וכן פרטים נוספים הנוגעים לתיאורו, הידועים למבקש;
- (8) התבקש הצו לשם איתורו ותפיסתו של חפץ הקשור לעבירה או לשם איסוף מידע – פרטים הנוגעים לתיאור החפץ או לסוג המידע, הידועים למבקש, ואם נדרש החפץ לשם חילוטו לפי כל דין כאמור בסעיף 48(ב), יפורט שוויו המוערך של החפץ;
- (9) התבקש הצו לגבי מקום שמחזיק בו בעל מקצוע הנהנה מחיסיון או שלמיטב ידיעתו של המבקש נמצא בשימוש בעל מקצוע כאמור – הנימוקים המצדיקים מתן הצו בנסיבות אלה, בשים לב לחיסיון המקצועי;
- (10) פרטים בדבר בקשות לצווי חיפוש במקום שהתבקשו בעבר בקשר לאותו אדם באותו תיק חקירה (בסעיף זה – בקשות קודמות) והפעולות שנערכו על פי צווי החיפוש שניתנו.

ד ב ר י ה ס ב ר

המחזיק במקום, לרבות עובדת היותו קטין. אם המחזיק במקום אינו חשוד, יש לפרט בבקשה את הנימוק לבחירה בבקשה לצו חיפוש תחת צו המצאה או הקפאה.

עוד יש לפרט בבקשה את סוג המידע או החפץ שמבקשים לאסוף או לתפוס בחיפוש ואת הנימוקים המצדיקים חיפוש במקום שמחזיקו הוא בעל מקצוע, או שנמצא בשימוש של בעל מקצוע. סוגיית החיפוש במקום המוחזק על ידי בעל מקצוע מוסדרת בסעיפים 29 ו־52(א) כנוסחם המוצע.

כמו כן מוצע לקבוע כי הבקשה לצו חיפוש תכלול פרטים על אודות בקשות קודמות לבית משפט שהתבקשו במסגרת תיק החקירה ביחס לאדם שבקשר אליו מתבקש צו החיפוש, כדי למנוע הליכי סרק או הטרדה מיותרת שלו. בנסיבות אלה ניתן לצפות מבית המשפט שיבחן את הצורך בביצוע חיפוש כמפורט בבקשה שלפניו, שכוון בפגיעה בפרטיותו של אדם, ואת נחיצות החיפוש לחקירה, בשים לב לאותן בקשות קודמות.

הוראה דומה הדרושת פירוט על אודות הליכים קודמים בבקשה לצו ניתן למצוא בסעיף 3 לחוק נתוני תקשורת ובסעיף 15 לחוק המעצרים. החוק המוצע עקבי

של כל הנוגע לחיפוש – הבקשה לצו חיפוש, הצו עצמו ודוח החיפוש.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע הוראות מפורטות לעניין הבקשה לצו חיפוש, בדומה לאלה המצויות בחוק המעצרים ובחוק נתוני תקשורת. בפירוט כאמור יש כדי להבנות את שיקול דעתו של מגיש הבקשה, כך שההצדקה להגשת הבקשה נבחנת טרם הגשתה לבית המשפט. כמו כן מאפשר הפירוט הפעלת ביקורת על הבקשה לאחר הגשתה והוא מבטיח שכל המידע הרלוונטי יובא לפני בית המשפט. הפירוט המוצע אף נועד להקל על בית המשפט לקבוע תנאים וסייגים לצו החיפוש, בשים לב לעילות החיפוש שבשלהן התבקש ולצורך בביצועו. בדרך זו, הצו יאפשר את ביצוע החיפוש רק במידה הנדרשת להגשת תכלית הצו, כפי שזו עולה מהעילה שפורטה בבקשה לקבלת צו.

על פי המוצע, המידע שיש לפרט לפני בית המשפט במסגרת הבקשה לצו חיפוש כולל, בין השאר, מידע הקשור לעבירה ועובדות ומידע המבססים את הבקשה, תיאור המקום שבו מתבקש החיפוש, לרבות היות המקום האמור בית מגורים או בית עסק, העילה שלשמה מתבקש החיפוש מבין העילות המפורטות בסעיף 14(א) המוצע ופרטי האדם

(ג) לבקשה יצורפו מסמכים אלה:

(1) החלטות בית המשפט שדן בבקשות קודמות;

(2) העתקים מבקשות קודמות ופרוטוקולים של דיוני בית המשפט בבקשות הקודמות, ככל שאלה נדונו לפני בית משפט אחר.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), ראשי בית המשפט לדון בבקשה גם בלא המסמכים האמורים באותו סעיף קטן, אם נחה דעתו שיש ברשותו המידע הנדרש למתן ההחלטה בבקשה, ומטעמים מיוחדים שיירשמו.

16. (א) בהחלטה בבקשה למתן צו חיפוש במקום ובקביעת תנאי החיפוש יתחשב בית המשפט, בין השאר, באלה:

החלטה בבקשה למתן צו חיפוש במקום ותוכן הצו

(1) חומרת העבירה שבקשר אליה מתבקש הצו, ואם טרם נעברה – ההסתברות לביצועה;

(2) נחיצות החיפוש למטרות שלשמן התבקש;

(3) מידת הפגיעה בפרטיותו של המחזיק במקום, של אדם אחר השווה או המשתמש במקום או של אדם שהוא בעל זכות בחפץ שאותו מבקשים לחפש ולתפוס, וכן האפשרות לפגיעה אחרת במחזיק במקום או באדם כאמור.

(ב) החלטת בית המשפט בבקשה למתן צו חיפוש במקום תכלול את הנימוקים להחלטה; ניתן הצו לגבי מקום שהמחזיק או המשתמש בו הוא בעל מקצוע הנהנה מחיסיון, תכלול ההחלטה את הנימוקים המצדיקים את מתן הצו בנסיבות אלה, בשים לב לחיסיון המקצועי; הנימוקים להחלטת בית המשפט לא יוצגו למחזיק במקום.

(ג) בצו חיפוש במקום יקבע בית המשפט הוראות ותנאים לביצוע החיפוש ויפרט, בין השאר, את הפרטים המפורטים להלן, לפי העניין:

(1) בית המשפט, מספר התיק ושם השופט שנתן את הצו;

ד ב ר י ה ס ב ר

שעליהם ביסס בית המשפט את החלטתו יפורטו בצו. פירוש זה יביא לכך שנימוקי השופט למתן הצו ומגבלות שקבע לצו יהיו שקופים, ברורים וניתנים לביקורת בשלבים המאוחרים של המשפט. הדרישה האמורה לפירוש נועדה להבהיר את היקף החיפוש שניתן לבצע על פי הצו, מהטעמים שפורטו לעיל.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג), כי בית המשפט יפרט, בצו החיפוש, את הפרטים המצוינים באותו סעיף קטן. פרטים אלה כוללים, בין השאר, את האדם שבשלו מתבקש החיפוש, בין אם הוא מחזיק במקום או משתמש בו, ואם הצו מיועד לאיתור חשוד – שמו של אותו חשוד שמבקשים לעצור. עוד יש לציין בצו את כתובת המקום שבו יתבצע החיפוש ותיאורו. על פי המוצע, נדרשת הקפדה מיוחדת על פירוש ביחס לכל אתר שמותר לערוך בו חיפוש על פי הצו, זאת כדי שהחיפוש יהיה מתוחם וברור, וכדי להבטיח שהשופט שוכנע בצורך במתן צו החיפוש ביחס לכל אחד מהאתרים שצוינו בצו.

דרישה זו באה לידי ביטוי בפסיקה, ב"ב"ש (ירושלים) 1153/02 מ"י נ' מיכאל אברגיל, תק-מח 2002(2), 3784, שם קבע בית המשפט, בין השאר, כדלקמן: "מכל מקום, בעתיד, מן הראוי כי המשטרה תקפיד ותבקש צווי חיפוש נפרדים

בגישתו לעניין חשיבות פירוטן של בקשות קודמות ככלי חשוב להבניית שיקול דעתו של מבקש הצו ובית המשפט הנוותן את הצו, והיכולת לבקר גורמים אלה. בהתאם מוצע לקבוע בסעיף 6 המוצע, הוראה דומה ביחס לבקשה לצו המצאה, כמפורט לעיל בדברי ההסבר לסעיף האמור.

הוראות בדבר סדרי הדין לדיון בבקשה לצו חיפוש קבועות בסעיף 99 המוצע. כדי שלא יסוכל החיפוש באמצעות פעולות שינקוט החשוד לשיבוש הראיות או הסתרתן, יש צורך בשלב זה בשמירת סודיות ההליך ואי-חשיפתו לפני החשוד, שמא תפגע התנהלות החקירה בשלביה המקדמים. מסיבה זו מוצע לקבוע, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 99, כי הדיון בבקשה לצו חיפוש ייערך במעמד צד אחד, בדלתיים סגורות, והחומר שמוצג לפני בית המשפט לעיונו יוחזר למבקש. הסדרים דומים ניתן למצוא בהליכים אחרים הנוגעים לבקשת צווים שיפוטיים בשלב החקירה (ראו לעניין זה סעיף 15 לחוק המעצרים וסעיף 3(ה) לחוק נתוני תקשורת).

סעיף 16 סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע מפרט את השיקולים שבהם, בין השאר, יתחשב בית המשפט בבואו להכריע בבקשה למתן צו חיפוש ולקבוע את תנאי החיפוש. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי הנימוקים

- (2) כתובתו או תיאורו של המקום שבו ניתן לערוך את החיפוש;
- (3) שם המחזיק במקום שבו ניתן לערוך את החיפוש;
- (4) שעות חיפוש מיוחדות כמשמעותן בסעיף 36, אם הותרו לפי פסקה (1) של הסעיף האמור;
- (5) מועד מתן הצו ותקופת תוקפו;
- (6) ניתן הצו לשם איתורו של אדם שניתן לעצרו כדין – שמו, פרטי זהותו ופרטים הנוגעים לתיאורו;
- (7) ניתן הצו לשם איתורו ותפיסתו של חפץ הקשור לעבירה – תיאור החפץ;
- (8) ניתן הצו לשם איסוף מידע הנוגע לביצוע העבירה – סוג המידע והדרך לאיסופו;
- (9) הוראות מיוחדות לעניין אופן החזקת חפץ שייתפס במהלך החיפוש, אם נדרשות, ובכלל זה הפקדתו של החפץ אצל האדם שאצלו נערך החיפוש או אצל אדם אחר, וקביעת תנאים להפקדתו, לרבות קביעת ערובה להבטחת הצגת החפץ לפי דרישת המשטרה;
- (10) הוראות לעניין תפיסה של חפץ שניתן לחללו לפי כל דין, כאמור בסעיף 48(ב).

- (ד) צו חיפוש במקום ייחתם בידי השופט שנתן אותו ויישא את חותמת בית המשפט.
- (ה) בית המשפט רשאי להורות כי פרטים כאמור בסעיף קטן (ג) עד (9), כולם או חלקם, לא יוצגו למחזיק במקום לפי הוראות סעיף 31(א), אם מצא כי הצגת הפרטים כאמור עלולה לסכל את מטרת החיפוש או לפגוע בחקירת העבירה.
17. (א) אין לערוך חיפוש במקום לפי צו חיפוש במקום יותר מפעם אחת.

חיפוש חוזר

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי בצו החיפוש בית המשפט יידרש להוראות ותנאים לעניין חפץ כאמור. בדרך זו יתאפשר חיפוש חפצים גם לצורכי חילוט, תוך הצבת גדרות ומידות לסמכות התפיסה מכוח עילה זו.

סעיף 31(א) המוצע מטיל על עורך החיפוש חובה למסור העתק מצו החיפוש למחזיק במקום שבו נערך החיפוש (להלן – מחזיק במקום), וזאת כדי להבטיח כי צו החיפוש מתייחס למקום שנמצא בחזקתו של המחזיק במקום וכדי שהאחרון יהיה מודע לתנאי החיפוש ומגבלותיו. עם זאת מסירת הנימוקים לצו (הנכללים על פי המוצע לעיל, בצו) כרוכה בפגיעה עורפת בפרטיות ובפוטנציאל לשיבוש החקירה ולכן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, כי הנימוקים לא יימסרו למחזיק במקום.

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע, שפרטים נוספים אשר גילויים כרוך בפגיעה בפרטיות או עשוי לפגוע בחקירה, לא יימסרו למחזיק במקום, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

סעיף 17 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א), כי ככלל השימוש בצו חיפוש הוא חד-פעמי, וניתן לערוך על פיו חיפוש במקום שנקבע בו רק פעם אחת, וזאת כדי להבטיח

לכל אתר ואתר, וכי בית משפט השלום יבדוק בעיון את בקשות המשטרה, ובסיום בדיקתו, אם ישתכנע כי יש מקום ליתן צו חיפוש, יפורט בצו תיאור מדויק של המקום שבו ניתן לבצע את החיפוש על פי הצו.

עוד מוצע לקבוע כי אם במועד מתן הצו אפשר לקבוע את אופן החזקת החפצים או משך הזמן שבו יהיה אפשר להחזיק בחפצים, נוכח הוראות סעיפים 56 ו-63 כנוסחם המוצע, יש לציין זאת בצו.

חשיבות מיוחדת יש לנימוקי בית המשפט ולתנאים לביצוע החיפוש, ככל שהצו מתבקש למקום המוחזק על ידי בעל מקצוע. כך גם אם השעות שבהן מבקשים לערוך את החיפוש הן שעות חריגות מהקבוע בנהל ביצוע החיפוש, בסימן ה' לפרק ג' כנוסחו המוצע, וכן אם הצו מתבקש לתקופה ארוכה מהקבוע בסעיף 103 כנוסחו המוצע או אם קבע בית המשפט כי ניתן לעשות בצו שימוש חוזר על כן, על בית המשפט לציין את כל אלה מפורשות בצו.

מאחר שהגדרה "חפץ הקשור לעבירה" כוללת על פי המוצע בסעיף 1 כל "חפץ שניתן לחללו לפי כל דין בשל עבירה" ובשים לב להוראות סעיף 48(ב) כנוסחו המוצע, המחייבת צו תפיסה לצורך תפיסת חפץ כאמור,

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), ניתן לערוך לפי צו חיפוש במקום, חיפוש חוזר במקום, פעם אחת נוספת, בהתקיים אחד מאלה:

(1) בית המשפט אישר, בצו החיפוש במקום, לערוך חיפוש חוזר במקום לפי אותו צו בתוך תקופה שקבע, ובלבד שתקופת תוקפו של צו המתיר חיפוש חוזר כאמור לא תעלה על 30 ימים ממועד נתינתו;

(2) האחראי על החקירה אישר, בכתב, לערוך חיפוש חוזר במקום לפי אותו צו לאחר שמצא כי מתקיימים כל אלה:

(א) החיפוש הנוסף נדרש בשל נסיבות שלא היה ניתן לצפותן מראש במועד הגשת הבקשה למתן הצו;

(ב) מטרת החיפוש לא הושגה בחיפוש הראשון שנערך לפי הצו;

(ג) טרם חלפו 24 שעות ממועד תחילת ביצוע החיפוש הראשון לפי הצו; לעניין זה לא יובאו שבתות וחגים במניין השעות.

18. בית המשפט רשאי, לבקשת שוטר שהוגשה באישור האחראי על החקירה, לדון מחדש בהחלטה לעניין מתן צו חיפוש במקום שנתן לפי הוראות סימן זה, אם ראה שהדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו לאחר מתן הצו.
19. על החלטת בית משפט בעניין מתן צו חיפוש במקום לפי סימן זה, ובכלל זה על החלטה בבקשה לעיון חוזר שניתנה לפי סעיף 18, רשאי תובע לערער בתוך 14 ימים ממועד מתן ההחלטה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצו לא השתנו, ועל כן אין הצדקה לחייב את המשטרה להגיש בקשה חדשה לצו, ואת בית המשפט – להידרש לה.

סעיפים מוצע לעגן בסעיפים אלה את אפשרות המשטרה לבקש עיון חוזר וערעור על החלטת בית המשפט לדחות בקשה למתן צו חיפוש, נושא שאינו מוסדר היום בפס"פ (לעניין זה ראו גם את דברי ההסבר לסעיפים 11 ו-12).

סעיף 19 המוצע קובע מגבלת זמן להגשת ערעור על החלטה בעניין צו חיפוש. קביעת מגבלה כאמור תואמת את המצב החוקי לפי חוק המעצרים ואת ההסדר הקבוע היום בסעיף 38 לפס"פ בקשר לערר על החלטת בית המשפט בעניין תפוס. קביעת המגבלה כמוצעת תואמת את רוח סעיף 53 לחוק המעצרים.

מוצע לקבוע כי יהיה אפשר להגיש ערעור על החלטת בית משפט שלא לתת צו חיפוש בתוך 14 ימים ממועד ההחלטה (בדומה לפרק הזמן שמוצע לקבוע להגשת ערעור לעניין צווי המצאה או הקפאה, בסעיף 12 המוצע). פרק הזמן המוצע קצר ממועדי הערעור בחקיקים הנזכרים לעיל משום שמדובר בערעור המוגש בידי המשטרה. מאחר שהצו מתבקש במעמד צד אחד, אין מקום להסדיר אפשרות של הגשת ערעור או בקשה לעיון חוזר בידי האדם שאליו מופנה הצו, מאחר שאפשרות כאמור אינה מעשית, ולאחר שצו החיפוש כבר בוצע, אין ברוב המקרים טעם לערער על נתינתו.

שכל פגיעה נוספת בפרטיות של המחזיקים במקום תיעשה לאחר בחינה של בית המשפט. עם זאת, עשויים להיווצר מצבים שבהם לאחר תחילת החיפוש על פי צו, יתקיימו נסיבות חריגות שבהן נדרש שימוש נוסף בצו, ואין הצדקה לפנייה נוספת לבית המשפט בבקשה לצו חדש.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע שני מצבים שבהם תתאפשר עריכת חיפוש נוסף באותו מקום על פי הצו. האחד, אם ידוע מראש על קושי צפוי, בית המשפט רשאי להתיר את השימוש הנוסף בצו. אפשרות זו נכללה בהמלצות ועדת לוין, השני, בהתקיים נסיבות בלתי צפויות, אם טרם חלפו עשרים וארבע שעות ממועד תחילת ביצוע החיפוש על פי הצו בפעם הראשונה ומטרת החיפוש לא הושגה בחיפוש כאמור, ובלבד שהשימוש החוזר בצו אושר על ידי האחראי על החקירה.

דוגמה למצב המצדיק שימוש חוזר כאמור הוא מצב שבו בוצע חיפוש בבית והחפץ הדרוש לא נמצא, אך סמוך לאחר מכן נודע למשטרה כי החפץ מוסתר במקום אחר באותו בית. דוגמה נוספת היא מצב שבו בעת עריכת החיפוש הראשון על פי הצו טרם הגיעו החפצים הדרושים למקום החיפוש, והסתבר כי הם עומדים להגיע לאותו מקום בתוך פרק זמן קצר. מגבלת פרק הזמן לביצוע החיפוש החוזר מבטיחה כי הנסיבות שבהן נתן בית המשפט את

סימן ב': חיפוש במקום בלא צו

20. שוטר רשאי לערוך חיפוש במקום בלא צו בית משפט אם אי־ביצוע החיפוש באופן מידי יסכל את מטרת החיפוש ולא ניתן לקבל בעוד מועד צו חיפוש במקום, ובלבד שמתקיים אחד מאלה:

- (1) המחזיק במקום או אדם השוהה בו פונה לעזרת המשטרה ויש חשד סביר שמבוצעת שם עבירה;
- (2) יש חשד סביר שנעברה שם עבירה מסוג פשע או עבירה אחרת המנויה בתוספת השנייה, או שעבירה כאמור נעברה שם זה מקרוב;
- (3) יש חשד סביר כי במקום מצוי חפץ הקשור לעבירה מסוג פשע, העשוי לשמש ראיה לביצוע העבירה, והחיפוש נדרש באופן מידי לשם מניעת העלמת הראיה או פגיעה בה;
- (4) יש חשד סביר שאדם המתחמק ממעצר או ממאסר או הנמלט ממשמורת חוקית נמצא במקום.

סימן ג': חיפוש במקום בהסכמה

21. (א) שוטר רשאי לערוך חיפוש במקום בלא צו בית משפט אם המחזיק במקום הסכים לכך, ובלבד שמתקיימת עילה מהעילות למתן צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14. עילות לחיפוש במקום בהסכמה

דברי הסבר

הסמכות בלא צו. הטעם להרחבה המוצעת גם ביחס לעבירות עוון המנויות בתוספת הוא שקיימות עבירות עוון רבות אשר נדרשת בעניינן סמכות לערוך חיפוש בלא צו בשל אופי ביצוען (כגון עבירות הימורים, איומים, עבירות רכוש והונאה).

העדר סמכות לביצוע חיפוש בלא צו בנסיבות שבהן אין שהות מספקת לפנייה לבית המשפט, פוגעת ביכולת המשטרה לתפוס ראיות המצויות באותו מקום, ומשכך מתעורר החשש כי יועלמו או ייפגעו. לכן מוצע, מחד גיסא, להרחיב את הסמכות האמורה גם לעבירות עוון המנויות בתוספת, ומאידך גיסא, להגדיר באופן מדויק וברור את תנאי השימוש באותה סמכות.

העילה המנויה בסעיף 25(2) לפסד"פ לעניין סמכות חיפוש במקום בלא צו אינה נזכרת בין העילות שמוצע לקבוע, בסעיף 20 כנוסחו המוצע, וזאת משום שאין מדובר בעילה שקשורה לביצוע עבירה, אלא בעילה הנוגעת לסמכויות ההצלה של המשטרה, ולתפקידה כאחראית לקיום הסדר הציבורי וביטחון הנפש והרכוש (ראו סעיף 3 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן – פקודת המשטרה)), ולא לסמכויות החקירה של המשטרה. יצוין כי סמכות כניסה כאשר יש חשש ממשי לפגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש נתונה לשוטר מכוח סעיף 4 לפקודת המשטרה.

סעיף 21 כפי שהציעה ועדת לוי, מוצע לעגן מפורשות את סמכות החיפוש במקום בהסכמה. ההסכמה מחליפה את הצורך בצו שיפוטי, אך אינה עומדת חלף עילת חיפוש.

סעיף 20 הסעיף המוצע קובע את העילות שבהתקיימן מוסמך שוטר לערוך חיפוש במקום בלא צו בית משפט. כיום, סעיף 25 לפסד"פ קובע ארבע עילות לחיפוש במקום בלא צו בית משפט: האחת, כי יש לשוטר יסוד להניח שמבצעים שם פשע, או שפשע בוצע שם זה מקרוב; השנייה, כי תופש הבית או המקום פונה לעזרת המשטרה; השלישית, כי אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה; והרביעית, כי השוטר רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או נמלט ממשמורת חוקית.

הנסיבות המתוארות לעיל מתאפיינות בכך שבהתקיימן, הצורך לערוך את החיפוש הוא דחוף, ופנייה לבית המשפט לקבל צו חיפוש תסכל את מטרתו. בהמלצות ועדת לוי נשמר עיקרון זה, והוצעו אותן העילות המעוגנות היום בפסד"פ, וכן עילה נוספת שעניינה סמכות חיפוש לצורך תפיסת ראיה בקשר לעבירת פשע, מחמת חשש לפגיעה בה או להעלמתה. לעניין עילה זו, מועד קיום העבירה אינו המבחן המהותי, אלא מועד התגלות הראיה, ואפשרות העלמתה אם לא תיתפס באופן מידי.

נוסחו המוצע של סעיף 20 תואם בעיקרו את הנוסח שהציעה ועדת לוי. ואולם בנוסח המוצע הורחב היקף העבירות המקנות סמכות לבצע חיפוש אם העבירה בוצעה זה מקרוב, והוא כולל, נוסף על עבירות פשע, גם עבירות עוון המנויות בתוספת השנייה. הרחבה זו מוצאת את איזונה בקביעת המבחן המהותי המוצע (שאינו קיים היום בפסד"פ), שלפיו אי־ביצוע החיפוש באופן מידי יסכל את מטרת החיפוש ולא ניתן לקבל בעוד מועד צו חיפוש, אשר מהווה את אבן הבוחן המשמעותית המצדיקה את הפעלת

¹⁰ ס"ח התשס"ו, עמ' 42.

(ב) לא יערוך שוטר חיפוש במקום בהסכמה לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן מתקיימים שניים אלה:

(1) לפני מתן ההסכמה הסביר השוטר לנותן ההסכמה, בלשון המובנת לו, את העילה לביצוע החיפוש, את הסמכויות הנלוות לחיפוש, לרבות הסמכות לחיפוש מוגבל על הגוף לפי סעיף 35, וכן את זכותו שלא להסכים לחיפוש בלא צו בית משפט או להתנות את הסכמתו בתנאים כאמור בסעיף קטן (ה), ואת זכותו לחזור בו מהסכמתו בכל עת, כאמור בסעיף קטן (ו);

(2) אין חשש כי נותן ההסכמה הוא אדם עם מוגבלות נפשית או אדם עם מוגבלות שכלית כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005¹⁰.

(ג) (1) החזיקו במקום שבו יש כוונה לערוך חיפוש כמה מחזיקים במשותף, די בהסכמה של אחד המחזיקים במשותף כדי לערוך חיפוש במקום, ובלבד שמחזיק אחר לא התנגד לחיפוש.

(2) על אף הוראות פסקה (1), לצורך חיפוש בחלק ממקום כאמור באותה פסקה, הנמצא בשימוש הבלעדי של אחד המחזיקים בלבד, נדרשת הסכמתו של אותו מחזיק.

(3) לעניין סעיף קטן זה, במקום המוחזק במשותף בידי כמה בני משפחה, יראו את המקום כולו כמוחזק במשותף ויחולו הוראות פסקה (1); לעניין זה, "בן משפחה" – הורה, הורה הורה, בן זוג, ילד, אח או אחות.

(ד) בחיפוש בחלק ממקום עבודה או בית עסק אשר לפי מצב הדברים בפועל, עובר מחזיק באותו חלק או ראשי להחזיק בו חפצים פרטיים, נדרשת נוסף על הסכמת המחזיק במקום גם הסכמת העובד.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי למנוע העלמת ראיות או שיבוש החקירה). ההסדר המוצע מרחיב ומפורט יחסית להסדר המוצע בהצעת ועדת לויין, וכולל כמה שינויים נוספים ביחס לאותה הצעה כפי שיפורטו להלן.

כאמור, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי תנאי ראשון לביצוע חיפוש בהסכמה הוא קיומה של עילת חיפוש, כלומר, קיומו של בסיס להגשת בקשה לצו חיפוש מבית המשפט. כמו כן מוצע לקבוע כי התנאי השני לביצוע חיפוש בהסכמה הוא קבלת הסכמתו של המחזיק במקום לביצוע החיפוש. המחזיק במקום מוגדר בסעיף 1 המוצע, ונדרש שיהיה בגיר, מכאן שקטין אינו יכול להסכים לחיפוש.

פעולת החיפוש פוגעת בראש ובראשונה בפרטיותו של האדם העושה שימוש דרך קבע בחצרים. דרישת ההסכמה נועדה להביא למידתיות בפגיעה הנגרמת מעצם הפעלת הסמכות, ולהגן על הפרטיות של מי שהחיפוש יבוצע בחצריה, שאינו בהכרח הבעלים (ראו: בג"צ 6650/04 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי בנתניה ואח' (14.5.2006) תק-על-1736, פסקה 21 לפסק דינו של השופט ברק; עמר"מ 13028-04 אליהו נ' עיריית טבריה (לא פורסם, 11.3.2010)).

בכך שונה החיפוש במקום מחיפוש על הגוף. כמפורט להלן בדברי ההסבר לפרק ד', מוצע לקבוע כי חיפוש על הגוף יתבצע בלא קבלת צו שיפוטי, אלא בהתקיים עילה או חשד מסוים. לפיכך, בהקשר של חיפוש על הגוף, אין להסכמה כל רבותא לעניין הצורך בצו שיפוטי, וממילא לא ראוי לראות בהסכמה כתחליף להתקיימות העילה. בהתאם לכך, החוק המוצע אינו מציע לקבוע סמכות חיפוש בהסכמה על הגוף, זאת בשונה מפרשנותו של בית המשפט ברע"פ 10141/09 בן חיים נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 6.3.2012) (להלן – הלכת בן חיים).

יצוין כי אין מניעה שאדם ימסור לשוטר מרצונו חפצים הדרושים לשוטר לצורך חקירה או משפט, ואין צורך בהסדרה של סמכות המצאת מסמכים וחפצים כאמור.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב), תנאים מקדמיים שיהיו בסיס להפעלת סמכות החיפוש במקום בהסכמה. תנאים אלה נועדו להבטיח את סבירות השימוש בסמכות וכן להבטיח שהסכמת המחזיק במקום ניתנה מדעת. יצוין כי סמכות ביצוע חיפוש בהסכמה עשויה לייתר, במקרים המתאימים, את הצורך בעיכוב או מעצר החשוד עד להשגת צו חיפוש וביצועו (כאשר אמצעים אלה נדרשים

(ה) הסכמה לחיפוש תינתן בכתב בחתימת ידו של נותן ההסכמה; הסכמה כאמור יכולה להיות כללית או מותנית בתנאים, ובכלל זה יכול שתגביל את תחום החיפוש במקום שבו מתבקש החיפוש, תאפשר עריכת חיפוש בשעות שונות מהקבוע בסעיף 36, וכן תגביל את האפשרות לתפוס חפץ העשוי להימצא בחיפוש.

(ו) מי שנתן את הסכמתו או לא התנגד לחיפוש לפי סעיף זה רשאי לחזור בו מההסכמה או להתנגד לחיפוש בכל עת (בסעיף קטן זה – חזרה מהסכמה); אין בחזרה מההסכמה כדי לפגוע בחוקיות הפעולות שנעשו עד לחזרה מהסכמה.

סימן ד': צו לחיפוש סמוי

(א) נשיא בית משפט מחוזי או סגן הנשיא שהנשיא הסמיכו לעניין זה, רשאי, לפי בקשת קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה כאמור בסעיף 23, לתת צו לחיפוש סמוי במקום, המתיר לערוך חיפוש במקום שלא בנוכחות המחזיק במקום ובלא ידיעתו ובלא נוכחות עדים שאינם שוטרים, אם שוכנע כי מתקיימים כל אלה:

(1) קיים חשד סביר שנעברה עבירת פשע חמור או שעומדת להיעבר עבירת פשע חמור העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה;

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן מוצע להבהיר, בפסקה (3) של סעיף קטן (ג), כי במקום המוחזק על ידי משפחה אחת – כל חלקי המקום נחשבים למוחזקים במשותף. כלומר, אחד ההורים רשאי להסכים לחיפוש במקום כולו, לרבות חדרי הילדים, וזאת אלא אם כן מחזיק אחר בגיר התנגד לחיפוש.

בסעיף קטן (ד), מוצע לקבוע במפורש את גדרי יכולתו של מעביד לתת הסכמה לעריכת חיפוש במקום העבודה, בלא הסכמת העובד, ובכך להבהיר, כפי שנקבע גם בפסק דין איסקוב (ראו: ע"ע (ארצי) 90/08 טלי איסקוב ענבר – מדינת ישראל – הממונה על חוק עבודת נשים, תק-אר 2011(1), 201, 201) (להלן – עניין איסקוב) כי גם במקום עבודה, אף שהוא מנוהל ומוחזק על ידי המעסיק, יש לעובד זכות לפרטיות לגבי חפציו האישיים שאותם הוא מחזיק במקום העבודה. המבחן המוצע בוחן את מצב הדברים בפועל – היכן העובד מחזיק או רשאי להחזיק חפצים אישיים.

למגבלות המוצעות יש השלכות גם לגבי חדירה לחומר מחשב בהסכמה (לעניין זה ראו להלן דברי ההסבר לסעיף 90).

סעיפים ועדת לוין המליצה לעגן בחוק סמכות נוספת ש"עניינה "חיפוש סמוי", קרי, חיפוש שנערך בלא ידיעת המחזיק במקום, ובלא נוכחות עדים שאינם שוטרים, סמכות שאינה נתונה למשטרה לפי המצב החוקי הקיים. הוועדה המליצה כאמור לאחר שהשתכנעה כי סמכות זו נדרשת בחקירות מסוימות המאופיינות בחומרה מיוחדת והיא חיונית לתפיסת ראיות במקרים מיוחדים וכן למניעת פשעים חמורים. הוועדה ציינה כי מדובר בחיפוש יוצא דופן שטעון אישור מיוחד של בית המשפט ושייוחד לפשעים חמורים בלבד. היא המליצה לקבוע שהחיפוש הסמוי ייערך בפני שני שוטרים המשמשים כעדים, נוסף על השוטר המבצע את החיפוש, ושייערך פרוטוקול מפורט של החיפוש הסמוי, שתוכנו לא ישתנה בגלל שהחיפוש נעשה באופן סמוי.

מי שאינו עושה שימוש במקום דרך קבע, כגון בעל גישה למקום מתוקף היותו נותן שירות לבעל המקום או למחזיק, לא ייחשב כמי שמוסמך להסכים לחיפוש (למשל מנקה, שליח, נותן שירותי אחזקה וכדומה).

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כתנאי לחיפוש בהסכמה, תנאים המבטיחים כי הסכמת המחזיק במקום היא הסכמה מדעת. לשם כך, ובהתאם להלכת בן חיים, השוטר המבקש את הסכמת האזרח לעריכת החיפוש נדרש להבהיר לו, כאשר הדבר רלוונטי, כי נתונה לו הזכות לסרב לביצוע החיפוש וכי הסירוב לא יפעל לחובתו. יצוין כי נוסף על אייכולתו של קטין להסכים לחיפוש במקום, מוצע לקבוע כי גם אדם שקיים חשש שהוא בעל מוגבלות שכלית או נפשית לא יכול להסכים לביצוע החיפוש.

על פי המוצע, עורך החיפוש נדרש להסביר לנותן ההסכמה מהן העילות לביצוע החיפוש והסמכויות הנלוות לחיפוש, ולהבהיר לו את זכותו לסרב לחיפוש וזכותו להתנות את הסכמתו בתנאים. כמו כן מוצע לקבוע כי על עורך החיפוש להסביר למחזיק במקום את זכותו לחזור בו מהסכמתו לחיפוש בכל עת.

בסעיף קטן (ג) מוצע להרחיב ולפרט, מעבר למוצע בהצעת ועדת לוין, את התנאים הנדרשים לקבלת הסכמה בכמה מצבים ייחודיים. ראשית, מוצע לקבוע כי במקרה של מקום המוחזק בידי כמה מחזיקים במשותף, אין צורך בקבלת ההסכמה של כל המחזיקים, אלא די בהסכמה של מחזיק אחד. ואולם אם התנגד מחזיק אחר – לא ניתן לערוך את החיפוש.

שנית, מוצע לקבוע כי אם במקום המוחזק במשותף קיים חלק שמוחזק על ידי מחזיק אחד בלבד (למשל חדר השינה של שוכר בדירה שאותה הוא חולק עם שוכר אחר), נדרשת לצורך החיפוש באותו חלק, הסכמת המחזיק שאותו חלק מצוי בשימושו הבלעדי.

- (2) ביצוע החיפוש באופן סמוי חיוני לשם איתור חפץ הקשור לעבירה או מניעת היעלמותו או פגיעה בו או לשם איסוף מידע הנוגע לביצוע העבירה;
- (3) מטרת החיפוש כאמור בפסקה (2) תסוכל אם החיפוש ייערך באופן גלוי.

(ב) לא ייתן בית המשפט צו לחיפוש סמוי אצל בעל מקצוע הנהנה מחיסיון אלא אם כן שוכנע כי יש יסוד סביר לחשד שבעל המקצוע מעורב בעבירת פשע חמור שהיא מן העבירות המנויות בסעיף 9א(א)(2) לחוק האונת סתר; בקשה למתן צו חיפוש כאמור בסעיף קטן זה תוגש באישור היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה.

(ג) המפקח הכללי של המשטרה יגיש, מידי חודש, דין וחשבון ליועץ המשפטי לממשלה על צווים לחיפוש סמוי שניתנו לפי סעיף זה, ועל תנאיהם.

23. הוראות סעיפים 15 עד 17 יחולו לענין צו לחיפוש סמוי, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

בקשה למתן צו לחיפוש סמוי החלטת בבקשה וחיפוש חוזר

(1) בקשה למתן צו לחיפוש סמוי והחלטת בית המשפט בבקשה כאמור יכללו, נוסף על הפרטים האמורים בסעיפים 15(ב) ו-16(ב), גם את הנימוקים המצדיקים את עריכת החיפוש באופן סמוי;

(2) בדיון בבקשה למתן צו לחיפוש סמוי יתייצב מטעם המבקש קצין בדרגת סגן ניצב ומעלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) לענין העבירה שבבסיס הצו – ועדת ליון המליצה לקבוע כי צו לחיפוש סמוי במקום יינתן רק לצורך חקירת חשד לעבירה מסוג פשע שהעונש בשלה עומד על 10 שנות מאסר ומעלה. החוק המוצע קובע הגדרה רחבה יותר לעבירה שלשם חקירתה יינתן צו לחיפוש סמוי. על פי המוצע בסעיף 22א(1), הצו יכול להינתן ביחס לעבירת "פשע חמור", שמוצע להגדירה כעבירה שהעונש בשלה עומד על 10 שנות מאסר או יותר או עבירה שהעונש בשלה 7 שנות מאסר או יותר, והיא מפורטת בתוספת הראשונה לחוק המוצע. העבירות שמוצע למנות באותה תוספת, ובדרך זו – לכלול בהגדרה "פשע חמור", יהיו כאלו הנוגעות לפגיעה או סיכון לפגיעה בחיים או בגוף, שמצדיקים מתן צו לחיפוש סמוי.

יצוין כי כיום, ניתן להוציא צו האונת סתר בגין כל עבירת פשע, ובית המשפט עורך איוון פרטני בבחינת הצורך וההצדקה של כל בקשה לגופה, בלי להיות מוגבל מקדמית בהתאם לסוג העבירה שבשלה התבקש הצו.

(3) לענין ההסדר לגבי בעל מקצוע – אף שוועדת ליון המליצה בשעתו לקבוע שלא ייערך חיפוש סמוי אצל בעל מקצוע המנוי בפרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן – פקודת הראיות), נראה כי אין מקום לקביעת חסינות גורפת לבעלי מקצוע בהקשר של חיפוש סמוי. יודגש, כי ההגדרה "בעל מקצוע" בחוק המוצע רחבה יותר מזו שהציעה ועדת ליון לקבוע (ראו להלן דברי הסבר לסעיף 29). על פי המוצע יהיה בית המשפט רשאי לאפשר חיפוש סמוי אצל בעל מקצוע, בדומה להסדר הקבוע בחוק האונת סתר לגבי האונת סתר לבעל מקצוע, ובתנאים דומים לאלה הקבועים בו;

הקניית הסמכות לערוך חיפוש סמוי במקום מוצעת בחוק המוצע, לאחר שהצורך בה נבחן בקפידה. סמכות זו חיונית למשטרה היום אף יותר מבעבר, עת הציעה ועדת ליון לקבוע אותה, וזאת עקב התגברות הפשיעה החמורה, דרכי התנהלות ארגוני הפשיעה והקושי באיסוף ראיות שיאפשרו להביא עבריינים אלה לדין. כפי שיפורט להלן, ההסדר המוצע שונה בכמה היבטים מההסדר שהציעה ועדת ליון לעיון הסמכות האמורה.

התנאים לשימוש בסמכות לערוך חיפוש סמוי שמוצע לקבוע, בסעיף 22, נועדו להבטיח שהשימוש בסמכות חריגה זו ייעשה רק במקרים שבהם הוא חיוני, וכן ייעשה באופן המבטיח בקרה ראויה על השימוש בסמכות בידי דרג משטרי בכיר וכן בידי בית המשפט שיתבקש לתת את הצו. התנאים המוצעים דומים, ולעתים אף מחמירים, מאלה הדרושים לצורך מתן צו האונת סתר. צו זה דומה לצו לחיפוש סמוי בכך שהוא מאפשר פגיעה בפרטיותו של אדם בלא ידיעתו. עוד מוצע לקבוע, בדומה להסדר הקבוע בחוק האונת סתר, התשל"ט-1979 (להלן – חוק האונת סתר), חובת דיווח עתי ליועץ המשפטי לממשלה על חיפושים סמויים שבוצעו.

כאמור, ההסדר המוצע שונה מהותית מהצעת ועדת ליון בכמה עניינים:

(1) לענין השופט המוסמך להוציא צו – בעוד שוועדת ליון המליצה לקבוע שהשופט המוסמך לאשר בקשה לצו לחיפוש סמוי יהיה נשיא בית המשפט המחוזי, מוצע לקבוע בסעיף 22א(2), כי גם סגן הנשיא יהיה מוסמך לאשר בקשה לצו לחיפוש סמוי, בשם שהוא רשאי להתיר האונת סתר לפי סעיף 6 לחוק האונת סתר;

24. בית המשפט רשאי להורות לאחראי על החקירה, בצו לחיפוש סמוי, ליידע את המחזיק במקום, לאחר ביצוע החיפוש הסמוי ובמועד שיקבע, על החיפוש שנערך; הורה בית המשפט כאמור, רשאי קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה לבקש מבית המשפט, מעת לעת, לדחות את המועד למתן ההודעה כאמור, אם סבר כי יש במתן ההודעה כדי לפגוע בחקירה או בעניין ציבורי חשוב.

25. סעיפים 18 ו-19 יחולו לעניין צו לחיפוש סמוי, בשינויים המחויבים ושינויים אלה:
(1) בקשה לעיון חוזר כאמור בסעיף 18 תוגש בידי קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה, באישור ראש אגף החקירות;
(2) ערעור כאמור בסעיף 19 יוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו; ערעור כאמור יידון לפני נשיא בית המשפט העליון או שופט של בית המשפט העליון שהנשיא הסמיכו לכך.

סימן ה': ביצוע חיפוש במקום

עורך החיפוש

26. חיפוש במקום ייערך בידי שוטר.

נוכחות המחזיק
במקום

27. (א) המחזיק במקום שבו נערך חיפוש יהיה נוכח במקום בעת עריכתו; לא נוכח המחזיק במקום החיפוש, יפעל עורך החיפוש לאיתורו וידרוש ממנו להתייצב במקום החיפוש; נדרש המחזיק להתייצב במקום החיפוש, יעשה כן בתוך זמן סביר; לעניין זה –
(1) במקום שבו כמה מחזיקים במשותף – די בנוכחות של אחד המחזיקים במשותף;
(2) המחזיק במקום רשאי להורות על אדם אחר מטעמו שיהיה נוכח במקום החיפוש בעת החיפוש, ויראו אותו לעניין סימן זה כמחזיק במקום.
(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי עורך החיפוש לערוך חיפוש במקום בלא נוכחות המחזיק במקום, בהתקיים אחד מאלה:

דבריו הסבר

בהעדר טוען לזכות בתפוס או מחזיק במקום, שיכול לטעון את טענותיו לעניין החפץ, מוטלת על בית המשפט חובת פיקוח ובקרה מיוחדת.

סעיף 26 מוצע לקבוע את העיקרון ולפיו צו חיפוש יבוצע בידי שוטר. עיקרון זה שונה מהקבוע היום בסעיף 24 לפסד"פ, שלפיו בית המשפט יכול להסמיך אדם אחר לבצע את החיפוש. הסמכה כאמור תתאפשר על פי המוצע, כאמור לעיל בדבריו ההסבר לסעיף 2, רק אם תיקבע במפורש בחוק לגבי עובד ציבור אחר.

סעיף 27 נוהל עריכת החיפוש קבוע היום בצורה מצומצמת בסעיפים 26 עד 28 לפסד"פ שעניינם עריכת חיפוש בפני עדים, עריכת רשימת חפצים שנמצאו ונוכחות תופס המקום. בהתאם להמלצות ועדת לוין, מוצע להרחיב את ההוראות הקבועות בחקיקה ראשית לעניין אופן עריכת החיפוש.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (א), את חובת הנוכחות של המחזיק במקום בעת עריכת החיפוש. בדומה לקבוע בסעיף 28 לפסד"פ, מוצע לקבוע כי חיפוש ייערך בנוכחות המחזיק במקום או מי מטעמו. החשיבות של קביעת חובת הנוכחות של המחזיק בעת החיפוש עיקרה במתן האפשרות לאותו

(4) בסעיף 24 מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות על יידועו של המחזיק במקום בדבר ביצוע החיפוש לאחר פרק זמן מסוים, בחלוף החשש לפגיעה בחקירה. כמו כן מוצע לקבוע כי במקרה שבית המשפט הורה כאמור, תוכל המשטרה לבקש את דחיית מועד מתן ההודעה. הבקשה לדחיית מתן ההודעה יכולה לנבוע מהצורך למנוע פגיעה בחקירה עצמה, או להגן על אינטרס ציבורי אחר (בדומה לסעיף 45 לפקודת הראיות המאפשר הוצאת תעודות חיסיון). הוראה זו לא נכללה בהמלצות ועדת לוין, אך מוצע להוסיפה כאמצעי נוסף לאיזון הפגיעה בפרטיות הכרוכה בסמכות זו.

סעיף 25 מוצע לקבוע כי על בקשת צו לחיפוש סמוי חלות ההוראות לעניין עיון חוזר וערעור כפי שקבוע בסעיפים 18 ו-19 לחוק המוצע. עם זאת, בשל חומרת הפגיעה הגלומה בהפעלת סמכות זו, נדרש דרג משטרי בכיר לאשר ולהגיש את הבקשה לעיון חוזר בנוגע לערעור, נדרש כי ערעור יוגש על ידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, ויידון לפני נשיא בית המשפט העליון או שופט בית משפט עליון שמונה לעניין זה.

בסעיף 50 מוצע לקבוע כי ככל שנתפס חפץ במהלך החיפוש הסמוי, בית המשפט ייתן הוראות לעניין התפוס.

(1) בית המשפט התיר, בצו החיפוש במקום, לערוך את החיפוש בלא נוכחות המחזיק לאחר ששוכנע כי מתקיים אחד מאלה:

(א) לא ניתן לאתר את המחזיק במאמץ סביר;

(ב) נוכחות המחזיק עלולה לסכל את מטרת החיפוש, לפגוע בחקירה או לפגוע בביטחון של אדם לרבות ביטחונו של עורך החיפוש;

(ג) אין מחזיק בגיר לאותו מקום והמחזיק בו הוא קטין; התיר בית המשפט חיפוש לפי פסקת משנה זו, ייערך החיפוש בנוכחות הקטין, וככל האפשר גם בנוכחות אפוטרופוס;

(2) עורך החיפוש לא הצליח לאתר את המחזיק במאמץ סביר, וקיים חשש ממשי כי עיכוב החיפוש יסכל את מעצרו או מאסרו של אדם המתחמק ממעצר או מאסר או הנמלט ממשמורת חוקית, או יגרום להעלמת ראיה, ולא ניתן לקבל בעוד מועד צו לפי פסקה (1)(א);

(3) המחזיק לא התייצב במקום בתוך זמן סביר לאחר שנדרש לעשות כן לפי הוראות סעיף קטן (א);

(4) עורך החיפוש הורה למחזיק לצאת ממקום החיפוש לפי הוראות סעיף 35(ב)(1).

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), לא ייערך חיפוש בלא נוכחות המחזיק במקום לפי הוראות הסעיף הקטן האמור, אם אין עדים לחיפוש שאינם שוטרים לפי הוראות סעיף 28(ד).

ד ב ר י ה ס ב ר

קטן (ב)), יהיה נוכח במקום החיפוש גם קצין משטרה נוסף על העדים. במקרה שבו העדר נוכחות המחזיק במקום לא היה ידוע מראש (פסקאות (2) עד (4) של סעיף קטן (ב)), ייערך החיפוש ככל האפשר בנוכחות קצין משטרה כאמור. מטרת נוכחותו של קצין המשטרה כעד אשר בפניו נערך החיפוש, היא שיהיה גורם מפקח נוסף על החיפוש אשר ישקול, ככל האפשר, שיקולים שהמחזיק במקום היה שוקל, לו היה נוכח במקום בעת עריכת החיפוש. יודגש כי חיפוש בנסיבות אלה בלא נוכחות המחזיק במקום אינו עולה כדי "חיפוש סמוי" כמשמעותו בחוק המוצע, כיוון שהמחזיק במקום מיודע בדבר ביצוע החיפוש, והחיפוש ייערך בפני עדים שאינם שוטרים.

אף שעל פי המוצע ייתכן שכמה אנשים יענו על ההגדרה "מחזיק במקום", החוק המוצע מחייב את עורך החיפוש להשקיע מאמצים כדי ליידע את המחזיק המתאים ביותר בנסיבות העניין, כלומר, מי שזיקתו למקום עריכת החיפוש היא המשמעותית ביותר, ולאפשר את נוכחותו בעת עריכת החיפוש. כך למשל, במקרה של חיפוש בחדרו האישי של עובד במקום העבודה, יש לנסות ולערוך את החיפוש בנוכחות העובד, שכן המקום נמצא בשימוש השוטף, ואין להסתפק במצב זה בנוכחות המעביד בלבד, אף שלכאורה די בנוכחותו שכן הוא נכלל בהגדרה "מחזיק במקום".

בסעיף קטן (ג) מוצע להבהיר, וראו לעניין זה הוראה דומה גם בסעיף 28(ה) המוצע, כי למרות החריגים שמוצע לקבוע לעניין ביצוע חיפוש במקום בלא נוכחות עדים (ראו

אדם לפקח על דרך ביצוע החיפוש בידי עורכי החיפוש, כך שיבוצע רק במידה המותרת על פי הדין.

עם זאת, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב), אפשרות לחיפוש בלא נוכחות מחזיק משני טעמים: האחד, כאשר קיים חשש שנוכחות המחזיק תסכל את החיפוש; והשני, כאשר לא ניתן לאתר את המחזיק, למרות מאמץ סביר שנעשה לצורך איתורו. חריג זה הכרחי כדי למנוע את סיכולו של החיפוש על ידי התחמקות המחזיק מנוכחות או הגעה למקום החיפוש.

בסעיף קטן זה קיימת התייחסות גם למצב הנדיר יותר של חיפוש במקום שבו לא קיים מחזיק במקום שיכול להיות נוכח במקום בעת החיפוש, מן הטעם שכל המחזיקים במקום הם קטינים (דוגמת קטינים השוכרים דירה במשותף). במקרה כזה ראוי בית המשפט להתיר את החיפוש בלא מחזיק במקום, אך יש צורך לקיים את החיפוש ככל האפשר בנוכחות אפוטרופוס.

בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע, כי אם נערך חיפוש בלא נוכחות מחזיק מהטעם שנוכחותו עלולה לסכל את מטרת החיפוש או משום שהמחזיק לא התייצב במקום החיפוש בתוך זמן סביר לאחר שנדרש לעשות כן, תימסר למחזיק המקום הודעה על קיום החיפוש ועל העדים שנכחו בעת החיפוש, וזאת אם ניתן לאתר במאמץ סביר.

כמו כן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ה), כי במקרה של חיפוש במקום בלא נוכחות המחזיק, בנסיבות שבהן ידוע מראש שהחיפוש ייערך בלא נוכחותו (פסקה (1) של סעיף

(ד) התקיימו הנסיבות הקבועות בסעיף קטן (ב)(1)(ב) או (3) לעריכת חיפוש במקום בלא נוכחות המחזיק במקום, יודיע עורך החיפוש למחזיק במקום, לפני תחילת החיפוש, על הכוונה לערוך חיפוש וכן יידע אותו בדבר זכותו לבקש לקבוע את זהות העדים כאמור בסעיף 28 או בדבר זהות העדים שקבע עורך החיפוש לפי הסעיף האמור, לפי העניין, והכול אם ניתן לאתר את מחזיק המקום במאמץ סביר.

(ה) התקיימו הנסיבות הקבועות בסעיף קטן (ב)(1) לעריכת חיפוש במקום בלא נוכחות המחזיק במקום, יהיה נוכח במקום החיפוש, בעת עריכת החיפוש, קצין משטרה, נוסף על העדים כאמור בסעיף 28; התקיימו הנסיבות הקבועות בסעיף קטן (ב)(2) עד (4) – ייערך החיפוש בנוכחות קצין משטרה כאמור, אלא אם כן דחיית החיפוש לשם המתנה לקצין משטרה עלולה לסכל את מטרת החיפוש או לפגוע בחקירה.

(ב) המחזיק במקום רשאי לבקש לקבוע את זהות העדים לחיפוש, ובכלל זה לבקש כי סנגורו או בן משפחתו יהיה עד לחיפוש, והכול אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת בצו החיפוש במקום; לפני ביצוע החיפוש יודיע עורך החיפוש למחזיק במקום על זכותו לבקש לקבוע את זהות העדים לפי סעיף קטן זה; סבר עורך החיפוש כי נוכחותו של עד שהתבקש כאמור עלולה לסכל את מטרת החיפוש או לפגוע בחקירה לא יאפשר עורך החיפוש את נוכחותו של אותו עד.

(ג) לא ביקש המחזיק במקום לקבוע את זהות העדים לפי סעיף קטן (ב), או שבקשתו נדחתה לפי הסעיף הקטן האמור, או שהעדים שביקש לא התייצבו במקום החיפוש בתוך זמן סביר, בנסיבות העניין, או קבע בית המשפט בצו החיפוש במקום כי זהות העדים לחיפוש לא תיקבע בידי המחזיק במקום – יקבע עורך החיפוש את זהות העדים.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) בית המשפט רשאי להחליט, בצו חיפוש במקום, מנימוקים שיפרט בהחלטתו, לערוך את החיפוש בלא נוכחות עדים כאמור בסעיף קטן (א), אם שוכנע כי נוכחות של עדים כאמור עלולה לסכל את מטרת החיפוש, לפגוע בחקירה או לפגוע בביטחון של אדם לרבות ביטחונו של עורך החיפוש;

ד ב ר י ה ס ב ר

הזמן הנדרש להגעתם עלול לחרוג מפרק זמן סביר, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי בקשת המחזיק לנוכחות אדם מסוים לא תעכב את החיפוש מעבר לזמן סביר.

כך, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי ככל שלא נמצאו או לא הופיעו העדים מטעמו של המחזיק, או אם זמן ההמתנה לעדים כאמור אינו סביר בנסיבות העניין (כגון עקב דחיפות מיוחדת הקיימת בביצוע חיפוש בלא צו) – יוזמנו שני עדים אחרים שאינם שוטרים שיובאו למקום על ידי עורך החיפוש. עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ד)(3), כי אם לא נמצאו עדים כאלה במאמץ סביר, ייעשה מאמץ לקיים את החיפוש בפני שני עדים שהם שוטרים שאינם נוטלים חלק בחיפוש, והיה ולא ניתן לאתר אף שוטרים עדים – יכול החיפוש להתבצע אף בלא עדים.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד)(1) ו-(2) שני מצבים נוספים שבהם תתאפשר עריכת חיפוש בלא עדים. האחד, כאשר המחזיק במקום ויתר על נוכחות עדים בכלל, או על נוכחות עדים שאינם שוטרים, לאחר שהוסבר לו כי

להלן את דברי ההסבר לסעיף 28 המוצע, או בלא נוכחות המחזיק במקום, חריגים אלה הם חלופיים ולא מצטברים, כלומר – לא יתבצע חיפוש בלא עדים אחרים וגם בלא נוכחות מחזיק המקום.

סעיף 28 מוצע לקבוע הוראות בדבר עריכת החיפוש בפני שני עדים והנסיבות שבהן אפשר לוותר על נוכחותם (בדומה להסדר הקבוע בסעיף 26 לפס"ד). מוצע כי ככלל, חיפוש ייערך בפני שני עדים בגירים שאינם שוטרים. שני העדים יהיו כאלה שאינם קשורים לרשות החוקרת, שכן תפקידם לשמש נציגי ציבור המסייעים בפיקוח על דרך עריכת החיפוש בידי גורמי האכיפה.

מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב), כי המחזיק במקום יהיה רשאי לבקש שהעד יהיה אדם מסוים, לרבות סנגורו או בן משפחתו, ולחייב את עורך החיפוש להודיע למחזיק על זכותו זו לפני עריכת החיפוש. עם זאת, כדי למנוע את סיכולו של החיפוש או הכבדה לא סבירה על ביצועו באמצעות דרישה מצד מחזיק המקום לנוכחות עדים מסוימים, שמשך

(2) המחזיק במקום רשאי לוותר על נוכחות עדים כאמור בסעיף קטן (א), ובלבד שהוסברה לו זכותו לנוכחות עדים כאמור והובהר לו כי הוויתור על זכותו לנוכחותם אפשרי רק על פי בקשה מפורשת שלו; בקשה כאמור תינתן בכתב בחתימת ידו של המחזיק;

(3) לא איתר עורך החיפוש, במאמץ סביר, לפי הוראות סעיף קטן (ג), עדים שאינם שוטרים, רשאי הוא לערוך את החיפוש בנוכחות עדים שהם שוטרים ובלבד שאינם נוטלים חלק בחיפוש, ואולם אם דחיית החיפוש לשם המתנה לעדים שהם שוטרים כאמור עלולה לסכל את מטרת החיפוש או לפגוע בחקירה, רשאי עורך החיפוש לערוך את החיפוש בלא נוכחות עדים;

(4) עורך החיפוש רשאי לערוך את החיפוש בלא נוכחות עדים כאמור בסעיף קטן (א), אם הורה לעד לצאת ממקום החיפוש לפי הוראות סעיף 35(ב)(2) ולא איתר עד אחר במקומו לפי הוראות הסעיף האמור.

(ה) על אף הוראות סעיף קטן (ד), לא ייערך חיפוש בלא נוכחות עדים שאינם שוטרים לפי הוראות הסעיף הקטן האמור, אם המחזיק במקום אינו נוכח במקום בעת עריכת החיפוש לפי הוראות סעיף 27(ב).

29. (א) בחיפוש במקום אצל בעל מקצוע הנהנה מחיסיון, יודיע עורך החיפוש למחזיק במקום, לפני ביצוע החיפוש, כי באפשרותו לקבוע לפי סעיף 28(ב) שאחד העדים לחיפוש יהיה נציג הלשכה המקצועית שאליה משתייך בעל המקצוע; ביקש המחזיק במקום כי נציג הלשכה כאמור יהיה עד לחיפוש, תעוכב עריכת החיפוש שעתיים לפחות לשם המתנה להגעתו של הנציג, אלא אם כן אישר האחראי על החקירה כי דחיית החיפוש לשם כך עלולה לסכל את מטרת החיפוש או לפגוע בחקירה.

(ב) בסעיף זה –

”חיפוש במקום אצל בעל מקצוע הנהנה מחיסיון” – אחד מאלה:

(1) חיפוש במקום המשמש את בעל המקצוע למתן שירות מקצועי;

ד ב ר י ה ס ב ר

של העיתונאי). חסיון עורך פטנטים או חסיון בנקאי (ביחס לפעילותו העסקית של הלקוח).

מידע או מסמכים שהוחלפו בין מקבל השירות ובין בעלי מקצוע כאמור במסגרת עיסוקם, חסויים במגבלות ובתנאים הקבועים בפקודת הראיות או בהלכה הפסוקה. בביצוע חיפוש אצל בעל מקצוע כזה יש חשש שייחשפו מסמכים חסויים, ומכאן הצורך לקבוע הוראות מיוחדות הנוגעות לחיפוש במקום עיסוקם, שתכליתן למנוע ככל האפשר פגיעה בחיסיון.

ועדת לוין ציינה בהמלצותיה כי במצב החוקי הקיים, הסדרת החיפוש במקום אצל בעלי מקצוע בחקיקה נוגעת רק לחיפוש ששירותיו רשומים המס לפי סעיף 235 לפקודת מס הכנסה. הוועדה המליצה להרחיב את ההסדר האמור לשאר בעלי המקצוע המנויים בפקודת הראיות. החוק המוצע מבקש לנקוט בהרחבה נוספת על זו שהציעה ועדת לוין, וזאת באמצעות הכללת בעלי מקצוע אחרים שחיסיונותיהם הוכרו בפסיקה, בהגדרה ”בעל מקצוע“, כך שיוחל עליהם ההסדר המיוחד הנוגע לחיפוש.

החוק מחייב נוכחות עדים, ואפשר לוותר על נוכחותם רק באמירה מפורשת ובכתב שלו. השני, כאשר בית המשפט התיר מראש את ביצוע חיפוש בלא עדים כלל, או בלא עדים שאינם שוטרים.

כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 27, מוצע להבהיר בסעיף קטן (ה), כי החריגים שמוצע לקבוע לחובת נוכחות העדים בעת עריכת החיפוש ולחובת נוכחות המחזיק במקום הם חלופיים ולא מצטברים, כלומר – לא יתבצע חיפוש בלא נוכחות מחזיק המקום וגם בלא נוכחות עדים שאינם שוטרים.

סעיף 29 מוצע לקבוע הוראות מיוחדות בנוגע לחיפוש במקום אצל בעל מקצוע, אשר הדין קובע חיסיון על דברים או מסמכים שנמסרו לו אגב מתן השירות המקצועי. המונח ”בעל מקצוע“ מוגדר בסעיף 1 המוצע והוא כולל עורך דין, רופא, פסיכולוג, עובד סוציאלי או כהן דת, שהחיסיון לגביהם מוסדר בפקודת הראיות, וכן, לאור ההגדרה המוצעת באותו סעיף ל”חיסיון מקצועי“, בעלי מקצוע אחרים שהחיסיון בעניינם נקבע בהלכה הפסוקה, כגון חסיון עיתונאי (ביחס לזהות מקורות המידע

(2) חיפוש במקום שהמחזיק בו הוא בעל מקצוע, גם אם המקום אינו משמש את בעל המקצוע למתן שירות מקצועי, אם בנסיבות העניין קיימת אפשרות סבירה כי חפץ שחל עליו חיסיון מקצועי יגיע לידי של עורך החיפוש במהלך החיפוש;

”לשכה מקצועית” – כמפורט להלן, לפי העניין;

(1) לעניין עורך דין – לשכת עורכי הדין;

(2) לעניין בעל מקצוע אחר – הארגון המקצועי שאליו משתייך אותו בעל מקצוע, אם קיים ארגון כאמור, ששר המשפטים קבעו בצו, בהסכמת השר הממונה על הסדרת אותו מקצוע.

כניסה למקום והזדהות

30.

עורך החיפוש יזהה את עצמו תחילה לפני המחזיק במקום, בציון שמו או כינויו הרשמי והיותו שוטר, יודיע על הכוונה לערוך חיפוש במקום ועל חובתו של המחזיק במקום לאפשר כניסה חופשית כאמור בסעיף 33; לא נוכח המחזיק במקום החיפוש, יזהה את עצמו עורך החיפוש כאמור בסעיף זה לפני מי שאפשר לו כניסה למקום החיפוש או לפני מי ששוהה במקום; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 5א(א) עד (ד) לפקודת המשטרה.

הודעה על מטרת החיפוש

31.

(א) עורך החיפוש יודיע לפני תחילת החיפוש למחזיק במקום על מטרת החיפוש, וכן ימסור למחזיק במקום העתק מצו החיפוש במקום בכפוף להוראות סעיף 16(ה), ואם נערך החיפוש בלא צו – יודיע עורך החיפוש למחזיק במקום על העילה לעריכתו בלא צו, והכול אם המחזיק במקום נוכח במקום החיפוש בעת עריכתו.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), ניתן צו חיפוש במקום ואולם הצו או העתק ממנו טרם הגיע לידי עורך החיפוש במועד תחילת החיפוש, רשאי הוא לערוך את החיפוש בלא מסירת העתק ממנו כאמור באותו סעיף קטן, בהתקיים שניים אלה, ובלבד שהעתק הצו יימסר למחזיק במקום בהקדם האפשרי:

(1) עיכוב ביצוע החיפוש עלול לסכל את מטרת החיפוש או לפגוע בחקירה;

(2) התקבל אישור בכתב לעריכת החיפוש מאת קצין משטרה המאשר כי מפאת הדחיפות שבעריכת החיפוש הועבר אליו תוכן הצו טלפונית או בדרך אחרת; באישור כאמור יצוינו בית המשפט ושם השופט שנתן את הצו, מועד נתינתו ועילת החיפוש.

סייגים לחובת הזדהות ומסירת הודעה

32.

(א) חובת ההזדהות כאמור בסעיף 30, למעט חובת עורך החיפוש להודיע על היותו שוטר, וכן חובת מתן הודעה ומסירת העתק מהצו כאמור בסעיף 31, לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

שכן ממילא מוצע לקבוע, בסעיף 52, כי במצב זה על השוטר להכניס כל חפץ שייתפס לחבילה, בלא עיון בחפץ, עד לפניית בעל החיסיון או בעל המקצוע לבית המשפט כאמור בסעיף 52(ג) המוצע (לעניין הוראות התפיסה של חפץ בחיפוש במקום אצל בעל מקצוע ראו להלן את דברי ההסבר לסעיפים 51 עד 55).

סעיפים הפעלת סמכות החיפוש במקום מחייבת שימוש 30 עד 34 בסמכויות נוספות הנלוות לביצוע החיפוש. מוצע לקבוע, בסעיפים 30 ו-31, הוראות לעניין סמכות הכניסה למקום החיפוש, חובת ההזדהות המוטלת

אחד ההסדרים הייחודיים לחיפוש אצל בעלי מקצוע שמוצע לקבוע בסעיף זה, נוגע לזכותו של בעל המקצוע או מחזיק במקום המשמש בעל מקצוע למתן שירות מקצועי, לבקש את נוכחות נציג הלשכה המקצועית שאליה הוא שייך, כאחד העדים לחיפוש. מוצע לקבוע כי ביצוע החיפוש יעוכך עד שעתיים לצורך המתנה לנציג הלשכה המקצועית, אלא אם כן קיים צורך בחיפוש מיידי. הסדר דומה נכלל גם בהמלצות ועדת לוין.

יצוין כי אם החיפוש נערך בלא נוכחות בעל המקצוע, אין צורך בזימון נציג הלשכה המקצועית על ידי המשטרה,

(1) ברור בנסיבות העניין כי זהות עורך החיפוש ידועה למי שכלפיו חלה חובת ההזדהות;

(2) מילוי החובות עלול לסכל את ביצוע החיפוש או להביא להעלמת ראיה;

(3) מילוי החובות עלול לגרום לפגיעה בביטחון עורך החיפוש בשעת החיפוש.

(ב) חלפו הנסיבות שמנעו את מילוי החובות כאמור בסעיף קטן (א), יקיים עורך החיפוש את החובות האמורות מוקדם ככל האפשר.

33. מחזיק במקום יאפשר לעורך החיפוש ולמי שנלווה אליו כניסה חופשית למקום החיפוש לצורך ביצוע החיפוש, ויסייע לעורך החיפוש, לפי בקשתו, לערוך את החיפוש.

חובת מחזיק במקום לאפשר כניסה ולסייע בחיפוש

34. (א) עורך החיפוש רשאי להשתמש בכוח סביר כלפי אדם או כלפי רכוש כדי להיכנס למקום או כדי לבצע בו חיפוש בהתקיים אחד מאלה, ובלבד שהשימוש בכוח חיוני לצורך הכניסה או החיפוש:

שימוש בכוח לצורך חיפוש במקום

(1) המחזיק במקום או אדם אחר השוהה במקום לא אפשר את הכניסה למקום או שהתנגד או הפריע לכניסה למקום או לביצוע החיפוש;

(2) המקום אינו מוחזק בידי אדם כלשהו, או שלא ניתן לאתר במאמץ סביר את המחזיק במקום.

(ב) לא ייעשה שימוש בכוח לפי סעיף קטן (א)(1) אלא לאחר שעורך החיפוש הזהיר את מי שהתנגד או הפריע לכניסה למקום או לביצוע החיפוש, על כוונתו לעשות כן.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 33 ו-34 בנוסחם המוצע באים להחליף את סעיף 45 לפסד"פ הקובע את החובה לאפשר כניסה חופשית למקום ולתת "כל הקלה סבירה" ומקנה את הסמכות לבצע את הכניסה בכוח. הם מבוססים בין השאר גם על פרק ד' להצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – עיכוב מעצר ושחרור), התשנ"ה-1995 (הצ"ח התשנ"ה, עמ' 306) (להלן – הצעת חוק המעצרים התשנ"ה), אשר הליכי חקיקתו לא הושלמו. במקביל מוצע לתקן גם את חוק המעצרים ולקבוע בו את ההוראות הנדרשות לעניין שימוש בכוח לצורך מעצר, כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 112.

סעיף 35 בסעיף זה מוצע להקנות לעורך החיפוש שתי סמכויות: האחת, הסמכות לערוך חיפוש מוגבל, כהגדרתו בתיקון המוצע של חוק המעצרים, בסעיף 112 לחוק המוצע, על גופו של כל אדם המצוי במקום החיפוש לשם איתור נשק או חפץ אחר שעלול לפגוע בביטחונו של אדם או לסכל את מטרת החיפוש; והשנייה, הסמכות להוציא אדם ממקום החיפוש. לעניין הסמכות השנייה, הסעיף המוצע מבחין וקובע דרישות שונות לצורך הפעלתה כשמדובר בהוצאת המחזיק במקום, שאז הדרישות מחמירות יותר, או כשמדובר בהוצאת עד או

על עורך החיפוש וחובתו להודיע על מטרת החיפוש, וכן לקבוע, בסעיף 32 בנוסחו המוצע, נסיבות שבהן לא יחולו חובות אלה, ובמיוחד כאשר יש בכך כדי להביא לסיכול מטרת החיפוש ופגיעה בביטחון עורך החיפוש. נסיבות אלה דומות לנסיבות הקבועות בסעיף 24 לחוק המעצרים (וכן ראו את הנסיבות הקבועות בסעיף 35 לפקודת המשטרה). לצד חובת ההזדהות, קבועה בסעיף 31(א) המוצע חובה למסור את העתק הצו. בסעיף 31(ב) מוצע לקבוע נסיבות שבהן חובה זו לא תקיים מיד – בשל החשש לסיכול החיפוש מפאת עיכוב בביצועו, וכן בנסיבות דחופות אם ניתן הצו אך טרם הועבר לידי עורך החיפוש.

בסעיף 33, מוצע לקבוע את חובת המחזיק במקום לאפשר כניסה למקום ולסייע בביצוע החיפוש.

בסעיף 34, מוצע להקנות לעורך החיפוש סמכות להשתמש בכוח סביר כדי להיכנס למקום החיפוש, אם נדרש אדם לאפשר כניסה למקום וסירב לדרישה כאמור. מדובר בהפעלת כוח סביר שאינה כוללת הפעלת כוח העלול לסכן חיי אדם, וזאת בשונה מהסמכות לשימוש בכוח שמוצע לקבוע לצורך ביצוע מעצר, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 112, שעניינו תיקון חוק המעצרים.

(ב) עורך החיפוש רשאי להורות לאדם השווה במקום החיפוש לצאת ממקום החיפוש עד להשלמת החיפוש, אם היה לו חשד סביר כי מתקיים המפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין המחזיק במקום – נוכחותו במקום החיפוש עלולה לסכל את מטרת החיפוש, לפגוע בחקירה או לפגוע בביטחון של אדם לרבות ביטחונו של עורך החיפוש, ועורך החיפוש שוכנע כי לא ניתן למנוע את הסיכון האמור אלא בדרך של הוצאת המחזיק ממקום החיפוש;

(2) לעניין עד לחיפוש – נוכחותו במקום החיפוש עלולה לסכל את מטרת החיפוש, לפגוע בחקירה או לפגוע בביטחונו של אדם לרבות ביטחונו של עורך החיפוש; הורה עורך החיפוש על הוצאת עד כאמור יאתר, ככל האפשר, עד אחר במקומו;

(3) לעניין אדם אחר השווה במקום – נוכחות אותו אדם במקום החיפוש עלולה לסכל את מטרת החיפוש, לפגוע בחקירה או להפריע לביצוע החיפוש, או לפגוע בביטחונו של אדם לרבות ביטחונו של עורך החיפוש.

(ג) התנגד אדם השווה במקום החיפוש, לרבות המחזיק במקום או עד לחיפוש, לעריכת חיפוש מוגבל על גופו או להוצאתו ממקום החיפוש לפי הוראות סעיפים קטנים (א) או (ב), רשאי עורך החיפוש להשתמש בכוח סביר לצורך החיפוש או ההוצאה כאמור.

36. חיפוש במקום ייערך בין השעות 05:00 עד 22:00 (בסעיף זה – שעות החיפוש הרגילות), ואולם ניתן לערוך את החיפוש בשעות אחרות (בסעיף זה – שעות חיפוש מיוחדות) בהתקיים אחד מאלה:

(1) בית המשפט התייר, בצו חיפוש במקום, לערוך את החיפוש בשעות חיפוש מיוחדות;

(2) החיפוש נערך כדי לעצור אדם המתחמק ממעצר או ממאסר או הנמלט ממשמורת חוקית;

ד ב ר י ה ס ב ר

ככל שמתעורר, מראש, צורך לערוך את החיפוש בשעות הלילה, בניגוד לכלל הקבוע ברישה של סעיף זה, יש לפרט בבקשה לצו את הנימוקים לכך ולבקש את אישור בית המשפט לערוך את החיפוש בשעות הלילה. עוד מוצע לקבוע בפסקאות (2) ו-(4), נסיבות שאינן ניתנות לצפייה מראש, ושמצדיקות את עריכת החיפוש בשעות הלילה. בכלל נסיבות אלה נמנה חיפוש שנועד לעצור אדם, וקיים חשש שאם החיפוש לא ייערך בלילה אותו אדם יימלט.

כמו כן מוצע לקבוע, בפסקה (3), חריג נוסף המאפשר עריכת חיפוש בלילה, שנכלל גם בהמלצות ועדת לוי, וזאת במצב שבו החיפוש נערך במקום הפתוח לציבור בשעות החיפוש המיוחדות. הוראה זו אינה מתייחסת לחיפוש ברשות הרבים, שכן אז לא מדובר בהפעלת סמכות החיפוש הכפופה למגבלות החוק, אלא לחיפוש במקומות שפעילים בשעות הלילה, כגון מועדונים או פאבים. הטעם לחריג זה הוא כי הרציונל שמצדיק את הגבלת ביצוע החיפוש

אדם אחר ממקום החיפוש.

בדומה לסעיף 34 המוצע, מוצע להקנות לעורך החיפוש סמכות להשתמש בכוח סביר לצורך הפעלת הסמכויות המוקנות לו בסעיף 35.

סעיף 36 מוצע לקבוע כי חיפוש במקום, ככלל, לא ייערך בשעות הלילה למעט בהתקיים חריגים המצדיקים זאת. הטעם המרכזי להגבלה זו הוא השאיפה לצמצם ככל האפשר את הפגיעה שעלולה להיגרם למחזיק במקום ולשאר המשתמשים במקום מעצם עריכת החיפוש בשעות לילה, כגון אי-נוחות, בהלה והטרדה יתרה לשאר בני הבית כתוצאה מביצוע החיפוש בשעות השנייה.

ועדת לוי המליצה לקבוע כי חיפוש במקום ייערך בין השעות 6:00 עד 22:00. ואולם מאחר שמניסיונם של הגופים החוקרים עולה כי לעתים יש לבצע את החיפוש בשעה מוקדמת יותר, כדי למנוע את שיבושו של החיפוש או לסכל את מטרתו, מוצע לקבוע כי ניתן לערוך חיפוש החל משעה 5:00 בבוקר, שעה שבה ככלל ניתן לשער כי המחזיקים במקום מצויים בביתם.

- (3) החיפוש נערך במקום הפתוח לציבור בשעות החיפוש המיוחדות;
- (4) עריכת החיפוש בשעות החיפוש הרגילות בלבד תסכל את מטרת החיפוש או עלולה לפגוע בביטחוננו של עורך החיפוש, ולא ניתן לקבל בעוד ממועד צו לפי פסקה (1).
37. (א) לצורך עריכת החיפוש רשאי עורך החיפוש להסתייע במומחה שהוא בעל ניסיון, ידע או אמצעים הדרושים לעריכת החיפוש, שאין לעורך החיפוש, ובלבד שמתקיים אחד מאלה ושעורך החיפוש יהיה נוכח במקום ביצוע הפעולות בידי המומחה, בעת ביצוען, ויפקח עליהם:
- (1) בית המשפט התיר, בצו החיפוש במקום, הסתייעות במומחה;
- (2) הצורך להסתייע במומחה התגלה בתכוף לפני ביצוע החיפוש או במהלכו, ובלא הסתייעות במומחה תסוכל מטרת החיפוש או תיפגע החקירה, ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו לפי פסקה (1).
- (ב) מומחה כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיהיה גם מי שאינו עובד ציבור.
- (ג) מומחה שסייע לעורך החיפוש לפי הוראות סעיף זה ושהגיע אליו מידע תוך כדי ביצוע פעולות הסיוע או בעקבותיהן, ישמרנו בסוד, לא יגלה אותו לאחר ולא יעשה בו כל שימוש אלא לפי צו בית משפט; עורך החיפוש יודיע למומחה, לפני ביצוע פעולות הסיוע, על חובת הסודיות לפי סעיף קטן זה.
38. עורך החיפוש רשאי לתפוס חפץ שמצא במהלך חיפוש במקום, גם אם אינו נושא החיפוש, ובלבד שהוא מוסמך לתפוס לפי הוראות סעיף 48.
39. הושגה מטרת החיפוש במקום או שוכנע עורך החיפוש כי בנסיבות העניין לא ניתן להשיג את מטרת החיפוש – יפסיק את החיפוש.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי גם על מומחה שסייע לחיפוש מוטלת חובת סודיות. חובה דומה מוטלת על מי שאליו מופנה צו המצאה (ראו לעיל דברי ההסבר לסעיף 8), אך הטעמים לקיומה שונים. בעוד שהפרת חובת הסודיות בידי מי שהופנה אליו צו המצאה מהווה באופן מובהק שיבוש חקירה, הרי שלגבי המומחה, מטרתה המרכזית של חובת הסודיות היא שמירה על פרטיות המחזיק במקום שבו נערך חיפוש, חסיון שיטות חקירה ושמירה על סודיות מידע שנאסף בחקירה. העונש שנקבע מצוי בטווח שבין העונש על עבירה של גילוי ידיעה על ידי עובד ציבור (סעיף 117א) לחוק העונשין – העונש הקבוע לצד העבירה הוא שלוש שנות מאסר) ובין העונש על עבירה של גילוי ידיעות סודיות של בעל חוזה עם המדינה (סעיף 118 לחוק העונשין – העונש הקבוע לצד העבירה הוא שנת מאסר).

סעיפים סעיף 38 המוצע מקנה לעורך החיפוש סמכות 38 עד 39 לתפוס במהלך החיפוש במקום גם חפץ שאינו מצוין בצו החיפוש. האיוון בין הפגיעה בפרטיות שמתרחשת ממילא אנב ביצוע הצו, ובין הצורך בחקירת עבירות המתבטא באיתור חפץ הקשור לעבירה שלא היה ידוע עליו קודם, מוביל להכרעה כי יש להקנות סמכות כאמור. לצורך האיוון מוצע לקבוע, בסעיף 39, כי חיפוש במקום יופסק אם נמצא נושא החיפוש או התברר כי אינו מצוי במקום החיפוש (החפץ נתפס, האדם נמצא

בלילה, המכוון בדרך כלל לבתי מגורים, אינו מתקיים ביחס למקומות אלה.

סעיף 37 מוצע לקבוע כי עורך החיפוש יוכל להיעזר במומחה בנסיבות שבהן נדרשת מומחיות מיוחדת לעריכת החיפוש, שאינה בתחום מומחיותו של עורך החיפוש. הוראה דומה בדבר האפשרות להסתייע במומחה ניתן למצוא בסעיף 16 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. אין בהסתייעות במומחה משום העברת האחריות לחיפוש למומחה שכן על פי המוצע, ההסתייעות במומחיותו של המומחה צריכה להתבצע תוך מעורבות ופיקוח צמודים של עורך החיפוש, שהוא המפעיל את הסמכות השלטונית. המומחה, שהוא בעל הידע והניסיון המיוחדים הנדרשים לצורך החיפוש הספציפי, ישמש כידו הארוכה של עורך החיפוש.

תחום שבו נדרש שימוש נרחב במומחים לצורך ביצוע החיפוש הוא החיפוש במחשבים (ראו דברי ההסבר לסעיף 93 שעניינו ביצוע חקירה לחומר מחשב), אך גם בחיפוש במקום עשוי להידרש סיועם של בעלי מקצוע מומחים (כגון פורץ כספות או חשמלאי). ככל שצורך כזה ידוע מראש, יש לציין בבקשה לצו. ואולם אם התגלה הצורך במומחה סמוך לביצוע החיפוש, או במהלכו, ניתן להסתייע במומחה גם בלא שניתנה הוראה לעניין זה בצו.

- (1) מקום החיפוש;
 - (2) התאריך והשעות שבהם נערך החיפוש;
 - (3) שמות השוטרים שערכו את החיפוש;
 - (4) הסתייע עורך החיפוש במומחה כאמור בסעיף 37 – פרטי זהותו ודרכי ההתקשרות עמו;
 - (5) העילה לעריכת החיפוש וסוג החיפוש: חיפוש לפי צו חיפוש במקום, חיפוש בלא צו, חיפוש בהסכמה או חיפוש לפי צו לחיפוש סמוי;
 - (6) מילוי הדרישות לפי סעיפים 30 ו-31;
 - (7) שם המחזיק במקום שנכח בחיפוש ושמות העדים לחיפוש, ודרכי ההתקשרות עמם, ובחיפוש שנערך בלא נוכחות המחזיק במקום או בלא נוכחות עדים כאמור בסעיפים 27(ב) או 28(ד) – פירוט הטעמים לעריכת החיפוש בלא נוכחותם; לא נענה עורך החיפוש לבקשתו של המחזיק במקום לקבוע את זהות העדים כאמור בסעיף 28(ב) או לא המתין לנציג הלשכה המקצועית כאמור בסעיף 29 – יפורטו הטעמים לכך;
 - (8) התנגדות לחיפוש או לתפיסת חפץ במהלך החיפוש ושימוש בכוח, אם היו;
 - (9) נזק לגוף או לרכוש, אם נגרם, תיאורו ותיאור נסיבות גרימתו;
 - (10) רשימת החפצים שנתפסו במהלך החיפוש ותיאורם באופן שיאפשר את זיהויים, וכן פירוט מיקומם בעת מציאתם במקום החיפוש; לא נמצא כל חפץ – תצוין עובדה זו;
 - (11) רשימת הפעולות שבוצעו במהלך החיפוש, לרבות פעולות שבוצעו בידי מומחה לפי סעיף 37 ולרבות צילום או תיעוד מידע שנאסף;
 - (12) זכותו של המחזיק במקום, לפי סעיף 62, לבקש את החזרת החפצים שנתפסו במהלך החיפוש, וכן שם האחראי על החקירה שבמסגרתה נערך החיפוש ואופן ההתקשרות עם היחידה החוקרת.
- (ב) לדוח חיפוש יצורפו –
- (1) בחיפוש במקום בהסכמה – הסכמת המחזיק במקום לעריכת החיפוש כאמור בסעיף 21;

ד ב ר י ה ס ב ר

המשתתפים והנוכחים בו והחפצים שנתפסו במהלכו, ולהתייחס לשורה של עניינים המנויים בסעיף קטן (א) המוצע.

בין השאר מוצע לקבוע כי הדוח יכלול את פרטי ההתקשרות עם היחידה החוקרת אשר באמצעותם המחזיק במקום שבו נערך החיפוש יוכל לפנות לבירור בקשר לחפצים שנתפסו במהלכו. עורך החיפוש יידרש לציין בדוח את זכותו של המחזיק במקום לבקש את החזרת החפצים שנתפסו כאמור לפי סעיף 62 המוצע. ציון הזכות העומדת למחזיק במקום בדוח שנמסר לו מהווה משום איזון נוכח האפשרות להחזיק בחפצים שנתפסו בטרם משפט לפרקי זמן ארוכים.

או שלא ניתן לאתרם). מטרת הוראה זו להגביל את משך החיפוש ולמנוע המשך שימוש בסמכות החיפוש למטרה שונה מזו שלשמה אושר השימוש בסמכות מלכתחילה.

סעיף 40 אחת מהמלצותיה של ועדת ליון היתה להסדיר בצורה מדוקדקת את עריכת דוח החיפוש. יוזכר, כי הוועדה הציעה להרחיב בצורה משמעותית את התיעוד של כל הקשור לחיפוש, זאת באמצעות דרישה לפירוט בבקשה ובצו וכן באמצעות הדרישה לדוח חיפוש מפורט.

בהתאם לאמור, מוצע לחייב את עורך החיפוש במקום לערוך דוח חיפוש מפורט, דבר שיאפשר פיקוח ובקרה טובים יותר על ביצוע החיפוש. על פי המוצע, דוח החיפוש צריך לתעד את כל מהלך החיפוש, לרבות זהות

(2) בחיפוש בלא נוכחות עדים לפי בקשת המחזיק במקום – בקשת המחזיק במקום כאמור בסעיף 28(ד)(2).

(ג) הדוח ייחתם בידי עורך החיפוש וכן בידי המחזיק במקום והעדים לחיפוש, אם נכחו בחיפוש; סירב המחזיק במקום או עד לחתום על הדוח, יצוין הדבר בדוח, לרבות הסיבה שמסר לסירובו.

(ד) העתק הדוח יימסר למחזיק המקום שבו נערך החיפוש; לא נכח המחזיק במקום החיפוש, יושאר העתק מדוח החיפוש במקום בולט במקום החיפוש.

41. על ביצוע חיפוש לפי צו לחיפוש סמוי יחולו הוראות סימן זה בשינויים אלה:

ביצוע חיפוש
סמוי – הוראות
מיוחדות

(1) הוראות סעיפים 27 עד 33, 36 ו-40(ד) לא יחולו;

(2) חיפוש סמוי ייערך בנוכחות שני עדים שהם שוטרים, אחד מהם לפחות קצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה, ובלבד שאינם נוטלים חלק בחיפוש, והכול אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת בצו לחיפוש סמוי.

סימן ו': חיפוש ברכב

42. (א) לעניין פרק זה יראו חיפוש ברכב כחיפוש במקום ויחולו לגביו הוראות פרק זה, בשינויים אלה:

(1) יראו כ"מחזיק במקום", לעניין חיפוש ברכב, את המחזיק ברכב, ואם אינו ידוע – את הבעלים הרשומים של הרכב;

(2) בבקשה למתן צו חיפוש במקום ובצו החיפוש יצוינו גם פרטי הרכב ומיקומו המשווער;

(3) בדוח החיפוש יצוינו גם פרטי הרכב.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) נמצא רכב בתוך מקום שבו ניתן לערוך חיפוש כדין, רשאי עורך החיפוש, אגב החיפוש באותו מקום, לערוך גם חיפוש ברכב, ודין הרכב כדין כל חפץ המצוי באותו מקום;

ד ב ר י ה ס ב ר

מסוימת הנוגעת לעיכוב רכב לצורך עריכת חיפוש בו (ראו סעיף 71 לחוק המעצרים ותיקונו המוצע, בסעיף 112).

בסעיף קטן (א), מוצע לקבוע כי חיפוש ברכב, אם הוא מצוי ברשות הרבים והאדם אינו מצוי בו, דינו כדין חיפוש במקום, וככזה יחולו לגביו ההוראות המוצעות הנוגעות לחיפוש כאמור, לרבות ההוראות הנוגעות לנוהל עריכת החיפוש, ובכללן הדרישה לנוכחות שני עדים ועריכת דוח חיפוש, בשינויים הנדרשים לעניין הפירוט בבקשה לצו.

עם זאת מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב), כי בשלושה מצבים ייחשב הרכב לחפץ:

(א) האחד, כאשר רכב מצוי במקום שבו נערך חיפוש כדין (לדוגמה, חיפוש במוסך או מחסן שבו נמצא הרכב, אך לא בחניה צמודה לבית, אך חיצונית לו, שבה חונה הרכב). במקרה כזה, מוצע לראות את החיפוש ברכב כחלק מהחיפוש במקום בלא צורך בצו מיוחד לשם כך. חיפוש כזה אינו מחייב צו נפרד, והסמכות לערוך אותו נובעת מעילת החיפוש במקום (פסקה (1)).

בהמשך לאמור מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ד), כי המחזיק במקום זכאי לקבל העתק מדוח החיפוש.

סעיף 41 הסעיף המוצע עורך את ההתאמות הנדרשות בין ההוראות לביצוע חיפוש רגיל לבין ההוראות לביצוע חיפוש סמוי וקובע הוראות מיוחדות לעניין ביצוע חיפוש סמוי. התאמות אלה נובעות מטיבו של החיפוש הסמוי הנערך בלא נוכחות עדים ובלא נוכחות המחזיק. הוראה מיוחדת אחרת לעניין דוח החיפוש הנערך במהלך חיפוש סמוי קבועה בסעיף 50 המוצע.

סעיף 42 הסעיף המוצע עוסק בעריכת חיפוש ברכב. לרכב כמה פנים – רכב הוא חפץ ככל חפץ אחר שניתן לתפוס ראייה, או שהוא משמש אדם לצורך אחסון. בדומה לתיק שאדם נושא על גופו. רכב גם דומה ל"מקום" השייך לאדם, בדומה לבית או מחסן סגור. בשל ריבוי הפנים מוצע להבהיר במפורש את גורמי סמכות החיפוש הנוגעת לרכב.

יצוין כי בפסד"פ לא נקבעה הוראה מיוחדת לעניין חיפוש ברכב וגם ועדת לוין לא התייחסה בהמלצותיה לנושא החיפוש ברכב. בחוק המעצרים קיימת אבחנה

(2) בחיפוש על גופו של אדם לפי הוראות פרק ד', רשאי עורך החיפוש, אגב חיפוש כאמור, לערוך גם חיפוש ברכב כאילו היה חלק מכליו של אותו אדם, אם האדם שעל גופו מבקשים לערוך את החיפוש נמצא ברכב או שהרכב נמצא באותה עת בקרבתו ובשליטתו המיידית;

(3) נתפס רכב בשל היותו חפץ הקשור לעבירה, לפי הוראות חוק זה, רשאי שוטר לערוך בו חיפוש אף בלא צו כמו בכל חפץ אחר שנתפס.

פרק ד': חיפוש על הגוף

43. (א) היה לשוטר חשד סביר כי אדם עבר עבירה או כי קיימת הסתברות גבוהה שאדם עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, וכי אותו אדם מחזיק או נושא על גופו חפץ הקשור לעבירה או שעל גופו מצוי סימן שתיעודו דרוש לצורך חקירת העבירה, רשאי השוטר לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם לשם תפיסת החפץ או תיעוד הסימן, לפי העניין.

דבריו הסבר

ההוראה הקבועה בסעיף 22 לפס"ד פ', הנוגעת לחיפוש על גופו של עצור, הוראות אלה משליכות על הוראות נוספות שעניינן חיפוש על הגוף, הפזירות היום בדברי חקיקה שונים ומפנות לסעיף 22 לפס"ד פ' (ראו למשל סעיף 55) לפקודת המשטרה, סעיף 184 לפקודת המכס וסעיף 127 לחוק העונשין. כפי שצינה ועדת ליון בהמלצותיה, עיקרו של השינוי המוצע לעניין הסדרת סמכות החיפוש על הגוף הוא בהגדרת העילות לחיפוש על הגוף, ומכאן מניעת הצורך במעצרו של אדם ככל שמטרתו העיקרית של המעצר היא חיפוש על גופו.

מוצע להבחין בין חיפוש על גופו של חשוד, חיפוש על גופו של מי שאינו חשוד וחיפוש על גופו של עצור באשר הוא עצור, כאשר העילות ותנאי החיפוש משתנים בין המצבים השונים. נקודת המוצא היא כי אף שיש בחיפוש על הגוף משום פגיעה בפרטיותו וכבודו של אדם, הרי שמידת פגיעה זו פחותה לעומת מידת הפגיעה הכרוכה בהפעלת סמכות החיפוש בגוף (חיפוש או פנימי) הקבועה בחוק החיפוש בגוף.

בסעיף 1 מוצע להגדיר את היקף החיפוש שייחשב ל"חיפוש על הגוף" כ"חיפוש על פני גופו של אדם שאין בו כדי לחשוף איברים מוצנעים ובכלל זה צילום של סימנים על פני גופו של אדם, וכן חיפוש בבגדיו או בכליו של אדם שהוא נושא על גופו או הנמצאים בקרבתו ובשליטתו המיידית, והכול לרבות חיפוש כאמור הכולל הסרת בגד ולמעט חיפוש חיצוני או חיפוש פנימי כהגדרתם בחוק החיפוש בגוף". מדובר בסמכות שאין עמה חשיפה של גופו העירום של האדם אלא חיפוש על פני גופו בעודו לובש לפחות חלק מבגדיו. עם זאת, ההגדרה המוצעת אינה מגבילה את החיפוש להסרת בגד עליון בלבד.

ההגדרה "חיפוש על הגוף" כוללת חיפוש בבגדיו או בכליו של אדם. לפיכך יכול להיווצר מצב שבו האדם מניח את חפציו, והם אינם על גופו, ואולם מאחר שהם נמצאים בסמוך לו הרי שניתן להניח כי הם מצויים ברשותו ובשליטתו. מגבלות סמכות החיפוש בהקשר זה והחובות

(ב) השני, כאשר החיפוש ברכב מתבצע אגב חיפוש על הגוף. ההגדרה המוצעת, בסעיף 1 לחוק המוצע, ל"חיפוש על הגוף" כוללת חיפוש בבגדיו או בכליו של אדם. באופן דומה, אם האדם שעל גופו מחפשים מצוי בתוך רכב, הרכב משמש את האדם באופן דומה לתיק שהוא נושא. במצב כזה הרכב אינו "מקום" העומד בפני עצמו, אלא מרחב נלווה לאדם שעליו נערך החיפוש (פסקה 2).

(ג) השלישי, כשהרכב נתפס בשל היותו חפץ הקשור לעבירה – במצב זה דינו כדיון כל חפץ אחר שנתפס כראיה. במקרה זה ניתן לחפש בתוכו בלא צו נוסף, בדומה לסמכות לעיין בכל חפץ אחר שנתפס (פסקה 3).

יש לשים לב, כי הוראות הסעיף המוצע אינן קובעות סמכות חיפוש עצמאית אלא נסמכות על הסמכויות האחרות שאליהן מפנה הסעיף – סמכות החיפוש במקום, סמכות החיפוש על הגוף וסמכות התפיסה. מכאן, שגם בחוקים המפנים לסמכויות אלה, אין צורך בהפניה מפורשת לסעיף המוצע, אלא הסמכות נתונה כל אימת שסמכות החיפוש במקום, החיפוש על הגוף או התפיסה, נתונה בחוק זה או אחר.

עוד יצוין כי ההוראות המוצעות בסעיף זה אינן באות לפגוע בסמכויות הקבועות בסעיף 3 לחוק הסמכויות וסעיף 28 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן – פקודת הסמים המסוכנים). הוראות אלה יחולו כהסדרים ייחודיים, כפי שמבהיר סעיף 2 לחוק המוצע, שלפיו יחולו הוראות חוק זה, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק אחר.

הוראה נוספת הנוגעת לחיפוש ברכב אשר מוצע לתקנה בסעיף 112 לחוק המוצע, היא כאמור לעיל, הוראת סעיף 71 לחוק המעצרים, שכורך את סמכות העיכוב של כלי רכב יחד עם סמכות החיפוש ברכב שעוכב. מוצע להפריד בין השתיים – להותיר את סעיף 71 לחוק המעצרים כמקור הסמכות לביצוע העיכוב בלבד, ולעגן את סמכות החיפוש בכלי רכב בסעיף 42 המוצע.

פרק ד': חיפוש על הגוף

כללי הוראות פרק זה שעניינו חיפוש על הגוף, כהגדרתו המוצעת בסעיף 1, באות להחליף את

(ב) התנגד אדם לעריכת חיפוש על גופו לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי השוטר להשתמש בכוח סביר לצורך ביצוע החיפוש.

44. היה לשוטרי חשד סביר כי נעברה עבירה או כי קיימת הסתברות גבוהה שתיעבר עבירה העלולה לסכן את שלומם או ביטחונם של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, וכי אדם שאינו החשוד בביצוע העבירה או שאין חשד סביר שהוא עומד לבצע את העבירה, לפי העניין, מחזיק או נושא על גופו חפץ הקשור לעבירה או שעל גופו מצוי סימן שתיעודו דרוש לצורך חקירת העבירה, רשאי השוטרי לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם לשם תפיסת החפץ או תיעוד הסימן, לפי העניין, ובלבד שמתקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 1 המוצע, רק לאחר שהתעורר אצל חשד כי האדם נושא נשק.

סעיף 43 בסעיף זה מוצע לקבוע את העילות לחיפוש על גופו של חשוד. על פי סעיף 22 לפסד"פ חיפוש על גופו של חשוד יכול להיערך רק אגב מעצר. היום, קיימת סמכות חיפוש על הגוף בלא מעצר רק בעבירות סמים או נשיאת נשק לפי הוראות פקודת הסמים המסוכנים וחוק הסמכויות.

ברוח המלצות ועדת לוי, מוצע לקבוע סמכות לחיפוש על גופו של חשוד גם אם אינו עצור, כדי שלא לחייב ביצוע מעצר לצורך הפעלת סמכות החיפוש, כאשר המעצר עצמו אינו הכרחי. באשר לעילה לחיפוש על גופו של חשוד – נדרש חשד סביר כי אותו אדם עבר עבירה או הסתברות גבוהה שהוא עומד לבצע עבירה העלולה לסכן את שלומם או ביטחונם של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה. המבחן המוצע, הבוחן את סיכויי התקיימות העבירה וחומרתה, שונה מהמבחן שהוצע על ידי ועדת לוי, הבוחן את המועד הצפוי של ביצוע העבירה (האם קיים חשד שעבירה עומדת להתבצע "בהקדם").

מוצע להתנות חיפוש על גופו של חשוד בחשד שאותו אדם מחזיק או נושא על גופו חפץ הקשור לעבירה (כהגדרתו בסעיף 1 לחוק המוצע), או שעל גופו מצוי סימן שיש בו כדי לזהותו או שתיעודו דרוש לצורך חקירת העבירה.

יצוין כי בסעיף 35 מוצע, כאמור לעיל, לעגן סמכות חיפוש על הגוף הנלווית לחיפוש במקום, לשם תפיסת נשק או חפץ שיתכן שנושא מי שנוכח במקום החיפוש ועלול לסכל את החיפוש. סמכות החיפוש האמורה מוגבלת יותר מזו המוצעת בסעיף זה, וזאת נוכח תכליתה.

מוצע לקבוע מפורשות, בסעיף קטן (ב), סמכות לעשות שימוש בכוח לצורך עריכת החיפוש על הגוף, בנסיבות שבהן חשוד לא מאפשר עריכת חיפוש. המלצה דומה נכללה בהמלצות ועדת לוי. מוצע לסייג סמכות זו ולא לאפשר שימוש בכוח בנסיבות שבהן מתבקש ביצוע חיפוש על גופו של מי שאינו חשוד. מידת הכוח שבה ניתן להשתמש בנסיבות אלה היא כוח סביר שאין בו כדי לסכן חיי אדם.

סעיף 44 מוצע לקבוע סמכות חיפוש גם על גופו של מי שאינו חשוד בביצוע עבירה, אך יש יסוד להניח

שלצדה צריכות להיות דומות לאלה שהיו חלות לו היו החפצים או הבגדים על גופו של האדם שעל גופו נערך החיפוש (להלן – הנחפש). לפיכך מוצע להבהיר בהגדרה האמורה כי יראו חיפוש על חפצים כאמור כחיפוש על הגוף.

יובהר כי סעיפים 43 ו-44 המוצעים אינם מסדירים תפיסת חפצים שאינם מזהים עם אדם מסוים ומצויים ברשות הרבים. ככל שמדובר בחפצים כאלה, אין צורך להסדיר סמכות חיפוש שכן בנסיבות אלה, כשהחיפוש נועד לבירור הקשר של החפץ לאדם בלתי ידוע, אין בחיפוש פגיעה בפרטיות, בקניין או באוטונומיה של אדם. לגבי תפיסת חפץ כזה חלה חובת התיעוד והדיווח לפי הוראות סעיף 49 המוצע.

כיוון שצילום גופו העירום של אדם מוגדר על פי חוק החיפוש בגוף כחיפוש חיצוני, מוצע להבהיר בהגדרה "חיפוש על הגוף" כי חיפוש כאמור יכול שיכלול צילום של סימנים על פני גופו של אדם, אך לא יכלול צילום איברים מוצנעים.

הסמכות לתעד סימן המצוי על גופו של חשוד שמוצע לקבוע בסעיפים 43 ו-44, מאפשרת חיפוש (שלא בעירום) לצורך חשיפת כתובות עקעק, סימנים מזהים אחרים המוטבעים על פני גוף חשוד או איתור תכשיטים או אביזרים אחרים שהוא נושא עמו ככל שהם נחוצים למימוש מטרת החיפוש.

בחוקים שמוצע לתקנם בפרק ט' לחוק המוצע, מוצע ליצור מדרג חדש בין שני סוגים של חיפוש על הגוף. האחד, חיפוש כאמור לעיל. השני, חיפוש מוגבל על הגוף כהגדרתו בתיקון המוצע לחוק המעצרים, אשר תכליתו בעיקר איתור כלי נשק, והוא מבוצע בלא חשד (ראו דברי ההסבר לתיקונים המוצעים לחוק המעצרים ולחוק הסמכויות, בסעיפים 112 ו-114 לחוק המוצע). למטרה זו די בסמכות חיפוש על פני הגוף לשם איתור כלי נשק. שונה הדבר כשמדובר בסמכות החיפוש על הגוף המוסדרת בחוק המוצע. בבסיס הפעלתה של סמכות זו מונח חשד (לביצוע עבירה) ומטרתה איסוף ראיות לשם חקירת עבירות ומניעתן.

כיוון שאצל המאבטח העורך חיפוש בלא חשד (וכן גורמים אחרים שלהם סמכות חיפוש דומה) עשוי להתעורר חשד לאחר ביצוע החיפוש השטחי, מוצע להסמיכו לערוך את החיפוש היסודי יותר ("חיפוש על הגוף" כהגדרתו

(1) קיים חשש שאם החפץ או הסימן לא ייתפסו או יתועדו מיד הם ישתנו או שלא יהיה אפשר לתפסם או לתעדם עוד;

(2) תפיסת החפץ או תיעוד הסימן דרושים לבדיקת קשר אפשרי של אותו אדם לעבירה.

45. (א) שוטר העורך חיפוש על גופו של אדם יזהה את עצמו תחילה לפני האדם, בציון שמו או כינויו הרשמי והיותו שוטר, ויודיע לו על הכוונה לערוך חיפוש על גופו ואת הסיבה לעריכתו; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 5א(א) עד (ד) לפקודת המשטרה.

(ב) החובות לפי סעיף קטן (א), למעט חובת עורך החיפוש להודיע על היותו שוטר, לא יחולו בהתקיים אחד מאלה:

(1) ברור בנסיבות העניין כי זהות עורך החיפוש ידועה לאדם שעל גופו נערך החיפוש;

(2) מילוי החובות עלול לסכל את ביצוע החיפוש או להביא להעלמת ראיה;

(3) מילוי החובות עלול לגרום לפגיעה בביטחון עורך החיפוש בשעת החיפוש.

(ג) חלפו הנסיבות שמנעו מילוי החובות לפי סעיף קטן (א), יקיים השוטר עורך החיפוש את ההוראות האמורות מוקדם ככל האפשר.

46. (א) חיפוש על גופו של אדם הכרוך במגע גופני או הכולל הסרת בגדיו כך שייחשפו בגדיו התחתונים, כולם או חלקם, ייערך בידי בן מינו של האדם אלא אם כן מתקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים מוצע לקבוע כמה עקרונות לביצוע חיפוש על 45 עד 46 הגוף ובכללם חובת הזדהות של עורך החיפוש, לרבות מצבים שבהם לא תחול חובת ההזדהות; חובת הודעה על עריכת החיפוש והעילה לעריכתו; חיפוש על ידי בן מינו של הנחפש במצבים של מגע גופני והבהרת גבולות החיפוש על הגוף הכולל גם הסרת בגדים עליונים או כיסוי ראש וחיפוש בצנעה במצבים אחרונים אלה.

חובת ההזדהות שמוצע לקבוע בסעיף 45, תואמת את ההוראות בדבר חובת הזדהות המנויות בסעיף 24 לחוק המעצרים. מטרת ההוראה היא לאפשר דין ודברים של עורך החיפוש עם הנחפש בעניין עילת החיפוש כדי להבהיר לו מדוע נערך על גופו חיפוש ובידי מי, וכדי לקדם את ביצוע החיפוש בלא התנגדות. להוראות אלה חשיבות מיוחדת לגבי חיפוש על גופו של מי שאינו חשוד. בשל חשיבות ההזדהות, מוצע לקבוע, בסעיף 45(ב), כי החובה להזדהות כשוטה, גם אם לא בשם, אינה יכולה להידחות מפני שיקולים אחרים המנויים באותו סעיף.

סעיף 46(א) המוצע, שעניינו אופן ביצוע החיפוש, ובכלל זה ביצוע החיפוש על ידי בן מינו של הנחפש, מחליף את סעיף 46 לפס"ד^פ, שלפיו "חיפוש אצל אישה לפי פקודה זו לא ייעשה אלא בידי אישה". הנוסח המוצע תואם את הוראות סעיף 3(ג) לחוק הסמכויות וסעיף 2(ה) לחוק החיפוש בגוף, למעט האפשרות להסכים אחרת, שמצוינת במפורש בנוסח המוצע.

כי על גופו מצוי חפץ הקשור לעבירה או סימן שתיעודו דרוש לצורך חקירת העבירה. לצורך ביצוע חיפוש כזה הוגדרו שתי עילות מיוחדות: האחת, כי קיים חשש שהחפץ או הסימן עשוי להיעלם ולא יהיה ניתן לתפסו או לתעדו. דוגמה לעילה זו יכולה להיות כאשר אדם נושא על גופו חפץ הקשור לעבירה אף כי אינו חשוד, אך הוא אינו מוסר מיוזמתו את החפץ כיוון שהוא מאוים על ידי החשוד. השנייה, בנסיבות שבהן יש מספר רב של חשודים אפשריים, כאשר קיים חשד שאצל אחד מהם נמצאת ראיה רלוונטית אך לא ניתן להצביע על חשוד קונקרטי מביניהם. בנסיבות אלה תפיסתו של החפץ עשויה להצביע גם על קשר אפשרי בין אחד האנשים לעבירה. הוראה דומה מצויה בסעיף 14(א)(2) לחוק החיפוש בגוף והיא נדרשת כדי לשלול את מעורבותם של חלק מהחשודים הפוטנציאליים בעבירה. ההוראה תאפשר להמשיך בחקירה ממקדת כנגד מי שלא נשללה מעורבותו בעבירה. מדובר במצב שבו יש מידע הקושר את האדם לעבירה הנחקרת ואולם לא עד כדי חשד לביצועה. גם עילה זו מתווספת על המוצע בדוח ועדת לוין. דוגמה למצב זה עשויה להיות כאשר מתבצעת עבירת רצח, הרוצח נמלט, ויש צורך לערוך חיפוש על קבוצה גדולה יותר של אנשים לשם איתורו של החשוד ברצח.

כאמור לעיל, סמכות זו אינה מאפשרת שימוש בכוח, והיא דורשת מעורר החיפוש לפעול לביצוע החיפוש תוך שיתוף פעולה עם הנחפש.

(1) אותו אדם הסכים שהחיפוש ייערך בידי מי שאינו בן מינו לאחר שהובהרה לו זכותו שלא להסכים לחיפוש כאמור;

(2) לא ניתן לערוך את החיפוש בידי בן מינו ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלום של אדם.

(ב) נדרש האדם שעל גופו מתבקש החיפוש להסיר בגד באופן החושף איברי גוף שהיו מכוסים, אף שלא בנסיבות כאמור בסעיף קטן (א), ובכלל זה להסיר כיסוי מעל פניו או מעל ראשו, רשאי אותו אדם לבקש כי החיפוש ייערך בידי בן מינו; ביקש האדם כאמור ייערך החיפוש בידי בן מינו, אלא אם כן בנסיבות העניין לא ניתן לערוך את החיפוש בידי בן מינו ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלום של אדם.

(ג) חיפוש על גופו של אדם הכולל את הסרת בגדיו כך שייחשפו בגדיו התחתונים, כולם או חלקם, לא ייערך בפרהסיה.

(ד) נדרש האדם שעל גופו מתבקש החיפוש להסיר בגד באופן החושף איברי גוף שהיו מכוסים, אף שלא בנסיבות כאמור בסעיף קטן (ג), ובכלל זה להסיר כיסוי מעל פניו או מעל ראשו, או נדרש להסיר נעליים, רשאי אותו אדם לבקש כי החיפוש לא ייערך בפרהסיה; ביקש האדם כאמור לא ייערך החיפוש בפרהסיה, אלא אם כן בנסיבות העניין לא ניתן להיענות לבקשתו ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלום של אדם.

(ה) על אף הוראות סעיף 43(ב), בחיפוש על גופו של אדם הכולל את הסרת בגדיו כך שייחשפו בגדיו התחתונים, כולם או חלקם, לא ייעשה שימוש בכוח אלא באישור השוטף האחראי במקום ביצוע החיפוש, ובלבד שאין בדחיית החיפוש לצורך קבלת אישור כאמור כדי לגרום לסיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלום של אדם.

דוח חיפוש

47. (א) העורך חיפוש על הגוף ירשום דוח בכתב שבו יפורטו:

(1) שם האדם שעל גופו נערך החיפוש ודרכי ההתקשרות עמו;

(2) המקום שבו נערך החיפוש;

ד ב ר י ה ס ב ר

תכלית החיפוש והיקפו שונים, ולפיכך כך גם אופן ביצועו. סמכות החיפוש הרגילה לפי חוק הסמכויות היא סמכות שלא על בסיס חשד שהיקפה מצומצם יותר ותכליתה הגנה על שלום הציבור. אפשרות הפעלתה ידועה לציבור ולכן מתייתר הצורך בדין ודברים מפורט בין עורך החיפוש והנחפש. הטלת חובה כזו במסגרת סמכות החיפוש כאמור על פי חוק הסמכויות עלולה להביא לשיבוש קשה של הפעלתה נוכח היקפה ושכיחותה.

סעיף 47 מוצע לחייב את עורך החיפוש על הגוף לערוך דוח חיפוש לעניין החיפוש על הגוף. דוח זה ייערך בכל מקרה של עריכת חיפוש לצורכי תיעוד של המשטרה. כמו כן מוצע לקבוע כי רק במקרה שנעשה שימוש בכוח או נתפס דבר על אדם – יימסר העתק של הדוח לאדם שעל גופו נערך החיפוש.

לעניין הרחבת התיעוד של כל הנוגע לחיפוש לאור המלצות ועדת לוין ראו גם את דברי ההסבר לסעיף 40 המוצע.

על פי המוצע, במקרה של חיפוש שכרוך במגע גופני, החיפוש ייעשה על ידי בן מינו של הנחפש. חיפוש שלא על ידי בן מינו של מי שעליו נערך חיפוש יכול להיעשות אם אותו אדם הסכים לכך (לאחר שהובהרה לו זכותו לסרב לכך). או בנסיבות שבהן דחיית החיפוש תביא לסיכון בלתי סביר לשלום הציבור.

סעיפים קטנים (ב) ו-(ד) של סעיף 46 מתייחסים למצבים שבהם החיפוש כרוך בחשיפת איברי גוף, אך כאלה שאינם מוצנעים (למשל כף רגל, זרועות או ראש). במצב כזה אין חובה שהחיפוש על גופו של אדם ייערך בידי בן מינו, או שלא בפרהסיה, אך הנחפש, זכאי לבקש כי החיפוש יתקיים באופן האמור. במצבים אלה אין הנחה שקיימת פגיעה מיוחדת בפרטיות, ולכן אין להטיל על השוטף חובה כזו מראש.

יצוין כי ההוראות המוצעות בסעיף 46 לעניין אופן ביצוע חיפוש על הגוף לא יחולו על חיפוש מוגבל על הגוף לפי חוק הסמכויות (כתיקונו בסעיף 114 לחוק המוצע), שכן

- (3) התאריך והשעות שבהם נערך החיפוש;
- (4) שמות השוטרים שערכו את החיפוש ושמות השוטרים שנכחו בעת החיפוש;
- (5) העילה לעריכת החיפוש;
- (6) התנגדות לחיפוש או לתפיסת חפץ במהלכו ושימוש בכוח, אם היו;
- (7) נזק לגוף או לרכוש אם נגרם, תיאורו ותיאור נסיבות גרימתו;
- (8) רשימת החפצים שנתפסו במהלך החיפוש ותיאורם באופן שיאפשר את זיהויים, וכן פירוט מיקומם בעת מציאתם במהלך החיפוש; לא נמצא כל חפץ – תצוין עובדה זו;
- (9) זכותו של האדם שעליו נערך החיפוש, לפי סעיף 62, לבקש את החזרת החפצים שנתפסו במהלך החיפוש וכן שם האחראי על החקירה שבמסגרתה נערך החיפוש ואופן ההתקשרות עם היחידה החוקרת.
- (ב) הדוח ייחתם בידי עורך החיפוש וכן בידי האדם שעל גופו נערך החיפוש; סירב אותו אדם לחתום על הדוח יצוין הדבר בדוח, לרבות הסיבה שמסר לסירובו.
- (ג) נתפס חפץ במהלך החיפוש או נעשה שימוש בכוח – יימסר העתק דוח החיפוש לאדם שעל גופו נערך החיפוש.

פרק ה': תפיסה והחזקה

סימן א': תפיסה

- (א) שוטר רשאי לתפוס חפץ אם יש לו יסוד סביר להניח כי החפץ הוא חפץ הקשור לעבירה כאמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "חפץ הקשור לעבירה" והוא דרוש לאחת המטרות המנויות בסעיף 2(ז).
- (ב) שוטר רשאי לתפוס חפץ שהוא חפץ הקשור לעבירה רק בשל האפשרות לחלטו לפי כל דין בשל העבירה, כאמור בפסקה (5) להגדרה "חפץ הקשור לעבירה", אם התפיסה כאמור הותרה בצו בית משפט שניתן לפי הוראות חוק זה או לפי כל דין אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ה': תפיסה והחזקה

הקשור לעבירה, קרי חקירת עבירות או מניעת ביצוען, איסוף ראיות לבית המשפט או חילוט.

יובהר כי תפיסת חפץ שהגיע לידי השוטר כדין, כוללת גם את הסמכות לחפש בתוך החפץ הנתפס, ולבדוק אותו או את תכולתו, לעיין בו, לצלמו וכיוצא בזה, ובלבד שלא הוגבלה משמעות התפיסה במפורש. בסעיף 49 מוצע לקבוע כי גם פעולות עיון ובדיקה כאמור יקבלו ביטוי במסגרת דוח התפיסה.

מוצע כי בעת התפיסה, כאשר טיב הראיות שנאספו בחקירה וצורכי החקירה עדיין אינם ברורים דיים, לא יידרש השוטר מבצע התפיסה לשקול אם ניתן להסתפק באמצעי חלופי להשגת תכלית התפיסה. עם זאת, שיקול זה יישקל בעת ההחלטה על המשך החזקת התפוס (כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 56).

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי חפץ שלא מתקיימת בו אחת החלופות הנכללות בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "חפץ הקשור לעבירה" שבסעיף 1, אך ניתן לחלטו לפי כל דין, אפשר לתפוס אך ורק בצו. הצורך בהבחנה זו נובע

סעיף 48 מוצע לקבוע בסעיף זה את העילות לתפיסת חפץ. סעיף קטן (א) המוצע מסמך שוטר לתפוס חפץ, בלא הבחנה לגבי הבסיס החוקי שמכוחו הגיע החפץ לחזקתו. הסמכות האמורה קמה ביחס לחפץ אשר נתפס במהלך חיפוש על הגוף או במהלך חיפוש במקום, נתפס בעקבות ביצוע צו המצאה, נמצא על ידי שוטר ברוש הרבים או נמסר לשוטר על ידי המחזיק בו במהלך חקירת עבירה.

הסדר זה דומה להסדר הקבוע היום בסעיף 32 לפסד"פ. על פי המוצע, סמכות התפיסה מוגדרת על פי טיבו של החפץ ותכלית התפיסה. שילוב זה הוא שמצדיק את הפעלת סמכות המשטרה ביחס לקניינו של אדם. חפץ שניתן לתפוס אותו מכוח הסעיף המוצע הוא חפץ העונה להגדרה "חפץ הקשור לעבירה" כנוסחה בסעיף 1 לחוק המוצע.

כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 2(ז) המוצע, רק התכליות המנויות באותו סעיף מצדיקות תפיסת חפץ

49. (א) נתפס חפץ שלא אגב חיפוש במקום או חיפוש על הגוף, ירשום השוטר תופס דוח תפיסה החפץ דוח בכתב שבו יפורטו:

(1) פרטים הנוגעים לתיאור החפץ שנתפס באופן שיאפשר את זיהויו, ופירוט מיקומו של החפץ בעת התפיסה;

(2) התאריך והשעה שבהם נתפס החפץ;

(3) שם השוטר תופס החפץ ושמות השוטרים האחרים שנכחו בעת התפיסה;

(4) עילת התפיסה ונסיבותיה וכן פרטי צו בית משפט שהתיר את התפיסה, אם ניתן;

(5) רשימת הפעולות שבוצעו במהלך התפיסה;

(6) נזק לחפץ, אם נגרם במהלך התפיסה, תיאורו ותיאור נסיבות גרימתו.

(ב) דוח התפיסה ייחתם בידי השוטר שתפס את החפץ.

(ג) נתפס חפץ במהלך חיפוש במקום או חיפוש על הגוף, יצוינו הפרטים לעניין זה בדוח החיפוש לפי הוראות סעיפים 40 או 47, לפי העניין.

50. נתפס חפץ במהלך חיפוש לפי צו לחיפוש סמוי, יובא דוח החיפוש שנערך לפי סעיף 40, בהקדם האפשרי, לידיעת בית המשפט שנתן את הצו לשם מתן הוראות בנוגע לחפץ התפוס, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת בצו לחיפוש סמוי.

סימן ב': תפיסת חפץ הנחזה לחסוי

הגדרות

51. (א) בסימן זה –

“חבילה” – מעטפה או כלי קיבול אחר;

“חיפוש במקום אצל בעל מקצוע הנהנה מחיסיון” – כהגדרתו בסעיף 29(ב);

“חפץ חסוי” – חפץ שחל לגביו חיסיון מקצועי.

ד ב ר י ה ס ב ר

ייתכנו מצבים שבהם ייתפס חפץ שלא אגב חיפוש (כגון תפיסה בנסיבות של ביצוע צו המצאה או חיפוש ברשות הרבים). לכן, מוצע לקבוע כי גם בנסיבות אלה חובה לערוך דוח תפיסה בדומה לדוח חיפוש וההוראות החלות בעניינו.

מאחר שבשלב התפיסה הראשונית לא ניתן להגדיר באופן ברור ומדויק את תכלית התפיסה, אין מקום להסדיר חובות הודעה על התפיסה לטוענים פוטנציאליים לזכויות, אם וכאשר יוחלט על חילוט החפץ שנתפס. נושא זה יוסדר בהנחיות ונהלים של המשטרה המתחייבים מעקרון ההגיונות כלפי צדדים שלישיים אפשריים. הודעה לטוענים פוטנציאליים לזכויות על כך שחפץ נתפס לצורכי חילוט, תימסר לאחר שתגובש החלטה להגיש בקשה לצו חילוט או בקשה לסעד ביניים לצורך חילוט. פנייה זו תעוגן מפורשות, על פי המתוכנן, בחוק חדש שעניינו חילוט, כאמור בתוכנית חוק סדר הדין הפלילי (חילוט תקבולי עבירה), התשע”ב–2012, שהפיק משרד המשפטים בחודש יולי 2012.

מכך שסמכויות החילוט הקיימות בחוקים שונים (למשל סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון, התש”ס–2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון), וסעיף 5 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס”ג–2003 (להלן – חוק מאבק בארגוני פשיעה), מאפשרות גם חילוט רכוש בשוויו של רכוש הקשור לעבירה, או חילוט המבוסס על חזקות בדבר מקור החפצים (כגון חילוט מכוח סעיף 36א לפקודת הסמים המסוכנים). לא נראה ראוי לתת סמכות כה רחבה לשוטר בשלב התפיסה, בלי שההצדקה לתפיסה כאמור עברה תחת שבט ביקורת שיפוטית. סמכות זו שונה מתפיסת חפץ הקשור באופן ישיר לעבירה ואשר נדרש לחקירתה או למניעת ביצועה. הוראה זו עולה בקנה אחד עם הצעת ועדת לוין שהתייחסה לסמכות התפיסה בלא צו, רק בנוגע לחפץ העונה לפסקאות (1) עד (4) להגדרה “חפץ הקשור לעבירה. יצוין כי תחום החילוט, בתקופת ועדת לוין, עוד היה בחיתוליו.

סעיף 49 במרבית המקרים תפיסת חפץ תתבצע במהלך חיפוש במקום או חיפוש על הגוף, ולפיכך תחייב עריכת דוח חיפוש שבו יפורטו גם פרטי התפיסה. עם זאת,

תפיסת חפץ במהלך
חיפוש במקום אצל
בעל מקצוע הנהנה
מחיסיון

(א) נערך חיפוש במקום אצל בעל מקצוע הנהנה מחיסיון, ובעל המקצוע טען כי חפץ שמבקש עורך החיפוש לתפוס הוא חפץ חסוי, או נערך חיפוש כאמור בלא נוכחות בעל המקצוע, לא יעשה עורך החיפוש בחפץ כל שימוש ולא יעיין בו אלא אם כן ויתר בעל החיסיון על החיסיון; לא ויתר בעל החיסיון על החיסיון כאמור יכניס עורך החיפוש את החפץ, בלי לעיין בו, לחבילה, יסגור אותה, ירשום עליה את שמו, את מקום החיפוש ומועד עריכתו ואת שם בעל המקצוע ויחתום עליה, והכול בנוכחות בעל המקצוע, אם הוא נוכח במקום.

(ב) חבילה כאמור בסעיף קטן (א) תישמר במקום ובאופן שיבטיחו כי תישאר חתומה כל עוד לא התבררה טענת החיסיון.

(ג) לא יאוחר משבעה ימים ממועד תפיסת החפץ לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי בעל המקצוע הנהנה מחיסיון או בעל החיסיון, לפנות לבית המשפט בבקשה לקבוע כי החפץ, כולו או חלקו, הוא חפץ חסוי.

(ד) לא הוגשה בקשה כאמור בסעיף קטן (ג) בתוך התקופה האמורה בו, יראו בחפץ שנתפס חפץ בלתי חסוי ורשאית המשטרה לנהוג בו בהתאם; הוגשה בקשה כאמור ידון בה בית המשפט לפי הוראות סעיף 54.

תפיסת חפץ במהלך
חיפוש במקום אצל
בעל חיסיון או
במהלך חיפוש
על גופו

(א) נערך חיפוש על גופו של אדם או חיפוש במקום והאדם שעל גופו נערך החיפוש או המחזיק במקום, לפי העניין, טען כי חפץ שמבקש עורך החיפוש לתפוס הוא חפץ חסוי וכי הוא בעל החיסיון, ולעניין חיפוש במקום – כי הוא או מחזיק אחר במקום הוא בעל חיסיון, לא יעשה עורך החיפוש בחפץ כל שימוש ולא יעיין בו אם יש לו יסוד סביר להניח שהחפץ הוא חפץ חסוי; עורך החיפוש יכניס את החפץ לחבילה בהתאם להוראות סעיף 52 ויעבירו בהקדם האפשרי לגורם ממין, לעניין זה, "גורם ממין" – היועץ המשפטי של משטרת ישראל או עורך דין בכיר באגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל שהיועץ המשפטי של משטרת ישראל הסמיכו לכך, ובלבד שאינם מעורבים בחקירה.

ד ב ר י ה ס ב ר

חסוי לתקופה של שבעה ימים לכל המאוחר מיום התפיסה. הגבלה זו, מטרתה מניעת שימוש לרעה בטענות חיסיון כדי לעכב את החיפוש והחקירה.

סעיף 53 מוצע לקבוע הוראות לעניין תפיסת חפץ שנטענת לגביו טענת חיסיון במהלך חיפוש במקום אצל בעל חיסיון או במהלך חיפוש על גופו של בעל חיסיון.

ברע"פ 8873/07 היינץ ישראל בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2.1.2011) (להלן – עניין היינץ), קיבל בית המשפט את הטענה כי החיסיון המקצועי אינו מוגבל רק למשרדו של בעל המקצוע, ועשוי לעתים לחלו גם על חפץ שנמצא בביתו של בעל החיסיון (ראו פסקה 17 לפסק הדין). עם זאת, בפסק הדין קיבלה הנשיאה בייניש את הטענה כי על הטוען לחיסיון בביתו, בשונה מהטוען כאמור במשרדו של בעל המקצוע, הנטל להראות כי לכאורה חל החיסיון בעניינו. כלומר, עליו להציג "ראשית ראיה" או "ראשיתו של טיעון שיצדיק הקדשת משאבים מצד רשויות החקירה ובית המשפט לבירור הטענה" (ראו: עניין היינץ, פסקה 24 לפסק הדין).

סעיף 52 מוצע לקבוע הוראות מיוחדות בנוגע לתפיסת חפצים במהלך חיפוש במקום אצל בעל מקצוע (לעניין זה ראו גם דברי ההסבר לסעיף 29). בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי חפץ שנטען שהוא חוסה תחת הסדר החיסיון ונתפס, או חפץ שנתפס במצב שבו מחזיק המקום שהוא בעל המקצוע אינו נוכח ולכן אינו יכול לטעון לגביו טענת חיסיון – יוכנס לחבילה בלא עיון בו עד להכרעת בית המשפט בעניינו או עד לעיון בו, בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד). החפץ ייתפס בלא עיונו של עורך החיפוש, אלא אם כן בעל המקצוע או בעל החיסיון (מי שבעל המקצוע נתן לו את השירות), הסכים למסירת החומר.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי בעל החיסיון או בעל המקצוע רשאים לפנות לבית המשפט שנתן את הצו ולבקש את הכרעתו בשאלה אם החפץ חסוי וכן אם ניתן לגלותו. כדי למנוע שימוש לרעה בטענת החיסיון, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) כי אם לא הגישו בעל החיסיון או בעל המקצוע בקשה לעניין החפץ שלגביו נטען כי הוא חסוי, יראו את החפץ כחפץ שאינו חסוי. כמו כן מוצע להגביל את הזמן לפנייה לבית המשפט בבקשה לקבוע כי החפץ

(ב) הועבר חפץ לגורם הממין לפי הוראות סעיף קטן (א), יחליט הגורם הממין, בתוך 30 ימים או בתוך תקופה ארוכה יותר אם מצא כי הדבר נדרש בנסיבות העניין, אם החפץ הוא חפץ חסוי, ורשאי הוא לשם כך לשמוע את עמדתם של בעל החיסיון, של האחראי על החקירה ושל השוטר עורך החיפוש וכן לעיין בחפץ; הגורם הממין יתעד בכתב את הבירור שערך וייתן החלטה מנומקת בכתב; ההחלטה תימסר לבעל החיסיון ולאחראי על החקירה.

(ג) החליט הגורם הממין כי החפץ הוא חפץ חסוי, יועבר החפץ לבעל החיסיון; החליט הגורם הממין כי החפץ אינו חפץ חסוי, יועבר החפץ לאחראי על החקירה; העברת החפץ כאמור תיעשה בתום התקופה להגשת ערעור לבית המשפט לפי סעיף קטן (ה); הוגש ערעור כאמור תעוכב העברת החפץ עד להחלטה בערעור אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

(ד) החליט הגורם הממין כי החפץ חסוי בחלקו, יעבירו לבית המשפט לצורך החלטה בעניינו לפי סעיף 54.

(ה) על החלטת הגורם הממין רשאים בעל החיסיון והאחראי על החקירה לערער לבית המשפט בתוך 48 שעות מהמועד שבו נמסרה להם ההחלטה; לעניין זה לא יובאו שבתות וחגים במניין השעות; בית המשפט רשאי מטעמים מיוחדים שיירשמו להאריך את התקופה האמורה, ובלבד שבקשת ההארכה הוגשה בתוך 48 השעות האמורות.

(ו) השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים, יקבע הוראות לעניין אופן החזקתם ושמירתם של חפץ או מידע שהגיעו לידי הגורם הממין לפי סעיף זה, באופן שיבטיח את שמירתם בסוד.

54. (א) הוגשו לבית המשפט בקשה או ערעור לפי סעיפים 52(ג) או 53(ה) או העביר אליו הגורם הממין חפץ לפי הוראות סעיף 53(ד), יחליט בית המשפט אם החפץ הוא חפץ חסוי, לאחר שנתן לאחראי על החקירה, לבעל המקצוע הנהנה מהחיסיון או לבעל החיסיון, לפי העניין, הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

החלטת בית המשפט בדבר חפץ שנטענה לגביו טענת חיסיון

ד ב ר י ה ס ב ר

ויובהר כי גם אם קבע הגורם הממין כי מדובר בחומר חסוי, תוכל המשטרה לפנות לבית המשפט, במקרים המתאימים, ולעתור לגילוי ראייה חסויה, אם מדובר בחיסיון יחסי (חסיון רופא, פסיכולוג, עובד סוציאלי).

כמו כן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי אם דחה הגורם הממין את טענת החיסיון, יועבר החפץ לאחראי על החקירה רק בתום התקופה להגשת ערעור לבית המשפט על החלטת הגורם הממין.

סעיף קטן (ד) המוצע מאפשר לגורם הממין להעביר את החפץ לבית המשפט כדי שבית המשפט יוכל להפריד בין החלק החסוי וזה שאינו חסוי בהתאם להוראות 54(ו) המוצע.

סעיף 54 הסעיף המוצע קובע את סמכותו של בית המשפט להכריע בעניין טענת חיסיון. הכרעת בית המשפט יכולה לבוא בעקבות בקשה של בעל המקצוע או בעל החיסיון לפי סעיף 52(ג) המוצע, ערעור של אחד הצדדים על החלטת הגורם הממין לפי סעיף 53(ה) המוצע או בעקבות בקשה של הגורם הממין עצמו לפי סעיף 53(ד) המוצע.

בהתאם לגישה המתוארת לעיל, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי עורך החיפוש יכניס חפץ שנטענת לגביו טענת חיסיון במהלך חיפוש במקום אצל בעל חיסיון או במהלך חיפוש על גופו של בעל חיסיון כאמור לחבילה חתומה, בהתאם להוראות סעיף 52 המוצע, ויעבירו בהקדם לגורם מינהלי שיכריע בטענה לחיסיון, כפי שיפורט להלן.

כמה שיקולים חברו יחד בחוק המוצע לקבוע גורם מינהלי שתפקידו להכריע בטענות חיסיון לגבי חפצים שנתפסים שלא במקום עיסוקו הרגיל של בעל מקצוע. ראשית, הצורך בהכרעה מהירה בטענת החיסיון כדי למנוע פגיעה בחקירה. שנית, הרצון להימנע מהטלת נטל בירור נוסף על בתי המשפט, בעיקר במקרים שבהם ברור על פני הדברים כי אין ממש בטענת החיסיון. שלישית, הנטל המוטל על הטוען לחיסיון שונה כאשר מדובר בביתו של לקוח. יצוין כי אף בית המשפט, בפסק הדין בעניין היינץ, הזכיר מנגנון כזה באפשרות שראויה לבחינה.

המנגנון המינהלי המוצע, קרי הגורם הממין כהגדרתו המוצעת בסעיף קטן (א), נועד להכריע בטענות חיסיון הנטענות שלא במקום עיסוקו הרגיל של בעל המקצוע.

(ב) לצורך קבלת החלטה לפי סעיף קטן (א) רשאי בית המשפט לעיין בחפץ, ורשאי הוא לשם עיון כאמור להיעזר בעובד המדינה שמינה לעניין זה, לאחר ששמע את עמדות הצדדים לעניין מינויו.

(ג) בית המשפט ידון בבקשה או בערעור שהוגשו כאמור בסעיף קטן (א), בתוך 7 ימים, ויחליט בהם בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום 30 ימים ממועד הגשתם, אלא אם כן מצא כי בנסיבות העניין נדרש פרק זמן ארוך יותר.

(ד) החליט בית המשפט כי החפץ הוא חפץ חסוי, יועבר החפץ לבעל המקצוע הנהנה מחיסיון או לבעל החיסיון, לפי העניין, אלא אם כן החליט בית המשפט על גילוי לפי כל דין אחר.

(ה) החליט בית המשפט כי החפץ אינו חפץ חסוי או החליט כי ניתן לגלותו כאמור בסעיף קטן (ד), יועבר החפץ לאחראי על החקירה.

(ו) החליט בית המשפט כי החפץ הוא חסוי בחלקו, יעביר למשטרה את העתק החלק שאינו חסוי; העתק כאמור יהיה קביל כראיה בכל הליך משפטי, כאילו היה מקור.

(א) על החלטת בית המשפט לפי סעיף 54 רשאי האחראי על החקירה, בעל המקצוע הנהנה מחיסיון או בעל החיסיון לערער בתוך 48 שעות ממועד מתן ההחלטה; לעניין זה לא יובאו שבתות וחגים במניין השעות.

(ב) בית המשפט ידון בערעור שהוגש לפי סעיף זה בתוך 7 ימים, וייתן את החלטתו בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום 30 ימים ממועד הגשת הערעור, אלא אם כן מצא כי בנסיבות העניין נדרש פרק זמן ארוך יותר.

סימן ג': החזקת תפוס והחזרתו

56. (א) חפץ שנתפס לפי הוראות סעיף 48, רשאית המשטרה להחזיק בו בכפוף להוראות סימן זה, כל עוד מתקיימת לגבי החפץ האמור עילת תפיסה ואין אמצעי אחר להשגת מטרת התפיסה, שפגיעתו בבעל הזכות בחפץ פחותה.

דברי הסבר

נג (3) (312) נאמר: "השאלה הנשאלת היא, אם יש 'חלופת מעצר' לנכס, חלופה שבאמצעותה ניתן להשיג את מטרת המעצר שלא על דרך החזקתו של הנכס בידי המשטרה... הטהרנים (פוריסטים) יאמרו: לא נשלול נכס מבעליו – אם נוכל למנוע את פגיעתו הרעה שלא על דרך של מעצר. במה דברים אמורים שיותר למשטרה להוסיף ולהחזיק בחפץ שנתפס כדי למנוע את פגיעתו הרעה, במקום שתפיסת הנכס היתה כדי למנוע עבירה עבירה בו. ואילו נכס שנתפס למטרה אחרת – למשל, כדי שישמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה – שיקול זה שישמש בתפיסת הנכס יוסיף וישמש אף לעניין המשך ההחזקה בו. הגיונה של עילת התפיסה יוסיף וישמש גם לעניין המשך ההחזקה בחפץ. כך נעמת את אינטרס הפרט עם אינטרס הכלל, ונשלול מנכס את חירותו רק במקום שטובת הכלל דורשת כן במפגיע".

כאמור לעיל, בעת ההחלטה על המשך החזקת התפוס, יש מקום שהמשטרה תבחן מעת לעת אם עדיין מתקיימות לגבי החפץ עילות התפיסה המצדיקות את המשך החזקתו. כמו כן יש מקום לאפשר בחינה של אמצעי המקדם את התכליות, במידת הפגיעה הפחותה האפשרית. כך לדוגמה, בבש"פ 6686/99 אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל (פ"ד נד2) 464 (2000), קבעה השופטת שטרסברג-כהן כי "תפיסה

כדי להכריע בשאלת קיומו של חיסיון, הכרחי שבית המשפט יוכל לעיין בחומר החסוי. כדי לצמצם את העומס המוטל על בית המשפט, ולנוכח כמות המסמכים שלגביהם תיתכן טענת חיסיון בתיקים מסוימים, מוצע, נוסף על המנגנון המינהלי הנוכח לעיל, לאפשר לבית המשפט להסמיך גורם אחר, שאינו מעורב בחקירה, לבחון את החומרים לצורך הכרעה בטענות החיסיון.

יצוין כי אם מצא בית המשפט כי חל על החפץ חיסיון, הוא יוכל להורות על גילוי חפץ בשני מקרים: הראשון, אם בעל החיסיון ויתר על החיסיון; והשני, אם בית המשפט החליט לגלות את החפץ מכוח סמכותו על פי הדין (הוראות לעניין גילוי ראיה חסויה הקבועות בפרק ג' לפקודת הראיות).

לעניין סדרי הדין שמוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), לעניין בקשה לקבוע כי חפץ הוא חסוי או ערעור על החלטת גורם ממין, ראו להלן את דברי ההסבר לסעיף 100 המוצע.

סעיף 56 מוצע לקבוע במפורש כי המשך החזקת חפץ שנתפס (להלן – תפוס) מותנית בהמשך קיום עילות התפיסה הקבועות בסעיף 48 כנוסחו המוצע לגבי אותו חפץ. ברע"פ 1792/99 אלי גלילי נ' משטרת ישראל (פ"ד

(ב) האחראי על החקירה יבדוק מעת לעת, כפי שייקבע בנהלי משטרת ישראל, אם מתקיימים התנאים להמשך החזקתו של חפץ תפוס לפי הוראות סעיף קטן (א); חדלו להתקיים התנאים כאמור – יחזירו לאדם שממנו נתפס החפץ אלא אם כן הורה בית המשפט למסרו לאחר בצו לפי סעיף 62.

(ג) נתפס מחשב וניתן במאמץ סביר להפריד ממנו אמצעי אחסון של חומר מחשב שהוא חפץ הקשור לעבירה, יוחזר המחשב לאדם שממנו נתפס לאחר ביצוע ההפרדה כאמור בידי חוקר מחשבים מיומן, לא יאוחר מ־30 ימים מיום תפיסתו; בית המשפט רשאי לצוות על הארכת התקופה האמורה לתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת, או לצוות על המשך החזקתו של המחשב לצורכי חילוט, ובלבד שנתן לאדם שממנו נתפס המחשב הזדמנות להשמיע את טענותיו; לעניין זה, "חומר מחשב" – כהגדרתו בסעיף 72.

57. (א) האחראי על החקירה רשאי להורות, אם מצא כי אין בכך כדי לפגוע במטרת התפיסה, בהסכמת האדם שהחפץ נתפס ממנו, כי החפץ יופקד אצל אותו אדם או אצל אדם אחר, בתנאים שיקבע, לרבות קביעת ערובה להבטחת הצגת החפץ לפי דרישה.

(ב) לא נתן האדם שממנו נתפס החפץ הסכמה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, לבקשת האחראי על החקירה, להורות, בצו לפי סעיף 62, על הפקדתו כאמור בסעיף קטן (א), ורשאי האחראי על החקירה להפקיד את החפץ כאמור אף בלא צו בית משפט לתקופה שלא תעלה על 48 שעות, אם סבר כי בשל טיב החפץ לא ניתן להחזיקו ברשות המשטרה.

58. (א) ביקש האדם שממנו נתפס החפץ או בעל הזכות בחפץ לצלם את החפץ או להעתיקו, יאפשר זאת האחראי על החקירה, אלא אם כן סבר כי מתקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

ערך הנכס התפוס לבין גובה הערבות הכספית הנדרשת כתנאי לשחרורו.

סעיף קטן (ג) המוצע מטיל על המשטרה חובה להפריד בין המחשב ובין אמצעי האחסון של חומר המחשב (כגון הארד־דיסק), ככל שהמחשב עצמו אינו דרוש לצורכי חקירה או חילוט, זאת כדי לצמצם את הפגיעה בקניין.

סעיף 57 מוצע להסמיך את האחראי על החקירה להורות על הפקדת חפץ שנתפס בנאמנות אצל אדם שלישי (כלשון הסעיף: "אדם אחר"), נוסף על האפשרות להפקידו בידי האדם שהחפץ נתפס ממנו. אפשרות זו יכולה להתבצע לפי החלטתו של האחראי על החקירה, אם ניתנה לכך הסכמה של המחזיק בחפץ, או באישור בית המשפט במקרה שבו אין הסכמה כאמור. מי שמחזיק בתפוס כנאמן של המשטרה, כגון מגרשי גרירה הפועלים בעבור המשטרה, לא ייחשב ל"אדם אחר" לעניין זה. במקרה של נאמן של המשטרה כמוהו כמשטרה, האחריות המלאה היא על המשטרה, ואין צורך בהסכמה של מי שהחפץ נתפס ממנו.

סעיף 58 ככלל, הזכות לצלם או להעתיק את החפץ שנתפס או להעתיקו אינה מעוגנת בחוק במצב המשפטי הנוכחי (למעט חומר מחשב כמפורט בסעיף 32א לפס"ד פ, וחומר חקירה, שאפשר להעתיקו לאחר הגשת כתב אישום כמפורט בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]).

בפועל של הרכוש היא האמצעי הדרסטי ביותר להשגת התכלית של האפשרות לחלט בעתיד. היא שוללת מן הבעלים שהועמד לדין ובטרם נחרץ דינו את השימוש בכלי הרכב בעצמו או באמצעות אחרים למשך תקופה ארוכה, וזאת כאמצעי ביטחון... ולפיכך יש לנקוט אותה רק כאמצעי אחרון ובהיעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק־יסוד: כבוד האדם וחירותו, וכך יש לעשות על פי עקרון המידתיות המקובל עלינו... לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש.

בסעיף 57 מוצעות כמה חלופות אפשריות לתפיסה שיסייעו לאחראי על החקירה בהפעלת שיקול דעתו, כגון צו הקפאה (הותרת החפץ בידי האדם שממנו נתפס החפץ) או מתן ערבויות להבטחת הצגת החפץ. צו הקפאה יינתן, למשל, אם אין בכך כדי לפגוע בחפץ כראיה, ואם מי שממנו נתפס החפץ יוכל בעת הצורך להביאו לצורך החקירה והמשפט. עילת התפיסה תשפיע על אופי החלופה המתאימה. למשל, כאשר חפץ נתפס למטרת חילוט יש לאפשר, במקרים המתאימים, הפקדת ערובה כספית התואמת את ערכו של החפץ תמורת השבת החפץ עצמו לבעליו. לעומת זאת, אם תכלית התפיסה היא מניעת עבירות נוספות, לא מתחייבת קורלציה בין

- (1) יש בצילום או בהעתקה כאמור כדי לסכל את מטרת התפיסה או לפגוע בחקירה;
- (2) קיימת אפשרות סבירה כי הצילום או ההעתקה כאמור ישמשו לביצוע עבירה;
- (3) צילום החפץ או העתקתו אסורים לפי כל דין.

(ב) חלפה המניעה כאמור בסעיף קטן (א), יאפשר האחראי על החקירה את צילום החפץ או העתקתו.

מסירת העתק של חומר מחשב 59. (א) על אף הוראות סעיף 58, נתפס מחשב יחולו הוראות אלה:

(1) האחראי על החקירה יאפשר למי שממנו נתפס המחשב או לבעל הרשאת הגישה לחומר המחשב המצוי בו, לפי בקשתו, לקבל העתק מחומר המחשב, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום ארבעה ימים מיום התפיסה; האחראי על החקירה רשאי לדחות את מסירת ההעתק, לתקופות שלא יעלו על ארבעה ימים כל אחת, מטעמים הנוגעים לצורכי החקירה, ובלבד שתקופת הדחייה הכוללת לא תעלה על 16 ימים;

(2) העתקת חומר המחשב כאמור בפסקה (1) תתבצע בידי חוקר מחשבים מיומן, על גבי אמצעי אחסון מתאים שימציא המבקש;

(3) על אף הוראות פסקה (1), רשאי האחראי על החקירה, בהחלטה מנומקת, שלא לאפשר מסירת העתק מחומר המחשב כאמור באותה פסקה, מהטעמים האמורים בסעיף 58(א); חלפה המניעה, יאפשר האחראי על החקירה למסור את ההעתק.

(ב) בסעיף זה, "בעל הרשאת גישה" ו"חומר מחשב" – כהגדרתם בסעיף 72.

דבריו הסבר

בידי חוקר מחשבים מיומן. החמרה זו לעומת ההוראות לעניין העתקה או צילום החפץ התפוס שמוצע לקבוע בסעיף 58, נובעת משני טעמים: ראשית, לגבי מחשב נדרשת הקפדה רבה יותר בהעתקה, שכן קיימת אפשרות של שיבוש החומר אגב ביצוע ההעתקה. שנית, מסירת העתק יכולה לצמצם במידה ניכרת את הפגיעה בקניין ובשימושי המחשב של האדם שממנו נתפס חומר המחשב, שכן ניתן להמשיך לעשות שימוש בחומר המחשב על גבי מחשב אחר.

מסירת ההעתק של חומר המחשב תבוצע על פי המוצע בהקדם ככל האפשר ועד ארבעה ימים מעת התפיסה. מוצע לקבוע כי הסמכות לדחות את הבקשה למסירת ההעתק תהיה נתונה לאחראי על החקירה, שהוא הגורם הבכיר ביותר המעורב בחקירה, גם אם אינו קצין. בנוקדה זו ההסדר המוצע שונה מהוראות סעיף 32(ב) לפסד"פ שעל פיה הסמכות האמורה נתונה לקצין משטרה בדרגת מפקח משנה.

יוער כי העתק שיצרה המשטרה מחומר המחשב שתפסה אינו בבחינת תפוס שיש להחזירו לבעליו, שהרי החזרת תפוס (בהתאם להוראות סעיפים 62 ו-63 בנוסחם המוצע) משרתת את המטרה של צמצום הפגיעה בזכות הקניין של החשוד. לעומת זאת, ההעתק שיצרה המשטרה

התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי)). מוצע לעגן זכות זו בצורה מפורשת בחוק ולאפשר, לבקשת מי שממנו נתפס החפץ או בעל הזכות בחפץ, לצלמו או להעתיקו. כך יתאפשר לאותו אדם לתעד את מצבו של החפץ כפי שהוא מוחזק בידי המשטרה, ולהבטיח כי לא יוכנסו בו שינויים במהלך החזקתו בידי המשטרה. יובהר כי על פי המוצע, החובה המוטלת על המשטרה היא לאפשר לאותו אדם להעתיק את החפץ, ולא לעשות זאת בעבורו.

עם זאת, מוצע לקבוע נסיבות שבשלן לא יתאפשר העתקה או צילום כאמור, או יידחו למועד מאוחר יותר. נסיבות אלה עשויות להתקיים, למשל, כאשר צילום החפץ עשוי לגלות פרטים מוכמנים בחקירה, כאשר הצילום עשוי לשמש לביצוע עבירה כגון פגיעה בפרטיות או כאשר הצילום עצמו מביא לביצוע עבירה כגון פרסום תועבה של קטין האסור בהחזקה.

יצוין כי מי שנדחתה בקשתו לאפשר לו צילום או העתקה של החפץ יוכל לפנות לבית המשפט בבקשה לאפשר לו את הצילום או ההעתקה לפי סעיף 62 בנוסחו המוצע.

סעיף 59 מוצע לקבוע הוראות מיוחדות בעניין מסירת העתק של חומר מחשב, הקובעות ככלל חובה קצובה בזמן למסירת ההעתק וקובעות כי העתקה תתבצע

60. (א) השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים, רשאי לקבוע הוראות לעניין שמירת חפצים שנתפסו; בתקנות לפי סעיף זה רשאי השר לקבוע הוראות שונות לעניין סוגים שונים של חפצים או בשים לב למטרות התפיסה השונות, ובכלל זה הוראות מיוחדות לעניין שמירה של מחשב שנתפס, בין השאר כדי להבטיח את סודיות המידע האגור בו.
- (ב) בתקנות לפי סעיף קטן (א) ייקבעו, בהסכמת שר האוצר, הוראות לעניין הפקדה של כספים, שטרות או מסמכים סחירים אחרים בחשבון בנק מיוחד ובתנאים שיוורה החשב הכללי במשרד האוצר במטרה לשמור על ערכם.
61. שוטר שחפץ תפוס נמסר לו לשם החזקתו ושמירתו, יתעד בכתב את קבלת החפץ, יסמנו בדרך שתאפשר את זיהויו, וכן יתעד כל פעולת בדיקה או חיפוש שנערכה בו, והכול בתנאים ובסייגים שיקבע השר.
62. (א) נתפס חפץ, רשאי בית המשפט על פי בקשת אדם הטוען לזכות בחפץ או על פי בקשת האחראי על החקירה או תובע, לצוות בכל עת כי החפץ יימסר לאדם הטוען לזכות בו או לאדם אחר, או שינהגו בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט, והכול בתנאים שייקבעו בצו.

דבריו הסבר

לשמירת חפצים שנתפסו, ובכלל זה לקבוע, בהסכמת שר האוצר, הוראות לעניין הפקדה של כספים או מסמכים סחירים, לשם שמירה על ערכם. עמידה בהוראות האמורות יתחשב לעמידה בחובה הציבורית האמורה של המשטרה. עם זאת, לא מוצע לקבוע הסדר מיוחד לעניין טענות בדבר נזק שנגרם לחפץ שנתפס כשהיה במשמורת במדינה. בעניין זה, יחולו דיני הנוזקין הכלליים.

סעיף 61 מוצע לחייב שוטר שחפץ תפוס נמסר לו בעריכת דין וחשבון לגבי החזקת התפוס. הרוח יכלול פירוט בדבר פעולות שנעשו בתפוס ובדיקות שנערכו בו. בעניין זבידה נאמר: "רישום מפורט המתעד את הליך תפיסת המוצגים ואת המקום שבו נתפסו, את סימון המוצגים באופן שיאפשר את זיהוים וכן רישום מסודר המתעד את הובלת המוצגים לאחסון – כל אלה חיוניים לשם הוכחת תקינות החקירה ועל מנת ליתן לנאשם אפשרות להתגונן כיאות מפני האישומים כנגדו. פגמים חמורים בנוגע להוכחת התפיסה של המוצגים וזיהוים והובלתם עלולים לפגוע בזכותו של הנאשם להליך הוגן ובאפשרותו לנהל הגנה ראויה. במקרים כאלה עלולים הפגמים האמורים להוביל לזיכויו של הנאשם על מנת שלא ייגרם עיוות דין" (ראו: עניין זבידה, פסקה 23 לפסק דינה של השופטת בייניש).

עם זאת, יש להיזהר שלא להטיל על המשטרה חובות תיעוד בלתי סבירות. לפיכך מוצע להסמיק את שר המשפטים לקבוע תנאים וסייגים לחובת התיעוד. כמו כן, אופן עריכת הדין וחשבון, לרבות קביעת חובת סימון מסמכים ואופן הסימון ייקבעו בתקנות.

סעיף 62 מוצע לקבוע הסדר דומה לזה הקבוע כיום בסעיף 34 לפסד"פ, ולפיו האחראי על החקירה, תובע, או אדם הטוען לזכות בחפץ, יכולים בכל עת להגיש בקשה לבית המשפט בעניין התפוס. הליך זה מאפשר לכל הצדדים הנוגעים לחפץ להביא את טענתם לפני בית

הוא יציר המשטרה, אינו פוגע בקניינו של איש ואינו משבש את התנהלותו ועסקיו של איש. התפוס במקרה כזה הוא חומר המקור שנתפס.

סעיף 60 חפץ שנתפס לצורכי חקירה, משפט או חילוט מוחזק בידי המשטרה (או הגוף החוקר מקום שבו ניתנה לו סמכות תפיסה, והגוף החוקר הוא התופס את החפץ) בנאמנות עד להכרעה הסופית בדבר החזרתו למי שממנו נתפס, העברת הקניין בו למי שלו הוא שייך או חילוטו לאוצר המדינה. בשלב זה חלה על המדינה חובה לשמור על החפץ, לרבות שמירה על ערכו של התפוס ומניעת פגיעה בו. חובה זו משרתת הן את זכות הקניין של האדם שממנו נתפס החפץ והן את אינטרס המדינה – בהיבט הראייתי, וככל שיוחלט על חילוט הרכוש לטובת המדינה.

עקרונות אלה באו לידי ביטוי בפסיקה: "חובה זו מוטלת על המשטרה מכוח מעמדה כרשות ציבורית, החייבת לנהוג באחריות ובהגינות כלפי האזרח. היא נובעת מן האפשרות שהנכס יוחזר לבעליו בלא שייפתח משפט; היא מחייבת ציפייה של האפשרות כי הנכס ישמש כראייה במשפט, אשר בסופו של דבר בעליו יזוכה בדין והנכס יוחזר אליו. קיימת אף אפשרות כי אם יורשע, הנכס יחולט לזכות המדינה. יתר על כן, אין להוציא מכלל אפשרות כי החפץ התפוס שנלקח מידי החשוד שייך לצד שלישי שאינו קשור כלל להליך הפלילי. בכל אחד ואחד מהמצבים הללו קיימת חובה לשמור על ערך הנכס כשהוא בידי המשטרה ולהבטיח מפני פגיעה בו. חובה זו קיימת במלוא תוקפה גם כאשר מסיבה כזו או אחרת, מי שהנכס נתפס מידיו אינו מעוניין בשמירת ערכו, או אינו מוכן לשתף פעולה בנקיטת אמצעים הנדרשים לצורך השגת מטרה זו" (רע"פ 7600/08 אברם נ' מדינת ישראל תק-על-2009(2), 400, 404 (2009)).

לאור האמור מוצע להסמיק את שר המשפטים לקבוע בתקנות, בהסכמת השר לביטחון הפנים, הוראות הנוגעות

(ב) בבואו להחליט בבקשה כאמור בסעיף קטן (א) ישקול בית המשפט, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) התקיימות התנאים להחזקת החפץ לפי סעיף 56;

(2) האפשרות לפגיעה בזכותו של אדם העשוי לטעון לזכות בחפץ;

(3) האיזון הראוי בין הצורך בהמשך תפיסת החפץ לשם הגשמת מטרת התפיסה לבין עניינו של האדם הטוען לזכות בחפץ.

(ג) היה החפץ שנתפס חפץ העלול להתקלקל או לאבד מערכו באופן משמעותי בתקופת ההחזקה, או בעל חיים, רשאי בית המשפט להורות בצו לפי סעיף זה על מכירתו, ודמי מכרו בניכוי הוצאות החזקתו ומכירתו יבואו במקומו; לא יצווה בית המשפט על מכירת חפץ לפי סעיף קטן זה, אלא לאחר שנתן למי שהחפץ נתפס ממנו או לטוען לזכות בחפץ הזדמנות להשמיע את טענותיו.

63. (א) חפץ המוחזק בידי המשטרה, שחלפה שנה מיום תפיסתו או תקופה קצרה יותר שקבע בית המשפט, ולא הוגש כתב אישום בעבירה שאליה קשור החפץ או שלא הוגשה בקשה לחילוטו, ובית המשפט לא הורה על מסירתו בצו לפי סעיף 62, יורה האחראי על החקירה על החזרת החפץ למי שממנו נתפס.

ד ב ר י ה ס ב ר

כלי רכב, שיט או טיס, שבעצם החזקתם בלא שימוש עלול להיגרם בלאי שיביא לירידת ערכם. כך הוא הדבר גם ביחס לזכויות כגון נדירות ערך.

סעיף 63 הסעיף המוצע קובע את פרקי הזמן המרביים להחזקת תפוס בידי המשטרה. האינטרסים הרלוונטיים בהקשר זה הם נחיצות החפץ לצורכי חקירה, חיוניותו לניהול המשפט או לחילוט, מצד אחד, והפגיעה בזכות הקניין של האדם שממנו נתפס החפץ, מצד שני. כיום קובעים סעיפים 33 עד 35 לפסד"פ כי המשטרה רשאית לשמור את החפץ עד אשר יוגש לבית משפט (סעיף 33 לפסד"פ); כי על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות מה ייעשה בחפץ (סעיף 34 לפסד"פ); וכי אם בתוך שישה חודשים מיום תפיסת החפץ לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה, ולא ניתן צו בית משפט כאמור על אותו חפץ – ידאג האחראי על החקירה להחזיר את החפץ לאדם אשר מידי נלקח החפץ אלא אם כן האריך בית המשפט את התקופה לפי בקשת שוטר או אדם מעוניין, בתנאים שקבע (סעיף 35 לפסד"פ). ויובהר, החובה והאחריות על פי הסעיף המוצע מוטלות על האחראי על החקירה, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק המוצע, שהוא הגורם האחראי לניהול תיק החקירה, ועליו לשקול את המשך תפיסת החפץ או החזרתו במסגרת בחינה כוללת של התיק.

ההסדר המוצע מאפשר לטוען לזכות בחפץ לפנות בכל עת לבית המשפט בבקשה לקבלת התפוס (על פי סעיף 62 המוצע) וכן מחייב את האחראי על החקירה, על פי סעיף 56 המוצע, לבחון מעת לעת את המשך קיומה של עילת התפיסה. לפיכך מוצע להאריך את התקופה של החזקת התפוס בידי המשטרה למשך שנה ולקבוע שרק בחלוף התקופה האמורה יחייב המשך ההחזקה בחפץ צו שיפוטי. יצוין כי כך המליצה גם ועדת לויין לקבוע.

המשפט. כך יאוזנו האינטרסים השונים: מחד גיסא, צורכי החקירה והמשפט המחייבים את תפיסת החפץ והזרתו בידי המשטרה למשך תקופה שעשויה להיות ארוכה, ומאידך גיסא זכות הקניין בתפוס.

בסעיף המוצע אין הבחנה בין תקופת ההחזקה הראשונה (שהיא שנה, על פי המוצע בסעיף 63), ובין תקופת הארכת ההחזקה. הנוסח המוצע דומה לנוסח הקבוע היום בסעיף 34 לפסד"פ, שמעניק סמכות רחבה ביותר לבית המשפט.

מוצע לקבוע כי בבואו לשקול מתן צו על פי סעיף זה, על בית המשפט לוודא שעדיין קיימת עילת תפיסה ואמצעי פוגע פחות להשגת מטרת התפיסה, כמשתמע מהוראות סעיף 56 המוצע, וכן לבחון אם תפיסת החפץ עלולה לפגוע באדם כלשהו. זאת ועוד, אף אם עדיין קיימת עילת תפיסה, על בית המשפט לבחון את אפשרות שחרורו של החפץ בתנאים שונים, ובמסגרת זו לבצע איזון בין הצורך בהמשך התפיסה להגשמת תכליתה לבין עניינו של פרט אשר זכות הקניין שלו נפגעה. יובהר כי סמכות בית המשפט על פי הסעיף המוצע כוללת אף סמכות לתת הוראות לעניין השמדת החפץ (למשל בנוגע לחפצים האסורים בהחזקה או שאין להם דורש).

כפי שהוזכר לעיל, מוטלת חובה על המשטרה לשמור על ערכו של התפוס. קיימים תפוסים, בעיקר כאלה שנתפסו במטרה להבטיח הליכי חילוט עתידיים, אשר המשך החזקתם בידי המדינה אינו מאפשר שמירה על ערכם. לכן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי אם בית המשפט מצא שאין מקום להחזיר תפוס כאמור למי שממנו נתפס, ניתן להורות על מכירתו. מטרת הקניית הסמכות להורות על מכירה של חפץ מתכלה היא שמירה על ערכו הכלכלי, כך שדמי מכרו יבואו במקומו. חפץ מתכלה יכול להיות

(1) בית המשפט רשאי, על פי בקשה בכתב של האחראי על החקירה, לצוות על הארכת התקופה האמורה בסעיף קטן (א) לתקופות נוספות שלא יעלו על שנה כל אחת, בתנאים שיקבע, ורשאי בית המשפט בטרם יחליט על הארכה כאמור לשמוע את טענות האדם שממנו נתפס החפץ או הטוען לזכות בו.

(2) בית המשפט לא יורה על הארכת התקופה להחזקת התפוס לפי הוראות פסקה (1) אם ניתן להשיג את מטרת התפיסה באמצעי אחר שפגיעתו בבעל הזכות בחפץ פחותה, ובכלל זה מתן צו הקפאה או הפקדת ערובה להבטחת הצגת החפץ לפי דרישה.

(3) בקביעת תקופת ההארכה כאמור בפסקה (1) ישקול בין המשפט, בין השאר, את אלה:

(א) העבירה שאליה קשור החפץ התפוס ועילת תפיסתו;

(ב) טיב החפץ התפוס;

(ג) פרק הזמן הצפוי עד להגשת כתב אישום או בקשה לחילוט, לפי העניין;

(ד) הנזק העלול להיגרם לאדם הטוען לזכות בחפץ כתוצאה מהמשך התפיסה;

(ה) היתה עילת התפיסה חילוטו של החפץ – הסבירות שהחפץ יחולט.

(ב) הוגש כתב אישום בעבירה שאליה קשור החפץ התפוס או הוגשה בקשה לחילוט, יוחזק החפץ שנתפס עד תום ההליכים, לרבות הליכי הערעור, אלא אם כן החליט בית המשפט אחרת.

64. אבד חפץ תפוס בעת שהוחזק בידי המשטרה, ישלם אוצר המדינה לידי האדם הזכאי חפץ תפוס שאבד לקבלו את ערך החפץ ביום התשלום (בסימן זה – דמי שוויו).

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד יש לציין כי בצד החובה על הגוף החוקר לבקש מבית המשפט אישור להמשיך החזקת התפוס בחלוף פרקי הזמן האמורים, עומדת לבעל הזכות, בכל עת, האפשרות לפנות לבית המשפט ולבקש את החזרת התפוס או מתן הוראות בקשר אליו, זאת על פי הוראות סעיף 62 המוצע.

כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג), כי אם הוגש כתב אישום יהיה אפשר להחזיק את החפץ עד תום ההליכים, כיוון שממילא במצב כזה החזקת התפוס נדרשת לצורך השלמת ההליך הפלילי. בנסיבות אלה אין מקום להכביד על התביעה ובתי המשפט בבקשות להארכה. כמובן שגם בפרק הזמן הזה, רשאי בעל הזכות בחפץ לפנות לבית המשפט בבקשות בנוגע לחפץ לפי סעיף 62 המוצע.

סעיף 64 מוצע לקבוע הוראה דומה להוראה הקבועה היום בסעיף 41 לפסד"פ, שעניינה תשלום על חפץ תפוס שאבד. כיום סעיף 41 לפסד"פ מתייחס גם למכירה של תפוס. כאמור לעיל, הוראות לעניין זה מוצע לקבוע בסעיף 62(ג) לחוק המוצע.

הטעם העיקרי להצעה להאריך את התקופה לעומת המצב בחוק הקיים הוא שככלל, במציאות הנוכחית פרק זמן של חצי שנה אינו פרק זמן שבמסגרתו מוגשים כתבי אישום. מרבית כתבי האישום מוגשים בתוך שנה לערך מיום תחילת החקירה הפלילית. מצב זה מטיל על החוקרים ובתי המשפט נטל בדומות התדיינות בבקשות להארכת מועד להחזקת התפוס.

כדי להבטיח כי בתום פרק הזמן המרבי של שנה יתקיים דיון משמעותי בהארכת פרק הזמן להחזקת התפוס, שבו יבחן בית המשפט את עילת התפיסה מול זכויות הקניין הנפגעות, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) הנחיות לעניין זה. בין השאר, מוצע לקבוע כי בבחינת הארכת התקופה להחזקת התפוס, יבחן בית המשפט חלופות אחרות אשר עשויות לצמצם את הפגיעה בזכויותיו של הטוען לזכות בחפץ, כמו למשל החזרת התפוס בתנאים מגבילים וקביעת ערבויות כדי להבטיח את הצגת תפוס שהוחזר כראיה במשפט.

65. (א) נתפס חפץ, ונסגר תיק החקירה בעבירה שבקשר אליה נתפס החפץ או הסתיימו ההליכים בתיק, והחפץ אינו נחוץ עוד לצורך חקירה או כראיה או לשם חילוט, יוחזר החפץ לאדם שממנו נתפס, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, מיוזמתו, לבקשת האחראי על החקירה או תובע, או לבקשת אדם הטוען לזכות בחפץ או המורשע בעבירה.
- (ב) היה החפץ נחוץ לחקירה או כראיה, בתיק אחר, או נחוץ לשם חילוטו בהליך אחר, רשאי בית המשפט להורות על החזקת החפץ, לתקופה ובתנאים שיקבע, עד שיקבע בית המשפט שלפניו מתנהל ההליך האחר מה ייעשה בחפץ.
66. הכרעת בית משפט אורחי בטענות לגבי זכויות בחפץ
67. הוראות סימן זה לענין החזרת תפוס לא יחולו על חפץ שהוא אחד מאלה:
- (1) מסמך, לרבות פלט או צילום של מסמך, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת לבקשת האדם שממנו נתפס המסמך או הטוען לזכות בו;
 - (2) חפץ שהחזקתו אסורה לפי כל דין;
 - (3) חפץ שניתנה לגביו הסכמה בכתב, בדרך ובמועד שקבע השר, מאת מי שהחפץ נתפס ממנו; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מזכותו של טוען לזכות בחפץ לפי סימן זה.
- (א) חפץ, לרבות דמי מכרו או דמי שווי, שעל המשטרה להחזירו לאדם לפי חוק זה, והאדם נדרש בכתב לבוא למקום שנקבע ולקבלו, ולא עשה כן בתוך שישה חודשים מיום שנמסרה לו הדרישה, או שבתוך שישה חודשים מן היום שבו חייבת המשטרה להחזירו לא נודע לה מקום הימצאו על אף שפעלה במאמץ סביר לגילוי – רואים אותו כנכס בלא בעלים והוא יחולט לאוצר המדינה.
68. חפץ בלא בעלים

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 65 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) את העיקרון שלפיו תפוס שאינו דרוש עוד לחקירה או כראיה או לשם חילוט, ושהסתיימו ההליכים אשר בשלהם היה דרוש, יוחזר למי שממנו נתפס, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת מטעמים שונים (כגון חפץ האסור בהחזקה, חפץ שנגנב מבעליו או חפץ שאדם שהורשע מבקש שיישמר לטובת משפט חוזר). בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי במקרה שבו התפוס דרוש בהליך אחר שממשיך להתנהל, רשאי בית המשפט לתת הוראות לענין החזקתו כדי שלא לפגוע בהליך האחר.
- סעיף 66 מוצע לקבוע כי אין במסירת התפוס או החזרתו לפי סימן זה כדי להכריע בדבר הזכות הקניינית בתפוס. אם מסירה כאמור מחייבת הכרעה בטענות בדבר זכויות של כמה טוענים, יכול בית המשפט להעביר את הדיון במסירת התפוס לבית משפט אורחי שלו נתונה הסמכות העניינית לדון בתביעות שעניינן טענות מסוג זה.
- סעיף 67 מוצע לקבוע כי לא תוטל הגבלה על משך הזמן להחזקה בידי המשטרה של תפוס אשר אסור
- להשתמש בו, או להחזיקו על פי כל דין, שכן לגבי אלה אין מקום להחזירים למי שממנו נתפסו. כמו כן מוצע לקבוע כי לא תוטל הגבלה על משך הזמן להחזקה של חפץ שלגביו ניתנה הסכמה מטעם האדם שממנו נתפס שלא להחזירו, או להחזירו רק עם תום ההליכים, שכן הסכמתו של האדם מייתרת את הצורך בביקורת שיפוטית. את אופן קבלת ההסכמה מוצע לקבוע בתקנות.
- כמו כן מוצע לקבוע כי לא תוטל הגבלה על משך הזמן להחזקת מסמך, וזאת משום שעל פי רוב, מסמך ניתן להעתקה בקלות, ובכך נמנעת הפגיעה הקניינית. במקרים שבהם המקור הוא בעל ערך בעבור מי שממנו נתפס המסמך, רשאי בית המשפט להורות אחרת.
- סעיף 68 מוצע לקבוע הוראה הדומה להוראה הקבועה היום בסעיף 42 לפסד"פ, לענין חילוט חפץ שאין לו דורש. מוצע לקבוע כי משלוח הודעת דרישה לאדם להגיע כדי לקחת את החפץ, בדואר רשום, לכתובת שנמסרה וצוינה בדוח החיפוש או בדוח התפיסה, יהיה ראייה לכאורה לכך שהדרישה נמסרה (וראה לענין זה

(ב) לעניין סעיף זה, משלוח דרישה בדואר רשום, לפי המען שנמסר וצוין ברוח החיפוש או ברוח התפיסה לפי סעיפים 40, 47 או 49, ישמש ראיה לכאורה לכך שהדרישה נמסרה לנמען בתוך 14 ימים מעת משלוחה.

69. אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מהוראות חוק השבת אבידה, התשל"ג-1973¹¹, לעניין השבת חפץ לבעליו בידי המשטרה.

השבת חפץ לבעליו לפי חוק השבת אבידה

70. (א) בית המשפט רשאי לדון מחדש בהחלטה שנתן לעניין חפץ לפי סימן זה, לפי בקשת האדם שהחפץ נתפס ממנו, אדם הטוען לזכות בחפץ, האחראי על החקירה או התובע, ובלבד שמתקיים אחד מאלה:

(1) ההחלטה ניתנה שלא בנוכחות המבקש;

(2) הדבר מוצדק בשל עובדות חדשות שהתגלו או בשל נסיבות שהשתנו.

(ב) בקשה לעיון חוזר לפי סעיף קטן (א)(1) תוגש בתוך 14 ימים מיום שנודע למבקש על ההחלטה.

71. על החלטת בית המשפט לפי סימן זה, ובכלל זה החלטה בבקשה לעיון חוזר לפי ערעור סעיף 70, ניתן לערער בתוך 30 ימים ממועד מתן ההחלטה.

פרק ו': פעולות בחומר מחשב

סימן א': הגדרות

הגדרות

72. בפרק זה –

"בעל גישה", לחומר מחשב – מי שהוא בעל גישה לחומר המחשב, בין שחומר המחשב מצוי בישראל ובין שהוא מצוי מחוץ לישראל, ובכלל זה ספק שירות;

דבריו הסבר

בצו בלבד (סעיף 23א(א) ו-(ב) לפסד"פ); עריכת החיפוש בידי בעל מקצוע מיומן (סעיף 23א(א) לפסד"פ); קביעה כי קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים באופן אגבי לא תיחשב להאזנת סתר (סעיף 23ג(ג) לפסד"פ); התניית תפיסת מחשב או דבר המגלם חומר מחשב הנמצא בשימוש של מוסד (להלן – מחשב מוסדי) בצו שיפוטי לפרק זמן שלא עולה על 48 שעות (סעיף 32(ב) לפסד"פ); הפרדת חומר מחשב ממחשב שאינו מחשב מוסדי במידת האפשר (סעיף 32(ג) לפסד"פ); והוראות לעניין מסירת העתק מחומר המחשב בתנאים ובפרקי הזמן הקבועים בסעיף (סעיף 32א לפסד"פ).

המצב החוקי הנוהג לעניין חיפוש במחשבים אינו נותן מענה מספיק בכל הקשור לחדירה לחומר מחשב. "הוראות הדין חסרות יסודות חיוניים, החייבים להימצא בהוראות המסדירות את הסמכויות לחפש אצל הפרט ואינן נותנות כלים מנחים בידי רשויות אכיפת החוק ובתי המשפט לעניין דרך ביצועו של חיפוש מעין זה" (ראו: נמרוד קוולובסקי המחשב וההלך המשפטי 54 (2000)).

מוצע לייחד פרק נפרד לפעולות אכיפה הנוגעות לחומר מחשב נוכח ההתפתחויות הטכנולוגיות ומאפייניו הייחודיים של חומר מחשב. השימוש ההולך וגובר במחשב בכל תחומי החיים משפיע על כלל תחומי המשפט, ואף על המשפט הפלילי.

הוראות סעיפים 40, 47 או 49 המוצעים בדבר קבלת פרטי הכתובת של האדם שממנו נתפס החפץ, כדי להבטיח כי ההודעות ישלחו לכתובת עדכנית, שנמסרה עובר לתפיסה).

סעיף 69 מוצע להבהיר כי הוראות סימן ג' לפרק ה' לחוק המוצע, קרי ההוראות לעניין החזקת תפוס והחזרתו, אינן באות לפגוע בתחולת חוק השבת אבידה, התשל"ג-1973. זאת כדי להבהיר שבמקרים שבהם זהות הבעלים ברורה (דוגמת תעודת זהות של אדם שנתפסת אצל מי שאינו בעליה), רשאית המשטרה להחזיר את החפץ לבעליו בלא פנייה לבית משפט, בהתאם להוראות החוק האמור.

סעיפים מוצע לקבוע אפשרות לבקש עיון חוזר או לערער על החלטות בית המשפט בעניין תפוס. ההוראות וסדרי הדין בעניין זה קבועים בסעיף 101 המוצע.

פרק ו': פעולות בחומר מחשב

כללי פרק זה שעניינו פעולות אכיפה שנעשות בקשר לחומר מחשב, הוא השינוי המשמעותי ביותר של הצעת חוק זו לעומת המלצות ועדת לוין, שכן דוח הוועדה אינו כולל המלצות מיוחדות לעניין חומר מחשב, למעט הוראות הדומות לסעיפים 23א ו-32 לפסד"פ. במצב החוקי הקיים, ההוראות הנוגעות לסמכויות בקשר למחשבים קבועות בעיקרן בסעיפים 23א, 32 ו-32א לפסד"פ. הוראות אלה נוגעות לכמה נושאים: סמכות החדירה לחומר מחשב,

¹¹ "ס"ח התשל"ג, עמ' 172.

”בעל הרשאת גישה“, לחומר מחשב – בגיר שיש לו הרשאת גישה לחומר מחשב, בין שחומר המחשב מצוי בישראל ובין שהוא מצוי מחוץ לישראל;

”חדירה לחומר מחשב“ – חדירה לחומר מחשב הנמצא במחשב באמצעות התקשרות או התחברות עם מחשב או על ידי הפעלתו, אך למעט חדירה לחומר מחשב שהיא האזנה לפי חוק האזנת סתר;

ד ב ר י ה ס ב ר

המחשב וחומר המחשב לצורך ניהולו התקין של העסק שממנו נתפס החומר; וחשיבותו של חומר המחשב לצורך תפקודם היומיומי של החשוד ובני ביתו.

בהתאם לכך, משני היבטים נדרשת מיומנות לביצוע חדירה לחומר המחשב במסגרת החקירה, כדי למנוע גרימת נזק לחומר המחשב, שינויו או שיבושו, אפילו באופן בלתי מודע, אגב הפעלת סמכות החיפוש – הן מההיבט של אמינות הראיה שתקבל מחדירה כאמור והן מההיבט של פגיעה בקניינו של מי שחומר המחשב שייך לו.

צירוף המאפיינים המתוארים לעיל דורש איזון קפדני בין צורכי המשטרה והאינטרס הציבורי של חשיפת עבירות, מניעתן והבאת עבריינים לדין, ובין זכויות החשוד וגורמים שלישיים.

נוכח מורכבות הפעולה והאפשרות של שיבוש או שינוי החומר, קיים צורך מוגבר בתיעוד פעולות המשטרה בחומר המחשב, לצורך בקרה עתידית על פעולות אלה במסגרת ההליך השיפוט והבטחת אמינותה של הראיה שתושג כתוצאה מפעולה זו.

בהסדרים המוצעים בפרק זה מוצע להתמקד בקביעת אמות מידה מהותיות למתן צווים לפעולות בחומר מחשב, בדגש על קביעת קריטריונים ושיקולים להכוננת שיקול הדעת השיפוטי במתן צווים הנוגעים לפעולה בחומר מחשב. בהקשר זה, מוצע לשנות את המצב הקיים שלפיו המפקח הכללי של המשטרה מוסמך לקבוע הוראות לצורך שמירה על הפרטיות ועל שלמותו של חומר המחשב בעת חדירה אליו (סעיף 26(ב) לפס"ד).

תחת זאת, מוצע להבנות את שיקול דעתו של בית המשפט לעניין האיוון בין הפרטיות ובין צורכי החקירה, וכן לקבוע הוראות באשר לאופן ביצוע חדירה לחומר מחשב והעתקתו, כדי להבטיח כי תישמר שלמותו של חומר המחשב.

שני עקרונות מנחים עומדים בבסיס השיקולים המהותיים שמוצע שבית המשפט ישקול בבואו לתת את הצווים הנוגעים לפעולות בחומר מחשב: האחד, הצורך בעידוד ביקורת שיפוטית אקטיבית ומעמיקה של הבקשה המוגשת בידי המשטרה, תוך הכוונתה לשקילת כל השיקולים הרלוונטיים להחלטה אם להיענות לבקשת הצו המבוקש אם לא; והשני, הצורך בהסדר חקיקתי גמיש, נוכח מציאות טכנולוגית דינמית המשתנה באופן מתמיד.

סעיף 72 פרק המחשבים מחייב קביעת הגדרות לגבי הפעולות הנעשות בחומר מחשב, ולגבי הגורמים שלהם יש זיקה לחומר המחשב. בעוד שלגבי חיפוש במקום די בהגדרת הממוקד במקום, ההתייחסות לחומר מחשב

מקובל להבחין כיום בין שלושה סוגים של עבירות מחשב: האחד, עבירות נגד מחשב שנולדו לראשונה בעידן המחשב (עבירה של שיבוש או הפרעה למחשב או לחומר מחשב והעבירה של יצירה והפצה של נגיף מחשב, לפי סעיפים 2 ו-6 לחוק המחשבים, התשנ"ה-1995 (להלן – חוק המחשבים); השני, עבירות המבוצעות באמצעות מחשב, שמתקיימות גם במרחב הפיזי, אך ניתנות לביצוע במרחב הממוחשב (עבירות של פרסומי תועבה ועבירות על איסורים הקשורים להגדרות והימורים לפי סעיפים 214 ו-225 לחוק העונשין); והשלישי, עבירות מסתעפות מחשב, אשר מבוצעות או מושלמות מחוץ למרחב הממוחשב (דוגמת אינוס או סחר בסמים שמתבצעים על רקע היכרות דרך רשת האינטרנט). החקירה וההעמדה לדין בכל העבירות הללו מחייבות התייחסות למחשב ולחומר המחשב אשר מגלמים ראיות המצריכות בחינה על ידי רשויות החקירה. נוסף על כך, המחשב, המשמש את רוב רובם של האנשים ככלי לשמירת מידע ולתקשורת, יכול פעמים רבות ראיות לעבירות שאינן קשורות למחשבים.

הפרק המוצע מבטא את ההכרה כי מתחייבת התייחסות מיוחדת למחשב ולחומר מחשב בדיני החיפוש, התפיסה וההמצאה. הכרה זו מתחייבת במיוחד בשל היקף המידע הגלום בחומר מחשב, שכיחות השימוש בו בחיים המודרניים, והקלות היחסית שבה אפשר לחדור לחומר כאמור, ולדלות ממנו מידע תוך פגיעה בפרטיותו של האדם. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט בעניין היינץ: ”בעידן הנוכחי הפכו המחשבים לכלי עבודה ותקשורת ראשון במעלה ולארכיב כמעט אינסופי המאכסן בתוכו את זיכרונותיו, פרי עמל, ומשאו ומתנו של האדם.... לצד זאת, השימוש האינטנסיבי במחשבים הופך אותם גם לאוצר בלום של ראיות מפלילות ומידע רלוונטי אשר יכול וצריך לשמש את רשויות החקירה במאבקן במפרי חוק ועוברי עבירה“ (ראו: עניין היינץ, פסקה 17 לפסק הדין).

לחומר מחשב מאפיינים ייחודיים הן מההיבט של צורכי החקירה והן מההיבט של האינטרסים של החשוד וצדדים שלישיים. מחד גיסא, יכולת ההסוואה של הפעילות העבריינית באמצעות המחשב על דרך של הצפנה, הגנת ססמה, פעולה באמצעות מחשב מרוחק וכדומה; נדיפותה של הראיה האלקטרונית, שמטבע הדברים עלולה להימחק או להשתנות באופן שלא יהיה ניתן לשחזרה בדיעבד; והפן הבין-לאומי המובנה ברשתות תקשורת בין מחשבים, בפרט ברשת האינטרנט. מאידך גיסא, הפגיעה הצפויה בפרטיות הנחקר וצדדים שלישיים שחומר המחשב נוגע להם, נוכח היקף החומר האגור במחשב והעובדה שלצד מסמכים הדרושים לחוקר יכול שיימצאו גם מסמכים רבים שאינם רלוונטיים אך הם בעלי אופי אישי ביותר; חשיבותו של

“חומר מחשב” – כהגדרתו בחוק המחשבים;

“חומר מחשב הקשור לעבירה” – חומר מחשב שמתקיים בו תנאי מהתנאים המנויים בפסקאות (1) עד (4) להגדרה “חפץ הקשור לעבירה”, בשינויים המחויבים;

“מחזיק”, בחומר מחשב – בגיר שהוא אחד מאלה:

(1) מחזיק במקום שבו מצוי המחשב ובו חומר המחשב;

(2) מי שהוא בעל גישה או בעל הרשאת גישה לחומר המחשב, ובכלל זה ספק שירות;

ד ב ר י ה ס ב ר

של האדם נמען הצו, ולא למיקומו של חומר המחשב, שעשוי להיות מצוי בישראל או בשרת מחוץ לישראל. יודגש כי בעל הגישה יכול שיהיה בגיר או קטין (בשונה מבעל הרשאת גישה).

ההגדרה “חדירה לחומר מחשב” קבועה היום בסעיף 22א לפסד”פ. הגדרה זו מפנה להגדרה “חדירה לחומר מחשב” שבסעיף 4 לחוק המחשבים. סעיף זה קובע עבירה בגין חדירה שלא כדין לחומר מחשב. מוצע לקבוע את אותה הגדרה אך כהגדרה עצמאית, בלא תלות בהגדרה האמורה שבסעיף 4 לחוק המחשבים.

כפי שמוצע לקבוע בסעיף 1, ההגדרה “מחשב” כוללת גם אמצעי אחסון של חומר מחשב, ולפיכך החדירה לחומר מחשב כוללת גם חדירה לאמצעי אחסון כאמור דוגמת מחשב כף יד, מכשיר טלפון סלולארי, וכן אמצעי אחסון של חומר מחשב כגון דיסקים, שהוראות הנוגעות לביצוע פעולות בחומר מחשב ראוי שיחולו גם עליהם.

מוצע לקבוע את ההגדרה “מחשב מוסדי” בנוסח זהה לנוסח הקיים היום בסעיף 32(ב) לפסד”פ. מוצע לבטל את הוראות התפיסה המיוחדות לעניין תפיסת מחשב מוסדי לעומת מחשב רגיל, לנוכח הקושי בהבחנה בין השניים בעידן הנוכחי, ובגלל השימוש השכיח במחשב לשתי המטרות (פרטיות ועסקיות) בעת ובעונה אחת. טשטוש זה מאיין את הצורך בהבחנה שנעשתה בעת חקיקת חוק המחשבים.

עם זאת, וכדי לשמר את ההגנה על מחשב שתפיסתו עשויה להביא לפגיעה בעסק, מוצע לקבוע בסעיפים 84 ו-85, חובה לצייין, בבקשה לצו חדירה ובצו, את עובדת היותו של המחשב מחשב מוסדי, ככל שהדבר ירדע. לפי סעיף 85 המוצע, רשאי בית המשפט להורות על מסירת העתק של חומר המחשב במקום או לתת הוראות נוספות, ולהגביל את תפיסת המחשב, אם ימצא כי תפיסת המחשב תגרום לפגיעה בתפעול העסק במידה העולה על הנדרש.

יובהר כי ההגנה האמורה נועדה למנוע פגיעה בתפעולו השוטף של העסק ועל כן תחול על המחשבים המשמשים לניהול הפעילות השוטפת של העסק, כמו מערך הנהלת החשבונות, יומני עבודה או מידע אחר על פעילות העסק. היא לא תחול על מחשבים אחרים בבית עסק המוחזקים כמלאי עסק, ובוודאי שלא תחול על מחשבים שמשמשים לפעילות אסורה כמו מכונות מזל

מחייבת התייחסות הן לבעלי הגישה אליו, והן לגורמים אשר חומר המחשב שייך להם. לפיכך מוצע להבחין בין “בעל גישה” לחומר מחשב שהוא אדם, אשר יש לו גישה בפועל לחומר המחשב, גם אם חומר המחשב אינו שייך לו (למשל ספק שירותי דואר אלקטרוני הוא בעל גישה לתיבת הדואר של הלקוח), ובין “בעל הרשאת גישה” לחומר מחשב, שזיקתו לחומר המחשב הדוקה יותר, ומעבר לגישה בפועל, עומדת לו גם הרשאה או זכות לגבי חומר המחשב.

הגדרה רלוונטית נוספת שמוצע לקבוע היא ההגדרה “מחזיק בחומר מחשב”, הכוללת נוסף על בעל הגישה ובעל הרשאת הגישה לחומר מחשב, גם את המחזיק במקום שבו מצוי המחשב ובו חומר המחשב. המחזיק בחומר מחשב, שעל פי המוצע חייב להיות בגיר, הוא מי שנוכחותו נדרשת על פי המוצע בעת ביצוע החדירה לחומר המחשב (לפי סעיף 93 המוצע).

לגבי ההגדרה “בעל גישה”, המשמשת לעניין צווי המצאה וצווי שמירה (סימן ב' לפקד זה), כמו לעניין קביעת האדם שאליו יופנה צו המצאה של חפץ על פי סעיף 5 המוצע, גם פה מוצע לאמץ את מבחן השליטה על פי פסיקת בית המשפט העליון בעניין שרון (ראו דברי הסבר לסעיף 5 לעיל). מהפסיקה האמורה עולה כי צו המצאה של חומר מחשב יכול לחול על כל חומר שבכוחו של האדם שאליו מופנה הצו למסרו או להציגו, גם אם החומר כולל מידע המאוחסן בחפץ לארץ: “בחיים המודרניים של זמננו הנגישות אל חפץ מסוים, אינה כרוכה בהכרח בהחזקתו הפיזית. לעיתים, יכול אדם להגיע “בלחיצת כפתור”, אל מידע המצוי בשליטתו, אך לא בהחזקתו הפיזית. את המסמכים שהחזיקו בעבר בני אדם במגירה, בספריה או בארכיון, מחליפים כיום, במקרים רבים, מאגרי מידע ברשת האינטרנט... התפתחויות אלה מחלישות במידה רבה את הקשר בין הנגישות או הזמינות של חפץ לבין החזקתו הפיזית. הן מלמדות כי מהעדר החזקתו הפיזית של החפץ, אין לגזור בהכרח את היעדר הנגישות אל אותו חפץ” (ראו: עניין שרון, פסקה 9 לפסק הדין). גישה זו מתיישבת גם עם הוראות אמנת פשעי מחשב (Convention on Cybercrime, (ETS No. 185) par. 172 Budapest 2001 (להלן – אמנת פשעי מחשב). צו ההמצאה או השמירה מופנים כלפי אדם, ולא כלפי חומר המחשב, לפיכך מדובר בצו גברא (in personam). לעניין הצו יש חשיבות למיקומו

"מחשב מוסדי" – מחשב שהשימוש העיקרי בו הוא בידי מוסד כהגדרתו בסעיף 35 לפקודת הראיות;

"ספק שירות" – מי שמעבד או מאחסן חומר מחשב של אדם אחר לצורך מתן שירותי תקשורת בין מחשבים או לצורך מתן שירות של אחסון מידע.

סימן ב': המצאה או שמירה של חומר מחשב

73. (א) שוכנע בית משפט, לפי בקשת שוטר כאמור בסעיף 75, כי מתקיימות העילות עילות למתן צו להמצאת חומר מחשב הקבועות בסעיף 5(א) בנוגע לחומר מחשב הקשור לעבירה, רשאי הוא לצוות על בעל הגישה לחומר המחשב להמציאו במועד, במקום ובתנאים שיקבע.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יכול שיינתן גם לגבי חומר מחשב שלאדם שאליו מופנה הצו עתירה להיות גישה אליו במועד מאוחר ממועד מתן הצו (בסימן זה – צו להמצאה עתידית של חומר מחשב), ובלבד שצו כאמור יינתן רק לגבי חומר מחשב העתיד להיות נגיש כאמור בתוך תקופה שאינה עולה על 30 ימים מיום מתן הצו.

74. (א) שוכנע בית משפט, לפי בקשת שוטר כאמור בסעיף 75, כי מתקיימות העילות עילות למתן צו לשמירת חומר מחשב הקבועות בסעיף 9(א) בנוגע לחומר מחשב הקשור לעבירה, רשאי הוא לצוות על בעל הגישה לחומר המחשב לשמור את חומר המחשב בדרך ובתנאים שיקבע, ובכלל זה לאסור על מחיקת החומר, כולו או חלקו, או על הכנסת שינוי בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

שמירה או חדירה לחומר מחשב המצוי אצל ספק שירות (סעיפים 76 ו-85); הדרישות לצורך מתן צו חדירה לחומר מחשב המופנה לספק שירות שאינו החשוד מחמירות יותר (סעיף 83); ונדרש אישור קצין משטרה האחראי על החקירה לבקשה לצו חדירה לחומר מחשב המצוי אצל ספק שירות (סעיף 84). כמו כן, המונח רלוונטי להבחנות בין תחולת חוק נתוני תקשורת או חוק האזנת סתר לבין צו המצאה או שמירה לחומר מחשב לפי החוק המוצע (ראו להלן את דברי הסבר לסעיף 77). בהוראות הנזכרות נלקח בחשבון ייחודו של מחשב ספק השירות בעיקר נוכח כמות המידע הנצבר אצלו בעבור כלל לקוחותיו. ייחוד זה משליך על היקף פוטנציאל הפגיעה בפרטיות כתוצאה מקבלת המידע האגור אצל ספק השירות, ומכאן הזהירות היתירה בקבלת מידע כזה.

סעיף 73 צו להמצאה של חומר מחשב הוא צו המופנה לבעל הגישה לחומר מחשב, כהגדרתו בסעיף 72 המוצע, והוראות סעיף זה מקבילות להוראות סעיף 5 המוצע לעניין צו להמצאת חפץ הקשור לעבירה כאמור באותו סעיף. בדומה להמצאת חפץ, גם צו להמצאת חומר מחשב יכול שיתייחס לחומר מחשב שעתיד להגיע לידו של בעל הגישה. במקרה כזה מוצע לקבוע, בסעיף 75(1), כי הבקשה תוגש באישור קצין משטרה.

סעיף 74 צו לשמירת חומר מחשב הוא אמצעי המאפשר לגורמי החקירה להתמודד עם אחד המאפיינים המרכזיים של חומרי מחשב – נדיפותן של הראיות האלקטרוניות. צו שמירה כאמור מגלם בתוכו פגיעה מופחתת בפרטיות הנחקר או גורמים שלישיים, שכן תוכן המידע אינו נחשף בשלב זה לחוקרים. על פי המוצע, בית

(ראו: ב"ש (שלום ת"א) 5455/04 משטרת ישראל נ' טליס (פורסם בנבו, 31.5.2005); ע"פ 20223/04 (מחוזי ב"ש) מדינת ישראל נ' שמיר (פורסם בנבו, 18.4.2004)).

ההגדרה "ספק שירות" כוללת את הגורמים שלהם חלק בהעברת מידע, עיבודו ושמירתו בעבור אחרים בקשר לשירותי תקשורת בין מחשבים או שירותי אחסון מידע. ההגדרה המוצעת קרובה להגדרה "ספק שירות" (service provider) שבאמנת פשעי מחשב. על פי דברי ההסבר להגדרה האמורה, המונח חל על קטגוריה רחבה של גורמים הלוקחים חלק בתקשורת ועיבוד מידע במערכות מחשבים, בין אם אלה גורמים ציבוריים ובין אם פרטיים. לעניין זה אין חשיבות לשאלה האם התקשורת היא בין קבוצה סגורה של חברים (למשל רשתות אינטרנט פנימיות במקומות עבודה) או שמדובר בשירותים לציבור הרחב, שירותים בתשלום או שלא בתשלום.

בדומה לגישת האמנה, גם ההגדרה המוצעת רחבה, והיא כוללת ספקי שירותי גישה לאינטרנט, ספקי שירותי אחסון וספקי שירותי אירוח. ההגדרה אינה חלה על ספקי תוכן בלבד, שכל עיסוקם בהצגת תוכן, ואינם עוסקים נוסף על כך גם באחסון מידע בעבור אחרים, העברת מידע או עיבוד מידע בקשר לתקשורת בין מחשבים או פעולות אחרות שאליהן מתייחסת ההגדרה "ספק שירות".

ההגדרה "ספק שירות" רלוונטית לכמה הוראות בהצעת החוק: בבקשה למתן צו להמצאה או לשמירה של חומר מחשב (סעיף 75) וכן בבקשה למתן צו חדירה לחומר מחשב (סעיף 84). לשאלה אם מדובר בספק שירות יש השלכה על תוכן הבקשה ובהתאם, על תוכן הצו; בית המשפט שוקל את אפשרות יידוע החשוד על צו המצאה,

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יכול שיינתן גם לגבי חומר מחשב שלאדם שאליו מופנה הצו עתידה להיות גישה אליו במועד מאוחר ממועד מתן הצו (בסימן זה – צו לשמירה עתידית של חומר מחשב), ובלבד שצו כאמור יינתן רק לגבי חומר מחשב העתיד להיות נגיש כאמור בתוך תקופה שאינה עולה על 90 ימים מיום מתן הצו.

בקשה לצו
להמצאה או
לשמירה של
חומר מחשב

75. על בקשה למתן צו להמצאת חומר מחשב או לשמירת חומר מחשב יחולו הוראות סעיף 6, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

- (1) בקשה למתן צו להמצאה עתידית של חומר מחשב תוגש באישור קצין משטרה;
- (2) תיאור חומר המחשב יכלול גם את סוג החומר המחשב ומאפייניו, ככל שהם ידועים;
- (3) בבקשה לצו המופנה לספק שירות יפרט המבקש את סוג השירות שנותן ספק השירות בנוגע לאותו חומר מחשב, ופרטים המזהים את מקבל השירות הידועים למבקש;
- (4) בבקשה לצו שאינו מופנה לספק שירות יפרט המבקש את סוג הקשר שבין האדם שאליו יופנה הצו לבין החשוד בעבירה, אם ידוע על קשר כאמור;
- (5) לענין סעיף 6(ב)(9), (ג) ו-(ד), יראו גם בקשות לצווים אחרים לפעולה בחומר מחשב כבקשות קודמות.

החלטה בבקשה
למתן צו להמצאה
או לשמירה של
חומר מחשב
ותוכן הצו

76. על החלטת בית משפט בבקשה למתן צו להמצאה או לשמירה של חומר מחשב יחולו, נוסף על הוראות סעיף 98, הוראות סעיף 7, בשינויים המחויבים; בהחלטה למתן צו כאמור המופנה לספק שירות שאינו החשוד בעבירה, ישקול בית המשפט את האפשרות להורות למשטרה ליידע את החשוד על ביצוע הצו.

ד ב ר י ה ס ב ר

השיקולים המפורטים בסעיף 98 כנוסחו המוצע, לצורך ההחלטה בבקשה: תיאור סוג חומר המחשב ומאפייניו, סוג הקשר שבין נמען הצו לבין החשוד, ואם הוא ספק שירות – סוג השירות שנותן הספק ביחס לחומר המחשב האגור אצלו.

בסעיף 76 מוצע לקבוע כי בית המשפט יפרט בצו את הנימוקים לאישור הבקשה, את היקף הצו והתנאים לביצועו בהתאם לדרישות סעיף 7 המוצע ובשים לב לשיקולים הנוכחים בו, וכן ישקול את השיקולים המפורטים בסעיף 98 המוצע.

עוד מוצע לקבוע כי בהחלטה לתת צו להמצאה או שמירה של חומר מחשב המכוון לספק שירות לחומר האגור אצלו, יהיה בית המשפט רשאי גם לשקול ליידע את החשוד בדבר ביצוע הצו. ככלל, חשוד אינו אמור להיות מודע על פעולות חקירה המבוצעות בהתייחס לחשדות נגדו, עד למועד שבו קמה לו זכות העיון בחומר חקירה לאחר הגשת כתב אישום (מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי). עם זאת, כאשר מדובר בספק שירות שאגור אצלו מידע רב, מגוון ובעל נגיעה לציבור רחב, לרבות מידע רגיש, הרי שהיקפי הפגיעה בפרטיותו של החשוד או אנשים הקשורים אליו עשויים להיות גדולים. על כן מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות על יידוע החשוד, כדי שזה יוכל לפעול ולבקש את סיועו של בית המשפט בנושא.

המשפט מוסמך לצוות על מחזיק בחומר מחשב לנקוט אמצעים למניעת כל שינוי בחומר מחשב. צו זה דומה במהותו לצו להקפאת שימוש בחפץ לפי הוראות סעיף 9 המוצע.

בדומה לאמור לגבי צו להמצאת חומר מחשב, ההוראות לענין העילות למתן צו לשמירת חומר מחשב מקבילות לאלה הקבועות בסעיף 9 המוצע, לענין צו להקפאת שימוש בחפץ או בזכויות. כמו כן מוצע לקבוע כי גם צו לשמירת חומר מחשב יכול שיתייחס לחומר מחשב שלנמען הצו עתידה להיות גישה אליו.

לאחר ביצוע שמירת חומר המחשב על פי הצו ייתכן שיתבקש צו להמצאת חומר המחשב, כולו או חלקו. עם זאת, ייתכן שלא יהיה בסיס לבקשה לצו כאמור, אם יתברר כי החומר מיותר בהתאם לצורכי החקירה. הליך להמצאת חומר מחשב שנשמר אינו שונה מהליך המצאה רגיל, על כל דרישותיו ותנאיו.

סעיפים בסעיף 75 מוצע לקבוע כי דין בקשה לצו להמצאה או שמירה של חומר מחשב כדין בקשה לצו המצאה של חפץ על פי סעיף 6 המוצע, בשינויים המתחייבים לנוכח המאפיינים המיוחדים של חומר מחשב. הסעיף המוצע מטרתו להבטיח כי הבקשה לצו להמצאה או שמירה של חומר מחשב תכלול את כל הפרטים הדרושים לבית המשפט בבואו לשקול את

77. (א) בסעיף זה, "מסר בזק" – כהגדרתו בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982.¹²
- (ב) על אף האמור בסעיפים 73 עד 75, על צו להמצאה או לשמירה של חומר מחשב המופנה לספק שירות בקשר לתוכנו של מסר בזק
- (1) הצו יינתן רק אם שוכנע בית המשפט כי קיים חשד סביר שנעברה עבירה מסוג פשע או עבירה אחרת המנויה בתוספת השלישית, כי קיים חשד סביר שעומדת להיעבר עבירה כאמור העלולה לסכן את שלומן או ביטחונן של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, או כי קיימת הסתברות גבוהה שתיעבר עבירה כאמור;
- (2) הבקשה למתן הצו תוגש באישור קצין משטרה שראש אגף החקירות הסמיכו לכך.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), הוראה לספק שירות לקלוט את תוכנו של מסר בזק שלגביו ספק השירות מעניק שירותי תקשורת בין מחשבים בלבד ואינו מעניק שירות של אחסון מידע היא האזנת סתר כהגדרתה בחוק האזנת סתר, ולא יראו בקשה להורות כאמור כבקשה למתן צו להמצאה עתידית או לשמירה עתידית של חומר מחשב לפי פרק זה.
78. הוראות סעיפים 10 עד 12 יחולו לעניין צו לשמירה או להמצאה של חומר מחשב, בשינויים המחויבים.
79. (א) קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה רשאי להתיר לשוטרי להורות לבעל גישה לחומר מחשב הקשור לעבירה על המצאת חומר המחשב, בלא צו של בית משפט לפי סעיף 73, אם שוכנע כי לשם מניעת עבירה מסוג פשע או גילוי מבצעה או לשם הצלת חיי אדם, יש צורך שאינו סובל דיחוי בהמצאה כאמור, ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו להמצאת חומר המחשב; תקופת תוקפו של היתר לפי סעיף קטן זה לא תעלה על 24 שעות.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 77 בסעיף זה מוצע ליצור הבחנות שיבהירו את היחס בין תחולת חוק זה לתחולתם של חוק נתוני תקשורת וחוק האזנת סתר. על פי המוצע, שיחה נחלקת לשניים – תוכן השיחה ומעטפת השיחה שהם נתוני התקשורת של השיחה. על בסיס הבחנה זו, שנובעת מהיחס שבין חוק נתוני תקשורת וחוק האזנת סתר, מוצע לקבוע כמה הוראות שמטרתן ליצור הסדר תחום, בחוק המוצע, שיחול ככל שמדובר בתוכן השיחה. ככל שמדובר במעטפת השיחה יחול חוק נתוני תקשורת.
- מוצע על כן לקבוע, ראשית, כי צו להמצאה או שמירה של תוכן תקשורת המופנה לספק שירות (לדוגמה ספק שירותי דואר אלקטרוני), יינתן רק ביחס לעבירות פשע או עבירות עוון המנויות בתוספת השלישית כנוסחה המוצע. החמרה זו נובעת מהקריבה האפשרית בין תחום זה ובין תחום האזנות הסתר.
- שנית, מוצע לקבוע כי על צו, אשר מורה לספק שירות להקליט תוכן תקשורת שהוא אינו מקליט ממילא (כלומר לגבי חומר זה הוא אינו מעניק שירותי אחסון מידע) יחולו
- הוראות חוק האזנת סתר (על אף שהיה אפשר לראות בו צו המצאה). יובהר כי ספק שירותי דואר אלקטרוני הוא ספק המספק הן שירותי תקשורת והן שירותי אחסון, ולכן לגבי יחול סעיף קטן (א).
- סעיף 79 מוצע לקבוע בחוק סמכות מינהלית דחופה להורות על המצאה או שמירה של חומר מחשב. סמכות זו תהיה נתונה על פי המוצע למטרות של מניעתן או חקירתן של עבירות מסוג פשע או לשם הצלת חיים, זאת בדומה לסמכות הקבועה בסעיף 4 לחוק נתוני תקשורת.
- כיום, במקרה שבו נדרשת המשטרה לחפץ כלשהו באופן בהול לצורך הצלת חיים או מניעת פגיעה חמורה אחרת, עשויה לעמוד לה הגנת הצורך הקבועה בסעיף 34 לא לחוק העונשין. למוסר המידע תעמוד ההגנה הקבועה בסעיף 18(2) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הפרטיות), שעניינה פגיעה בפרטיות בנסיבות שבהן חלה על הפוגע "חובה חוקית, מוסרית, חברתית או מקצועית לעשותה". עם זאת, ההסדר החוקי הקיים אינו מעגן סמכות מפורשת אלא קובע הגנה מאוחרת לפעולה.

¹² ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

(ב) קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה רשאי להתיר לשוטר להורות לבעל גישה לחומר מחשב הקשור לעבירה על שמירת חומר המחשב, בלא צו של בית משפט לפי סעיף 74, אם שוכנע כי לשם מניעת עבירה מסוג פשע או גילוי מבצעה או לשם הצלת חיי אדם, יש צורך שאינו סובל דיחוי בשמירה כאמור, ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו לשמירת חומר המחשב; תקופת תוקפו של היתר לפי סעיף קטן זה לא תעלה על 24 שעות, ותקופת השמירה שניתן להורות עליה מכוח ההיתר כאמור לא תעלה על שבעה ימים.

(ג) היתר לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) יינתן ככל האפשר בכתב; ההיתר יכלול את פרטי זהותו של נותן ההיתר, את תמצית העובדות והמידע שעל יסודם ניתן ההיתר, את המטרות שלשמן נדרש חומר המחשב וכן פרטים כאמור בסעיף 7(ג)(2) עד (5), בשינויים המחויבים.

(ד) נותן ההיתר ידווח בכתב על מתן ההיתר, בהקדם האפשרי, לקצין משטרה בדרגת ניצב משנה ומעלה שהסמיך לכך ראש אגף החקירות; דיווח כאמור יכלול את תמצית הנימוקים למתן ההיתר.

(ה) ראש אגף החקירות יגיש דין וחשבון ליועץ המשפטי לממשלה, אחת לשלושה חודשים, על היתרים שניתנו לפי סעיף זה.

(ו) המפקח הכללי של משטרת ישראל יקבע בפקודות משטרת ישראל או בנוהל משטרת ישראל הוראות לעניין סעיף זה, לרבות לעניין אופן מתן ההיתר ואופן הדיווח, ורשאי הוא לקבוע הוראות שונות בהתאם לנימוקים למתן ההיתר ולנסיבות שבהן ניתן.

80. הוראות סעיף 8 יחולו על ביצוע צו להמצאת חומר מחשב או לשמירת חומר מחשב ועל ביצוע היתר שניתן לפי סעיף 79.

ביצוע צו שמירה
או צו המצאה של
חומר מחשב

סימן ג': חריגה לחומר מחשב

81. חריגה לחומר מחשב תבוצע על פי צו בית משפט שניתן לפי סימן זה, אלא אם כן הוענקה בחוק סמכות לביצוע חריגה לחומר מחשב בלא צו.

עדיפות לביצוע
חריגה לחומר
מחשב על פי צו

ד ב ר י ה ס ב ר

יצוין כי בהמלצות ועדת לוין לא נזכרה סמכות דומה. ואולם סמכות מינהלית דומה שמופעת במקרים דחופים, מצויה גם בסעיף 7 לחוק האזנת סתר וכאמור לעיל, גם בחוק נתוני תקשורת.

סדרי הפעלת הסמכות שמוצע לקבוע בסעיף זה דומים לאלה הקבועים בחוק נתוני תקשורת בשינויים מסוימים. אחד השינויים הוא שאין מטילים חובה על נמען הצו להעביר את המידע הנדרש לפי הצו "בלא דיחוי". כיוון שלא מדובר בגופים מוסדיים בהכרח (כפי שהדבר בנתוני תקשורת, שם הדרישה מופנית לבעל רישיון בזק), הגם שנמען הדרישה על פי ההיתר המינהלי נדרש למלא אחריה באופן מיידי, הוא עשוי להיות מוגבל יותר בביצועה.

סעיף 80 מוצע לקבוע כי על צו או היתר להמצאת חומר מחשב או שמירתו יחולו הוראות סעיף 8 המוצע לעניין אופן ביצועו והחובה לשמרו בסוד.

סעיפים 81 ו-82 מוצע לקבוע עדיפות לביצוע חריגה לחומר מחשב בצו, בדומה להסדר המוצע בנוגע לחיפוש במקום, בסעיף 13. ככלל, היקף הפגיעה בפרטיות

מאחר שמדובר בסמכויות אכיפה, הרי שראוי בהקשר זה לקבוע סמכות מפורשת, תוך תחימה ברורה של גבולותיה. בשונה מהמצב הנוהג המתואר לעיל, הסעיף המוצע מאפשר להפעיל את הסמכות גם במצבים שלא עונים בהכרח על דרישות הגנת הצורך. הדברים נכונים בעיקר לעילה שעניינה מניעת עבירה או גילוי מבצע העבירה.

הפעלת הסמכות המינהלית המוצעת מותנית בקיומן של נסיבות חריגות, קיומו של צורך שאינו סובל דיחוי, והעדר אפשרות של המשטרה לבקש צו מבעוד מועד. נוכח העובדה שמדובר בסמכות שיש בהפעלתה פוטנציאל גדול לפגיעה בפרטיות או בכבודו של האדם שבשל החשדות נגדו הוצא ההיתר המינהלי, וכדי להבטיח שיקול דעת זהיר ומדוד, מוצע לקבוע כי הסמכות האמורה תופקד בידי דרג גבוהה של גורמים מוסמכים. כמו כן מוצע להגביל את תוקפו של ההיתר המינהלי לפרק זמן של 24 שעות. עוד מוצע לקבוע כי הפעלת סמכות זו תעמוד לביקורת היועץ המשפטי לממשלה שיקבל, מדי שלושה חודשים, דיווח על היתרים שניתנו.

עילות למתן צו חרירה לחומר מחשב 82. בית המשפט רשאי, לפי בקשת שוטר כאמור בסעיף 84, להתיר, בצו, חרירה לחומר מחשב, אם שוכנע כי קיים חשד סביר שנעברה עבירה, כי קיים חשד סביר שעומדת להיעבר עבירה העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, או כי קיימת הסתברות גבוהה שתיעבר עבירה, וכי חרירה לחומר המחשב נדרשת לאחת מהמטרות המפורטות בסעיף 14(א), ובכלל זה לשם איתורו של חומר מחשב הקשור לעבירה.

צו חרירה לחומר מחשב המופנה לספק שירות שאינו החשוד 83. על אף האמור בסעיף 82, צו חרירה לחומר מחשב המצוי אצל ספק שירות שאינו החשוד בעבירה, יינתן רק אם שוכנע בית המשפט כי קיים חשד סביר שנעברה עבירה מסוג פשע או עבירה אחרת המנויה בתוספת השלישית, כי קיים חשד סביר שעומדת להיעבר עבירה כאמור העלולה לסכן את שלומו או ביטחונו של אדם, את שלום הציבור או את ביטחון המדינה, או כי קיימת הסתברות גבוהה שתיעבר עבירה כאמור.

בקשה לצו חרירה לחומר מחשב 84. (א) בקשה למתן צו חרירה לחומר מחשב תוגש בכתב בידי שוטר, ותיתמך בהצהרתו שלאחר אזהרה או בתצהיר; היתה הבקשה לביצוע חרירה לחומר מחשב המצוי אצל ספק שירות, תוגש הבקשה באישור האחראי על החקירה.

(ב) בבקשה יצוינו, בין השאר, הפרטים המפורטים להלן, לפי העניין:

(1) הפרטים המפורטים בסעיף 15(ב)(1) עד (4) ו-(7) עד (9), בשינויים המחויבים;

(2) נדרשה לצורך החרירה לחומר מחשב כניסה למקום שבו נמצא המחשב (בסימן זה – מקום הימצאות המחשב) – כתובתו של המקום האמור ופרטים אחרים הנוגעים לתיאור המקום, הידועים למבקש, ובכלל זה אם המקום משמש למגורים או שהוא מקום עבודה או בית עסק;

(3) פרטים הנוגעים לתיאור המחשב שבו נמצא חומר המחשב וסוג השימוש בו, הידועים למבקש, ובכלל זה היותו מחשב מוסדי וכן היותו מקושר למחשב אחר;

דברי הסבר

חשש כי מתן צו המצאה יוביל לשיבוש החקירה. לפיכך מוצע לקבוע כי יהיה אפשר לבקש צו חרירה לחומר מחשב המצוי אצל ספק שירות, אך להגביל את העבירות שבבסיס החשד לעבירות חמורות יותר.

סעיף 84 מוצע לקבוע הוראות לעניין הבקשה לצו חרירה לחומר מחשב, כך שיחולו לגביה ההוראות הקבועות בסעיף 15 המוצע לעניין בקשה לצו חיפוש, בשינויים המפורטים בסעיף 84 המוצע. שינויים אלה נגזרים מטיבו של הצו ושיקול הדעת הנדרש לצורך הוצאתו. מטרת הפירוט בבקשה היא לפרוש לפני בית המשפט את מרב המידע הנדרש לו לצורך קבלת החלטה בבקשה, כך שיוכל להפעיל את שיקול דעתו בהתאם לתנאי הצו ובשים לב לשיקולים הקבועים בסעיף 98.

אם בבקשה לצו חיפוש נדרשים פרטים לגבי המקום שבו מתבקש החיפוש, הרי שבבקשה לצו חרירה לחומר מחשב נדרשים פרטים הן לגבי המקום שבו מצוי חומר המחשב, הן לגבי המחשב עצמו (המשתמשים במחשב והאם הוא מחשב מוסדי) והן לגבי חומר המחשב והמחזיק בחומר המחשב.

כאמור לעיל, הסעיף המוצע קובע דרישה לתיאור סוג השירות ככל שמדובר בספק שירות, וכן לתיאור הפעולות

כתוצאה מביצוע פעולה בחומר מחשב והאיוונים שיש לשקול בטרם תבוצע פעולה כזו מחייבים את אישור הפעולה בידי בית המשפט. הצעת החוק מפרטת את המצבים שבהם הוענקה סמכות מפורשת לביצוע הפעולה בלא צו (חרירה לחומר מחשב שנמסר מכוח צו המצאה, כאמור בסעיף 97(א), חרירה לחומר מחשב בהסכמה מכוח סעיף 90, או חרירה לחומר מחשב במקרים דחופים מכוח סעיף 88).

כיום, סעיף 23א(ב) לפסד"פ קובע כי חרירה לחומר מחשב תיעשה רק לאחר קבלת צו המצין במפורש את ההיתר לחדור לחומר מחשב או להפיק פלט ומפרט את מטרות החיפוש ותנאיו שייקבעו באופן שלא יפגעו בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש. על פי המוצע, צמצום הפגיעה בפרטיות ומידתיות הצו ייבחנו בעת שקילת אמות המידה הקבועות בסעיף 98, נוסף על בחינת העילות למתן צו חרירה לחומר מחשב הקבועות בסעיף 82 (ודומות בעיקרן לעילות הקבועות בסעיף 14 בהתייחס לחיפוש במקום).

סעיף 83 ככלל, דרך המלך לקבלת מידע מספק שירות שאינו החשוד בביצוע העבירה הנחקרת היא באמצעות צו להמצאת חומר מחשב. עם זאת, עשויים להיות מקרים שבהם ספק השירות אינו חשוד, אך יש

(4) פרטים הנוגעים לתיאור חומר המחשב שאליו מתבקשת החדירה, הידועים למבקש; נדרשה החדירה לחומר המחשב לצורך גישה לחומר מחשב אחר הנמצא במחשב אחר – יציין הדבר בבקשה וייתן תיאור של חומר המחשב האחר, ככל שהוא ידוע למבקש;

(5) פרטים הנוגעים למחזיק בחומר המחשב שאליו מתבקשת החדירה ולכל אדם אחר שהוא בעל הרשאת גישה לחומר המחשב, הידועים למבקש, ובכלל זה היותו של אדם כאמור חשוד בעבירה וכן אם הוא המשתמש היחיד במחשב שבו נמצא חומר המחשב; לא היה אדם כאמור החשוד בעבירה, יציין המבקש את סוג הקשר בינו לבין החשוד, ובכלל זה את היותו ספק שירות, וכן יציין מדוע לא ניתן להסתפק בנסיבות המקרה בצו להמצאה או לשמירה של חומר מחשב;

(6) בבקשה למתן צו חדירה לחומר מחשב המצוי אצל ספק שירות, יפרט המבקש את סוג השירות שנותן ספק השירות בנוגע לאותו חומר מחשב, ופרטים מזהים של מקבל השירות הידועים למבקש;

(7) הפעולות הנדרשות במסגרת ביצוע החדירה ככל שהן ידועות למבקש, והאפשרות לתעדן;

(8) פגיעה בפרטיות או בזכות אחרת של מי שאינו מחזיק בחומר המחשב, ככל שהיא ידועה;

(9) פרטים כאמור בסעיף 15(ב)(10).

(ג) הוראות סעיף 15(ג) ו-(ד) יחולו על בקשה למתן צו חדירה לחומר מחשב, בשינויים המחויבים; לעניין זה ולעניין הפרטים האמורים בסעיף קטן (ב)(9) יראו גם בקשות לצווים אחרים לפעולה בחומר מחשב כבקשות קודמות.

85. (א) על החלטת בית משפט בבקשה למתן צו חדירה לחומר מחשב יחולו, נוסף על הוראות סעיף 98, הוראות סעיף 16(א) ו-(ב), בשינויים המחויבים; בהחלטה למתן צו כאמור המופנה לספק שירות שאינו החשוד, ישקול בית המשפט את האפשרות להורות למשטרה ליידע את החשוד על ביצוע הצו.

החלטה בבקשה למתן צו חדירה לחומר מחשב ותוכן הצו

ד ב ר י ה ס ב ר

בין השאר מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב)(4), כי הצו יכלול את תיאור חומר המחשב שאותו מבקשים לאתר לצורך עיון בו, ככל שהדבר ניתן. כמו כן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב)(2), כי הצו יכלול את כתובת הכניסה למקום שבו נמצא המחשב לשם עריכת חיפוש במחשב, כך שלא יהיה צורך בבקשה כפולה לצו חיפוש במחשב ולצו חיפוש במקום (שבו נמצא המחשב). עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב)(3), הוראה מיוחדת לעניין חדירה לחומר מחשב הנמצא במחשב מוסדי, למניעת שיבושו של ניהול המוסד כתוצאה מהצורך לבצע את החדירה לחומר מחשב כזה.

יישום מושכל של סעיף זה, וקביעת גבולות ברורים בידי בית המשפט לביצוע צו חדירה לחומר מחשב, דורשים הבנה של בית המשפט באשר לדרכי ביצוע חיפוש כאמור, כמו גם גילוי מרבי מצד המשטרה בבקשת הצו באשר לשיטות החלופיות לביצוע הצו ומשמעויותיהן. הטלת החובה לגילוי מרבי מצד המשטרה בעת הגשת בקשה לצו חדירה, כמו גם דרישת הפירוט מצד בתי המשפט בהחלטות הניתנות על ידם בעניין זה, יש בהן כדי לספק במקרים רבים מענה הולם לצורך למנוע פגיעה בפרטיות מעבר לנדרש ולאפשר בקרה על כך על ידי ערכאות הערעור.

שיידרשו במסגרת החדירה לחומר מחשב, האפשרות לתעד את הפעולות וכן התייחסות לאפשרות הפגיעה בפרטיות או בזכויות של אנשים נוספים.

סעיף 85 מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 16 המוצע לעניין ההחלטה בבקשה למתן צו חיפוש ותוכן הצו, יחולו בהתאמה גם על צו חדירה לחומר מחשב בשינויים המפורטים בסעיף זה, הנגזרים מטיבו של הצו כאמור.

מוצע לקבוע מפורשות, בסעיף קטן (ב), את העיקרון שלפיו על בית המשפט לתת הוראות לעניין דרך ביצוע הצו ככל שהדבר ניתן, כדי לצמצם ככל האפשר את הפגיעה בפרטיות כתוצאה מביצוע הצו, בשים לב לעילה שלשמה ניתן ולשיקולים הקבועים בסעיף 98 המוצע. במסגרת זו יידרש בית המשפט לפרט בצו את סוג חומר המחשב שאליו אפשר לחדור על פי הצו, ואת דרך הביצוע של הצו, ככל שהדבר אפשרי, כדי להבטיח שהחדירה לחומר המחשב תיעשה רק למטרה שלשמה התבקש הצו ובלא פגיעה עודפת בפרטיותו של האדם שחומר המחשב שייך לו או לגורמים שלישיים שחומר המחשב נוגע אליהם.

(ב) בצו חדירה לחומר מחשב יקבע בית המשפט הוראות ותנאים לביצוע החדירה שמטרתם, בין השאר, לצמצם ככל האפשר את הפגיעה בפרטיות, ויפרט בין השאר את הפרטים המפורטים להלן, לפי העניין:

(1) הפרטים המפורטים בסעיף 16(ג) ו-16(ד) עד (8);

(2) התיר הצו כניסה למקום הימצאות המחשב לשם ביצוע החדירה לחומר מחשב – יציגו כתובתו ותיאורו של המקום האמור;

(3) פרטים הנוגעים לתיאור המחשב שבו נמצא חומר המחשב ובכלל זה היותו מחשב מוסדי; היה המחשב מחשב מוסדי – רשאי בית המשפט להורות בצו על מסירת העתק של חומר המחשב למחזיק בחומר המחשב, אם מצא כי הדבר דרוש לשם מניעת שיבוש ניהולו של המוסד;

(4) פרטים הנוגעים לתיאור חומר המחשב שלגביו מבוקשת החדירה; התיר בית המשפט חדירה לחומר המחשב לצורך גישה לחומר מחשב אחר הנמצא במחשב אחר, יכלול הצו גם פרטים הנוגעים לתיאור חומר המחשב האחר.

(ג) הוראות סעיף 16(ד) ו-16(ה) יחולו לעניין צו חדירה, בשינויים המחויבים, ולעניין זה רשאי בית המשפט להורות כי גם הפרטים כאמור בסעיף קטן (ב)4, כולם או חלקם, לא יוצגו למחזיק בחומר המחשב מהטעמים המפורטים בסעיף 16(ה).

86. הוראות סעיף 17 יחולו לעניין חדירה לחומר מחשב לפי צו חדירה לחומר מחשב, בשינויים המחויבים, ואולם חדירה לחומר מחשב שלא במקום הימצאות המחשב יכול שתבוצע יותר מפעם אחת במהלך תקופת תוקפו של הצו, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

חדירה חוזרת לחומר מחשב

87. הוראות סעיפים 18 ו-19 יחולו לעניין צו חדירה לחומר מחשב, בשינויים המחויבים.

עיון חוזר בהחלטה בעניין צו חדירה לחומר מחשב וערעור

ד ב ר י ה ס ב ר

דומים). מוצע לקבוע מפורשות בהקשר זה כי על בית המשפט לשקול באופן מיוחד את אפשרות הפגיעה בגורמים שלישיים כתוצאה ממתן הצו.

סעיף 86 בשונה מצו חיפוש המבוצע ככלל באופן חד-פעמי (ראה חריגים לכלל זה בסעיף 17 המוצע), חדירה לחומר מחשב שנתפס וניתן לגביו צו חדירה, דינה כדיון ביצוע בדיקות וחיפוש בחפץ שנתפס במהלך חקירה. הצורך בהוראה מפורשת נובע, בין השאר, מההגדרה "חדירה לחומר מחשב" שהיא רחבה ביותר וכוללת כל הפעלה וכניסה למחשב. לפיכך מוצע לקבוע, מעבר להחלת החריגים הקבועים בסעיף 17 המוצע, כי החדירה יכול שתבוצע כאשר חומר המחשב מוחזק בידי המשטרה (ולא במקום החיפוש) במשך כל תקופת תוקפו של הצו. הוראה זו תואמת גם את הקבוע בסעיף 97 המוצע, שלפיו מרגע שניתן צו המצאה לגבי חומר מחשב ניתן לחזור לאותו חומר מחשב בלא צורך בצו נוסף.

הסעיף בנוסחו המוצע מאפשר לבית המשפט להורות על ביצוע החדירה בשני שלבים, במקרים מיוחדים שבהם יסבור בית המשפט כי זו הדרך היחידה להביא למניעת פגיעה בפרטיות מעבר לנדרש נוכח סוג חומר המחשב והיקפו באותם מקרים מסוימים. בשלב הראשון ייתפס כל חומר המחשב, ורק בשלב השני – לאחר שמיעתו של האדם שממנו נתפס חומר המחשב – תבוצע החדירה לחומר המחשב.

בנוגע לחדירה לחומר מחשב שאינו מצוי במחשב שעליו נערך החיפוש, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב)4, כי בית המשפט רשאי להתיר, בצו, חדירה לחומר מחשב אחר שניתן להגיע אליו דרך חומר המחשב נשוא הצו, שיש למחזיק שליטה בו. חומר מחשב המצוי במקום אחר יכול להיות, למשל, חומר מחשב המצוי בשרת אשר למחזיק בחומר המחשב גישה בלעדית אליו (השרת במקרה זה משמש מעין "מחסן" מרוחק) ויכול להיות חומר מחשב המצוי במקום פומבי באופן מלא או חלקי ברשת האינטרנט (לדוגמה באתר פייסבוק או אתרים המציעים שירותים

88. (א) קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה, שהוסמך לעניין זה בידי המפקח הכללי של משטרת ישראל, רשאי להתיר לשוטר לבצע חדירה לחומר מחשב בלא צו של בית משפט לפי סעיף 82, אם אי-ביצוע החדירה לחומר המחשב באופן מיידי יסכל את מטרת החדירה ולא ניתן לקבל מבעוד מועד צו חדירה לחומר מחשב, ובלבד שמתקיים אחד מאלה:

(1) החדירה דרושה לשם הצלת חיים באופן מיידי;

(2) יש חשד סביר כי בחומר המחשב קיימת ראייה בקשר לעבירה מסוג פשע או לעבירה אחרת המנויה בתוספת השלישית, והחדירה לחומר המחשב נדרשת באופן מיידי לשם מניעת העלמת הראייה או פגיעה בה.

(ב) תקופת תוקפו של היתר לפי סעיף זה לא תעלה על 24 שעות.

(ג) היתר לפי סעיף זה יינתן ככל האפשר בכתב; ההיתר יכול את פרטי זהותו של נותן ההיתר, תמצית העובדות והמידע שעל יסודם ניתן ההיתר, המטרות שלשמן נדרש חומר המחשב וכן פרטים כאמור בסעיף 85(ב), בשינויים המחויבים.

(ד) הוראות סעיף 79(ד) עד (ו) יחולו על היתר לפי סעיף זה.

(ה) ניתן היתר לפי סעיף זה, רשאי שוטר לחדור לחומר המחשב לשם העתקתו בלבד, וכל עיון בחומר המחשב מעבר לנדרש לצורך ביצוע ההעתקה כאמור או עיון בעותק שנוצר כאמור טעון צו חדירה לחומר המחשב, ואולם אם סבר השוטר כי עיון בחומר המחשב נדרש באופן מיידי לצורך הצלת חיים או כי לא ניתן למנוע העלמת ראייה או פגיעה בה בדרך של העתקת חומר המחשב בלבד, רשאי הוא לעיין בחומר המחשב ככל הדרוש לצורך הצלת חיים או מניעת העלמה או פגיעה כאמור.

89. קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים אגב חדירה לחומר מחשב על פי צו או היתר בהתאם להוראות סימן זה, או אגב תפיסת המחשב לצורך ביצוע החדירה, לא תיחשב להאזנת סתר לפי חוק האזנת סתר.

ד ב ר י ה ס ב ר

קטן (ה), כי החדירה הדחופה תבצע לצורך העתקה בלבד, והעיון בחומר המחשב יתבצע רק לאחר קבלת צו חדירה. אפשרות אחרת היא תפיסת המחשב עצמו, בלא העתקה ובלא עיון, והגשת בקשה לצו חדירה לחומר מחשב ועיון בו לאחר התפיסה.

עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם לא יהיה ניתן לתפוס את המחשב, למשל כאשר מדובר ברשת מחשבים סבוכה, באופן שניתוקו של המחשב מהרשת יוביל לפגיעה בראייה או שתפיסת המחשב עלולה לגרום נזק לחומר מחשב המצוי במחשבים אחרים, הקשורים אליו. כמו כן יש מצבים שבהם, כדי למנוע פגיעה בראייה או לצורך הצלת חיים, נדרשת חדירה מידית לחומר המחשב ועיון מיידי בחומר המצוי בו. לפיכך, מוצע לקבוע שבמצבים כאלה, אם העתקת חומר המחשב או תפיסת המחשב אינן מספיקות, יהיה אפשר לעיין בחומר המחשב לאחר ביצוע החדירה לפי תנאי הסעיף, אף בלא צו חדירה.

סעיף 89 מוצע לקבוע הוראה דומה לזו הקיימת היום בסעיף 23א(ג) לפסד"פ. על פי המוצע בסעיף זה, אם אגב חדירה לחומר מחשב התקבל מידע מתקשורת בין מחשבים, לא תיחשב קבלת המידע כאמור להאזנת סתר, וזאת חרף הגדרת "האזנת סתר" בחוק האזנת סתר.

סעיף 88 מוצע להקנות סמכות לחדירה לחומר מחשב, בלא צו שיפוטי, במקרים דחופים, בדומה לסמכות המעוגנת בסעיף 20 לחוק המוצע לעניין חיפוש במקום בלא צו. סמכות זו אינה קיימת היום, ולא נזכרת בהמלצות ועדת לוין. סמכות כזו נדרשת במקרים חריגים כאשר פנייה לבית המשפט עלולה לסכל את תפיסת הראיות הדרושות לחקירה של עבירת פשע או עבירה המנויה בתוספת השלישית לחוק המוצע, או אם החדירה לחומר מחשב דרושה לשם הצלת חיים. כיוון שמדובר בסמכות שאינה נתונה לביקורת שיפוטית, מוצע לקבוע כי היתר כאמור יכול להינתן רק על ידי קצין משטרה בכיר שיוסמך לעניין זה בידי המפקח הכללי של המשטרה, וכן להגביל את תקופת תוקפו ל-24 שעות.

בדומה להוראות שמוצע לקבוע בסעיף 79, לעניין המצאה או שמירה של חומר מחשב במקרים דחופים, מוצע לקבוע, בין השאר, כי גם הפעלת סמכות זו תעמוד לביקורת היועץ המשפטי לממשלה שיקבל, מדי שלושה חודשים, דיווח על היתרים שניתנו לפי סעיף זה.

במקרה של מחשב וחומר מחשב, קיימים מצבים שבהם ניתן למנוע את העלמת הראייה על ידי העתקת חומר המחשב, בלא עיון בו. על כן מוצע לקבוע, בסעיף

90. (א) שוטר רשאי לבצע חדירה לחומר מחשב בלא צו בית משפט, אם בעל הרשאת הגישה לחומר המחשב הסכים לכך, ובלבד שמתקיימת עילה מהעילות למתן צו חדירה כאמור בסעיף 82.

(ב) על חדירה לחומר מחשב בהסכמה יחולו הוראות סעיף 21(ב), (ג), (ה) ו-(ו), בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) ספק שירות אינו רשאי לתת את הסכמתו לביצוע חדירה לחומר מחשב הנוגע למקבל השירות;

(2) בחדירה לחומר מחשב המצוי במחשב מוסדי ואשר סומן בידי עובד כחומר פרטי, המעביד או בעל בית העסק אינו רשאי לתת את הסכמתו לביצוע החדירה;

(3) השוטר החודר לחומר המחשב רשאי לבצע כל פעולה בחומר המחשב שבעל ההרשאה רשאי לבצעה בעצמו;

(4) נוסף על האמור בסעיף 21(ה), הסכמה לביצוע חדירה לחומר מחשב יכול שתאפשר רק חדירה לסוג מסוים של חומר מחשב או ביצוע פעולות מסוימות כאמור בפסקה (3), ויכול שתתנה בתנאים את אופן ביצוע החדירה או הפעולות כאמור.

נשיא בית משפט מחוזי או סגן הנשיא שהנשיא הסמיכו לעניין זה רשאי, לפי בקשת קצין משטרה מוסמך, להתיר, בצו, חדירה לחומר מחשב שלא בנוכחות המחזיק בחומר המחשב ובלא ידיעתו, אם שוכנע כי הדבר דרוש מהטעמים הקבועים בסעיף 6(א) לחוק האונת סתר, וכי מטרת החדירה תסוכל אם החדירה תיערך באופן גלוי; על בקשה למתן צו כאמור ועל צו כאמור יחולו הוראות פרקים ג' ו-ד' לחוק האונת סתר, בשינויים המחויבים.

צו חדירה לחומר
מחשב בלא ידיעת
המחזיק

ד ב ר י ה ס ב ר

הגישה לאותו חומר מחשב, ולא ניתן להסתפק בבעל גישה לחומר כאמור. יובהר כי לעניין זה אין די בעצם ידיעת הסכמה או ההצפנה כדי להיחשב לבעל הרשאת גישה. כך, למשל, כאשר במחשב אחד משתמשים שניים במשותף, יוכל כל אחד מהם להסכים לחדירה לחומר המחשב. ואולם אם קיימת הפרדה בין שני המשתמשים במחשב (למשל על דרך של הגדרת שני פרופילים שונים של משתמשים באותו המחשב), הרי שכל אחד מן המשתמשים כאמור לא ייחשב בעל הרשאת גישה לחומר המחשב של האחר, אלא בעל גישה בלבד לחומר המחשב של האחר, ומשום כך לא יוכל להסכים לחדירה לחומר המחשב של האחר.

כמו כן מוצע להחיל על חדירה לחומר מחשב בהסכמה את הוראות סעיף 21 המוצע הרלוונטיות לחדירה לחומר מחשב, ולקבוע, בין השאר, כי ספקי שירות לא יכולים להסכים לחדירה לחומר מחשב של לקוחותיהם. כמו כן מוצע להבהיר, כי מעבר לקבוע בסעיף 21(ה) המוצע, רשאים בעלי הרשאת הגישה להתנות את ההסכמה בתנאים, להגבילה ולסייגה לעניין סוג מסוים של חומר מחשב או פעולות מסוימות או לעניין אופן ביצוע החדירה או הפעולות.

כאשר החדירה לחומר מחשב נעשית בהסכמה, השוטר בא בנעליו של המסכים לחדירה ורשאי לבצע כל פעולה שהמסכים רשאי לבצעה, לרבות גישה לחומר האגור במחשבים מרוחקים, בארץ ומחוץ לה, אם למסכים הרשאה וגישה לחומר זה.

השינוי המוצע מהנוסח הקיים בפסד"פ מתייחס לאפשרות של קבלת מידע אקראית כאמור גם בשלב תפיסת המחשב ולא רק בשלב החדירה לחומר המחשב. שינוי זה נובע מההתפתחות הטכנולוגית שהובילה לכך שמחשבים רבים עשויים להמשיך ולקלוט "שיחה" גם לאחר תפיסתם, וגם תוך כדי או לאחר החדירה אליהם. כך למשל, שיחות טלפון, הודעות טקסט או הודעות דואר אלקטרוני עשויות להמשיך להתקבל במכשיר טלפון נייד או מחשב נייד גם לאחר תפיסתו על ידי השוטר ואפילו לאחר כיבויו. קבלת מידע כזה נעשית בלא שליטת המשטרה, ובלא כוונה מוקדמת לבצע האונת סתר, הגם שלפי חוק האונת סתר, קליטת תקשורת בין מחשבים היא האונת סתר. יובהר עוד כי על פי סעיף 93 המוצע, בעת החדירה לחומר המחשב יש חובת נוכחות של המחזיק בחומר המחשב, אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת, וכך ממילא אלמנט ה"סתר" לא יתקיים על פי רוב.

סעיף 90 הסעיף המוצע מסדיר את נושא החדירה של המשטרה לחומר מחשב בהתבסס על הסכמה, כחריג המאפשר ביצוע חדירה לחומר מחשב בלא צו שיפוטי. בשונה מחיפוש בחצרים או ברכב, התנאים להתרת חדירה לחומר מחשב בהסכמה מחמירים יותר ביחס לזהות המסכים, זאת לנוכח הפוטנציאל המוגבר לפגיעה בגורמים שלישיים שמידע הקשור בהם כלול בחומר המחשב המדובר.

לאור האמור, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) שהסכמה לחדירה לחומר מחשב יכול שתניתן רק בידי בעל הרשאת

92. (א) חדירה לחומר המחשב לפי הוראות פרק זה תהיה לצורך העתקת חומר המחשב יצירת עותק בלבד, והעיון ייעשה בחומר המחשב שהועתק כאמור (בסימן זה – עותק), והכול אלא אם כן לא ניתן במאמץ סביר ליצור עותק או לעיין בו.

(ב) חדירה לחומר מחשב לצורך יצירת עותק כאמור בסעיף קטן (א) תתועד, ככל האפשר, באופן ממוחשב עם ביצועה.

93. (א) נדרשה לצורך ביצוע החדירה לחומר מחשב כניסה למקום הימצאות המחשב, ביצוע חדירה יחולו לעניין הכניסה כאמור הוראות סימן ה' לפרק ג'.

(ב) על ביצוע חדירה לחומר מחשב לפי הוראות סימן זה יחולו הוראות סעיפים 27 עד 29, 31 עד 33 ו-35 עד 39, כאילו היתה החדירה חיפוש במקום, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) חדירה לחומר מחשב תבוצע בידי חוקר מחשבים מיומן;

(2) בביצוע חדירה לחומר מחשב לצורך יצירת עותק כאמור בסעיף 92, ואם לא ניתן ליצור עותק כאמור באותו סעיף – לצורך עיון בחומר המחשב, רשאי שוטר לבצע כל פעולה הנדרשת לשם מימוש מטרת החדירה, ובכלל זה פריצת מנגנוני אבטחה כדי לאתר את חומר המחשב, להעתיקו או לעיין בו, לפי העניין, והכול אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

(3) נוכח במקום ביצוע החדירה מחזיק בחומר מחשב שאינו בעל הרשאת הגישה לחומר המחשב, תינתן אפשרות גם לבעל ההרשאה להיות נוכח במקום בעת ביצוע החדירה, אלא אם כן מתקיימות לגביו הנסיבות האמורות בסעיף 27(ב), בשינויים המחויבים; מבצע החדירה יאפשר למחזיק בחומר המחשב ליידע את בעל הרשאת הגישה על זכותו כאמור בפסקה זו;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 92 על פי המוצע, חדירה לחומר המחשב על פי הוראות פרק ו' תתבצע, ככל האפשר, לצורך העתקת החומר בלבד. זאת כדי למנוע כל אפשרות לשנות, לשבש או למחוק, באופן בלתי חוזר, את חומר המחשב המקורי. שמירת החומר המקורי נדרשת הן כדי שלא לפגוע ברכושו של מי שחומר המחשב שייך לו והן כדי להבטיח את המהימנות של החומר לצורך הליכים משפטיים. גם לצורך ההעתקה ייתכן שיידרש עיון מסוים בחומר המחשב, אך הכוונה היא לעיון מינימלי, רק במידה הדרושה לצורך ההעתקה. עיון מלא בחומר המחשב, שעל פי המוצע ייעשה רק בעותק, כולל אפשרות לעיון בכל חומר המחשב, וכן אחזור מידע ועיבוד מידע.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע חובה לתעד את ביצוע ההעתקה באופן ממוחשב כדי לאפשר ביקורת על אופן ביצוע ההעתקה.

סעיף 93 ככל שנדרשת לצורך ביצוע החדירה לחומר מחשב, כניסה למקום שבו מצוי המחשב, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי יחולו לעניין כניסה כאמור הוראות הכניסה למקום שבסימן ה' לפרק ג' באופן מלא, היינו חובת הזדהות, הודעה על הצו, חובת מתן כניסה וסמכות שימוש בכוח במקרה של סירוב. כמו כן מוצע לקבוע כי על ביצוע החדירה לחומר מחשב יחולו ההוראות לעניין חיפוש כמפורט להלן.

סעיף 91 ככלל, חיפוש במחשב ייעשה בנוכחות המחזיק בחומר מחשב ובנוכחות עדים (על פי סעיף 93 המוצע). חדירה לחומר מחשב בלא ידיעת המחזיק מהווה אמצעי חקירתי שגולמה בו פגיעה משמעותית בזכויות מוגנות של המחזיק בחומר המחשב נושא החיפוש ושל גורמים שלישיים. עם זאת, ייתכנו נסיבות שבהן לא יהיה מנוס מביצוע חדירה כאמור, וזאת בין השאר בנסיבות שבהן יידועו ונוכחותו של המחזיק בעת ביצוע החדירה יביאו לשיבוש הראיה או מחיקתה, או בנסיבות שבהן עצם ידיעתו של המחזיק בחומר המחשב על ביצוע החדירה יביא לסיכול החקירה נגדו.

מוצע לקבוע כי שימוש באמצעי זה יתאפשר במקרים מיוחדים בלבד, שבהם אין אפשרות להשיג את מטרות החקירה באמצעים פוגעניים פחות. בנסיבות חריגות אלה, מוצע לאפשר בצו שיפוטי את ביצוע החדירה שלא בנוכחות המחזיק בחומר המחשב ובלא ידיעתו. נוכח הדמיון הקיים בין חדירה לחומר מחשב בלא ידיעת המחזיק לבין האזנת סתר (אף שאין מדובר בקליטה ברימנית של מידע העובר בתקשורת בין מחשבים, קרי האזנת סתר), מוצע להחיל את ההוראות הקבועות בפרקים ג' וד' לחוק האזנת סתר על הבקשה למתן צו לחדירה לחומר מחשב בלא ידיעת המחזיק ועל הצו, כך שיראו את סמכות החדירה כאמור לחומר מחשב כהאזנת סתר. על פי המוצע, הסעיפים הרלוונטיים בחוק האזנת סתר שיחולו על חדירה לחומר מחשב לפי סעיף זה הם סעיפים 6, 7, 9, 9א, 9ב, 10א ו-13 לחוק האמור.

(4) פעולות במסגרת חדירה לחומר מחשב, שראש אגף חקירות ומודיעין קבע בפקודות משטרת ישראל כי חשיפתן עלולה לפגוע בשיטות ובאמצעי חקירה, ייערכו שלא בנוכחות המחזיק בחומר מחשב ובלא נוכחות עדים שאינם שוטרים, ובלבד שהפעולות האמורות יתועדו באופן שייקבע בפקודות כאמור;

(5) המחזיק בחומר המחשב רשאי לבקש, לפי הוראות סעיף 28(ב), כי אחד העדים יהיה מומחה מטעמו בתחום המחשבים; לפני ביצוע החדירה לחומר המחשב יודיע מבצע החדירה למחזיק בחומר המחשב על זכותו על פי פסקה זו.

(ג) הוראות סעיף 29 וסימן ב' לפרק ה' יחולו על חדירה לחומר מחשב של בעל מקצוע לפי הוראות סימן זה, בשינויים המחויבים.

(ב) לא יוסמך שוטר לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן עבר הכשרה מתאימה הנדרשת לצורך ביצוע חדירה לחומר מחשב שקבע ראש אגף החקירות בפקודות משטרת ישראל, ורשאי ראש אגף החקירות לקבוע הכשרות שונות לעניין סוגים שונים של פעולות הדרושות לצורך חדירה לחומר מחשב או לעניין סוגים שונים של חומר מחשב.

ד ב ר י ה ס ב ר

שבו נדרש כי לא תהיה פגיעה בחומר המחשב. לפיכך מוצע להוסיף על הדרישה לנוכחות המחזיק בחומר מחשב, הוראות נוספות: ראשית, מוצע לקבוע אפשרות לנוכחות בעל הרשאת הגישה בעת ביצוע החדירה (אם אינו המחזיק בחומר המחשב שממנו נתפס החומר) (פסקה 3). לשם כך, אם המחזיק בחומר המחשב טוען כי אינו בעל הרשאת הגישה לחומר האמור, על המשטרה לעשות מאמץ סביר לאתר את בעל הרשאת הגישה לחומר המחשב. שנית, מוצע לקבוע שהמחזיק בחומר המחשב יוכל לבקש נוכחות מומחה מטעמו בתחום המחשבים. מטרת נוכחותו של מומחה כאמור היא למנוע אפשרות של פגיעה במידע האגור ובכך – להגביר את הפיקוח על ביצוע החדירה. כדי להבטיח שהמחזיק בחומר המחשב יהיה מודע לזכותו כאמור, מוצע לחייב את עורך החיפוש להודיע למחזיק על זכותו זו (פסקה 5).

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי הוראות סעיף 29 וסימן ב' לפרק ה' לחוק המוצע שעניינן חיפוש אצל בעל מקצוע שיש לגבי מידע האגור אצלו חיסיון מקצועי, ותפיסת חפץ הנחזה לחסוי, יחולו גם על חדירה לחומר מחשב של בעל מקצוע כאמור, שכן כפי שנקבע בפסיקה "לא קיימת הצדקה להבחין בין צורות תקשורת שונות בין עורך-דין ללקוחו. דהיינו, החיסיון חל במידה שווה על שיחה שהתנהלה בעת מפגש, באמצעות טלפון, דואר אלקטרוני או במדיום רלוונטי אחר" (ראו: עניין היינץ, פסקה 13 לפסק הדין).

סעיף 94 מוצע לקבוע כי שוטר יוסמך לחוקר מחשבים מיומן בידי ראש אגף החקירות, לאחר שעבר הכשרה מתאימה כאמור בסעיף קטן (ב). מאחר שמדובר בהכשרות מקצועיות שתכליתן מגוונת והן נוגעות הן לסמכויות, הן להיבטים מהותיים של פרטיות והן להיבט הטכני של שמירה על הראיה, מוצע לקבוע כי ההכשרה הנדרשת תיקבע בידי הגורם המקצועי הבכיר

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע הוראות לעניין דרך ביצוע החדירה לחומר המחשב. הוראות אלה מקבילות להוראות לעניין ביצוע החיפוש במקום (סימן ה' לפרק ג'). מוצע לקבוע שסעיפים 27 עד 29, 31 עד 33 ו-35 עד 39, קרי, ההוראות בדבר האפשרות להסתייע במומחה, נוכחות המחזיק, נוכחות עדים ושעות ביצוע החיפוש – יחולו גם לגבי חדירה לחומר מחשב, בשינויים המחויבים.

כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) הוראות מיוחדות לעניין זה לנוכח העובדה שאין מדובר בחיפוש במקום אלא בחדירה לחומר מחשב. בין השאר מוצע לקבוע שהחדירה תבוצע רק על ידי חוקר מחשבים מיומן (פסקה 1). ההוראה המוצעת דומה לזו הקבועה בסעיף 23 לפסד"פ שלפיה חדירה לחומר מחשב תיעשה בידי בעל מקצוע מיומן. ביצוע החדירה בידי בעל מקצוע מיומן נדרש כדי למנוע פגיעה בחומר המחשב, להבטיח את יעילות החדירה, הצלחת איתור המידע שלשמו התבקשה החדירה והגנה על שלמותן של הראיות שיתגלו במהלכה.

עוד מוצע להקנות סמכויות עזר כגון פיצוח צפנים או פריצת מנגנוני אבטחה כדי לאתר את חומר המחשב, להעתיקו או לעיין בו (פסקה 2) ולהסמיק את ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרה (להלן – ראש אגף החקירות) לקבוע פעולות (במסגרת חדירה לחומר מחשב) שיבוצעו שלא בנוכחות המחזיק בחומר המחשב ובלא נוכחות עדים שאינם שוטרים (פסקה 4). פעולות אלה הן שיטות פעולה, אשר קיים חשש שחשיפתן בפני גורמים עבריינים יביא לפיתוח שיטות של התחמקות והסתרה שיפגעו ביכולות המשטרה לערוך חדירות לחומר מחשב ולאחר חומר ראיות. עם זאת, ככל שפעולות אלה יבוצעו שלא בנוכחות המחזיק, עליהן להיות מתועדות לצורך בקרה מאוחרת עליהן.

חדירה לחומר המחשב המקורי, לצורך יצירת העתק או לצורך עיון כאמור בסעיף 92 המוצע, היא שלב קריטי

(1) הוקנו לפי דין לרשות חוקרת אחרת סמכויות חדירה לחומר מחשב, תבוצע החדירה בידי עובד ציבור שנתונה לו סמכות חקירה לפי כל דין, אשר הוסמך לבצע חדירה לחומר מחשב בידי ראש אגף החקירות ברשות החוקרת או בעל תפקיד מקביל לו; לעניין זה, "רשות חוקרת אחרת" – רשות המוסמכת על פי דין לחקור עבירות פליליות שאינה המשטרה.

(2) לא יוסמך עובד ציבור בסמכות חדירה לחומר מחשב לפי סעיף קטן זה, אלא לאחר שעבר הכשרה מתאימה כפי שנקבעה בפקודות המשטרה לפי הוראות סעיף קטן (ב); נדרשו התאמות בקביעת ההכשרה המתאימה, ייקבעו ההתאמות בידי ראש אגף החקירות במשטרה, בהתייעצות עם ראש אגף החקירות ברשות החוקרת האחרת או בעל תפקיד מקביל לו.

(ג) חדירה לחומר מחשב מכוח סמכות הנתונה לפי סעיף 8(ב) לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002¹⁵, תבוצע בידי עובד שירות הביטחון הכללי אשר הוסמך לבצע חדירה לחומר מחשב בידי ראש שירות הביטחון הכללי; לא יוסמך עובד השירות כאמור אלא אם כן עבר הכשרה מתאימה הנדרשת לצורך ביצוע החדירה לחומר מחשב, שקבע ראש שירות הביטחון הכללי בהוראות השירות כהגדרתן בחוק האמור, ורשאי הוא לקבוע הכשרות שונות לעניין סוגים שונים של פעולות הדרושות לצורך חדירה לחומר מחשב או לעניין סוגים שונים של חומר מחשב.

95. (א) נתן בית המשפט צו חדירה לחומר מחשב ולא היה ניתן ליצור עותק של חומר המחשב או לעיין בו בשל קיומם של מפתח הצפנה או ססמה, רשאי בית המשפט, לבקשת האחראי על החקירה, לצוות על בעל הגישה לחומר המחשב למסור את מפתח ההצפנה או הססמה שברשותו במועד, במקום ובתנאים שיקבע, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

ליצור מנגנונים שאינם ניתנים לפריצה. עצם מסירת הססמה אינו פוגע בחיסיון מפני הפללה עצמית, ככל שהטענה היא כי החומר המוצפן הוא מפליל, שהרי מדובר בחומר שהמשטרה היתה יכולה לתפוס, לולא היה מוצפן, ועצם ההצפנה אינו משנה את טיב סמכות המשטרה, או את טיבו של החומר. עם זאת, אין במתן הצו כדי למנוע טענות בנוגע לחיסיון מפני הפללה עצמית, ככל שנטען כי עצם מסירת הססמה הוא המפליל (למשל, מסירת הססמה תקשור את האדם לביצוע העבירה, בגלל הכינוי שנעשה בו שימוש כססמה). יצוין כי הסמכות לדרוש מפתח הצפנה או ססמה קיימת בדין האנגלי, וכן במדינות נוספות.

בשל הקרבה המתוארת לעיל לתחום המוגן בחיסיון מפני הפללה עצמית, מוצע לקבוע כי סמכות זו תינתן רק לגבי עבירות פשע או לגבי עבירות עוון המנויות בתוספת השלישית. כמו כן מוצע לקבוע כי הסירוב לקיים את הצו עשוי לשמש תוספת ראיתית (חיוזוק). בדומה להוראות חוק החיפוש בגוף לעניין סירוב חשוד לחיפוש בגופו, ולנוכח אותו רציונל – חוסר יכולת לאתר בדרך אחרת את הראיה.

ביותר במשטרה – ראש אגף החקירות, והוראותיו בעניין ההכשרה הנדרשת יחייבו גם גופי חקירה נוספים.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע הוראות מקבילות להוראות המוצעות לעיל, לעניין ביצוע החדירה לחומר מחשב בידי עובדי ציבור בגופי חקירה אחרים שהוסמכו לכך, ולעניין התנאים להסמכה כאמור.

בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע הוראה מקבילה גם לגבי עובדי שירות הביטחון הכללי, אלא שאת ההכשרה הנדרשת לצורך הסמכת עובד כאמור לחדור לחומר מחשב יקבע על פי המוצע ראש שירות הביטחון הכללי.

סעיף 95 מוצע להסמיך את בית המשפט לחייב אדם, לרבות חשוד, למסור מפתח הצפנה או ססמה לחומר מחשב שנתפס בידי המשטרה. הסמכות נדרשת בשל העובדה שהיום יש אפשרות נגישה וקלה להצפנת מסמכים במחשב, ואילו פריצת הצפנה היא קשה ובמקרים רבים בלתי אפשרית או דורשת משאבי זמן וטכנולוגיה שאינם מצויים בידי המשטרה.

בעוד שבעולם הפיזי ניתן תמיד להתגבר על חסמים שונים באמצעות כוח מספיק, תחום המחשבים מאפשר

¹⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.

(1) יש חשד סביר כי בחומר המחשב מצויה ראיה להוכחת ביצועה של עבירה מסוג פשע או עבירה אחרת המנויה בתוספת השלישית, או להוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע עבירה כאמור;

(2) אין דרך סבירה אחרת ממתן צו לפי סעיף זה, בנסיבות העניין, להעתקת חומר המחשב או לעיון בו, וההעתקה או העיון כאמור נחוצים לחקירת העבירה;

(3) הצורך בהעתקת חומר המחשב או בעיון בו לשם חקירת העבירה גובר על הפגיעה בבעל הגישה לחומר המחשב הכרוכה בחיובו למסור את מפתח ההצפנה או הססמה.

(ב) בבקשה למתן צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה יפורטו, בין השאר, הטעמים שבשלם אין דרך סבירה אחרת ממתן צו לפי סעיף זה להעתקת חומר המחשב או לעיון בו, ונחיצות הצו לצורך חקירת העבירה; לבקשה כאמור יצורפו צו החדירה לחומר המחשב והבקשה שהוגשה למתן הצו האמור.

(ג) סירב בעל הגישה לחומר המחשב למסור מפתח הצפנה או ססמה, לאחר שצווה לעשות זאת כאמור בסעיף זה, עשוי סירובו לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה.

(ד) על החלטת בית המשפט בבקשה למתן צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה לפי סעיף זה ניתן לערער בתוך 14 ימים ממועד מתן ההחלטה; הודיע האחראי על החקירה או בעל הגישה לחומר המחשב על רצונו לערער על החלטת בית המשפט כאמור, רשאי בית המשפט לצוות על השהיית ביצוע ההחלטה עד להחלטה בערעור.

מבצע החדירה לחומר מחשב יערוך דוח על ביצוע החדירה ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 40, בשינויים המחויבים; בדוח יפורטו גם אלה:

(1) פרטים הנוגעים לתיאור המחשב שבו נמצא חומר המחשב ובכלל זה היותו מחשב מוסדי;

(2) תיאור הפעולות שבוצעו לצורך יצירת עותק כאמור בסעיף 92 ובכלל זה פעולות התייעוד שבוצעו; בוצעה החדירה לחומר המחשב לצורך עיון בו, בלא העתקתו – יצוינו הטעמים לכך;

(3) פרטי חומר המחשב שאליו נעשתה החדירה;

(4) תיאור פלט של חומר מחשב שהופק אגב החדירה.

(א) הוראות סימן זה, למעט סעיף 96, לא יחולו על חדירה לעותק של חומר מחשב שנוצר לפי הוראות סעיף 92 ועל חדירה לחומר מחשב שהומצא מכוח צו או היתר שניתנו לפי סימן ב', אלא אם כן בית המשפט הורה אחרת.

דוח חדירה
לחומר מחשב

סייג לתחולת
הוראות הסימן

ד ב ר י ה ס ב ר

חומר המחשב במצב כזה דומה לעיון בצילומים של קלסר שנתפס. לפיכך מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי ההוראות המוצעות לעניין חדירה לחומר מחשב לא יחולו על חדירה לעותק של חומר מחשב, למעט ההוראה שמוצע לקבוע בסעיף 96 לעניין עריכת דוח חדירה לחומר מחשב.

עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי ההוראות לעניין חדירה לחומר מחשב, למעט החובה לערוך דוח חדירה, לא יחולו על חדירה לחומר מחשב שהומצא מכוח צו המצאה לפי סעיף 73 המוצע או היתר להורות על המצאה לפי סעיף 79 המוצע. בחדירה כזו מידת הפגיעה בפרטיות מצומצמת באשר מדובר בחומר מוגדר שנמסר בהתאם לצו או ההיתר.

סעיף 96 מוצע לקבוע כי מבצע החדירה יערוך דוח על ביצוע החדירה ולקבוע כמה פרטים נוספים, מעבר לאלה הקבועים בסעיף 40 לעניין דוח חיפוש במקום, שיידרש מבצע החדירה לציין במסגרת הדוח האמור. זאת נוכח המאפיינים המיוחדים של חדירה לחומר מחשב וההוראות המיוחדות שמוצע לקבוע בחוק זה לעניין דרך ביצוע החדירה לחומר מחשב ומגבלותיה.

סעיף 97 כפי שעולה מדברי ההסבר לסעיפים 86 ו-92, עותק מחומר המחשב שיוצרת המשרה לצורך עבודה עליו, אינו בבחינת תפוס, וחדירה אליו אינה מהווה חדירה לחומר מחשב של האדם שממנו נתפס. העבודה על

(ב) הוראות סימן זה לא יחולו על חדירה לחומר מחשב הפתוח לעיון הציבור בין שחומר המחשב מצוי בישראל ובין שהוא מצוי מחוץ לישראל, בין בתשלום ובין שלא בתשלום.

סימן ד': שיקולים וסדר עדיפות בקביעת סוג הצו לפעולה בחומר מחשב

98. (א) הוגשה בקשה למתן צו לפעולה בחומר מחשב לפי פרק זה, יחליט בית המשפט על סוג הצו שיתן בנסיבות העניין, בשים לב לסדר העדיפות הקבוע בסעיף קטן (ב) ולשיקולים הקבועים בסעיף קטן (ג), ובלבד שאין במתן צו מסוג כאמור כדי לפגוע במידה העולה על הנדרש בפרטיותו של אדם או בזכויות אחרות שלו.
- (ב) סדר העדיפות שינחה את בית המשפט בהחלטתו כאמור בסעיף קטן (א) יהיה כמפורט להלן:

- (1) בית המשפט ייתן צו חדירה לחומר מחשב שהמחזיק בו אינו החשוד בעבירה רק אם סבר כי לא ניתן להסתפק בנסיבות העניין בצו להמצאת חומר המחשב או לשמירת חומר המחשב;
- (2) בית המשפט יעדיף מתן צו להמצאה או לשמירה של חומר מחשב האגור במחשב בעת מתן הצו על פני מתן צו להמצאה או לשמירה עתידית של חומר המחשב, אלא אם כן סבר כי הפגיעה בפרטיות העלולה להיגרם בנסיבות העניין מהמצאה או משמירה של חומר מחשב האגור במחשב גדולה יותר;
- (3) בבואו לתת צו להמצאה עתידית של חומר מחשב יבחן בית המשפט אם ניתן באותו מועד להסתפק בצו לשמירה עתידית של חומר מחשב;
- (4) בית המשפט יעדיף מתן צו חדירה לחומר מחשב בירידת המחזיק בו על פני מתן צו חדירה לחומר המחשב בלא ידיעתו, אם די בכך כדי להשיג את מטרת החדירה;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעת שהוא נותן את הצו, נדרש לבצע איוון שיביא לצמצום הפגיעה בזכויות האמורות. האיוון האמור יבוא לידי ביטוי בהחלטה בדבר מתן הצו, סוג הצו ותנאיו.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע את סדר העדיפות בין סוגי הצווים השונים לפעולות בחומר מחשב, אשר מספק הנחיה נוספת לבית המשפט בהפעלת שיקול דעתו במתן הצו. סעיף קטן זה קובע עדיפות למתן צו להמצאה או שמירה לגבי חומר מחשב שהמחזיק בו אינו החשוד בעבירה (פסקה 1), בדומה להעדפה שמוצע לקבוע בסעיף 14(ב) המוצע. עוד קובע הסעיף עדיפות לפעולה גלויה על פני פעולה סמויה (פסקה 4), עדיפות לפעולה בחומר אגור על פני פעולה בחומר שעתידי להתקבל או להיווצר (פסקה 2), עדיפות למתן צו לשמירה עתידית של חומר מחשב (וצו להמצאה עתידית (פסקה 3)) ועדיפות למתן צו המתיר עיון בחלק מחומר המחשב ולא בכולו (פסקה 5).

סעיף קטן (ב) אינו קובע כללים קשיחים אלא סדרי עדיפויות בלבד, זאת מכיוון שיתכנו מצבים שבהם דווקא סוג הצו שיש להעדיפו עלול לגרום פגיעה קשה יותר (למשל, יהיו מקרים שבהם צו להמצאת חומר מחשב אגור עשוי להיות פוגעני יותר, אם הצו מורה על המצאת חומר

עוד יש לציין שככלל, החומר הנמסר על פי צו המצאה או היתר כאמור הוא עותק של חומר מחשב ויחולו עליו הוראות הרישה של סעיף קטן (א).

בסעיף קטן (ב) מוצע להבהיר כי פעולה בחומר מחשב הפתוח לעיון הציבור אינה נחשבת בגדר פעולה הדורשת צו לפי החוק המוצע. לגבי חומר מחשב הנגיש לציבור אין ציפייה לפרטיות, ושונה, כמו כל אדם אחר, רשאי לגשת אליו ולעיון בו בלא צורך בהסכמה או בהיתר מיוחד, כשם שאין צורך בהסכמה מיוחדת לביצוע פעולות ברשות הרבים שאין בהן פגיעה בפרטיות או בזכות מוגנת אחרת. יצוין כי אמנת פשעי מחשב מתירה אף היא גישה טרנס-טריטוריאלית לחומר מחשב הפתוח לעיון הציבור בלא צורך בבקשת עזרה מהמדינה שבה מאוחסן אותו חומר מחשב.

סעיף 98 מוצע לקבוע מבחנים מהותיים להכוונת שיקול דעתו של בית המשפט בבואו לשקול את סוג הצווים לפעולות בחומר מחשב והתנאים שייקבעו בצווים כאמור, לביצועם. מוצע לקבוע מסגרת של בחינה מהותית שעניינה איוון בין זכויות ואינטרסים שונים, ובהם הזכות לפרטיות והאינטרסים הכלכליים הגלומים בחשיפת סודות מסחריים, לבין צורכי החקירה. על פי המוצע, בית המשפט,

- (5) בית המשפט יעדיף מתן צו לפעולה בחומר מחשב המתיר עיון בחלק מחומר המחשב ולא בכולו, אם די בכך להשגת מטרת הפעולה.
- (ג) בהחלטה כאמור בסעיף קטן (א) ישקול בית המשפט את אלה:
- (1) המטרה שלשמה מתבקש הצו;
 - (2) חומרת העבירה שבקשר אליה מתבקש הצו, ואם טרם נעברה – ההסתברות לביצועה;
 - (3) פעולות החקירה שבוצעו עד למועד ההחלטה בבקשה;
 - (4) מיקומו של המחשב, השימוש בו וסוג המידע האגור בו;
 - (5) הפעולות המבוקשות, אופן ביצוען והאפשרות לתכנן מראש;
 - (6) האפשרות כי החומר יישמר ולא ישובש גם בלא ביצוע הפעולה בחומר המחשב על פי הצו;
 - (7) האם המחזיק בחומר המחשב שלגביו מתבקש הצו הוא החשוד בעבירה, ואם אינו החשוד – סוג הקשר שבינו לבין החשוד, ובכלל זה היותו ספק שירות;
 - (8) יכולת תיעוד הפעולה לצורכי בקרה על ביצוע הצו;
 - (9) מידת הפגיעה בפרטיות או בזכויות אחרות של המחזיק בחומר המחשב או של אדם אחר, ובכלל זה אם קיימת אפשרות לפגיעה כאמור במי שזהותו אינה ידועה.

פרק ז': סדרי דין

- סדרי דין בבקשות 99. (א) בדיון בבקשת המשטרה למתן צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום, צו לחיפוש סמוי, צו לעניין חפץ תפוס לפי סעיף 62 למעט כאמור בסעיף קטן (ג) שבו, או צו לפעולה בחומר מחשב, וכן בבקשה להארכת התקופה להחזקת חפץ תפוס לפי סעיף 63(ב) יחולו הוראות אלה:

- (1) הדיון בבקשה יהיה במעמד המבקש בלבד ובדלתיים סגורות;

ד ב ר י ה ס ב ר

גורמים שלישיים (סעיף 100 המוצע), ובקשות לביטול צו, עיון חוזר או ערעור (סעיף 101 המוצע).

סעיף 99 המוצע נחלק לשניים. סעיף קטן (א) קובע הוראות לעניין צווים המתבקשים במעמד צד אחד (צווי המצאה, צווי הקפאה, צווי חיפוש במקום לרבות חיפוש סמוי, צווים לעניין תפוס וצווים לביצוע פעולות בחומר מחשב), בשל השלב בחקירה שבו הם מתבקשים. הבקשות הן חלק ממהלכי החקירה בתיק, בשלב חקירה שבו החשוד לא נחשף עדיין לחומר החקירה, ופעולות החקירה מבוצעות בלא שיתופו וידיעתו כדי למנוע אפשרות של שיבוש החקירה מצדו. בקשות אלה נדונות, ככלל, במעמד המבקש מטעם המשטרה, וסדרי הדין המוצעים מבוססים בעיקרם על סדרי הדין הקבועים בסעיף 15 לחוק המעצרים לעניין בקשת מעצר, לנוכח הדמיון בין הרציונלים העומדים בבסיס שני ההסדרים. סדרי הדין המוצעים תכליתם להבטיח, מצד אחד, את האפשרות לבצע בקרה על הליך זה בהמשך הטיפול בתיק (חובת תיעוד בפרוטוקול, הגשת בקשה מנומקת), ומצד שני, להבטיח את סודיות ההליך כדי לאפשר למשטרה להמשיך בחקירה עד להשלמתה.

בהיקף גדול או שמדובר בחומר רגיש, בהשוואה למתן צו ממוקד לחומר שעתידי להתקבל, וכן מכיוון שלעיתים צורכי החקירה מחייבים שימוש בכלי חקירה מסוימים. לפיכך על בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו.

בסעיף קטן (ג) מוצע לפרט את סוגי השיקולים הרלוונטיים להחלטת בית המשפט כאשר עליו להחליט מהו הצו המתאים ביותר להשגת התכלית שלשמה התבקש, ושפגיעתו באדם או בפרטיותו תהיה הפחותה ביותר. שיקולים אלה מחייבים התייחסות לצורכי החקירה מצד אחד, ושיקולת המאפיינים של חומר המחשב שעשויים להביא לפגיעה בפרטיות או בזכויות אחרות מצד שני (למשל גילוי סודות מסחריים העשוי לפגוע בחופש העיסוק או בזכויות קנייניות).

פרק ז': סדרי דין

סעיפים הוראות פרק ז' המוצע עניינן בסדרי הדין של 99 עד 101 ההליכים השונים שמוצע לקבוע בחוק זה. הסעיפים עוסקים בסדרי הדין בבקשות של המשטרה (סעיף 99 המוצע), בקשות של נמנעי הצו או

(2) החומר הנוגע לבקשה או המידע שעליו מתבססת הבקשה וכל חומר הנמסר בהליך יועמדו לעיונו של השופט בלבד (בסעיף קטן זה – חומר חסוי); החומר יסומן ויוחזר למבקש לאחר העיון, ויישמר בידי המבקש באופן שיאפשר את איתורו מחדש;

(3) לשם החלטתו בבקשה, רשאי השופט להיזקק לראיות אף אם אינן קבילות במשפט;

(4) הדיון יתועד בפרוטוקול בלי שיהיה בתיעוד כדי לגלות חומר חסוי;

(5) החלטת בית המשפט ונימוקיה יתועדו בכתב ויישמרו בדרך שתבטיח את איגילוי של חומר חסוי;

(6) על אף הוראות פסקה (1), בדיון בבקשה למתן צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום או צו לפעולה בחומר מחשב, שאינו מופנה לחשוד בעבירה, וכן בדיון בבקשה למתן צו לעניין חפץ תפוס או להארכת התקופה להחזקת חפץ תפוס כאמור ברישה, רשאי בית המשפט להורות כי תינתן לאדם שכלפיו יופנה הצו או למי שעלול להיפגע מההחלטה, הזדמנות להשמיע את טענותיו, אם מצא כי שמיעת טענותיו לפני מתן ההחלטה צודקת בנסיבות העניין.

(ב) בדיון בערעור שהגיש האחראי על החקירה לפי סעיף 53(ה), או בבקשת המשטרה למתן צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה יחולו הוראות אלה:

(1) המשיב בערעור או בבקשה יהיה מי שממנו נתפס החפץ או מי שכלפיו יופנה הצו, לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעל חיסיון לקבוע שחפץ הוא חסוי, תוך מתן אפשרות להארכת מועדים אלה, בסעיף 55(ב) המוצע.

ההסדר המוצע בסעיף 55(ג) מבטא החמרה לעומת ההסדר שהציעה ועדת לויין שעל פיו ההחלטה תתקבל "בהקדם האפשרי". החמרה זו דרושה כיוון שבקשות אלה מוגשות, ככלל, במהלך החקירה, כאשר איגילוי של החומר שלגביו נטען חיסיון עלול לפגוע בה. העדר מגבלה כאמור עלול לאפשר לחשוד לעשות שימוש לא ראוי בטענת חיסיון כדי לעכב את החקירה ולשבשה. יש להבטיח כי הכרעה בעניין זה תינתן בדחיפות המרבית, כדי לאפשר למשטרה להמשיך ולחקור.

בסעיף 101 מוצע לקבוע את סדרי הדין בהליכי בקשה לביטול או שינוי צו, עיון חוזר או ערעור. הסעיף המוצע מפנה לסדרי הדין הקבועים בסעיפים 99 או 100 כנוסחם המוצע, בהתאם לזהות מגיש הבקשה. עם זאת, מוצע לקבוע בסעיף 101(ב)3, אפשרות לקיים דיון במעמד המבקש בלבד, גם כאשר המבקש אינו מהמשטרה או התביעה, זאת מכיוון שיש מצבים שבהם נדרש שהתביעה לא יתחשף לטענת המבקש בדבר פוטנציאל מפליל הגלום בחפץ. דוגמה למצב כזה היא דיון בבקשה לבחון תוכן מסמך כדי להחליט אם חל לגביו חיסיון מפני הפללה עצמית של המבקש (ראו: עניין שרון, פסקה 21 לפסק הדין). יצוין כי לא נכללה הוראה דומה בהמלצות ועדת לויין.

סעיף קטן (ב) של סעיף 99 המוצע קובע הוראות לעניין בקשות של המשטרה אשר נדונות במעמד שני הצדדים (דיון לגבי חפץ שהעביר הגורם הממייין לבית המשפט, ערעור על החלטת גורם ממייין לגבי חפץ חסוי או בקשה למתן צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה). בעוד שההליך המתקיים במעמד צד אחד חסוי כולו, בהליך לפי סעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע אפשר, באישור בית המשפט, לבקש למסור חומר לעיונו של בית המשפט בלבד (לפי סעיף 100(4) שעל פי המוצע חל על סעיף 99(ב)), זאת מאחר שמדובר בהליכים הנוגעים לשלבי חקירה שבמהלכם לא ניתן לחשוף לפני החשוד את כל חומר החקירה מחשש לשיבושה (חשיפת החומר כולו נעשית רק לאחר הגשת כתב אישום, בהתאם להוראות סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי).

סעיף 100 המוצע קובע את סדרי הדין שיחולו בהליך של בקשת בעל מקצוע, בעל חיסיון או טוען לזכות בחפץ, או ערעור שהגיש בעל מקצוע או בעל חיסיון, קרי הליכים המתקיימים במעמד שני צדדים. סעיף זה מתייחס לאותן נסיבות האמורות בסעיף 99(ב), בהבדל של זהות מגיש הבקשה.

הוראה נוספת לעניין סדרי דין בערעור על החלטת גורם ממייין מוצע לקבוע בסעיף 54(ג). באותו סעיף מוצע לקבוע כי על בית המשפט לדון בערעור בתוך 7 ימים ולתת החלטה בערעור כאמור בתוך 30 ימים מיום הגשתו. מועדים אלה נקבעו גם בהקשר של בקשת בעל מקצוע או

- (2) הוגשו הערעור או הבקשה לבית המשפט לאחר שהוגש כתב אישום, רשאי השופט הדן בכתב האישום, בכל שלב של הדיון בערעור או בבקשה, להורות כי הדיון בהם יתנהל לפני שופט אחר באותו בית משפט, אם מצא כי הדבר נדרש לשם מניעת פגיעה בהגנת הנאשם או כי הדבר צודק בנסיבות העניין;
- (3) הדיון בערעור או בבקשה יתקיים במעמד המערער או המבקש והמשיב, ורשאי בית המשפט להזמין כל אדם אחר שיראה לנכון לדיון בבקשה;
- (4) הוראות פסקאות (4) עד (7) של סעיף 100 יחולו, בשינויים המחויבים.

סדרי דין בבקשת
נהנה מחיסיון, בעל
חיסיון או טוען
לזכות בחפץ תפוס

100. בקשה או ערעור שהגיש בעל מקצוע הנהנה מחיסיון או בעל חיסיון לפי סעיפים 52(ג) או 53(ה), וכן בקשה שהגיש הטוען לזכות בחפץ תפוס למתן צו לעניין החפץ לפי סעיף 62(א), יוגשו בכתב ויכללו את תמצית נימוקיהם; על דיון בבקשה או בערעור כאמור (בסעיף זה – הבקשה) יחולו הוראות אלה:

- (1) המשיב בבקשה או בערעור יהיה האחראי על החקירה או התובע, לפי העניין;
- (2) הוגשו הבקשה או הערעור לבית המשפט לאחר שהוגש כתב אישום, רשאי השופט הדן בכתב האישום, בכל שלב של הדיון בבקשה או בערעור, להורות כי הדיון בהם יתנהל לפני שופט אחר באותו בית משפט, אם מצא כי הדבר נדרש לשם מניעת פגיעה בהגנת הנאשם או כי הדבר צודק בנסיבות העניין;
- (3) הדיון בבקשה או בערעור יתקיים במעמד המבקש או המערער וכן האחראי על החקירה או התובע, לפי העניין, ורשאי בית המשפט להזמין לדיון כל אדם אחר שיראה לנכון;
- (4) האחראי על חקירה או תובע, לפי העניין, רשאי לבקש לפרט לפני בית המשפט בלבד עובדות או מידע שעליהם הוא מבסס את טענותיו (בסעיף זה – חומר חסוי); בקשה כאמור תוגש בכתב בצירוף נימוקים; בית המשפט רשאי להיענות לבקשה כאמור ולהסתמך על החומר החסוי אם מצא כי גילוי בנסיבות הטוען לזכות בחפץ עלול לפגוע בחקירה או באינטרס ציבורי חשוב אחר; החומר החסוי יסומן, ויחזר לאחראי על החקירה או לתובע לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול; החליט בית המשפט שלא להיעתר לבקשה בדבר אי-גילוי של החומר, רשאי האחראי על החקירה או התובע להודיע כי הוא חוזר בו מהגשת החומר ומשעשה כן לא יועמד החומר לעיון המבקש או המערער, והשופט יתעלם ממנו לצורך החלטותיו;
- (5) לשם החלטתו בבקשה או בערעור, רשאי השופט להיזקק לראיות אף אם אינן קבילות במשפט;
- (6) הדיון יתועד בפרוטוקול בלי שיהיה בתייעוד כדי לגלות חומר חסוי והפרוטוקול יימסר לצדדים;
- (7) החומר החסוי יתועד בנפרד ויחזר לאחראי על החקירה או לתובע או יישמר בדרך שתבטיח את אי-גילוי.

סדרי דין בבקשה
לביטול או לשינוי
צו, בבקשה לעיון
חוזר ובערעור

101. (א) בקשה לביטול או לשינוי צו, בקשה לעיון חוזר או ערעור לפי סעיפים 10 עד 12, 18, 19, 25, 55, 70, 71, 78, 87 או 95(ד) יוגשו בכתב ויכילו את תמצית נימוקיהם; קדמו לבקשה או לערעור כאמור בקשות אחרות באותו עניין שהמבקש או המערער היה צד להן, יצורפו אליהם העתקים של אותן בקשות ושל פרוטוקול הדיון בהן; ואולם רשאי בית המשפט להיזקק לבקשה או לערעור גם אם לא צורפו העתקים כאמור, אם נחה דעתו שיש ברשותו המידע הדרוש לצורך מתן החלטה.

(ב) על דיון בבקשה או בערעור כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות אלה:

(1) על דיון בבקשה או בערעור שהגיש שוטר, אחראי על חקירה או תובע לפי סעיפים 11, 12, 18, 19, 25, 70, 71, 78 או 87 יחולו הוראות סעיף 99(א), בשינויים המחויבים; על דיון בבקשה שהגיש שוטר, אחראי על חקירה או תובע לפי סעיפים 55 או 95(ד) יחולו הוראות סעיף 99(ב);

(2) על דיון בבקשה או בערעור שהגיש מי שאינו שוטר, אחראי על החקירה או תובע, לפי סעיפים 10 עד 12, 55, 70, 71, 78 או 95(ד) יחולו הוראות סעיף 100;

(3) על אף הוראות פסקה (2), בית המשפט רשאי לדון בבקשה או בערעור כאמור באותה פסקה בנוכחות המבקש בלבד, ואולם לא יחליט בית המשפט לבטל צו או לשנותו, בלא לתת למי שלבקשתו ניתן הצו הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב או בעל פה;

(4) בקשה לעיון חוזר תידון, ככל האפשר, לפני השופט שדן בבקשה שבה מבקשים לעיין עיון חוזר;

(5) השופט הדן בערעור רשאי להיזקק לחומר ראיות חדש, שהתווסף מאז הדיון בבית משפט קמא.

פרק ח': הוראות שונות

102. (א) מי שאליו מופנה צו המצאה, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב, עונשין או היתר להמצאה או לשמירה של חומר מחשב שניתן לפי סעיף 79, המגלה לאחר כל מידע הנוגע לצו או להיתר, בניגוד להוראות סעיף 8(ב) או 80, דינו – מאסר שנתיים.

(ב) מומחה המגלה לאחר מידע שהגיע אליו תוך כדי ביצוע פעולות סיוע או בעקבותיהן, בניגוד להוראות סעיף 37(ג), דינו – מאסר שנתיים.

103. (א) תקופת תוקפו של צו שניתן לפי חוק זה תהיה 30 ימים מיום שניתן אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת בצו, מיוזמתו או לפי בקשה שהוגשה לו לעניין זה ומנימוקים שיירשמו.

תוקף צווים ומועד
ביצועם

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע עבירה בשל הפרת חובת הסודיות בידי מומחה אשר נחשף למידע לאחר שהסתייע בו לשם קידום פעולות חקירה, בניגוד להוראות סעיף 37(ג) המוצע. העונש המוצע על עבירה זו עומד אף הוא על שנתיים מאסר.

סעיף 103 מוצע לקבוע כי תוקף הצווים אשר מעניקים לשוטר סמכות לבצע פעולות, יהיה, ככלל, 30 ימים, אלא אם כן בית המשפט קבע פרק זמן אחר. מי שניתנה לו הסמכות לפעול על פי הצו, יידרש להפעיל את סמכותו בתוך פרק הזמן האמור. להגבלת תוקף הצווים יש חשיבות לנוכח האפשרות שבמהלך החקירה יחול שינוי בנסיבות, אשר עלול להביא לכך שהנימוקים למתן הצו לא יהיו עוד רלוונטיים בחלוף הזמן.

פרק ח'

סעיף 102 בסעיף זה מוצע לקבוע שתי עבירות. בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע עבירה בשל הפרת חובת הסודיות הקבועה בסעיף (ב) המוצע בידי מי שחובה זו חלה עליו מכוח העובדה שהופנה אליו צו המצאה או בידי מי שהופנה אליו צו לשמירה או המצאה של חומר מחשב או היתר להמצאה או לשמירה של חומר מחשב (סעיף 80 כנוסחו המוצע מחיל את הוראות סעיף 8 גם על ביצוע צווי שמירה והמצאה של חומר מחשב ועל היתרים כאמור). העונש המוצע על הפרת חובה זו – שנתיים מאסר. חובה דומה ועבירה דומה בצדה קבועות היום בסעיפים 5 ו-11 לחוק נתוני תקשורת.

(ב) צו לפי חוק זה המקנה סמכות לשוטרי ניתן לביצוע בתוך תקופת תוקפו.

(ג) צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב או צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה יומצא למי שהצו מופנה אליו בתוך תקופת תוקפו; מי שאליו מופנה הצו חייב לבצעו במועד שנקבע בצו, ואולם רשאי האחראי על החקירה, בהסכמת מי שאליו מופנה הצו, לדחות את מועד הביצוע או לקבוע כי ההמצאה תיעשה במדורג בכמה מועדים, והכול ובלבד שהצו יבוצע לא יאוחר מתום 180 ימים מיום המצאת הצו.

104. תחולת הוראות לעניין כניסה למקום הוראות סעיפים 30 עד 32 ו-34 יחולו, בשינויים המחויבים, גם על שוטר שיש לו סמכות כניסה למקום על פי דין לרבות על פי צו של בית משפט שאינו צו חיפוש במקום, וכן על שוטר המסייע לעובד ציבור שיש לו סמכות כניסה למקום על פי דין לרבות על פי צו בית משפט, והכול אלא אם כן נאמר אחרת בהוראות הדין המסמך או בצו.

105. שמירת דינים אין בהוראות פרקים א' עד ח' כדי לגרוע מסמכויות חיפוש ותפיסה לפי חוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, או לפי חוק מס; לעניין זה, "חוק מס" – חוק הדין בהטלת מס או תשלום חובה, ששר האוצר ממונה על ביצועו או על הגבייה לפיו.

106. שינוי התוספת השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה, התוספת השנייה והתוספת השלישית.

107. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הדוגמאות למצבים שבהם שוטר מלווה בעל סמכות אחר ונדרש להיכנס עם אותו בעל סמכות למקום, ניתן למנות שוטר המלווה מעקלים מטעם ההוצאה לפועל, גובי מס או מי שמוסמכים לבצע פעולות אכיפה לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, כאשר השוטר נדרש להיכנס עמם למקומות שבהם עליהם להפעיל את סמכותם.

סעיף 105 מוצע לקבוע סעיף שמירת דינים כדי להבהיר שחוק זה אינו בא לגרוע או לשנות את הסמכויות הנתונות לשירות הביטחון הכללי או לרשויות המס. הסמכויות המסורות לשני גופים אלה הן סמכויות ייחודיות שהוסדרו בחקיקים ייעודיים. סעיף זה בא להשלים את הקבוע בסעיף 2(ב) כנוסחו המוצע, המחיל את הוראות החוק המוצע על הפעלת הסמכויות המוסדרות בו – אלא אם כן נקבע אחרת בחוק אחר. יובהר כי עם הסדרת סמכויות גורמי חקירה ומודיעין אחרים, יגבר ההסדר שבחוק הספציפי, ואין בהוראות החוק המוצע כדי לשנות או להחיל את הוראותיו על ההסדרים הספציפיים האמורים.

סעיף 106 מוצע לקבוע ששינוי רשימת העבירות המנויות בתוספות השונות לחוק המוצע ייעשה בידי שר המשפטים, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. מדובר בעבירות שעומדות בבסיס העילה לחיפוש סמוי (העבירות המנויות בתוספת הראשונה), חיפוש בלא צו (העבירות המנויות בתוספת השנייה) וסמכויות שונות בקשר לחומר מחשב (העבירות המנויות בתוספת השלישית).

לפי המצב המשפטי הנוהג תוקף הצווים אינו מוגבל בזמן, אם כי אפשר לטעון שצו עומד בתוקפו רק כל עוד מתקיים הטעם שבשלו ניתן. גם ועדת לזין לא המליצה להגביל את תוקף הצווים. חריגים למגבלת התוקף הם צווים שאינם מסמיכים לביצוע פעולה אלא קובעים הוראות לגורמים שונים, כגון צו המורה על סודיות או מאפשר גילוי של פעולה כזו או אחרת.

ככל שמדובר בצו המכוון לגורם שלישי, דוגמת צו המצאה, הרי שעל פי המוצע הוא יימסר לנמען הביצוע בתוך תקופת תוקפו, וזה יהיה חייב לבצעו בתוך המועד הקבוע בו. כמו כן מוצע לקבוע שהמשטרה רשאית לבקש ממבצע הצו לבצעו לשיעורין או לדחות את מועד ביצועו, למשל אם הדבר מתחייב מקצב התקדמות החקירה.

סעיף 104 מוצע להחיל את הוראות סעיפים 30 עד 32 ו-34 כנוסחם המוצע שעניינם כניסה למקום לצורך חיפוש, בשינויים המחויבים, על כלל המצבים שבהם נכנס שוטר למקום לצורך ביצוע צו, גם אם אין מדובר בצו חיפוש או שמדובר בצו שאינו מנוי בחוק זה. בדרך זו יחולו הוראות אחידות לגבי אופן הכניסה למקום על פי צו בית משפט, שיחייבו הזדהות והודעה על מטרת החיפוש ויקנו סמכות שימוש בכוח אגב כל כניסה של שוטר למקום לצורך ביצוע כל צו שיפוט.

יודגש כי הסעיף אינו מעניק סמכות כניסה אלא קובע כי מקום שבו ניתנה סמכות כניסה לשוטר או שנדרש סיוע של שוטר לעובד ציבור שהוענקה לו סמכות כניסה, יחולו הוראות הסעיפים האמורים מהחוק המוצע. בין

פרק ט': תיקונים עקיפים

108. בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969¹⁴ –

תיקון פקודת
סדר הדין הפלילי
(מעצר וחיפוש)

(1) בשם הפקודה, במקום "(מעצר וחיפוש)" יבוא "(חילוט)";

(2) פרק ראשון, פרק שני ופרק שלישי – בטלים;

(3) כותרת פרק רביעי – תימחק;

(4) סעיפים 32 עד 38 – בטלים;

(5) בסעיף 39 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם" יבוא "חפץ שנתפס בידי שוטר לפי סעיף 48 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש), או שנתפס בידי עובד ציבור שהוקנתה לו לפי דין סמכות התפיסה כאמור, והכול אם";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "בסעיף 32" יבוא "בהגדרה "חפץ הקשור לעבירה" שבחוק החיפוש";

(6) סעיפים 41 ו-42 – בטלים;

(7) כותרת פרק חמישי – תימחק;

(8) סעיפים 43 עד 47 – בטלים.

תיקון חוק העונשין

109. בחוק העונשין, התשל"ז-1977¹⁵, סעיפים 126 ו-127 – בטלים.

דבריו הסבר

שנעברה עבירה לפי סעיפים 111 או 112 או שעומדים לעבור עבירה לפי אחד הסעיפים האלה, והוא סבור כי הענין אינו סובל דיחוי וכי בטחון המדינה דורש פעולה מיד, רשאי הוא לתת לשוטר הוראה בכתב חתומה בידו, לערוך חיפוש בקשר לאותה עבירה, ודין אותה הוראה יהיה, לכל דבר, כדין צו חיפוש שנתן שופט בית משפט שלום על פי הפקודה, ובלבד שהוראה כאמור תאושר בידי שופט תוך שלושה ימים אחרי נתינתה.

חיפוש צבאי בשעת הדחק

127. היה מפקד יחידה צבאית בדרגת רב סרן ומעלה משוכנע כי יש יסוד מספיק להניח שנעברה עבירה לפי סעיפים 111, 112 או 115, והוא סבור כי הענין אינו סובל דיחוי וכי בטחון המדינה דורש פעולה מיד, ואין אפשרות לפעול לפי סעיף 126, רשאי הוא לתת לחייל הוראה בכתב חתומה בידו לערוך חיפוש על גופו ובכליו של אדם בקשר לאותה עבירה, ודין אותה הוראה יהיה, לכל דבר, כדין צו חיפוש שנתן שופט בית משפט שלום לפי הפקודה, ובלבד שלא ייערך חיפוש לפי סעיף זה בבית מגורים; הוראה כאמור תאושר בידי שופט בית משפט שלום או בידי נשיא בית דין צבאי מחוזי תוך שלושה ימים אחרי נתינתה.

פרק ט'

כללי מוצע לבטל את כל הוראות הפסד"פ, שהצעת סעיף 108 חוק זו באה להחליפה, למעט סעיפים 39 ו-40 לפקודה המסדירים את הוראות החילוט, ולתקן את סעיף 39 לפסד"פ כך שיחול על חפץ שנתפס לפי סעיף 48 לחוק המוצע, בידי שוטר או בידי עובד ציבור שהוקנתה לו לפי דין סמכות התפיסה כאמור.

בהתאם, ולנוכח העובדה שההוראות היחידות שיוותרו בפקודה הן הוראות הנוגעות לחילוט, מוצע לתקן את שם הפקודה כך שתיקרא פקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן – פקודת החילוט). נוסח סעיפי הפסד"פ שמוצע לבטלם מובא בנספח לדבריו ההסבר.

סעיף 109 סעיפים 126 ו-127 לחוק העונשין קובעים סמכות חיפוש "בשעת הדחק" לשוטר ולחייל ביחס לעבירות ריגול שונות. בשל ההסדרה הכוללת של סמכויות החיפוש, לרבות סמכויות חיפוש במקרים דחופים, בחוק המוצע, מוצע לבטל סעיפים אלה. וזה נוסחם:

"חיפוש משטרי בשעת הדחק"

126. היה המפקח הכללי של המשטרה, או קצין משטרה בכיר שהוא הסמיק לכך, משוכנע כי יש יסוד מספיק להניח

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284; ס"ח התש"ע, עמ' 310.

¹⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשע"ב, עמ' 510.

- (1) בסעיף 1, בהגדרה "האונת", בסופה יבוא "תוך כדי התרחשות השיחה";
- (2) בסעיף 10א, בסופו יבוא "בסעיף זה, "כניסה למקום" – לרבות חדירה לחומר מחשב כהגדרתה בסעיף 72 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014".

111. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996¹⁷ –

תיקון חוק סדר הדין הפלילי סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי

- (1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "רופא שיניים" יבוא:
- "תחנת משטרה" – תחנת משטרה שנקבעה בצו לפי סעיף 3א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996¹⁸;

- (2) בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "(ד) אין לעשות שימוש בכוח לצורך חיפוש בגופו של חשוד אלא אם כן נקבע כך בחוק";

- (3) בסעיף 11(ב)(3), במקום "פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

- (4) לפני סעיף 14, תחת כותרת פרק ז' יבוא:

"סמכות עניינית 14ד. בכפוף להוראות אחרות בחוק זה, הסמכות העניינית לדון בעניין שחוק זה דן בו תהיה נתונה –

- (1) כל עוד לא הוגש כתב אישום – לבית משפט השלום;

דברי הסבר

עוד מוצע לתקן את סעיף 10א לחוק האונת סתר, שעניינו סמכויות עזר, כך שיהיה ניתן להתיר חדירה לחומר מחשב, כהגדרתה בחוק המוצע, לצורך התקנת מכשיר האונת לתקשורת בין מחשבים, וזאת בשל העובדה שהוראות חוק האונת סתר חלות מכוח הגדרת "האונת סתר" ו"שיחה" גם על חדירה למחשב לצורך קליטת מידע המועבר באמצעות תקשורת בין מחשבים בלא ידיעת הצדדים ל"שיחה".

סעיף 111 מוצע לתקן את חוק החיפוש בגוף בשלושה עניינים. ראשית, מוצע להוסיף לסעיף 1 לחוק את ההגדרה "תחנת משטרה", וזאת בהתאם לתיקון המוצע, בסעיף 112 לחוק המוצע, לעניין הכרוז על תחנות משטרה (ראו להלן דברי ההסבר לסעיף 112).

שנית, מוצע לקבוע בסעיף 2 לאותו חוק את העיקרון שמוצע לקבוע בסעיף 2 לחוק המוצע, ולפיו שימוש בכוח לצורך ביצוע הסמכויות המנויות בחוק, יחייב הסמכה בחקיקה ראשית.

סעיף 110 מוצע לתקן את חוק האונת סתר כדי להתאימו לחוק המוצע. "האונת" מוגדרת כיום בחוק האונת סתר כ"האונת לשיחת הוולת, קליטה או העתקה של שיחת הוולת, והכול באמצעות מכשיר". מוצע לתקן את ההגדרה ולהבהיר כי מדובר בהאונת המתקיימת תוך כדי התרחשות השיחה, וזאת בשונה מהאונת להקלטת שיחה או עיון בחומר שנאגר במחשב קצה, לאחר שעבר בתקשורת בין המחשבים. ההבהרה המוצעת מאמצת למעשה את המבחנים שנקבעו בפסיקה (ראו: ע"פ 1497/92 מדינת ישראל נ' צוברי, פד"י מז(4) 177 (1993); ת"פ (מחוזי-ת"א) 40206/05 מדינת ישראל נ' פילוסוף, תק-מח 2007(3), 12198). הנוסח המוצע מביא לידי ביטוי את הייחוד של האונת הסתר, המצדיק את הדין המיוחד המסדיר אותה, להבדיל מצווים אחרים שנותנים בתי המשפט לצורך מניעת עבירות וחקירתן. ייחוד זה נובע מנדיפותה של הראיה העוברת בתקשורת בין בעלי השיחה, קרי העובדה שתיעודה נוצר רק בשל פעולת ההאונת, ושמדובר בפעולת אכיפה המתנהלת סימולטנית, תוך כדי התרחשות השיחה. זאת להבדיל מתפיסת מידע אגור.

¹⁶ ס"ח התשל"ט, עמ' 118; התשס"ח, עמ' 78.

¹⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 136; התשע"א, עמ' 1169.

¹⁸ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

(2) לאחר הגשת כתב אישום – לבית המשפט המוסמך לדון בכתב האישום;

(3) בערעור – לבית המשפט שלערעור.

סמכות מקומית 2.114. (א) בכפוף להוראות אחרות בחוק זה, הסמכות המקומית בעניין שחוק זה דן בו תהיה נתונה לבית המשפט אשר באזור שיפוטו התקיים אחד מאלה:

(1) נעברה העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה, כולה או מקצתה;

(2) נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה שבקשר אליה מוגשת הבקשה.

(ב) הוגשה בקשה לבית משפט לפי חוק זה, ימשיך אותו בית משפט לדון בכל בקשה כאמור הנמצאת בסמכותו העניינית בקשר לחקירת אותה עבירה, אף אם נתונה סמכות גם לבית משפט אחר, אלא אם כן החקירה הועברה ליחידת חקירות אחרת או שלא ניתן בנסיבות העניין לפנות לאותו בית משפט בשל נסיבות מיוחדות שיפורטו.

112. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996¹⁹ –

(1) בסעיף 1, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) אין לעשות שימוש בכוח לצורך ביצוע מעצר או עיכוב אלא אם כן נקבע כך בחוק";

(2) אחרי סעיף 3 יבוא:

"קביעת תחנת משטרה 3א. (א) המפקח הכללי של המשטרה יקבע בצו, באישור השר לביטחון הפנים, את המקומות שיהיו תחנות משטרה לעניין חוק זה.

תיקון חוק סדר
הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה –
מעצרים)

ד ב ר י ה ס ב ר

בשלב זה, החילוט) יהיו מעוגנות בחקיקה חדשה שתחליף את הוראות הפסד"פ.

לפסקה (1)

מוצע לקבוע גם בחוק המעצרים את העיקרון הקבוע בסעיף 2 המוצע, שלפיו שימוש בכוח לצורך ביצוע הסמכויות המנויות בחוק המעצרים מחייב הסמכה בחקיקה ראשית.

לפסקה (2)

סעיף 8 לפסד"פ שמוצע לבטלו קובע כי "המפקח הכללי של המשטרה, באישור שר המשטרה, יקבע בצו שיפורסם ברשויות את המקומות שיהיו תחנות משטרה לענין הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה –

שלישית, מוצע לקבוע לעניין הסמכות העניינית והמקומית הוראות זהות לאלה הקבועות בחוק המעצרים, ולא להוסיף שמוצע לקבוע בסעיפים 3 ו-4 לחוק המוצע, ובדרך זו לקבוע הוראות אחידות לעניין סמכות עניינית ומקומית בכל החוקים המסדירים סדרי דין בבתי משפט בנושאי סמכויות אכיפה מרכזיות של גופים חוקרים.

סעיף 112 מוצע לערוך תיקונים שונים בחוק המעצרים. חלק מהתיקונים המוצעים נכללו בהצעת חוק המעצרים התשנ"ה אך חקיקתם לא הושלמה. הצורך בחלק מהתיקונים התעורר במהלך השנים מאז נחקק חוק המעצרים. התיקונים המוצעים מטרתם להשלים את ההוראות הנוגעות לסמכויות אכיפה כך שיתאימו לחוק המוצע, וכן להביא לכך שכל סמכויות האכיפה (למעט,

¹⁹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338; התשע"ג, עמ' 80.

- (1) יש במקום תנאים הולמים להגשת תלונה במשטרה על עבירה שנעברה;
- (2) יש במקום תנאים הולמים לביצוע חקירת עבירות ובירור מעמדו של מעוכב או עצור.

(ג) ניתנו לעובד ציבור סמכויות מעצר לפי סימן ה' לפרק ב' או לפי חוק אחר, יקבע השר הממונה על הגוף שאליו שייך עובד הציבור, בצו, באישור השר לביטחון הפנים, מקומות שישמשו כתחנת משטרה לעניין המעצר, ובלבד ששוכנע כי מתקיימים לגבי מקום כאמור התנאים הקבועים בסעיף קטן (ב).

(ד) צווים לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ג) יפורסמו ברשומות.

(ה) בסעיף זה, "תנאים הולמים" – תנאים שקבע השר לביטחון הפנים בתקנות;

(3) בסעיף 40, במקום "וכן יחולו על המעצר סעיפים 44 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "וכן יחול על המעצר סעיף 33 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (להלן – חוק החיפוש), בשינויים המחויבים";

ד ב ר י ה ס ב ר

הוכרו כתחנת משטרה תחנות של המשטרה הצבאית החוקרת, חדרי חקירות בכמה בתי סוהר, משרדי המחלקה לחקירות שוטרים ומשרדי הרשות לניירות ערך.

לאור האמור, מוצע לקבוע בסעיף 3א(ג) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע, לצד סמכות המעצר המוקנית לעובד ציבור בגוף חוקר שאינו המשטרה, שאותו גוף חוקר יוכל להביא את העצור למיתקן חקירות שלו שעמד בתנאי הסף והוכרו כ"תחנת משטרה" לפי הסעיף המוצע.

לפסקה (3)

בשל ביטולם של סעיפים 44 ו-45 לפסד"פ, מוצע לתקן את סעיף 40 לחוק המעצרים שכולל הפניה לסעיפים האמורים. מוצע למחוק את ההפניה לסעיף 44 לפסד"פ. ההגנות הנתונות לעובד ציבור קבועות בסעיף 7א לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] וסעיפים 34, 34א או 34ג לחוק העונשין, לפי העניין. במקום ההפניה לסעיף 45 לפסד"פ שעניינו סמכות כניסה למקום לצורך חיפוש ושימוש בכוח לצורך כניסה כאמור, מוצע להפנות לסעיף 33 לחוק המוצע שעניינו חובת המחזיק במקום לאפשר כניסה לצורך חיפוש ולסייע לחיפוש. כפי שיפורט להלן, את סמכות השימוש בכוח לצורך כניסה למקום לצורך מעצר מוצע לעגן בסעיף 40א(א) לחוק המעצרים כנוסחו המוצע.

מעצרים), התשנ"ו-1996". על פי סעיף 25 לחוק המעצרים, תחנת משטרה היא המקום שאליו יש להביא עצור סמוך לאחר מעצרו לצורך בירור עילת המעצר וקבלת החלטה סופית בדבר שחרורו או המשך מעצרו. חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002 (להלן – חוק חקירת חשודים), קובע בסעיף 3 כי חקירת חשוד תתקיים בתחנת משטרה. תחנת המשטרה היא גם המקום שאליו רשאי מתלונן לפנות כדי להגיש תלונה בדבר עבירה שנעברה או לברר על אודות אבירה שאבדה לו.

בחוק הקיים לא נקבעו תנאים להכרזה על מקום כ"תחנת משטרה" והדבר נתון לשיקול דעתו של המפקח הכללי של המשטרה. נוכח הפונקציות השונות שממלאת תחנת משטרה, מוצע לקבוע בחוק המעצרים, בסעיף 3א כנוסחו המוצע, תנאי מינימום שרק בהתקיימם יוכרו מקום כ"תחנת משטרה", וזאת בדומה להוראה הקבועה באותו חוק בהתייחס להכרזה "מקום מעצר" (ראו סעיף 7 לחוק המעצרים).

כמו כן, נוכח סמכות המעצר המוקנית לפי סעיפים 39 ו-40 לחוק המעצרים לעובד ציבור שאינו שוטר, יש צורך להסדיר את הטיפול בעצור שנעצר בידי עובד ציבור כאמור. במצב החוקי הקיים אין מנוס מהבאת עצור כאמור לתחנת המשטרה, וההחלטה בדבר המשך עיכובו או מעצרו מסורה לקצין הממונה בתחנת המשטרה. עד היום

"סימן ה' 1: סמכויות חיפוש ושימוש בכוח

40א. (א) שוטר, או עובד ציבור בעל סמכות מעצר לפי סימן ה' או לפי חוק אחר (בסימן זה – עובד ציבור), העוצר אדם, רשאי לנקוט אמצעים סבירים כדי לבצע את המעצר, ובכלל זה להשתמש בכוח סביר כלפי אדם או רכוש כדי להתגבר על התנגדות או הפרעה לביצוע המעצר, או כדי למנוע או לסכל ניסיון הימלטות מהמעצר.

שימוש בכוח
לצורך מעצר

(ב) בטרם ייעשה שימוש בכוח כאמור בסעיף קטן (א), יזהיר העוצר את מי שמתנגד או מפריע למעצר או מנסה להימלט ממנו, כי הוא עומד להשתמש בכוח כאמור, ובלבד שאין במתן האזהרה כדי לסכל את ביצוע המעצר או כדי לסכן את חייו או שלמות גופו של מבצע המעצר או של אדם אחר.

(ג) שוטר העוצר אדם או המבקש להיכנס למקום לשם ביצוע מעצר, רשאי להשתמש בכוח גם אם יש בכך כדי לסכן את חייו של האדם שמבקשים לעצור, בהתקיים כל אלה:

(1) קיים חשד סביר שנעברה זה עתה, נעברת או עומדת להיעבר עבירת פשע שיש בה כדי לסכן באופן ממשי את חייו של אדם או את שלמות גופו; בחינת הסיכון הצפוי כאמור יכול שתיעשה בשים לב, בין השאר, להתנהגותו בעבר של מי שמבקשים לעצור;

ד ב ר י ה ס ב ר**לפסקה (4)**

שימוש בכוח יותנה במתן אזהרה למי שמתנגד או מפריע למעצר או מנסה להימלט ממנו, כי יש כוונה לעשות שימוש בכוח כאמור.

מוצע להוסיף לפרק ב' לחוק המעצרים את סימן ה'1 שעניינו סמכויות חיפוש ושימוש בכוח.

לסעיף 40א המוצע

הסעיף המוצע מבדיל בין שימוש בכוח סביר ובין שימוש בכוח העשוי לסכן חייו של אדם. שימוש בכוח שעשוי לסכן חייו של אדם מותר רק לשוטר ורק בתנאים ובסייגים המצדיקים נטילת סיכון זה. בעניין זה מוצע לאמץ את המבחנים שקבע בית המשפט בע"פ 486/88 אנקונינה נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד מד(2), 353 (1990): "האינטרס הציבורי בתפיסה ובמעצר עבריינים מתגבש, בין השאר, על יסוד הרצון להגן על בני הציבור שהם קורבנותיו-בכוח של העברייני. איש הרשות או האזרח פועל להגנת חיי אדם ושלמות גופו של קורבן העבירה או של אלו העלולים להפוך לקורבנות אם העברייני לא ייעצר. אולם, היבט זה של האינטרס הציבורי, שתי פנים לו: כפי שהוא משמש כמניע לתפישת העברייני לשם מניעת פגיעה באדם אחר, כך גם עולה ממנו ההדרכה הנורמטיבית לגבי מידתה של הפעלת הכוח כלפי העברייני. זה ואף זה נושאים עימם מטרה הטמונה בהם מיסודם, שעניינה השאיפה למניעתה ככל האפשר של הפגיעה בחיי אדם. מטרה זו הופכת להגבלה על השימוש בכוח, ולפיה יש להימנע מקיפוח חיי אדם או מפגיעה בשלמות הגוף, כאשר הדבר איננו עומד ביחס סביר למידת הסכנה אותה מבקשים למנוע, גם כאשר מדובר בתפישת העברייני".

ההוראות שמוצע לקבוע בסעיף 40א לחוק המעצרים כנוסחו המוצע נכללו בהצעת חוק המעצרים התשנ"ה, אך הליכי חקיקתן לא הושלמו והן לא נכללו לבסוף בחוק המעצרים. עם השלמת פרק סמכויות האכיפה בהצעת חוק זו וביטול הוראות הפסד"פ מתחדדת החשיבות של הסדרת נושא סמכות השימוש בכוח הנלווית למעצר והבהרת גדריה והיקפה, וזו מטרת התיקון המוצע להלן.

סמכות השימוש בכוח אגב מעצר מועגנת היום בסעיף 19 לפסד"פ שלפיו "מי שמוסמך לעצור אדם חב מעצר רשאי להשתמש בכל אמצעי סביר הדרוש לביצוע המעצר, אם האדם מתנגד למעצר או מנסה להתחמק ממנו". גם סעיף 40א לחוק המעצרים כנוסחו המוצע כולל מתן סמכות לשוטר המבצע מעצר או לעובד ציבור בעל סמכות מעצר "לנקוט אמצעים סבירים כדי לבצע את המעצר". עוד מוצע לקבוע במפורש את הסמכות לעשות שימוש בכוח נגד אדם או רכוש "כדי להתגבר על התנגדות או הפרעה לביצוע המעצר או כדי למנוע או לסכל ניסיון הימלטות מהמעצר". השימוש בכוח צריך לעמוד בתנאי הסבירות באופן שלא יהיה בו כדי לסכן חיי אדם. על פי המוצע בסעיף קטן (ב),

(2) השימוש בכוח הכרחי לצורך הכניסה למקום או לצורך התגברות על התנגדות או הפרעה לביצוע המעצר או לשם סיכול ניסיון ההימלטות ממנו;

(3) הנזק העלול להיגרם מהשימוש בכוח שקול לנזק שאותו מבקשים למנוע;

(4) בטרם נעשה שימוש בכוח כאמור, הזהיר השוטר את מי שמבקשים לעצרו, כי אם ימשיך להתנגד או להפריע לביצוע המעצר, או ינסה להימלט ממנו, יופעל נגדו כוח כאמור, ובלבד שאין במתן האזהרה כדי לסכל את ביצוע המעצר או כדי לסכן את חייו או שלמות גופו של מבצע המעצר או של אדם אחר.

440. (א) שוטר או עובד ציבור העוצר אדם רשאי לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם או את ביטחון הציבור או העלול לסייע לבריחתו, גם בלא חשד שהאדם מחזיק חפץ כאמור, ורשאי השוטר או עובד הציבור לתפוס את החפץ שנמצא בחיפוש.

(ב) התנגד אדם לעריכת חיפוש מוגבל על גופו לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי השוטר או עובד הציבור להשתמש בכוח סביר לצורך ביצוע החיפוש.

(ג) נתפס חפץ במהלך החיפוש או נעשה שימוש בכוח לפי הוראות סעיף זה, יצוין הדבר בדוח המעצר הנערך לפי סעיף 26.

חיפוש מוגבל על גופו של עצור

ד ב ר י ה ס ב ר

קובע כי: "שוטר העוצר אדם, או המקבל עצור למשמורתו רשאי לערוך חיפוש על גופו". בעוד שחיפוש על הגוף לצורך תפיסת חפץ הקשור לעבירה או תיעוד ראיה מחייב חשד כאמור בסעיף 43 לחוק המוצע, מוצע להותיר את המצב המשפטי הקיים על כנו בנוגע לחיפוש על הגוף אגב מעצר לשם תפיסת חפצים העלולים לסכן או לאפשר בריחה ממעצר, אך להגדיר את היקף החיפוש המותר באופן מצומצם יותר. לפיכך מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) את הסמכות לערוך חיפוש מוגבל על גוף העצור גם בלא חשד, לשם תפיסת נשק או חפץ מסוכן אחר, שכן אלמלא סמכות זו קיים חשש שהעצור ינסה להימלט מן המעצר או לפגוע בביטחונו של מבצע המעצר, אם הוא שוטר או אדם אחר.

הסמכות לערוך חיפוש מוגבל על הגוף בעת מעצר שונה מזו שמוצע לקבוע בסעיף 40 לחוק המעצרים כנוסחו המוצע ומתקיימת כל אימת שמתבצע מעצר, בלא תלות במקום שבו הוא מתבצע, ולא רק בעת קבלה למשמורת במקום מעצר, שם נדרשת סמכות רחבה יותר נוכח הצורך למנוע הכנסת חפצים אסורים נוספים.

על פי הגדרתה בסעיף קטן (ה) המוצע, הסמכות לחיפוש מוגבל על הגוף מוגבלת לחיפוש על פני הגוף, ואינה מאפשרת לדרוש מהעצור להסיר בגדים או לערוך בחינה חזותית של גופו העירום של העצור. סמכות החיפוש

בהתאם לאמור לעיל, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי הפעלת סמכות שימוש בכוח העשוי לסכן את חייו של אדם לצורך מעצר תהיה מותנית בקיומם של תנאים מצטברים אלה: ראשית, נדרשת סמיכות זמנים רבה בין הפעלת הסמכות לביצוע העבירה – בעבר (עבירה שבוצעה זה עתה), בעתיד (העבירה עומדת להתבצע) או בהווה (העבירה מתבצעת כעת); והעבירה היא מסוג פשע ויש בה כדי לסכן באופן ממשי את חייו של אדם או שלמות גופו. חומרת העבירה והסיכון הצפוי מביצועה הם המצדיקים שימוש בכוח כאמור. לעניין זה מוצע להבהיר כי על הסכנה העתידית הטמונה בעבירה ניתן ללמוד גם מהתנהגות החשוד בעבר. שנית, אין דרך אחרת לבצע את המעצר. שלישית, יש להתריע ולהזהיר את מי שמבקשים לעצור ביחס לכוונה לעשות שימוש בכוח שעשוי לסכן את חייו, אלא אם כן מתן האזהרה כשלעצמו עלול לסכל את המעצר או לסכן חיי אדם אחר או את שלמות גופו. תנאי נוסף הוא כי הנזק שעלול להיגרם מהשימוש בכוח שקול לנזק שמבקשים למנוע.

לסעיף 40 המוצע

סעיף 21 לפסד"פ מסמיך את מבצע המעצר לקחת מהעצור כל כלי התקפה שעמו ולמסור את הכלי לשופט או לשוטר שלפניו יש להביא את העצור. סעיף 22 לפסד"פ

(ד) על ביצוע חיפוש מוגבל על הגוף לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 46(א) לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים.

(ה) בסעיף זה –

“חיפוש מוגבל על הגוף” – חיפוש על הגוף כהגדרתו בחוק החיפוש, שאינו כולל הסרת בגד החושפת איברי גוף שהיו מכוסים, למעט הסרת כיסוי מעל הפנים או מעל הראש או הסרת נעליים;

“נשק” – כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס”ה-2005.²⁰

140. (א) שוטר המקבל עצור למשמורת במקום מעצר רשאי, בעת הקבלה למשמורת, לערוך חיפוש על גופו של העצור, ורשאי השוטר, כדי למנוע הכנסה של חפץ אסור למקום המעצר, לערוך בחינה חזותית של גופו העירום של העצור בעת קבלתו למשמורת במקום המעצר, גם בלא חשד שהעצור מחזיק חפץ כאמור; שוטר רשאי לתפוס חפץ שנמצא בחיפוש או בבחינה חזותית לפי סעיף קטן זה (בסעיף זה – חיפוש).

סמכות חיפוש על הגוף בעת קבלת עצור למשמורת

(ב) התנגד עצור לעריכת חיפוש לפי סעיף זה, רשאי השוטר להשתמש בכוח סביר לשם עריכתו, ובלבד שהקצין הממונה כמשמעותו בסעיף 25 אישר זאת בכתב, לאחר שנתן לעצור הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו.

(ג) על ביצוע חיפוש על הגוף לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 46(א) לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההוראה בפקודת בתי הסוהר חלה גם על קליטת העצורים למשמורת (נוכח הגדרת “אסיר” בפקודה האמורה), ואולם בפועל גם המשטרה ממשיכה לקלוט עצורים ולהחזיקם במקומות מעצר בתחנות המשטרה, שפקודת בתי הסוהר אינה חלה עליהם, עד להעברתם למיתקני שירות בתי הסוהר.

הסמכות המוצעת נדרשת לשם שמירה על שלומם של השוטרים השומרים על העצורים, על שלומם של עצורים אחרים המצויים במקום המעצר ועל שלומו של העצור עצמו. הסמכות נדרשת כדי למנוע אפשרות להחדרת חפצים שבאמצעותם ניתן לפגוע במנויים לעיל. הסמכות גם דרושה לשם שמירה על הסדר במקום המשמורת, וזאת באמצעות איתורם של חפצים שהחזקתם במקום המעצר אסורה.

מוצע על כן להסמיך שוטרים לערוך חיפוש על גוף עצור וכן, כדי למנוע הכנסת חפץ אסור למקום המעצר, גם לבחון את גופו העירום בעת קבלתו למשמורת. לעניין זה מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) כי ייקבעו בפקודות משטרת ישראל הוראות באשר לאופן השימוש בסמכות לבחינה חזותית. עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ה), כי חפץ שהחזקתו

האמורה עשויה להתרחב במקרים שבהם לשוטר העוצר יש חשד המצדיק זאת, ואז ייערך החיפוש מכוח סמכות החיפוש על הגוף שמוצע לקבוע בסעיף 43 לחוק המוצע.

סעיף 46 לפסד”פ, החל היום על חיפוש על גופו של עצור הנעצר לפי סעיף 22 לפסד”פ, קובע כי חיפוש אצל אישה ייעשה בידי אישה. מוצע להחליף הוראה זו בחובה לערוך את החיפוש בידי בן מינו של הנחפש, ובחריגים לכך, הקבועים בסעיף 46(א) לחוק המוצע.

לסעיף 40 המוצע

מוצע להקנות לשוטר סמכות חיפוש על הגוף בעת קבלת עצור למשמורת, בדומה לסמכות המסורה לסוהר לפי סעיף 195 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל”ב-1971 (להלן – פקודת בתי הסוהר), שלפיה “סוהר המקבל אסיר למשמורת בבית סוהר או למשמורתו מחוץ לבית סוהר רשאי לערוך חיפוש על גופו של האסיר; כן רשאי סוהר, כדי למנוע הכנסת חפץ אסור לבית הסוהר, לערוך בחינה חזותית של גופו העירום של אסיר בעת קבלתו למשמורת בבית הסוהר, גם ללא חשד שהאסיר עבר עבירה”.

אמנם מיתקני המעצר המשמשים את המשטרה הועברו לאחרונה לאחריות שירות בתי הסוהר, ומשכך

²⁰ ס”ח התשס”ה, עמ’ 758.

(ד) המפקח הכללי של המשטרה יקבע בפקודות משטרה ישראל, כהגדרתן בפקודת המשטרה, הוראות לעניין בחינה חזותית של גופו העירום של עצור לפי הוראות סעיף קטן (א), ורשאי הוא לקבוע הוראות שונות בשים לב, בין השאר, לסוגים שונים של עבירות או למאפיינים שונים של עצורים.

(ה) חפץ אסור שנתפס בידי שוטר בחיפוש על פי סעיף זה, שאינו חפץ הקשור לעבירה כהגדרתו בחוק החיפוש, יוחזק במקום המעצר ויוחזר לעצור עם שחרורו ממשמורת.

(ו) שוטר העורך בחינה חזותית של גופו העירום של עצור וכן שוטר התופס חפץ בחיפוש לפי סעיף זה או העושה שימוש בכוח, יציין זאת בדוח שיערוך; על דוח כאמור יחולו הוראות סעיף 47 לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים.

(ז) בסעיף זה –

“חיפוש על הגוף” – כהגדרתו בחוק החיפוש;

“חפץ אסור” – כל חפץ שהחזקתו במקום המעצר אסורה לפי הדין;”

(5) בסעיף 71(א), המילים “ולערוך את החיפוש כאמור” – יימחקו;

(6) אחרי סעיף 72 יבוא:

“חיפוש מוגבל על 72א. שוטר רשאי לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם שעוכב, בעת כניסתו לניידת משטרה, כאמור בסעיף 40ב.”;

(7) בסעיף 75, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

“(ד) המבצע עיכוב לפי סעיף קטן (א), רשאי לתפוס נשק הנמצא ברשותו של החשוד שעוכב; נשק שנתפס כאמור יימסר לשוטר מיד עם מסירת המעוכב לידי; לעניין זה, “נשק” – כהגדרתו בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס”ה–2005²¹.”

ד ב ר י ה ס ב ר

חיפוש זה דרוש כדי להבטיח את שלומם של השוטרים, ולעתים של המעוכב עצמו, בטרם כניסה ושהות משותפת בניידת המשטרה.

לפסקה (7)

סעיף 75 לחוק המעצרים מסמיך אדם פרטי לעכב אדם עד לבואו של שוטר, אם אותו אדם חשוד כי עבר בפניו עבירות מסוימות או שאדם אחר קרא לו לעזרה בסיטואציה של חשד כאמור. על פי סעיף קטן (ג) של אותו סעיף, אדם פרטי רשאי להפעיל כוח סביר אם החשוד מסרב לעיכוב, ובלבד שלא יהיה בשימוש בכוח כדי לגרום לחשוד חבלה.

במצב של עיכוב נמצא המעכב בסכנה של תקיפה מצד המעוכב. כדי למנוע מצב שבו המעוכב ישתמש בנשק המצוי בידו כנגד המעכב, מוצע לתת בידי המעכב סמכות ליטול מהמעוכב כלי נשק או חפץ שעלול לשמש להתקפת המעכב. עם בואו של שוטר יידרש המעכב למסור את כלי הנשק שתפס לידי שוטר. יצוין כי ההסדר המוצע

במקום המעצר אסורה שנתפס אגב חיפוש כאמור יוחזר לעצור עם שחרורו. יובהר כי חפץ שאסור בהחזקה לפי הדין לא יוחזר כאמור וכך גם חפץ הקשור לעבירה כהגדרתו בסעיף 1 לחוק המוצע.

לפסקה (5)

מוצע לתקן את סעיף 71 לחוק המעצרים שעניינו עיכוב כלי רכב לצורך ביצוע חיפוש. מוצע למחוק את סמכות החיפוש הקבועה בסעיף, אשר מוצע להסדירה בפרק ג' לחוק המוצע, בהוראות לעניין חיפוש במקום וכן בסעיף 42 המוצע, ולהותיר בחוק המעצרים רק את סמכות העיכוב בלא שינוי מהמצב היום.

לפסקה (6)

מוצע להוסיף לחוק המעצרים את סעיף 72א בנוסחו המוצע המקנה לשוטר סמכות לערוך חיפוש מוגבל על גופו של מעוכב בעת כניסתו לניידת, לצורך איתור כלי נשק.

²¹ ס”ח התשס”ה, עמ’ 758.

113. בחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002²², בסעיף 3(א), אחרי "בתחנת משטרה" יבוא "שנקבעה בצו לפי הוראות סעיף 3א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים)", התשנ"ו-1996.

114. בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005²³ – (1) בסעיף 2 –

תיקון חוק
סמכויות לשם
שמירה על ביטחון
הציבור

(א) לפני ההגדרה "חוק כלי היריה" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;

(ב) ההגדרה "פקודת החיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 3 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), במקום "על גופו של אדם" יבוא "חיפוש מוגבל על גופו של אדם וכן חיפוש" ובמקום "בטובין אחרים" יבוא "ובטובין אחרים";

(2) בפסקאות (2) ו-(3), במקום "על גופו של אדם" יבוא "חיפוש מוגבל על גופו של אדם וכן חיפוש";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "או בכלי התחבורה" יבוא "כאמור בסעיף 43(א) לחוק החיפוש, וכן לערוך חיפוש בכלי התחבורה";

(ג) בסעיף קטן (ג)(1), במקום "חיפוש על גופו של אדם" יבוא "חיפוש מוגבל על גופו של אדם";

(ד) בסעיף קטן (ד), במקום ההגדרה "חיפוש על גופו של אדם" יבוא:

"חיפוש מוגבל על גופו של אדם" – חיפוש מוגבל על הגוף כהגדרתו בסעיף 40(ב) לחוק המעצרים, התשנ"ו-1996;

ד ב ר י ה ס ב ר

כנוסחו המוצע ובתיקון המוצע לחוק המעצרים, בסעיף 112 לחוק המוצע.

ההתאמה המוצעת יוצרת מדרג בין שני סוגי חיפוש: חיפוש מצומצם היקף שאת הסמכות לבצעו מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) של סעיף 3 האמור. בתיקון המוצע בסעיף זה, וחיפוש רחב היקף שאת הסמכות לבצעו מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) של הסעיף האמור. בתיקון המוצע בסעיף זה, החיפוש המצומצם בהיקפו, קרי "חיפוש מוגבל על הגוף" כהגדרתו בסעיף 40 לחוק המעצרים, כנוסחו המוצע בסעיף 112, הוא חיפוש המבוצע כאשר לעורך החיפוש אין כל חשד, כמו החיפוש השוטף המבוצע בידי מאבטח בכניסה למקום. חיפוש זה אינו כולל הסרה של בגדים, למעט האפשרות להסיר כובע או קסדה לצורך זיהוי הפנים. רק בהתעורר חשד לנשיאת נשק, מוצע לאפשר סמכות חיפוש רחבה יותר, כפי שמוצע לקבוע

היה חלק מהמצב החוקי עד לחקיקת חוק המעצרים, זאת מכוח הסמכות לתפיסת כלי התקפה על פי הוראת סעיף 21 לפסד"פ, שחלה גם על אדם פרטי המבצע מעצר (לפי סעיף 6 לפסד"פ שבוטל עם חקיקת חוק המעצרים).

סעיף 113 סעיף 3 לחוק חקירת חשודים, קובע הוראות לעניין עריכת חקירה של חשוד בתחנת משטרה. מוצע לתקן את הסעיף האמור בהתאם לתיקון המוצע לעניין הכרזה על תחנות משטרה, בסעיף 112 לחוק המוצע.

סעיף 114 בפסקאות (3) ו-(5) מוצע לערוך כמה תיקונים בחוק הסמכויות, כדי להתאים הוראות מסוימות בחוק האמור להוראות החוק המוצע.

בפסקה (2), מוצע לתקן את סעיף 3 לחוק הסמכויות ולהתאים את היקף סמכות החיפוש על הגוף הקבועה בו היום לסמכויות החיפוש על הגוף שמוצע לקבוע בפרק ד'

²² ס"ח התשס"ב, עמ' 468; התשע"ב, עמ' 478.

²³ ס"ח התשס"ה, עמ' 758; התשע"ב, עמ' 699.

"דוח חיפוש ותפיסה 5א. נתפס חפץ בעת חיפוש לפי חוק זה או נעשה שימוש בכוח יצוין הדבר בדוח; על דוח כאמור יחול סעיף 47 לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים";

(5) בסעיף 6(ד), המילים "וכן סעיף 44 לפקודת החיפוש" – יימחקו.

115. בפקודת המכרות²⁴ –

תיקון פקודת המכרות

(1) בסעיף 111א(א), במקום "סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן – פקודת מעצר וחיפוש)" יבוא "סעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (להלן – חוק החיפוש)";

(2) בסעיף 111א(א) –

(א) ברישה, במקום "סעיף 32 לפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "סעיף 48(א) לחוק החיפוש", ובמקום "הוראות הפרק הרביעי לפקודה האמורה" יבוא "הוראות פרק ה' לחוק האמור";

(ב) בפסקה (1), במקום "סעיף 34 לפקודה האמורה" יבוא "סעיף 62 לחוק החיפוש".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2(ב) לחוק המוצע מחייב לציין במפורש הוראות אשר להן היבטים מסוימים המאפיינים סמכות, ושעשוי להיות חוסר בהירות ביחס למהותן – אם מדובר בסמכות או הוראת ביצוע. הוראות אלה צוינו במפורש בתיקונים המוצעים, ככל שמוצע להקנותן בחוק מסוים. כך למשל, בחיקוקים שהקנו סמכות לפי סעיף 29 לפסד"פ, קרי הסמכות לערוך חיפוש על גופו של אדם במקום החיפוש, הוחלפה ההפניה לסעיף האמור בהפניה מפורשת לסעיף 35(א) ו-1(ג) לחוק המוצע הקובע את אותה סמכות. נוסף על כך בחיקוקים שכללו הפניה לסעיף 45 לפסד"פ המקנה, בין השאר, סמכות הפעלת כוח לשם כניסה למקום לצורך ביצוע חיפוש, הוחלפה הפניה זו בהפניה מפורשת לסעיף 34 לחוק המוצע.

הסמכות לבקש צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב וצו לשמירת חומר מחשב נוספה במפורש לחיקוקים רבים חלף סעיף 43 לפסד"פ, אשר אפשר עד היום המצאה של חומרים, בלי שנקבעה בו זהות המבקש.

הוראות לעניין הפעלת סמכויות חיפוש ברכב קבועות בסעיף 42 לחוק המוצע. הוראות אלה אינן מחייבות הפניה מפורשת, כיוון שהן נשענות על סעיפי הסמכות האחרים – חיפוש במקום, חיפוש על הגוף ותפיסה.

סמכויות תפיסה שהתבססו על הפרק הרביעי לפסד"פ הוחלפו בהפניה לסמכות תפיסה כאמור בסעיף 48(א) לחוק המוצע. על חפצים שנתפסים לפי הוראות אותו סעיף חלות ממילא הוראות הפרק החמישי לחוק המוצע, וכן חלה פקודת החילוט כנוסחה המוצע בסעיף 108. בחיקוקים הקובעים עילות עצמאיות להפעלת סמכות תפיסת חפצים,

בסעיף 43(א) לחוק המוצע. סמכות זו מאפשרת הפשטת האדם לצורך החיפוש, בלא חשיפת איברים מוצנעים, וחלות על הפעלתה יתר ההוראות לעניין חיפוש על הגוף שבפרק ד' לחוק המוצע.

בפסקה 4, מוצע לקבוע חובת עריכת דוח במקרה שנתפס חפץ או נעשה שימוש בכוח במהלך חיפוש לפי חוק הסמכויות, ולהחיל על דוח כאמור את הוראות סעיף 47 לחוק המוצע.

לסעיפים התיקונים המוצעים בסעיפים אלה באים **115 עד 173** להתאים הסדרי חקיקה שונים לחוק המוצע, במיוחד בשים לב למחיקת הוראות הפסד"פ כללי בשינויים בהגדרות החיפוש על הגוף.

המבנה הכללי של התיקונים הוא הקניה מפורשת של סמכות הקבועה בחוק המוצע (כגון סמכות חיפוש במקום או סמכות חיפוש בהסכמה, סמכות לבקש צו המצאה וכן הלאה); בהתאם לסעיף 2 לחוק המוצע, נלוות לסמכות שיש להקנות באופן מפורש כל ההוראות הרלוונטיות האחרות בחוק המוצע, גם בלא ציון מפורש, וזאת בשינויים המחויבים.

בין השינויים המחויבים ניתן למנות את זהותו של מבצע הסמכות – מקום שבו הסמכות מבוצעת בידי שוטר, מוסמך להפעיל את הסמכות האמורה בעל סמכות רלוונטי מקביל בגוף שלו ניתנה הסמכות, ואם נדרש אישור של גורם בכיר במשטרה, ייקבע גורם בכיר בגוף החוקר, בהתאמה; ואת זהות הגוף מחזיק בתפוס לפי פרק ה' לחוק המוצע – ככלל, תפוס יישאר בידי הגוף בעל סמכות התפיסה, אלא אם כן קבועה בחוק הוראה שלפיה התפוס יעבור לידי המשטרה.

²⁴ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 910, (א) 938; ס"ח התשע"ב, עמ' 388.

(1) בסעיף 184 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "ולחפש על גופו" יבוא "וכן לחפש על גופו ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 43 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (להלן – חוק החיפוש)";

(ב) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), במקום "(סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף החשוד)" יבוא "(סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי)";

(2) במקום סעיף 186 יבוא:

"הקניית סמכויות שוטר לפקיד מכס 186. (א) לשם מניעת עבירות על דיני המכס או לשם גילויין יהיו נתונות לפקיד מכס סמכויות חיפוש ותפיסה המוקנות לשוטר לפי חוק החיפוש; לעניין זה, "סמכויות חיפוש ותפיסה" – הסמכויות כמפורט להלן, כאמור בחוק החיפוש:

- (1) הסמכות לבקש מבית המשפט צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב, צו חדירה לחומר מחשב או צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה, ולבצעו;
- (2) הסמכות לערוך חיפוש במקום בהסכמה או חדירה לחומר מחשב בהסכמה;
- (3) הסמכות לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה.

(ב) לעניין הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (א), יחולו גם הוראות סעיפים 5(ב), 9(ג), 17(ב), 27(ב), 31(ב), 32, 34, 35, 73(ב), 74(ב) ו-86 לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

קבועה בסעיף 109 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף), והיא מקנה למי שהמנהל לפי אותו חוק הסמיכו את כל הסמכויות של שוטר לצורך הבטחת ביצועו של החוק האמור.

בסעיפים 116, 119 ו-137 לחוק המוצע, מוצע לתקן או להחליף את ההוראות הנוכחיות של פקודת המכס, חוק מס קנייה וחוק מס ערך מוסף, בהתאמה, ולציין במפורש באותם חיקוקים את מכלול סמכויות השוטר הנתונות לבעלי הסמכות על פיהם.

על פי המוצע, יהיו נתונות לבעלי הסמכות על פי אותם חוקים כל סמכויות השוטר המנויות בחוק החיפוש, למעט חיפוש סמוי, חדירה למחשב בלא ידיעת המחזיק, היתר המצאה בלא צו והיתר חדירה לחומר מחשב בלא צו.

בשל העובדה שמסגרת הסמכויות – זו הקיימת היום בחוקים האמורים, וזו המוצעת בסעיפים אלה – רחבה מזו הקבועה בחוקים אחרים כתיקון בחוק המוצע, מוצע לקבוע את ההפניות לחוק החיפוש בדרך שונה, הדומה לתיקון המוצע של חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן –

הוחלה פקודת החילוט במפורש שכן אלה לא נתפסים לפי סעיף 48 לחוק המוצע.

כאמור בדברי ההסבר לסעיף 2 לחוק המוצע, תחולתן הכללית של ההוראות בחוק היא לעניין סמכויות האכיפה המוסדרות בו בקשר לחקירת עבירות. תחולתן של הוראות אלה לעניין סמכויות אחרות, כגון סמכויות פיקוח או סמכויות בירור מינהלי, דורשת הפניה מפורשת לחוק המוצע.

לגבי חוקים שמוצע לתקנם בסעיפים שלהלן, נכתבו דברי הסבר באחד משני מצבים: כאשר יש צורך בהבהרת ההוראה מעבר לדברי הסבר כלליים אלה וכאשר התיקון המוצע משנה מהמצב הקיים וכולל שינוי בסמכויות הנתונות כיום לגופים המנויים בחיקוק שמוצע לתקנו.

סעיפים סעיף 186 לפקודת המכס מקנה לפקיד מכס סמכויות שוטר לשם מניעת עבירות על דיני 119, 116 המכס או לצורך גילויין. הוראה דומה קבועה 137 בסעיף 20 לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952 (להלן – חוק מס קנייה). עוד הוראה דומה

²⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39; ס"ח התשס"ח, עמ' 82.

(ג) התעורר חשד לביצוע עבירה על דיני המכס רשאי פקיד מכס לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), בשינויים המחויבים.

(ד) לפקיד מכס יהיו נתונות לגבי עבירות על דיני המכס סמכויות עיכוב, מעצר ושחרור הנתונות לשוטר לפי פרקים ב' ו-ג' לחוק המעצרים, ולפקיד מכס בכיר יהיו נתונות גם סמכויות עיכוב, מעצר ושחרור הנתונות לקצין משטרה ולקצין הממונה, לפי הפרקים האמורים.

ד ב ר י ה ס ב ר

16 ו-16א לחוק מס קנייה קובעים סמכות לערוך חיפוש בלא צו וסמכות תפיסה של טובין טעוני מס, בהתאמה. סמכויות אלה ימשיכו לחול מכוח אותם סעיפים, ולא מכוח חוק החיפוש, ועל כן אינן נכללות בסמכויות המנויות בסעיף 20 כנוסחו המוצע.

וזוה נוסחו של סעיף 20 לחוק מס קנייה שמוצע להחליפו:

"20. מי שהוסמך על ידי המנהל, לפי סעיפים 16, 16א, 17, 17א ו-18, יהיו לו סמכויות של שוטר לענין מניעת עבירות על חוק זה או גילויין."

התיקון המוצע בסעיף 137 לחוק המוצע עניינו בתיקון חוק מס ערך מוסף. בין השאר מוצע למחוק את סעיף 109(א)(2) לחוק האמור, שעניינו סמכות תפיסה, ולקבוע את סמכות התפיסה בסעיף 109(ג) כנוסחו המוצע, במסגרת מכלול הסמכויות המוקנות מחוק החיפוש. הוראות לגבי התפוסים הקבועות היום בסעיף 111 לחוק האמור, יוחלפו בהסדרים המוצעים בחוק החיפוש לענין תפיסה, תוך הותרת המצב הנוכחי ביחס לסמכות המנהל לחלט חפץ במקרה של הסדר כופר, הקבועה בסעיף 111(ו) לחוק מס ערך מוסף, סמכות שאינה גורעת מסמכות בית המשפט להורות על חילוט בהתאם להוראות הפסד פ.

וזוה נוסחם של סעיפים 109(א)(2) ו-111(א)(ה) עד (ז) לחוק מס ערך מוסף, שמוצע לבטלם:

"109. (א) ...

(1) ...

(2) לתפוס מידי עוסק טובין (בפרק זה להלן – לרבות כלי הובלה שלהם, פנקסים ומסמכים אחרים), אם יש חשד שנעברה בהם או לגביהם עבירה או שהם עשויים לשמש ראיה לביצועה; אך לא ייתפס כלי הובלה ששימש להובלת טובין כאמור אלא אם בעל הכלי או מי שהכלי בשימוש הקבוע חשוד בביצוע העבירה או בידעיה מוקדמת על ביצועה;

...

111. (א) נתפסו טובין לפי סעיף 109, רשאי המנהל להעבירם למקום שיוורה או, בהסכמת המחזיק בהם,

חוק ניירות ערך), וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – חוק ההגבלים העסקיים), בסעיפים 130 ו-145 לחוק המוצע.

סמכויות העיכוב, המעצר והשחרור לפי חוק המעצרים שמוצע להקנות לבעלי הסמכות על פי החוקים הנזכרים בסעיף 186(ג) לפקודת המכס כנוסחו המוצע בסעיף 116 לחוק המוצע, בסעיף 20(ג) לחוק מס קנייה כנוסחו המוצע בסעיף 119 לחוק המוצע, ובסעיף 109(ד) לחוק מס ערך מוסף כנוסחו המוצע בסעיף 137 לחוק המוצע, משקפות את המצב החוקי הנוהג טרם התיקון מבחינת סמכויות אלה, והתיקון המוצע רק מפרט אותן בצורה מפורשת.

מלבד סמכויות השוטר, על פי החוקים האמורים נתונות לבעלי הסמכות סמכויות נוספות כגון סמכויות פיקוח שהפעלתן אינה מותנית בקיומו של חשד לביצוע עבירה. סמכויות אלה אינן נתונות לשוטר והן נותרות בעינן ולא משתנות או נפגעות במסגרת התיקונים המוצעים לחוקים אלה.

התיקון המוצע בסעיף 116 לחוק המוצע (תיקון פקודת המכס) כרוך בין השאר בהחלפתו של סעיף 186 לפקודת המכס. סעיף 186 לפקודת המכס כנוסחו המוצע כולל את סמכויות השוטר על פי חוק החיפוש המנויות בו, ואינו כולל את סמכות החיפוש על הגוף וסמכות החיפוש במקום בלא צו. שתי הסמכויות האלה קבועות היום בסעיפים 184 ו-187 לפקודת המכס, בהתאמה. סמכויות אלה מהוות הסדר ייחודי ועצמאי ומוצע להותירן בלא שינוי.

וזוה נוסחו של סעיף 186 לפקודת המכס שמוצע להחליפו:

"186. לשם מניעת עבירות על דיני המכס או לשם גילויין, רשאי פקיד-מכס להשתמש בסמכויותיו של שוטר, כולן או מקצתן, בין בדרך כלל ובין במקרה מסוים או בסוג מסוים של מקרים; אולם חיפוש בגופו של אדם ייעשה רק לפי סעיף 184."

התיקון המוצע בסעיף 119 לחוק המוצע (תיקון חוק מס קנייה) כרוך בהחלפתו של סעיף 20 לחוק מס קנייה. כנוסחו המוצע של הסעיף האמור מנויות הסמכויות לפי החוק המוצע המוקנות למי שהוסמך בידי המנהל. סעיפים

"(2) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014, ולבצעו, ולעניין חיפוש כאמור תהיה נתונה לפקיד שומה שהוסמך כאמור גם הסמכות לתפוס חפץ שהוא מסמך, כאמור בסעיף 48(א) לאותו חוק."

118. בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951²⁷, בסעיף 12(ה) – תיקון חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים סעיף 227 לפקודת מס הכנסה מקנה סמכות לפקיד שומה שהשר הסמיך, לערוך חקירות וחיפושים לשם מניעה או גילוי של עבירות לפי הפקודה האמורה. לפי פסקה (2) של אותו סעיף מוקנות לפקיד שומה כאמור סמכויות שוטר לבצע חיפוש לפי צו חיפוש למעט הסמכות לתפוס רכוש שאינו מסמך. בסעיף 117 לחוק המוצע, מוצע להחליף את ההפניה לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים) בהפניה להוראה המתאימה בחוק המוצע.

וזה נוסחו של סעיף 227(2) לפקודת מס הכנסה שמוצע להחליפו:

"227. ...

(1) ...

(2) להשתמש בסמכויות שוטר על פי סעיף 17(1)(א) לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים), למעט תפיסת כל רכוש שאינו מסמכים."

בסעיף 127 לחוק המוצע, מוצע לערוך תיקון דומה לתיקון המוצע של סעיף 227 לפקודת מס הכנסה, ולהחליף את נוסחו של סעיף 48(2) לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961, שזה נוסחו:

"48. ...

(2) להשתמש בסמכויות שוטר לענין סעיף 17(א) לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים), למעט תפיסת רכוש שאינו מסמכים."

בסעיף 129 לחוק המוצע, מוצע לערוך תיקון נוסף של ההפניה לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים) להפניה המתאימה בחוק המוצע, ולשם כך להחליף את סעיף 97(2) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג–1963. וזה נוסחו של הסעיף שמוצע להחליפו:

"97. ...

(2) להשתמש בסמכויות שוטר לענין סעיף 17(1)(א) לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים), למעט תפיסת כל רכוש שאינו מסמכים."

סעיף 118 סעיף 118 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951 (להלן – חוק

לעכבם ביד המחזיק כנגד ערובה להנחת דעתו של המנהל או ללא ערובה.

(ב) עוכבו טובין ביד המחזיק כאמור בסעיף קטן (א), חייב הוא להמציאם לפי דרישת המנהל; לא עשה כן או המציאם כשהם ניזוקים, ייאשם בעבירה על חוק זה וזולת אם הוכיח שהטובין נעלמו או ניזוקו מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

(ג) נתפסו טובין שהם בעלי חיים או מצרך העלול להתקלקל, רשאי בית משפט השלום, על פי בקשת המנהל, לצוות שהטובין יימכרו במכרוז פומבי או במחיר המקובל באותו יום, ולענין יתר הוראות סעיף זה יראו את דמי המכר כאילו היו התפוס.

(ד) נתפסו טובין ואין המנהל יודע מי בעל הטובין או את מענו של האדם שממנו נתפסו, יפרסם המנהל הודעה על כך ברשומות, ואם לא תבע אותם אדם תוך שלושה חדשים מיום פרסום ההודעה, יחולטו הטובין.

(ה) נתפסו טובין לפי סעיף 109, ותוך ששה חדשים מיום התפיסה לא הוגשה לבית המשפט קובלנה על עבירה על חוק זה שבגללה נתפסו, ולא כופרה העבירה, יוחזרו למי שנתפסו ממנו; בית משפט השלום רשאי, לפי בקשת המנהל, להאריך את התקופה בששה חדשים נוספים.

...

(ז) הורשע אדם בעבירה אשר בשלה נתפסו הטובין, יחולטו הטובין, וזולת אם בית המשפט הורה אחרת; וזכה האדם, יוחזרו הטובין למי שמידו נתפסו או לאדם אחר שעליו הורה בית המשפט; אולם רשאי בית המשפט להורות כי למרות הזיכוי יחולטו הטובין.

(ח) טובין שחולטו, רשאי המנהל להחזירם למי שממנו נתפסו או לבעלם תמורת תשלום השווי.

(ט) מסמך או פנקס שנתפסו והם דרושים למי שממנו נתפסו או לאדם אחר למילוי חובה שבדין, רשאים הם לעיין בהם או לצלמם, והמנהל רשאי לפי בקשתם להחזירם להם ורשאי הוא להתנות את ההחזרה במסירת צילומם למנהל; הוראות סעיף 108(ב) יחולו על הצילום."

²⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ג, עמ' 166.

²⁷ ס"ח התשי"א, עמ' 228; התש"ע, עמ' 435.

(1) במקום פסקה (1) יבוא: =

"(1) סעיפים 3, 4(2) ו-5(ב) לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005";

(2) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) סעיף 20(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014."

תיקון חוק מס קנייה 119. בחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952²⁸ – (טובין ושירותים)

(1) במקום סעיף 20 יבוא:

"הקניית סמכויות 20. (א) לשם מניעת עבירות לפי חוק זה או לשם גילויין יהיו נתונות למי שהוסמך על ידי המנהל לפי סעיפים 16, 16א, 17, 17א ו-18 סמכויות חיפוש המוקנות לשוטר לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש); לעניין זה, "סמכויות חיפוש" – הסמכויות כמפורט להלן, כאמור בחוק החיפוש:

(1) הסמכות לבקש מבית המשפט צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב, צו חדירה לחומר מחשב או צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה, ולבצעו;

(2) הסמכות לערוך חיפוש במקום בהסכמה או חדירה לחומר מחשב בהסכמה וכן לערוך חיפוש על גופו של חשוד ועל גופו של מי שאינו חשוד;

(ב) לעניין הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (א), יחולו גם הוראות סעיפים 5(ב), 9(ג), 17(ב)(2), 27(ב)(2) עד 31(ב), 32, 34, 35, 43(ב), 45(ב) ו-73(ג), 74(ב) ו-86 לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

יובהר כי על אף מחיקת ההפניה לסמכות החיפוש על הגוף על פי סעיף 22(א) לפס"פ, סמכות זו חלה ממילא מכוח סעיף 40 לחוק המעצרים, כנוסחו המוצע בסעיף 112, שכן היא נתונה לכל שוטר או עובד ציבור העוצר אדם, ובענייננו, נתונה לאיש משמר מאבטח מכוח סעיף 12ב(ה)(2) לחוק החסינות.

וזה נוסחו של סעיף 12ב(ה)(1) ו-3(3) לחוק החסינות שמוצע להחליפו:

"12ב. (ה) (1) סעיפים 2 ו-3 לחוק סמכויות חיפוש בשעת חירום (הוראת שעה), התשכ"ט-1969;

(3) סעיפים 22(א) ו-25(4) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969."

החסינות), קובע הוראות לעניין אבטחה אישית של חברי הכנסת. סעיף קטן (ה) של אותו סעיף מקנה לאיש משמר מאבטח סמכויות חיפוש ומעצר על פי חוק הסמכויות, חוק המעצרים והפס"פ.

מוצע לתקן את סעיף קטן (ה) האמור בשני עניינים. ראשית, מוצע להחליף את ההפניה הקיימת בפסקה (1) שבו, בהפניה לסעיפים המתאימים בחוק הסמכויות. שנית, מוצע להחליף את נוסח פסקה (3) ולקבוע במקום ההפניה הקיימת לסעיפי הפס"פ, הפניה לסעיף 20(4) לחוק המוצע, המקנה סמכות חיפוש במקום בלא צו בנסיבות שבהן יש לבעל סמכות החיפוש חשד סביר שבמקום נמצא אדם המתחמק ממעצר או מאסר או נמלט ממשמורת חוקית.

²⁸ ס"ח התשי"ב, עמ' 344; התשס"ז, עמ' 66.

(ג) מי שהוסמך כאמור בסעיף קטן (א), יהיו נתונות לו לגבי עבירות לפי חוק זה סמכויות עיכוב, מעצר ושחרור הנתונות לשוטרי לפי פרקים ב' ו-ג' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, ולמנהל יהיו נתונות גם סמכויות עיכוב, מעצר ושחרור הנתונות לקצין משטרה ולקצין הממונה, לפי הפרקים האמורים.

תיקון חוק הכניסה
לישראל

120. בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952²⁹ –

(1) בסעיף 12א(א) –

- (א) ברישה, אחרי "(בחוק זה – חוק סדר הדין הפלילי)" יבוא "חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בחוק זה – חוק החיפוש)", ובמקום "(מעצר וחיפוש)" יבוא "(חילוט)";
- (ב) בפסקה (1), במקום "סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי" יבוא "סעיף 48(א) לחוק החיפוש";
- (ג) בפסקה (2) –

- (1) ברישה, אחרי "פקודת סדר הדין הפלילי" יבוא "וחוק החיפוש";
- (2) בפסקת משנה (א), במקום "סעיף 34 שבה" יבוא "סעיף 62 לחוק החיפוש";
- (3) בפסקת משנה (ב), במקום "סעיף 39 שבה" יבוא "סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי" ובמקום "סעיף 32 לחוק סדר הדין הפלילי" יבוא "סעיף 48(א) לחוק החיפוש";

(2) בסעיף 13ב, במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) הסמכות הנתונה לשוטרי לפי סעיף 40 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, לערוך חיפוש מוגבל על גופו של עצור ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש ולתפוס חפץ שנמצא בחיפוש, תהיה נתונה לשוטרי ולפקח לעניין אדם המוחזק במשמורת, בשינויים המחויבים; היה לשוטרי או לפקח חשד סביר שאדם המוחזק במשמורת נושא עמו שלא כדין נשק או חפץ אחר העלול לסכן את שלומו של אדם או את ביטחון הציבור או העלול לסייע לבריחתו, תהיה נתונה לו הסמכות לערוך חיפוש על הגוף ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 43 לחוק החיפוש וכן לתפוס חפץ שנמצא בחיפוש."

ד ב ר י ה ס ב ר

המוצע, זאת בדומה לתיקון המוצע של חוק הסמכויות, בסעיף 114 לחוק המוצע.

זהו נוסחו של סעיף 13ב(ד) לחוק הכניסה לישראל שמוצע להחליפו:

"13ב. (ד) הסמכויות וההוראות הנתונות לשוטרי לפי סעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, לענין חיפוש על גופו של עצור יהיו נתונות לשוטרי ולפקח לענין חיפוש על גופו של אדם המוחזק במשמורת, בשינויים המחויבים."

סעיף 120 נוסף על החלפת ההפניות לפסד"פ בהפניות חדשות להוראות החוק המוצע, מוצע לתקן את סעיף 13ב לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הכניסה לישראל), שעניינו סמכות שוטרי או פקח להחזיק אדם במשמורת זמנית. מוצע להחליף את סעיף קטן (ד) של הסעיף האמור, המסמיק שוטרי או פקח לערוך חיפוש על גופו של אדם המוחזק במשמורת, בהוראה מפורטת שיוצרת מדרג ומבחינה בין חיפוש מוגבל על הגוף כהגדרתו בתיקון המוצע של חוק המעצרים, בסעיף 112 לחוק המוצע, ובין חיפוש על הגוף כאמור בסעיף 43 לחוק

²⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 354; התשע"ב, עמ' 608.

- (1) בסעיף קטן (ד), אחרי "מידע לגביה" יבוא "לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(ב), או 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו", אחרי "וכן לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש" והסיפה החל במילים "ועל דבר שנתפס" – תימחק;
- (2) בסעיף קטן (ה), אחרי ההגדרה "מעסיק בפועל" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014.

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "לפי סעיפים 22, 25 ו-32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "לפי סעיפים 5(א), 9(א) ו-73(ב), או 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש)" ובמקום "וההוראות והפקודות האמורות יחולו" יבוא "וההוראות החיקוקים האמורים יחולו, בשינויים המחויבים";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום הרישה עד המילים "התשכ"ט-1969" יבוא "הוראות סימן ג' בפרק ה' לחוק החיפוש", במקום "וכל מקום" יבוא "בשינוי זה: בכל מקום" ובמקום "קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו" יבוא "האחראי על החקירה".

- (1) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש); לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה גם הסמכות כאמור בסעיף 35(א) ו-73(ג) לחוק האמור, בשינויים המחויבים";
- (2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(ב), או 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו".

- (1) בסעיף 23(ב) –

(א) בפסקה (2), במקום "בסעיף 32(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969 (להלן – פקודת מעצר וחיפוש)" יבוא "בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (להלן – חוק החיפוש)";

(ב) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה גם הסמכות לפי סעיף 34 לחוק החיפוש";

³⁰ ס"ח התשי"ד, עמ' 154; התשע"ב, עמ' 173.

³¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 10; התשס"ט, עמ' 2.

³² ס"ח התשי"ח, עמ' 24; התשס"ב, עמ' 196.

³³ ס"ח התשי"ח, עמ' 160; התשע"ג, עמ' 163.

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "החלת הוראות התפיסה";

(ב) המילים "על תפיסה וחילוט של חפצים או" – יימחקו, ובמקום "הפרק הרביעי בפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "פרק ה' לחוק החיפוש ופקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

125. בחוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1960³⁴, בסעיף 15, במקום "הסעיפים 23-19 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים)" יבוא "סעיפים 27(א), (ב) ו-1(ג) עד (ה), 28 עד 30, 31(א), 33, 35(א) ו-1(ג) ו-40 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014".

126. בחוק הרשויות המקומיות (הסדרת השמירה), התשכ"א-1961³⁵, בסעיף 6א –
(1) בסעיף קטן (א), ההגדרות "חיפוש על גוף האדם" ו"פקודת החיפוש" – יימחקו;
(2) בסעיף קטן (ג) –

(א) בפסקה (3), במקום "חיפוש על פני גופו של אדם" יבוא "חיפוש על גופו של אדם ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 43 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";
(ב) בפסקה (4), הסיפה החל במילים "ויחולו עליו" – תימחק;

(3) סעיף קטן (ד) – בטל;

(4) בסעיף קטן (ה) (2), המילים "והוראות סעיף 44 לפקודת החיפוש" – יימחקו.

127. בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961³⁶, בסעיף 4א8, במקום פסקה (2) יבוא:
(2) "לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, ולבצעו, ולעניין חיפוש כאמור תהיה נתונה לאדם שהוסמך כאמור גם הסמכות לתפוס חפץ שהוא מסמך, כאמור בסעיף 48(א) לאותו חוק."

128. בחוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963³⁷, בסעיף 9(ב), במקום "הסעיפים 19-22 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים)" יבוא "סעיפים 27(א), (ב) ו-1(ג) עד (ה), 28 עד 30, 31(א), 33, 35(א) ו-1(ג) ו-40 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 125 סעיף 15 לחוק הפעלת רכב (מנועים ודלק), התשכ"א-1960, מקנה למנהל לפי אותו חוק סמכות כניסה למקום שאינו מקום מגורים לשם הבטחת ביצוע החוק האמור או פיקוח על קיומו. מאחר שאין מדובר בסמכות חיפוש אלא בסמכות כניסה שהיא חלק מסמכויות פיקוח, מוצע להחיל במפורש על סמכות הכניסה כאמור את ההוראות מחוק החיפוש הנוגעות לכניסה למקום, וזאת במקום ההפניה הקיימת לפקודת הפרוצדורה הפלילית (מאסר וחיפושים). כמו כן מוצע להחיל את החובה לכתוב דוח חיפוש לפי סעיף 40 בנוסחו המוצע.

³⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 12; התשס"ח, עמ' 479.

³⁵ ס"ח התשכ"א, עמ' 169; התשס"ב, עמ' 90.

³⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 100; התשס"ו, עמ' 387.

³⁷ ס"ח התשכ"ג, עמ' 104; התשע"ב, עמ' 421.

129. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁵⁸, בסעיף 97, במקום פסקה (2) יבוא:
" (2) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, ולבצעו, ולעניין חיפוש כאמור תהיה נתונה לאדם שהוסמך כאמור גם הסמכות לתפוס חפץ שהוא מסמך, כאמור בסעיף 48(א) לאותו חוק."

130. בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁵⁹ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חוק החברות" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;

(ב) בהגדרה "חפץ", במקום "בפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "בחוק החיפוש";

(ג) ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 52מג(א) –

(א) בפסקה (1), אחרי "ברשותו חפץ" יבוא "לרבות חומר מחשב";

(ב) בפסקה (3) –

(1) בפסקת משנה (א), במקום הסיפה החל במילים "הוראות סעיף 56ב(ג) עד (ט)" יבוא "על צו לפי פסקה זו וביצועו ועל תפיסה לפי פסקה זו והחפץ הנתפס יחולו סימנים א', ה' ו' לפרק ג' לחוק החיפוש, לרבות סעיפים 34 ו-35(א) ו' (ג) ולמעט סעיפים 17(ב), 27(ב), 31(ב), 32, 35(ב) ו-38, וכן יחולו פרק ה', סימן ג' לפרק ו' ופרקים ז' ו'ח' לחוק האמור ופקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, והכול בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בכל מקום בחוק החיפוש, במקום "הוגש כתב אישום" יקראו "נפתח הליך אכיפה מינהלי לפי סימן ב' בפרק ח'";

(2) בפסקת משנה (ב)(1), אחרי "חפץ" יבוא "חומר מחשב";

ד ב ר י ה ס ב ר

ההוראות המתאימות שבחוק החיפוש (במקום ההפניה להוראות שבפס"ד 9). עוד כולל חוק ניירות ערך סמכויות פיקוח (סמכות דרישת ידיעות ומסמכים, וסמכות כניסה למקום) שאותן לא מוצע לתקן.

בנוגע לסמכויות אכיפה – הסמכויות הנתונות לרשות ניירות ערך עניינן בחיפוש במקום, חיפוש במקום בלא צו, תפיסה (והכול לרבות מחשב או לגבי חומר מחשב), סעדים זמניים לתפיסת רכוש, חקירה, חיפוש על הגוף, מעצר ועיכוב. על פי המוצע בפסקה (3), יינתנו לחוקר ניירות ערך לצורך חקירת עבירות בניירות ערך כל סמכויות השוטף המנויות בחוק החיפוש, למעט הסמכות לערוך חיפוש סמוי, הסמכות לבצע חקירה למחשב בלא ידיעת המחזיק, היתר לדרוש המצאה בלא צו והיתר לבצע חקירה לחומר מחשב בלא צו.

6א. (ד) חיפוש על פני גופו של אדם הכרוך במגע גופני, ייערך על ידי בן מינו של האדם, אלא אם כן לא ניתן לעשות כן בנסיבות העניין ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לביטחון הציבור.

סעיף 130 התיקון המוצע לחוק ניירות ערך כולל תיקונים רחבים יותר מאשר החלפת ההוראות הפס"ד 9. בפסקה (2) התיקון מוצע לתקן את ההוראות הנוגעות לסמכויות הבירור המינהלי, על דרך של החלת ההוראות הרלוונטיות שבחוק החיפוש, במקום ההפניות הקיימות לפס"ד 9. סמכויות אלה עוסקות בהמצאת חפץ, זימון ובירור, כניסה לחיפוש ותפיסה של חפץ (לרבות חומר מחשב) הדרוש לצורך בירור ההפירה (להבדיל מסמכויות שהפעלתן מותנית בקיומו של חשד לביצוע עבירה). התיקון המוצע אינו משנה את הסמכויות אלא מחיל לעניין הפעלתן את

⁵⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשע"ג, עמ' 154.

⁵⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התשע"ג, עמ' 11.

(3) במקום סעיף 56 יבוא:

"סמכויות חיפוש 56. (א) התעורר חשד לביצוע עבירת ניירות ערך, יהיו נתונות לחוקר סמכויות חיפוש ותפיסה המוקנות לשוטר לפי חוק החיפוש; לענין זה, "סמכויות חיפוש ותפיסה" – הסמכויות כמפורט להלן, כאמור בחוק החיפוש:

(1) הסמכות לבקש מבית המשפט צו המצאה, צו חיפוש במקום, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב, צו חדירה לחומר מחשב או צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה, ולבצעו;

(2) הסמכות לערוך חיפוש במקום בלא צו בית משפט, חיפוש במקום בהסכמה או חדירה לחומר מחשב בהסכמה וכן לערוך חיפוש על גופו של חשוד ועל גופו של מי שאינו חשוד;

(3) הסמכות לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה.

(ב) לענין הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (א), יחולו גם הוראות סעיפים 5(ב), 9(ג), 17(ב2), 27(ב2) עד 31(ב), 32, 34, 35, 43(ב), 45(ב) ו-74(ב) לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים";

(4) בסעיף 56 –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה "רכוש הקשור לעבירה", במקום "בסעיף 56(א)" יבוא "בחוק החיפוש";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

(ג) על רכוש שנתפס לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969";

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) לבקש משופט של בית משפט שלום לתת צו המתיר להיכנס לכל מקום, לערוך בו חיפוש ולתפוס כל חפץ הקשור לעבירה;

(2) להיכנס לכל מקום שאינו בית מגורים בלבד, לערוך בו חיפוש ולתפוס כל חפץ הקשור לעבירה מסוג פשע, אף בלא צו שופט כאמור בפסקה (1), על פי אישור של חוקר בכיר שיושב ראש הרשות הסמיכו לענין זה, ובלבד שאין סיפק לקבל בעוד מועד צו כאמור; חוקר בכיר ייתן אישור כאמור, אם שוכנע כי החיפוש נדרש באופן מיידי, אגב ביצוע חקירה לפי סעיף זה או אגב ביצוע חקירה לפי סעיף 56(1), בשל חשש להעלמת ראיות או בשל חשש לשיבוש הליכי חקירה;

(3) לתפוס, אגב ביצוע חקירה לפי סעיף 56(1), כל חפץ הקשור לעבירה.

(ג) על חיפוש לפי סעיף קטן (1) ו-(2) יחולו הוראות סעיפים 24, 26 עד 29, 45 ו-46 לפקודת מעצר וחיפוש, לפי הענין ובשינויים המחויבים, ועל חפץ שנתפס לפי

בשל העובדה שמסגרת הסמכויות היא רחבה משאר התיקונים העקיפים (ודומה רק לתיקונים המוצעים לפקודת המבחן, חוק מס ערך מוסף, חוק מס קנייה וחוק ההגבלים העסקיים, בסעיפים 116, 119, 137 ו-145 לחוק המוצע), נעשו ההפניות לחוק החיפוש בדרך כוללת יותר מהדרך שבה מנוסחים שאר התיקונים העקיפים.

להלן סעיף חוק ניירות ערך שמוצע לבטלם במסגרת התיקון המוצע:

"56. (א) בסעיף זה, "חפץ הקשור לעבירה" – חפץ שהתקיים בו אחד מאלה:

(1) נעברה בו העבירה, שימש לביצוע העבירה, איפשר את ביצוע העבירה או יועד לביצועה;

(2) הושג, במישרין או בעקיפין, כשכר בעד ביצוע העבירה, יועד להיות שכר בעד ביצוע העבירה או הושג כתוצאה מביצועה;

(3) עשוי לשמש ראיה בהליך בשל העבירה.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירת ניירות ערך, רשאי חוקר –

(א) בפסקת משנה (א), במקום "חיפוש על גופו של אדם" יבוא "חיפוש מוגבל על גופו של אדם ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 40ב לחוק המעצרים" ובמקום הסיפה החל במילים "בפסקה זו" יבוא "היה לחוקר חשד סביר שהאדם נושא עמו שלא כדין נשק או חפץ אחר העלול לסכן את שלומו של אדם או את ביטחון הציבור או העלול לשבש את החקירה, תהיה נתונה לו הסמכות לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 43 לחוק החיפוש";

(ב) פסקת משנה (ג) – תימחק;

(6) בסעיף 156ג, סעיף קטן (ב) – בטל.

131. בחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968⁴⁰, בסעיף 14 –

תיקון חוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת

(1) בסעיף קטן (א), במקום ההגדרה "חיפוש על גוף" יבוא:

"חיפוש על הגוף" – כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;
"חיפוש מוגבל על הגוף" – כהגדרתו בסעיף 40ב(ה) לחוק המעצרים";

ד ב ר י ה ס ב ר

(ט) על החלטה לפי סעיפים קטנים (ז) ו-(ח) ניתן לערוך לפני בית משפט מחוזי, שידון בערר בשופט אחד; על החלטת בית משפט מחוזי לפי סעיף קטן זה ניתן לערוך לפני בית המשפט העליון, כדי שידון בערר בשופט אחד, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

156ג. ...

(3) ...

(ג) נתפסו חפצים בחיפוש לפי סעיף זה, יירשם דבר תפיסתם והם יוחזקו במשמורת ויוחזרו למי שממנו נתפסו עם סיום החקירה שבמהלכו נתפסו, אלא אם כן קיימת סמכות על פי דין להמשיך ולהחזיק בהם; חפץ שלא הוחזר לפי סעיף קטן זה, יחולו לגביו הוראות סעיף 22(ג) לפקודת מעצר וחיפוש.

156ג. (א) ...

(ב) חוקר שעצר אדם לפי סעיף זה והתעורר חשד לכך שברשותו חפץ שיש בו כדי לפגוע בשלמו של אדם, יהיו נתונות לו, לגבי אותו אדם, הסמכויות הנתונות לשוטר לפי סעיף 22 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

סעיף 131 סעיף 14 לחוק משכן הכנסת, רחבתו ומשמר הכנסת, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק משכן הכנסת), קובע הוראות לעניין סמכויות חיפוש על הגוף המוקנות למוסמכים על פי אותו חוק. עקב השינוי בהגדרות החיפוש על הגוף, מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע בו הגדרות חדשות לחיפוש מוגבל על הגוף וחיפוש על הגוף, כנוסחן המוצע בסעיפים 112 ו-1 לחוק המוצע. כמו כן מוצע

סעיף קטן (ב)(1), (2) או (3) וכן על רכוש שנתפס לפי סעיף 156ב, יחולו הוראות סעיפים 39 עד 42 לפקודה האמורה, בשינויים המחויבים.

(ד) חפץ שנתפס לפי סעיף זה יישמר במשרדי הרשות או במקום אחר הנתון לפיקוחה.

(ה) (1) הרשות תחזיר חפץ שנתפס לפי סעיף זה למי שממנו נתפס לא יאוחר מתום 12 חודשים מיום שנתפס, אלא אם כן הוגש כתב אישום בהליך שבו החפץ עשוי לשמש ראיה;

(2) על אף הוראות פסקה (1), הוראות סעיפים 32(ב) ו-32א לפקודת מעצר וחיפוש יחולו על תפיסת מחשב או דבר המגלם חומר מחשב כמשמעותו בסעיפים האמורים.

(ו) על חדירה לחומר מחשב והפקת פלט תוך חדירה כאמור, שנעשו לפי הוראות סעיף זה, יחולו הוראות סעיף 23א לפקודת מעצר וחיפוש.

(ז) שופט של בית משפט שלום רשאי, לבקשת חוקר או בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, להאריך את המועד הקבוע בסעיף קטן (ה)(1) לתקופות נוספות, של שישה חודשים בכל פעם, ובכלר שניתנה למי שממנו נתפס החפץ הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ח) שופט של בית משפט שלום רשאי, לבקשת חוקר או אדם הטוען לזכות בחפץ שנתפס לפי סעיף זה, לצוות כי החפץ שנתפס כאמור יימסר לטוען וזכות או לידי אדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט, הכל בהתאם לתנאים שייקבעו בצו.

⁴⁰ ס"ח התשכ"ח, עמ' 197; התשע"ב, עמ' 528.

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לשם שמירה על ביטחון המדינה, על הסדר הציבורי, או על שלומו או ביטחונו של אדם או של הציבור, רשאי המוסמך לערוך חיפוש, במסגרת מילוי תפקידו –

(1) לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם וכן חיפוש בכלי רכב, במטען או בטובין אחרים – בעת כניסתם למשכן הכנסת או לרחבה;

(2) לערוך חיפוש על גופו של אדם, בעת כניסתו למשכן הכנסת או לרחבה או בעת הימצאו בהם, וכן לערוך חיפוש בכלי רכב, במטען או בטובין אחרים, בעת הימצאם במשכן הכנסת או ברחבה – והכול אם היה לו חשד שהאדם נושא על גופו או מחזיק בכלי הרכב, במטען או בטובין כאמור חפץ אסור או דבר שנלקח שלא כדין ממשכן הכנסת או מהרחבה או שחפץ אסור או דבר כאמור נמצא בכלי הרכב, במטען או בטובין האחרים."

132. בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971⁴¹, בסעיף 77ז, בהגדרה "תחנת משטרה", במקום "סעיף 8 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "סעיף 3א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996".

133. בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971⁴², בסעיף 95א, במקום ההגדרה "חיפוש על גופו של אדם" יבוא:

"חיפוש על גופו של אדם" – חיפוש על הגוף כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014⁴³."

134. בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973⁴⁴, בסעיף 28 –

(1) סעיף קטן (א) – בטל;

(2) בסעיף קטן (ב) –

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 132 מוצע לתקן את ההגדרה "תחנת משטרה" שבסעיף 77ז לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, ולהפנות להגדרה המוצעת בסעיף 3א לחוק המעצרים כנוסחו המוצע בסעיף 112 לחוק המוצע.

סעיף 134 סעיף 28א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן – פקודת הסמים המסוכנים), קובע סמכות חיפוש בלא צו גם לעניין עבירות עוון לפי הפקודה האמורה. מאחר שסעיף 20(2) לחוק המוצע מקנה סמכות לשוטרי לבצע חיפוש כאמור כאשר יש חשד לביצוע עבירות עוון המנויות בתוספת השנייה, ומאחר שמוצע לכלול עבירות עוון לפי פקודת הסמים המסוכנים בפרט 2 לתוספת האמורה, מוצע למחוק את סעיף 28א לפקודת הסמים המסוכנים. תיקון זה אין בו שינוי מהותי, אלא שינוי טכני בלבד.

וזה נוסחו של סעיף 28א לפקודת הסמים המסוכנים שמוצע לבטלו:

"28. (א) סמכויות שוטרי לפי סעיף 25 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, יהיו נתונות לו גם לענין עוונות לפי פקודה זו."

להחליף את סעיף קטן (ב) של סעיף 14 לחוק משכן הכנסת בנוסח שתואם את המדרג המוצע של סמכויות החיפוש על הגוף, בין חיפוש מוגבל על הגוף הנערך שלא על בסיס חשד, ובין חיפוש על הגוף הנערך על פי חשד, זאת בדומה לתיקון המוצע בסעיף 114 לחוק המוצע.

וזה נוסחו של סעיף 14(ב) לחוק משכן הכנסת שמוצע להחליפו:

"14. (ב) לשם שמירה על ביטחון המדינה, על הסדר הציבורי, או על שלומו או ביטחונו של אדם או של הציבור, רשאי המוסמך לערוך חיפוש, במסגרת מילוי תפקידו, לערוך חיפוש על גוף, בכלי רכב, במטען או בטובין אחרים, לפי הענין, בכל אחד מאלה:

(1) בעת כניסתם למשכן הכנסת או לרחבה;

(2) בעת הימצאם במשכן הכנסת או ברחבה, אם היה לו חשד שאדם מחזיר בהם חפץ אסור או דבר שנלקח שלא כדין ממשכן הכנסת או מהרחבה, או שחפץ אסור או דבר כאמור נמצא בכלי הרכב, במטען או בטובין האחרים."

⁴¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390; ס"ח התשע"ב, עמ' 744.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459; ס"ח התשע"ב, עמ' 473.

⁴³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 526; ס"ח התשע"ב, עמ' 614.

(א) ברישה, במקום "רשאי שוטר לערוך חיפוש" יבוא "רשאי שוטר";

(ב) בפסקה (1), במקום "בכל רכב" יבוא "לערוך חיפוש בכל רכב";

(ג) פסקה (2) – תימחק;

(ד) בפסקה (3), במקום "על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש]", התשכ"ט-1969" יבוא "לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 40ב לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (בסעיף זה – חוק המעצרים)";

(ה) בפסקה (4), במקום "במטען ובטובין" יבוא "לערוך חיפוש במטען ובטובין";

(ו) בפסקה (5), במקום "על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש]", התשכ"ט-1969" יבוא "לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם ולהשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש כאמור בסעיף 40ב לחוק המעצרים";

(3) בסעיף קטן (ד), במקום "סעיפים קטנים (ב)(3) עד (5) ו-(ג)", יבוא "סעיף קטן (ב)(3) עד (5)".

135. תיקון חוק המועצות למועצות פירות וירקות (ייצור וייצוא), התשל"ג-1973⁴⁴, בסעיף 46(א)(1), במקום הסיפה החל במילים "צו חיפוש מבית משפט מוסמך" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה למבקר גם הסמכות כאמור בסעיף 35(א) ו-(ג) לחוק האמור, בשינויים המחויבים".

136. תיקון חוק מועצת הצמחים (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973⁴⁵, בסעיף 53(א)(1), במקום הסיפה החל במילים "צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה למפקח גם הסמכות כאמור בסעיף 35(א) ו-(ג) לחוק האמור, בשינויים המחויבים".

137. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁴⁶ –
(1) בסעיף 109 –

(א) בסעיף קטן (א), פסקה (2) – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ב), המילים "של שוטר למניעת עבירות או לגילויין וסמכויות" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

(2) על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 אף אם לא עצר אותו, אם יש לו יסוד סביר להניח שאותו אדם נושא עמו שלא כדין סם מסוכן".

בהתאם לתיקון המוצע של חוק הסמכויות, בסעיף 114 לחוק המוצע, והמדרג הקבוע בו לעניין חיפוש על הגוף,

נוסף על כך מאחר שלפי החוק המוצע תהיה נתונה לשוטר סמכות חיפוש בנסיבות האמורות בפסקה (2) של סעיף 28(ב) לפקודת הסמים המסוכנים, מוצע למחוק את הפסקה האמורה, שזה נוסחה:

"28. בלי לפגוע בסמכות הכללית הניתנת לשוטר לערוך חיפוש, רשאי שוטר לערוך חיפוש בלא צו חיפוש:

(1) ...

⁴⁴ ס"ח התשל"ג, עמ' 292; התשס"ג, עמ' 454.

⁴⁵ ס"ח התשל"ג, עמ' 310; התשע"א, עמ' 1081.

⁴⁶ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשע"ג, עמ' 162.

(ג) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) לשם מניעת עבירות לפי חוק זה או לשם גילויין יהיו נתונות למי שהוסמך לפי סעיף קטן (א), סמכויות חיפוש ותפיסה המוקנות לשוטר לפי חוק החיפוש; לעניין זה, "סמכויות חיפוש ותפיסה" – הסמכויות כמפורט להלן, כאמור בחוק החיפוש:

(1) הסמכות לבקש מבית המשפט צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב, צו חדירה לחומר מחשב או צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה, ולבצעו;

(2) הסמכות לערוך חיפוש במקום בלא צו בית משפט, חיפוש במקום בהסכמה או חדירה לחומר מחשב בהסכמה וכן לערוך חיפוש על גופו של חשוד ועל גופו של מי שאינו חשוד;

(3) הסמכות לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה.

(ד) לעניין הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (ג), יחולו גם הוראות סעיפים 5(ב), 9(ג), 17(ב), 27(ב), 27(2) עד 31(ב), 32, 34, 35, 43(ב), 45(ב) ו-73(ב), 74(ב) לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים.

(ה) מי שהוסמך כאמור בסעיף קטן (א), יהיו נתונות לו לגבי עבירות לפי חוק זה סמכויות עיכוב, מעצר ושחרור הנתונות לשוטר לפי פרקים ב' ו'ג' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, ולמנהל יהיו נתונות גם סמכויות עיכוב, מעצר ושחרור הנתונות לקצין משטרה ולקצין הממונה, לפי הפרקים האמורים;"

(2) בסעיף 111 –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "חילוט חפץ שנתפס";

(ב) סעיפים קטנים (א) עד (ה) – בטלים;

(ג) בסעיף קטן (1), במקום "לגבי טובין שנתפסו" יבוא "לגבי חפץ הקשור לעבירה כאמור בפסקאות (1), (2) או (4) להגדרה "חפץ הקשור לעבירה" שבחוק החיפוש, שנתפס";

(ד) סעיפים קטנים (ז) עד (ט) – בטלים.

138. בחוק הטיס (ביטחון בתעופה האזרחית), התשל"ז-1977⁴⁷ –

(1) בסעיף 1 –

(א) ההגדרה "הפקודה" – תימחק;

(ב) ההגדרה "חבר הג"א" – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

משמרת את המצב החוקי הקיים לפי סעיף 28(ד) לפקודת הסמים המסוכנים.

סעיף 138 מוצע לבטל את סעיפים 8(ד) ו-11(ב) לחוק הטיס (ביטחון התעופה האזרחית), התשל"ז-1977 (להלן – חוק הטיס (ביטחון התעופה האזרחית)), בשל

מוצע לתקן את פסקאות (3) עד (5) של סעיף 28(ב) לפקודת הסמים המסוכנים ולהקנות לשוטר סמכות לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם בנסיבות הקבועות באותן פסקאות, קרי לשם פיקוח על קיום הוראות פקודת הסמים המסוכנים, בלא שיש חשד לביצוע עבירה. הקניית הסמכות לעשות שימוש בכוח לשם ביצוע החיפוש המוגבל על הגוף כאמור

⁴⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 126; התשע"א, עמ' 907.

- (ג) אחרי ההגדרה "חומר נפץ" יבוא:
 "חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;
 (ד) ההגדרה "חייל" – תימחק;
 (2) בסעיף 8 –
 (א) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "לעניין חיפוש לפי סעיף קטן זה תהיה נתונה לאיש ביטחון או לשוטר גם הסמכות כאמור בסעיף 35(א) ו-(ג) לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים";
 (ב) סעיף קטן (ד) – בטל;
 (3) בסעיף 9 –
 (א) בסעיף קטן (א) –
 (1) ברישה, המילים "לערוך חיפוש" – יימחקו;
 (2) בפסקה (1), במקום הרישה עד המילים "או בכלי רכב" יבוא "לערוך חיפוש על גופו של אדם כהגדרתו בחוק החיפוש ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש כאמור בסעיף 43(ב) לחוק החיפוש, או לערוך חיפוש בכלי רכב";
 (3) בפסקה (2), במקום הרישה עד המילים "התשכ"ט-1969" יבוא "לערוך חיפוש על גופו של אדם כהגדרתו בחוק החיפוש ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש כאמור בסעיף 43(ב) לחוק החיפוש";
 (4) בפסקה (3), במקום "במטען ובטובין" יבוא "לערוך חיפוש במטען ובטובין";
 (5) בפסקה (4), במקום "בכלי טיס" יבוא "לערוך חיפוש בכלי טיס";
 (4) בסעיף 10(א), פסקאות (3) ו-(4) – יימחקו;
 (5) בסעיף 11 –
 (א) במקום כותרת השוליים יבוא "הקניית סמכויות";
 (ב) בסעיף קטן (א), במקום "הפקודה" יבוא "חוק החיפוש" ובמקום הסיפה החל במילים "לחייל ולחבר הג"א" יבוא "הרשאי לערוך חיפוש כאמור בסעיף 9";
 (ג) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
 " (ב) על חיפוש לפי חוק זה, למעט חיפוש על הגוף כאמור בסעיף 9, יחולו גם הוראות סעיף 34 לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים";
 (ד) בסעיף 15(א)(1), במקום "איש ביטחון, שוטר, חייל או חבר הג"א" יבוא "איש ביטחון או שוטר";

ד ב ר י ה ס ב ר

היקף, בהתקיים העילות הקבועות בסעיף 9(א) האמור, ולהשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש.

הקניית הסמכות לעשות שימוש בכוח לשם ביצוע החיפוש על הגוף כאמור משמרת את המצב החוקי הקיים לפי סעיף 9(ג) לחוק הטיס (ביטחון התעופה האזרחית).

תחולתו הכללית של חוק החיפוש. כמו כן מוצע לתקן את סעיף 9(א) לחוק הטיס (ביטחון התעופה האזרחית) באופן שמשמר את סמכויות החיפוש המוקנות היום לאיש ביטחון או שוטר לפי אותו סעיף. בהתאם לכך, מוצע לקבוע בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף 9(א) לחוק האמור סמכות לערוך חיפוש על הגוף כהגדרתו בחוק המוצע (חיפוש רחב

(ה) בסעיף 16(ד), המילים "לחיל או לאיש הג"א" – יימחקו;

(ו) בסעיף 19, המילים "חייל, חבר הג"א" – יימחקו.

139. בפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980⁴⁸, בסעיף 198, במקום הסיפה החל במילים "בדרך שנקבעה" יבוא "בדרך שתיקבע בתקנות".

140. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981⁴⁹ –

(1) בסעיף 49א –

(א) לפני ההגדרה "חומר מחשב", "מחשב" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014⁵⁰;

(ב) בהגדרה "חפץ", במקום "בפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "בחוק החיפוש";

(ג) ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 49ד –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), אחרי "חפץ" יבוא "לרבות חומר מחשב";

(2) בפסקה (3), בסופה יבוא "על צו לפי פסקה זו וביצועו ועל תפיסה לפי פסקה זו והחפץ הנתפס יחולו סימנים א', ה' ו' לפי פרק ג' לחוק החיפוש, לרבות סעיף 34 ולמעט סעיפים 17(ב), 27(ב), 31(ב) עד (ה), 32, 35 ו-38, וכן יחולו פרק ה', סימן ג' לפרק ו' ופרקים ז' ו'ח' לחוק האמור ופקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, והכול בשינויים המחויבים";

(ב) בסעיף קטן (ד)(1), אחרי "חפץ" יבוא "חומר מחשב";

(ג) סעיף קטן (ו) – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

עריכת החיפוש על פי צו חיפוש תיקבע בתקנות, ולא ביד י שופט בכל מקרה ומקרה.

סעיף 140 חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפיקוח על הביטוח), כולל הוראות לעניין סמכויות אכיפה מינהלית. הוראות דומות מצויות גם בחוק ניירות ערך, והתיקון המוצע לשני החוקים נעשה באופן דומה בהקשר זה (ראו דברי ההסבר לסעיף 130(2) לחוק המוצע). יוער כי כיוון שאין מדובר בהקשר זה בסמכויות חיפוש ותפיסה בקשר לחפץ הקשור לעבירה (אלא להפרה), יש צורך בהחלה מפורשת של ההוראות מחוק החיפוש, שכן הוראות סעיף 2(ב) לחוק החיפוש כנוסחו המוצע לא חלות בהקשר כזה.

בשל תיקון ההפניות לחוק החיפוש, מוצע לבטל את סעיף 49ד(ו), וזה נוסחו:

"49. על חיפוש, תפיסת חפץ וחריצה לחומר מחשב או העתקתו לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 23א, 24(א)

וזה נוסחם של סעיפים 8(ד) ו-11(ב) לחוק האמור שמוצע לבטלם או להחליפם:

8. (ד) על כניסת איש בטחון או שוטר ועל חיפוש, כאמור בסעיף קטן (ב), יחולו הוראות סעיפים 26 עד 29 לפקודה, בשינויים המחויבים.

...

11. (א) ...

(ב) הפרק החמישי לפקודה יחול על חיפוש ותפיסה לפי חוק זה כאילו נערכו לפי הפקודה."

כמו כן מוצע למחוק את ההתייחסות בחוק הטיס (ביטחון התעופה האזרחית) לחייל וחבר הג"א. אלה אינם הגורמים הרלוונטיים בחוק האמור, שכן הסמכויות לפי אותו חוק מופעלות בידי איש ביטחון כהגדרתו באותו חוק.

סעיף 139 מוצע לתקן את סעיף 198 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980, כדי להבהיר כי דרך

⁴⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639; ס"ח התשס"ט, עמ' 177.

⁴⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208; התשע"א, עמ' 1120.

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(ו1) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב לפי סעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א), 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש), ולבצעו";

(2) בפסקה (2), במקום "(מעצר וחיפוש)" יבוא "(חילוט)";

(3) בפסקה (3), במקום הסיפה החל במילים "צו מאת שופט" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש".

142. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981⁵¹ – תיקון חוק הגנת הצרכן

(1) בסעיף 21(1), אחרי "ולתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (להלן – חוק החיפוש)";

(2) בסעיף 22(ב), במקום הרישה עד המילים "התשכ"ט-1969" יבוא "על ביקורת לפי סעיף 21(1) יחולו הוראות סעיפים 27(א), (ב) ו-1(ג) עד (ה), 28 עד 30, 31(א), 33 ו-40 לחוק החיפוש" ובמקום "הפקודה האמורה" יבוא "החוק האמור".

143. בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁵² – תיקון חוק התקשורת (בזק ושידורים)

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חוק החברות" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;

(ב) אחרי ההגדרה "פעולת בזק" יבוא:

"פקודת החילוט" – פקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969;

(2) בסעיף 6(ז), במקום "סעיפים 33 עד 42 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "סימן ג' בפרק ה' לחוק החיפוש ופקודת החילוט";

(3) בסעיף 28(ב), במקום "סעיפים 33 עד 42 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "סימן ג' בפרק ה' לחוק החיפוש ופקודת החילוט";

(4) בסעיף 28א(1), במקום הסיפה החל במילים "צו חיפוש מאת שופט" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש; לענין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה לממונה גם הסמכות כאמור בסעיף 35(א) ו-1(ג) לחוק החיפוש".

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 12) (סמכויות אכיפה), התשע"ב-2011 (הצ"ח התשע"ב, עמ' 64), שעברה קריאה ראשונה ביום ב' בכסלו התשע"ב (28 בנובמבר 2011) והוחל עליה דין רציפות ביום י"ח בחשוון התשע"ד (22 באוקטובר 2013), ואולם נדרש להתאימה להוראות חוק החיפוש, דבר שייעשה בהתאמה עם קידום הליכי החקיקה.

(1) ו-26 עד 28, 31 ו-45 והוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים לפי העניין.

סעיף 141 סעיף 10(ה1) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, קובע כיום הוראות לענין סמכויות מפקח החלות הן בהקשר הפיקוחי והן בהיבט הפלילי. הסדרה חדשה של נושא הסמכויות הוצעה בהצעת

⁵⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 128; התשע"א, עמ' 758.

⁵¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התשע"ב, עמ' 615.

⁵² ס"ח התשמ"ב, עמ' 218; התשע"ג, עמ' 48.

(1) בסעיף 1, ההגדרה "פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)" – תימחק;

(2) בסעיף 15 –

(א) בסעיף קטן (ג) –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-17(ב), 73(א) או 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש), ולבצעו";

(2) בפסקה (2), בסופה יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש";

(ב) בסעיף קטן (ד), הסיפה החל במילים "ועל דבר שנתפס" – תימחק.

תיקון חוק ההגבלים העסקיים

145. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988⁵⁴ –

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "חברת בת" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

(2) במקום סעיף 45 יבוא:

"סמכויות כניסה, 45. (א) הממונה, או מי שהוא הסמיך לכך מבין עובדי המדינה, רשאי, אם יש לו יסוד סביר להניח שהדבר דרוש כדי להבטיח את ביצועו של חוק זה או לפקח על מילוי הוראותיו, להיכנס לכל מקום שבו מתנהל עסק ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט.

ד ב ר י ה ס ב ר

לערוך חיפוש במקום שאליו נכנס (סעיף 45(א) לחוק ההגבלים העסקיים כנוסחו המוצע).

בשל העובדה שמסגרת הסמכויות המוקנית על פי המוצע רחבה מזו המוקנית בשאר התיקונים העקיפים המוצעים, ההפניות לחוק החיפוש בתיקון המוצע נעשו בדרך כוללת יותר מהדרך שבה נוסחו שאר התיקונים העקיפים.

וזה נוסחו של סעיף 45 לחוק ההגבלים העסקיים שמוצע להחליפו:

"45. (א) הממונה, או מי שהוא הסמיך לכך מבין עובדי המדינה, רשאי, אם יש לו יסוד סביר להניח שהדבר דרוש כדי להבטיח ביצועו של חוק זה או למנוע עבירה על הוראותיו –

(1) להיכנס לכל מקום שבו מתנהל עסק ולערוך בו חיפוש; אולם אין להיכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך; הוראות סעיפים 26 עד 29 לפקודת

סעיף 145 כאמור לעיל בדברי ההסבר לתיקון חוק ניירות ערך (סעיף 130 לחוק המוצע), גם התיקון המוצע לחוק ההגבלים העסקיים כולל תיקונים רחבים יותר מאשר החלפת סעיפי הפסד פ. סעיפים 45 עד 46 לחוק ההגבלים העסקיים קובעים כיום את סמכויות הפיקוח וסמכויות האכיפה של רשות ההגבלים העסקיים. סעיפים אלה מקנים למי שהוסמך לכך סמכות כניסה למקום וחיפוש בו לצורכי פיקוח, סמכות תפיסת חפץ, לרבות חומר מחשב העשוי לשמש כראיה, סמכויות חקירה, מעצר ועיכוב.

מוצע להחליף את סעיף 45 לחוק ההגבלים העסקיים ולהקנות לחוקר שהוסמך לכך לפי סעיף 46(א) לחוק האמור את כל סמכויות השוטף המנויות בחוק החיפוש, למעט חיפוש סמוי, חדירה לחומר מחשב בלא ידיעת המחזיק, היתר להמצאה או לשמירה של חומר מחשב בלא צו והיתר לחדירה לחומר מחשב בלא צו (סעיף 45(ב) לחוק ההגבלים העסקיים כנוסחו המוצע).

על פי המוצע, במסגרת סמכויות הפיקוח תאפשר למי שהוסמך לכך כניסה למקום, אך לא תינתן לו סמכות

⁵³ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68; התשע"א, עמ' 936.

⁵⁴ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשע"ב, עמ' 382.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי חוק זה, יהיו נתונות לממונה ולחוקר כמשמעותו בסעיף 46(א) סמכויות חיפוש ותפיסה המוקנות לשוטר לפי חוק החיפוש; לעניין זה, "סמכויות חיפוש ותפיסה" – הסמכויות כמפורט להלן, כאמור בחוק החיפוש:

(1) הסמכות לבקש מבית המשפט צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום, צו להמצאת חומר מחשב, צו לשמירת חומר מחשב, צו חדירה לחומר מחשב או צו למסירת ססמה או מפתח הצפנה, ולבצעו;

(2) הסמכות לערוך חיפוש במקום בלא צו בית משפט, חיפוש במקום בהסכמה או חדירה לחומר מחשב בהסכמה וכן לערוך חיפוש על גופו של חשוד ועל גופו של מי שאינו חשוד;

(3) הסמכות לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה.

(ג) לעניין הסמכויות המפורטות בסעיף קטן (ב), יחולו גם הוראות סעיפים 5(ב), 9(ג), 17(ב)(2), 27(ב)(2) עד 31(4), 32, 34, 35, 43(ב), 45(ב) ו-46(ג), 73(ב), 74(ב) ו-86 לחוק החיפוש, בשינויים המחויבים⁵⁵;

(3) בסעיף 46(ג), במקום "הוראות סעיף 45" יבוא "הוראות סימן ג' לפרק ה' לחוק החיפוש".

146. בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989⁵⁵ –

(1) בסעיף 25(ב)(1), במקום הסיפה החל במילים "לפי סעיף 2" יבוא "לפי סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996";

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) (ג) בחוק זה, "מסמך" – לרבות חומר מחשב כהגדרתו בחוק המחשבים, תשנ"ה-1995;

(2) נתפס מסמך של אדם לפי סעיף קטן (א), יאפשר התופס, לבקשת אותו אדם, להעתיק את המסמך;

(3) הממונה רשאי לדחות בקשה כאמור בפסקה (2) לתקופה של שלושה חודשים מיום התפיסה, אם לדעתו העתקת המסמך עלולה לשבש חקירה בקשר לעבירה לפי חוק זה;

(4) בית משפט שלום רשאי, לבקשת הממונה, להאריך את התקופה האמורה בפסקה (3) בתקופות נוספות, ורשאי הוא לעשות כן בתנאים.

(1ג) על החלטת הממונה לפי סעיף קטן (ג), רשאי האדם שמסמכו נתפס לערור בפני בית משפט שלום.

(ד) המחזיק חפץ שנתפס לפי סעיף קטן (א), יטפל בו כדרך בעלים; לא טיפל כך והחפץ נשמד או ניזוק, ישלמו לבעליו פיצויים מאוצר המדינה.

סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, יחולו, בשינויים המחויבים, על חיפוש לפי פסקה זו;

(2) לתפוס כל חפץ, כהגדרתו בפקודה האמורה, שיש לו יסוד סביר להניח כי הוא עשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה כאמור.

(ב) חפץ שנתפס לפי סעיף קטן (א), מותר להחזיק בו עד שבית משפט שאליו הוגש כתב אישום על עבירה הקשורה באותו חפץ, ואם טרם הוגש כתב אישום – עד שבית הדין או בית המשפט שאליו הוגשה בקשה הקשורה באותו חפץ, יחליט מה ייעשה בו; לא הוגש כתב אישום או בקשה כאמור בתוך שישה חודשים מיום התפיסה – יוחזר החפץ; נתעורר ספק למי להחזירו, יכריע בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נתפס החפץ על פי בקשת אדם התובע זכות בו, או על פי בקשת הממונה, או על פי בקשת מי שהוא הסמיך לכך.

(בו) בית משפט שלום רשאי, לבקשת הממונה, להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (ב) בתקופות נוספות, ורשאי הוא לעשות כן בתנאים.

⁵⁵ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88; התשע"ב, עמ' 112.

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(ב), 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";

(2) בפסקה (2), במקום הסיפה החל במילים "צו חיפוש מאת בית משפט מוסמך" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש; לענין זה תהיה נתונה למפקח גם הסמכות כאמור בסעיף 35(א) ו-7(ג) לחוק החיפוש";

(3) בפסקה (3), אחרי "לתפוס כל חפץ" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש";

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי ההגדרה "חפץ" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014.

תיקון חוק מקורות
אנרגיה

147. בחוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989⁵⁶, בסעיף 5, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לענין הסמכויות לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 27(א), 7(1) ו-7(ג) עד (ה), 28 עד 30, 31(א), 33, 35(א) ו-7(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014."

תיקון חוק הרשות
השנייה לטלוויזיה
ולרדיו

148. בחוק הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, התש"ן-1990⁵⁷, בסעיף 90(ב), במקום "סעיפים 33 עד 42 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "סימן ג' לפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, ופקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969."

תיקון חוק עובדים
זרים

149. בחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991⁵⁸, בסעיף 6 –

(1) בסעיף קטן (ב2), אחרי "לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

(2) בסעיף קטן (ג), הסיפה החל במילים "ועל דבר שנתפס" – תימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

מחיל לענין ביצוע ביקורת כאמור הוראות מסוימות מהפסד"פ. מוצע להחליף סעיף זה ולקבוע במפורש מהן ההוראות מחוק החיפוש שיחולו לענין הפעלת סמכות הביקורת והתפיסה הקבועה בסעיף 5(א) לחוק מקורות אנרגיה.

וזה נוסחו של סעיף 5(ב) לחוק מקורות אנרגיה שמוצע להחליפו:

5. (ב) על חיפוש לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 26 עד 29 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969."

(ה) בית משפט השלום שבתחום שיפוטו נתפס חפץ, רשאי לפי בקשת הממונה או על פי בקשת מי שהוא הסמיך לכך או לפי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות בו או לפלוני או שינהגו בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט והכל בתנאים שיקבע.

סעיף 147 סעיף 5 לחוק מקורות אנרגיה, התש"ן-1989 (להלן – חוק מקורות אנרגיה), מקנה למי ששר האנרגיה והמים הסמיכו לכך סמכות להיכנס למקום שאינו משמש למגורים ולערוך בו ביקורת על מילוי הוראות התקנות שנקבעו לפי סעיף 3 לחוק האמור, ובכלל זה לבדוק מסמכים ולתפוס מסמכים מסוימים. סעיף 5(ב) לאותו חוק

⁵⁶ ס"ח התש"ן, עמ' 28; התשע"א, עמ' 651.

⁵⁷ ס"ח התש"ן, עמ' 59; התשע"ג, עמ' 42.

⁵⁸ ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשע"ב, עמ' 486.

- (1) בסעיף קטן (ב), במקום הקטע החל במילים "לבקש מבית משפט" עד המילים "הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו חיפוש במקום, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-14, 73(א) או 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, ולבצעו, וכן לתפוס, כאמור בסעיף 48(א) לחוק האמור, כל חפץ הקשור לעבירה כאמור";
- (2) בסעיף קטן (ג)1, במקום "סעיף 75(ב) ו-7(ג)" יבוא "סעיף 75(ב) עד (ד)".

151. בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁶⁰, בסעיף 59 –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה – הפקודה)" יבוא "סעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש)";
- (2) בסעיף קטן (ב) –

- (א) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "צו חיפוש" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו";
- (ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

- "(א1) תהיה לפקח סמכות לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-14, 73(א) או 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";
- (ג) בפסקה (2), במקום "על גופו של אדם, בכליו" יבוא "על גופו של אדם כאמור בסעיף 43(א) לחוק החיפוש, וכן בכליו של אדם";

- (3) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיפים 33 עד 42 לפקודה" יבוא "סימן ג' לפרק ה' לחוק החיפוש", במקום "וכל מקום" יבוא "בשינוי זה: בכל מקום" ובמקום "קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו" יבוא "האחראי על החקירה".

152. בחוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998⁶¹, בסעיף 1, במקום ההגדרה "חיפוש על גוף האדם" יבוא:

- "חיפוש על גוף האדם" – חיפוש על הגוף כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

153. בחוק הגבלת השימוש ורישום פעולות בחלקי רכב משומשים (מניעת גניבות), התשנ"ח-1998⁶², בסעיף 13 –

- (1) בסעיף קטן (א)3, בסופו יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש)";
- (2) בסעיף קטן (ב) –

⁵⁹ ס"ח התשנ"ז, עמ' 84; התשע"א, עמ' 746.

⁶⁰ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202; התשע"ב, עמ' 507.

⁶¹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 356; התשע"ב, עמ' 375.

⁶² ס"ח התשנ"ח, עמ' 290; התשע"ב, עמ' 284.

(א) בפסקה (1), במקום הסיפה החל במילים "ולבצעו" יבוא "כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א) או 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "חוק החיפוש".

תיקון חוק עוולות
מסחריות

154. בחוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999⁶³, בסעיף 16 –

(1) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "סעיפים 23א ו-32(ב)" יבוא "סעיפים 59 ו-82 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, בשינויים המחויבים";

(2) בסעיף קטן (ג), אחרי "שני עדים" יבוא "ובלבד שהפעלת סמכות החיפוש לגבי חומר מחשב תיעשה בידי בעל תפקיד המיומן לכך".

תיקון חוק איסור
הלבנת הון

155. בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000⁶⁴ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חוק החברות" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

(ב) ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 11(ה), במקום "הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" והמילים "כהגדרתם בסעיף 9" – יימחקו;

(3) בסעיף 11טו(א), במקום הסיפה החל במילים "הפרק הרביעי", יבוא "פרק ה' לחוק החיפוש ופקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969";

(4) בסעיף 26, סעיף קטן (א) – בטל;

(5) בסעיף 27 –

(א) בסעיף קטן (ב) –

(1) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5, 9, 73 או 74 לחוק החיפוש, ולבצעו";

ד ב ר י ה ס ב ר

לתת צו חילוט לפי חוק איסור הלבנת הון. כיוון שעל פי ההגדרה המוצעת בחוק החיפוש ל"חפץ הקשור לעבירה", חפץ כאמור כולל חפץ שניתן לחלטו לפי כל דין, מוצע לבטל את סעיף 26(א) האמור.

סעיף 155 מוצע לתקן את חוק איסור הלבנת הון בכמה עניינים. סעיף 26(א) לחוק איסור הלבנת הון קובע כי סמכויות החיפוש והתפיסה לפי הפסד"פ יחולו בשינויים המחויבים גם לעניין רכוש שביחס אליו ניתן

⁶³ ס"ח התשנ"ט, עמ' 146.

⁶⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשע"ג, עמ' 81.

(2) בפסקה (3), במקום "בסעיף 25 לפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "בסעיף 20 לחוק החיפוש";

(3) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו";

(4) אחרי פסקה (4) יבוא:

(4א) לבקש מבית המשפט צו חרירה לחומר מחשב כאמור בסעיף 82 לחוק החיפוש, ולבצעו";

(5) בפסקה (5), אחרי "לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48 לחוק החיפוש";

(ב) במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) לענין חיפוש וחרירה לחומר מחשב לפי סעיף קטן (ב), יהיו נתונות לפקיד מבס חוקר גם הסמכויות כאמור בסעיף 35(א) ו-(ג) לחוק החיפוש."

156. בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002⁶⁵ – תיקון חוק שירות הביטחון הכללי

(1) בסעיף 9(ד), אחרי ההגדרה "תחנת גבול" יבוא:

"חיפוש על הגוף" – כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;

(2) בתוספת, במקום "פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, לרבות הסעיפים המנויים בסעיף 2(ב)2 שבו."

157. בחוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002⁶⁶, בסעיף 13(4), במקום הסיפה החל במילים "יעבירו לידי המשטרה" יבוא "ימשיך להחזיקו ויחולו על החפץ הוראות סימן ג' בפרק ה' לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, והוראות פקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, בשינויים המחויבים."

תיקון חוק שירות נתוני אשראי

158. בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003⁶⁷, סעיף 33 – בטל.

חוק מאבק בארגוני פשיעה

ד ב ר י ה ס ב ר

זהו נוסחם של הסעיפים בחוק איסור הלבנת הון שמוצע לבטלם:

"26. (א) סמכויות החיפוש והתפיסה לפי פקודת מעצר וחיפוש, יחולו, בשינויים המחויבים, גם לענין רכוש שביחס אליו ניתן לתת צו חילוט לפי חוק זה.

...

27. (ג) על חיפוש ותפיסה לפי סעיף קטן (ב)2(3) עד (5) יחולו הוראות סעיפים 23, 24, 26 עד 29 ו-33 עד 42 לפקודת מעצר וחיפוש."

סעיף 158 הסמכויות שבחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 (להלן – חוק מאבק בארגוני פשיעה), נתונות לשוטרי מאחור שחוק החיפוש מקנה לשוטר

סעיף 27 לחוק איסור הלבנת הון מקנה לפקיד מבס סמכויות לצורך גילוי עבירות מבס, ובכלל זה סמכויות חיפוש. מוצע לתקן את סעיף קטן (ב) של סעיף 27 האמור ולהפנות לסמכויות החיפוש והתפיסה שבחוק החיפוש, כך שיובהר שלפקיד המבס נתונות הסמכויות שבחוק החיפוש לרבות הסמכות לבקש צו להמצאה עתידית, צו להקפאה עתידית, צו להמצאה עתידית של חומר מחשב וצו לשמירה עתידית של חומר כאמור, שכן אלה משמשות כבר היום את הגורמים החוקרים.

כמו כן מוצע לבטל את סעיף 27(ג) לחוק איסור הלבנת הון, כיוון שהוראות אלה של חוק החיפוש חלות גם בלא צורך בהפניה מפורשת.

⁶⁵ ס"ח התשס"ב, עמ' 179; התשס"ה, עמ' 501.

⁶⁶ ס"ח התשס"ב, עמ' 104; התשס"ז, עמ' 415.

⁶⁷ ס"ח התשס"ג, עמ' 502; התש"ע, עמ' 448.

(1) בסעיף קטן (ד) –

(א) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א) או 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש), ולבצעו";

(ב) במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) לבקש מבית המשפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לענין זה תהיה נתונה למפקח גם הסמכות לפי סעיף 35(א) ו-7(ג) לחוק החיפוש;

(3) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה, כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש";

(2) בסעיף קטן (ה)1), במקום "סעיף 75(ב) ו-7(ג)" יבוא "סעיף 75(ב) עד (ד)".

תיקון חוק איסור
מימון טרור

160. בחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005⁶⁹ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חוק איסור הלבנת הון" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

(ב) ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש" – תימחק;

(2) סעיף 29 – בטל;

(3) בסעיף 42(א)1) ו-2), במקום "בפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "בחוק החיפוש".

תיקון חוק ספנות
חופית (היתר לכלי
שיט זר)

161. בחוק ספנות חופית (היתר לכלי שיט זר), התשס"ו-2005⁷⁰, בסעיף 10(ג), במקום "צו חיפוש ולבצעו לפי סעיפים 23 ו-24(א)1) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969" יבוא "צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, ולבצעו, ולענין חיפוש כאמור תהיה נתונה למפקח גם הסמכות לתפוס חפץ כאמור בסעיף 48(א) לחוק האמור".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 160 לאור ההגדרה המוצעת של "חפץ הקשור לעבירה" הכוללת גם חפץ שניתן לחלוטו לפי כל דין, מוצע לבטל את סעיף 29 לחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005, וזה נוסחו:

"29. סמכויות החיפוש והתפיסה לפי פקודת מעצר וחיפוש, יחולו, בכפוף להוראות חוק זה ובשינויים המחויבים, גם לענין רכוש שביחס אליו ניתן לתת צו חילוט לפי חוק זה."

סמכות להפעיל סמכויות חיפוש ותפיסה לגבי חפץ הקשור לעבירה, שהוא גם רכוש שניתן לחלוטו, הרי שהסמכויות הנתונות היום לשוטרי לפי סעיף 33 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, יהיו נתונות לו ממילא מכוח חוק החיפוש, ואין צורך בהוראת סעיף 33 האמור. על כן מוצע לבטל את סעיף 33 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, וזה נוסחו:

"33. סמכויות החיפוש והתפיסה לפי פקודת מעצר וחיפוש [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, יחולו, בכפוף להוראות חוק זה ובשינויים המחויבים, גם לענין רכוש שביחס אליו ניתן לתת צו חילוט לפי חוק זה."

⁶⁸ ס"ח התשס"ד, עמ' 540; התשע"א, עמ' 747.

⁶⁹ ס"ח התשס"ה, עמ' 76; התשע"ב, עמ' 510.

⁷⁰ ס"ח התשס"ו, עמ' 11.

- תיקון חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין
162. בחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006⁷¹, בסעיף 18(א) –
- (1) בפסקה (5), במקום ההגדרה "חיפוש על גופו" יבוא "חיפוש על הגוף" – כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש);
- (2) בפסקה (7), במקום "כמשמעותו בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה – הפקודה)" יבוא "כהגדרתו בחוק החיפוש", ובמקום "סעיפים 27, 28 סיפה ו-32 עד 42 לפקודה" יבוא "סעיף 40(א)(10), (ג) ו-(ד) וסימן ג' לפרק ה' לחוק החיפוש ופקודת סדר הדין הפלילי (חילוט) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".
- תיקון חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת)
163. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – נתוני תקשורת), התשכ"ט-1969, במקום "סעיף 43 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש]", התשכ"ט-1969 יבוא "סעיפים 5 ו-73 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014".
- תיקון חוק הסדרת הטיפול בחופי הכנרת
164. בחוק הסדרת הטיפול בחופי הכנרת, התשס"ח-2008⁷² –
- (1) בסעיף 2 –
- (א) אחרי ההגדרה "גזבר האיגוד" יבוא:
- "חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014;
- (ב) ההגדרה "פקודת החיפוש" – תימחק;
- (2) בסעיף 41(ב) –
- (א) בפסקה (2), אחרי "לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש" והסיפה החל במילים "על תפיסה" – תימחק;
- (ב) בפסקה (3), במקום הסיפה החל במילים "חיפוש על פי" יבוא "חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצע; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה גם הסמכות לפי סעיף 34 לחוק החיפוש".
- תיקון חוק הספנות (עבירות נגד ביטחון השיט הבין-לאומי ומיתקנים ימיים)
165. בחוק הספנות (עבירות נגד ביטחון השיט הבין-לאומי ומיתקנים ימיים), התשס"ח-2008⁷³ –
- (1) בסעיף 1, ההגדרה "פקודת סדר הדין הפלילי" – תימחק;
- (2) בסעיף 6(א)(5) –

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכות הקברניט לערוך חיפוש על גופו של אדם כאמור ולהפנות לסמכות החיפוש על הגוף שבסעיף 43 לחוק המוצע, קרי להקנות לקברניט את סמכות החיפוש הרחבה. וזה נוסחו של סעיף 6(א)(5)(1) לחוק הספנות שמוצע להחליפו:

סעיף 165 סעיף 6(א) לחוק הספנות (עבירות נגד ביטחון השיט הבין-לאומי ומיתקנים ימיים), התשס"ח-2008 (להלן – חוק הספנות), קובע הוראות לעניין סמכויות הקברניט כלפי אדם שמסכן את כלי השיט. מוצע להחליף את נוסח פסקה (5)(1) שבסעיף האמור, הקובעת את

⁷¹ ס"ח התשס"ו, עמ' 234; התשע"א, עמ' 1144.

⁷² ס"ח התשס"ח, עמ' 72.

⁷³ ס"ח התשס"ח, עמ' 450; התשס"ט, עמ' 328.

⁷⁴ ס"ח התשס"ח, עמ' 894.

(א) במקום פסקת משנה (1) יבוא:

"(1) לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 43 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014";

(ב) בפסקת משנה (2), הסיפה החל במילים "על חיפוש כאמור" – תימחק.

166. בחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח-2008⁷⁵ –

(1) בסעיף 1, ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 4 –

(א) בסעיף קטן (ב) –

(1) בפסקה (2), אחרי "לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש)" והסיפה החל במילים "על תפיסה" – תימחק;

(2) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(2א) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב לפי סעיפים 5(א), 9(א) ו-73(ב), 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";

(ב) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה לפקח גם הסמכות כאמור בסעיף 34 לחוק החיפוש";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "75(ב) ו-(ג)" יבוא "75(ב) עד (ד)".

167. בחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008⁷⁶, בסעיף 12 –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) בפסקה (1), במקום "לערוך חיפוש בלא צו של שופט על גופו של אדם, בכלי תחבורה", יבוא "לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם כאמור בסעיף 240ב(א), (ג) ו-(ד) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, וכן לערוך חיפוש בלא צו בכלי תחבורה";

(ב) בפסקה (2), במקום "לערוך חיפוש על גופו של אדם או" יבוא "לערוך חיפוש על גופו של אדם, ובכלל זה להשתמש בכוח לצורך ביצוע החיפוש, כאמור בסעיף 43 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014, וכן לערוך חיפוש";

ד ב ר י ה ס ב ר

הדין הפלילי, והוא ייערך, במידת האפשר, על ידי בן מינו של אותו אדם ובדרך שתבטיח שמירה מרבית על כבודו ופרטיותו".

6. (א) (5) (1) לערוך חיפוש על גופו של אותו אדם; בסעיף זה, "חיפוש על גוף האדם" – כהגדרתו בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי; על חיפוש כאמור יחולו הוראות סעיף 22(ג) לפקודת סדר

⁷⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 534; התשע"ב, עמ' 559.

⁷⁶ ס"ח התשס"ט, עמ' 98; התשע"ב, עמ' 199.

(ג) בפסקה (4), הסיפה החל במילים "ויחולו עליו" – תימחק;

(2) בסעיף קטן (ז), ההגדרה "חיפוש על גופו של אדם" – תימחק.

168. בחוק הטיס, התשע"א–2011⁷⁷ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חומר מסוכן" יבוא:

"חוק החיפוש" – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014;

(ב) ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 96 –

(א) בסעיף קטן (ג) –

(1) בפסקה (2), במקום הסיפה החל במילה "לעבירה" יבוא "לעבירה כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש";

(2) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(2א) הסמכות לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב לפי סעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א), 74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";

(3) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) הסמכות לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה למפקח גם הסמכות לפי סעיף 34 לחוק החיפוש";

(ב) בסעיף קטן (ד), במקום "סעיף 75(ב) ו-75(ג)" יבוא "סעיף 75(ב) עד (ד)";

(3) בסעיף 99(ד) ו-100(ח), במקום "חוק החיפוש" יבוא "חוק החיפוש בגוף";

(4) בסעיף 114(ב)4, במקום "סעיף 23א לפקודת מעצר וחיפוש" יבוא "סעיף 84 לחוק החיפוש", במקום "סעיף 32א לפקודה האמורה" יבוא "סעיף 59 לחוק האמור" ובמקום "למשטרה ולקצין משטרה" יבוא "לאחראי על החקירה".

169. בחוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א–2011⁷⁸, בסעיף 40 –

תיקון חוק מיסוי רווחי נפט

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב לפי סעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א), 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש), ולבצעו";

(2) במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) לבקש מבית המשפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה לפקיד שומה מפקח גם הסמכות לפי סעיף 34 לחוק החיפוש";

(3) לתפוס חפץ הקשור לעבירה כאמור בסעיף 48(א) לחוק החיפוש".

⁷⁷ ס"ח התשע"א, עמ' 830; התשע"א, עמ' 949.

⁷⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 806.

(1) בסעיף קטן (ב) –

- (א) בפסקה (2), אחרי "לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש)" ובמקום "הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש]", התשכ"ט-1969 (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש)" יבוא "הוראות פרק ה' לחוק החיפוש";
- (ב) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א) ו-74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";

(ג) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה למפקח גם הסמכות לפי סעיף 34 לחוק החיפוש";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיף 75(ב) ו-75(ג)" יבוא "סעיף 75(ב) עד (ד)".

171. בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א-2011⁸⁰ –

(1) בסעיף 6 –

- (א) בפסקה (2), אחרי "לתפוס" יבוא "כאמור בסעיף 48(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד-2014 (בסעיף זה – חוק החיפוש)" והסיפה החל במילים "על תפיסה לפי פסקה זו" – תימחק;
- (ב) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(א2) לבקש מבית משפט צו המצאה, צו הקפאה, צו להמצאת חומר מחשב או צו לשמירת חומר מחשב כאמור בסעיפים 5(א), 9(א) ו-73(א) ו-74(א) לחוק החיפוש, ולבצעו";

(ג) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש במקום כאמור בסעיף 14 לחוק החיפוש, ולבצעו; לעניין חיפוש לפי פסקה זו תהיה נתונה למפקח גם הסמכות לפי סעיף 34 לחוק החיפוש";

(2) בסעיף 7, במקום "סעיף 75(ב) ו-75(ג)" יבוא "סעיף 75(ב) עד (ד)".

172. בחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011⁸¹ –

(1) בסעיף 2, ההגדרה "פקודת החיפוש" – תימחק;

(2) בסעיף 13(א)(3), המילים "וכן סעיף 44 לפקודת החיפוש" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

את ההגדרה "חיפוש על גופו של אדם", בהגדרה המפנה להגדרה "חיפוש על הגוף" בחוק המוצע. וזה נוסחו של סעיף 14(ב) לחוק האמור שמוצע להחליפו:

סעיף 172 מוצע לתקן את סעיף 14 לחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011, הקובע הוראות לעניין סמכות חיפוש הקבועה בסעיף 13 לחוק האמור, ולהחליף

⁷⁹ ס"ח התשע"א, עמ' 762.

⁸⁰ ס"ח התשע"א, עמ' 738; התשע"ב, עמ' 559.

⁸¹ ס"ח התשע"א, עמ' 1057.

(א) בסעיף קטן(א)3, הסיפה החל במילים "ויחולו עליו" – תימחק;

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בפרק זה, "חיפוש על גופו של אדם" – חיפוש על הגוף כהגדרתו בחוק סדר

הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014."

173. בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב–2012⁸², בסעיף 62(ג), במקום "הוראות סעיף 23א לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט–1969" יבוא "הוראות סעיף 84 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – המצאה, חיפוש ותפיסה), התשע"ד–2014", במקום "הוראות סעיף 32א לפקודה האמורה" יבוא "הוראות סעיף 59 לחוק האמור" ובמקום "למשטרה ולקצין משטרה" יבוא "לאחראי על החקירה".

תיקון חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה

פרק י': תחילה והוראות מעבר

174. תחילתו של חוק זה, שישה חודשים מיום פרסומו (בפרק זה – יום התחילה).

תחילה

175. (א) צווים שניתנו לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט–1969, והיו בתוקף ערב יום התחילה ימשיכו לעמוד בתוקף עד תום תקופת תוקפם.

הוראת מעבר

(ב) תחנת משטרה שנקבעה לפי סעיף 8 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט 1969, כנוסחו ערב תחילתו של חוק זה, יראו אותה כאילו נקבעה לפי סעיף 3א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו–1996, כנוסחו בסעיף 112 לחוק זה.

תוספת ראשונה

(ההגדרה "פשע חמור" שבסעיף 1)

1. חוק העונשין – סעיפים 121(א), 202, 291, 376.

תוספת שנייה

(סעיף 20(2))

1. חוק העונשין – סעיפים 111 סיפה, 117, 144(א) סיפה, 146, 159, 189, 190, 192, 197, 203(ג), 208, 218 רישדה, 221, 222, 225, 228, 239, 243 רישדה, 244, 249, 253(א), 255, 257(2), 261, 267(א), 273, 277, 280, 284, 304, 311, 334, 337, 338, 340, 341, 343, 344, 346(ב), 347(1א), 347א(ג), 349(1ד) ו(ה), 351(1ד), 352, 361 עד 365, 368, 368ד(ב), 368(ג), 368(2ג), 368(3ג) ו(ד), 379, 380, 381(א), 382א(א), 384, 396, 399 עד 401, 413ד(א), 413, 415, 418, 419, 421 רישדה, 424א, 425, 426, 431, 439, 440, 441 רישדה, 449, 451, 452, 479, 481, 482, 497, 498, 499(א), 500(2).
2. פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג–1973 – סעיפים 7(ג) סיפה, 9(ד) סיפה, 10 סיפה, 33(א).

3. חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975 – סעיף 117(א)1.

תוספת שלישית

(סעיפים 77(ב)1, 83, 88(א)2, 95(א)1)

1. חוק המחשבים – סעיפים 2, 4, 6(א) ו(ב).

דבריו הסבר

או פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה) – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי, התשנ"ו–1996.

14. (ב) בסעיף זה, "חיפוש על גופו של אדם" – חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו שאינו חיפוש חיצוני

⁸² ס"ח התשע"ב, עמ' 702.

נספח לדברי ההסבר

סימן ד': פעולות אגב מעצר

שימוש בכוח

19. מי שמוסמך לעצור אדם חב מעצר רשאי להשתמש בכל אמצעי סביר הדרוש לביצוע המעצר, אם האדם מתנגד למעצר או מנסה להתחמק ממנו.

עזרת הציבור

20. כל אדם חייב לעזור לשוט או לאדם אחר הדרוש באופן סביר את עזרתו לעצור אדם שהוא מוסמך לעצור או למנוע בריחתו.

כלי התקפה

21. העוצר רשאי לקחת מן הנעצר כל כלי התקפה שעמו וימסור את הכלי שלקח לשופט או לשוט שלפניו יש לפי החוק להביא את הנעצר.

חיפוש בעצור

22. (א) שוט העוצר אדם, או המקבל עצור או אסיר למשמורתו, רשאי לערוך חיפוש על גופו; בסעיף זה, "חיפוש על גוף האדם" – חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), תשנ"ו-1996.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכות חיפוש על פי חוק בגופו של עצור או אסיר.

(ג) דברים שנתפסו בחיפוש לפי סעיף קטן (א) יוחזקו במשמורת, תיערך רשימה של הדברים שנתפסו שתיחתם בידי המחפש ומי שחיפשו על גופו; עותק של הרשימה יימסר למי שחיפשו על גופו.

פרק שלישי: חיפוש

צווי חיפוש

23. רשאי שופט ליתן צו לערוך חיפוש בכל בית או מקום (להלן – צו חיפוש) אם –

(1) החיפוש בו נחוץ כדי להבטיח הצגת חפץ לצורך כל חקירה, משפט או הליך אחר;

(2) יש לשופט יסוד להניח שהוא משמש להחסנתו או למכירתו של חפץ גנוב, או שנשמר בו או מוחסן בו חפץ שנעברה בו או לגביו עבירה, או ששימש, או מתכוונים להשתמש בו, למטרה לא-חוקית;

(3) יש לשופט יסוד להניח שנעברה עבירה או שמתכוונים לעבור עבירה נגד אדם הנמצא בו.

חדירה לחומר מחשב

23א. (א) חדירה לחומר מחשב וכן הפקת פלט תוך חדירה כאמור, יראו אותן כחיפוש וייעשו עלידי בעל תפקיד המיומן לביצוע פעולות כאמור; לענין זה, "חדירה לחומר מחשב" – כמשמעותה בסעיף 4 לחוק המחשבים, תשנ"ה-1995.

להלן נוסח פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, למעט סעיפים 39 ו-40, שמוצע לבטלה:

פרק ראשון: פרשנות

הגדרות

1. בפקודה זו –

"שופט" – שופט בית משפט שלום או שופט בית משפט מחוזי;

"חפץ" – לרבות תעודה, מסמך, חומר מחשב או בעל חיים;

"מחשב", "חומר מחשב" ו"פלט" – כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995.

פרק שני: מעצר

סימן א': מעצר בלא צו

2. (בוטל).

3. (בוטל).

4. (בוטל).

5. (בוטל).

6. (בוטל).

7. (בוטל).

סימן ב': הנוהל בתחנת המשטרה

תחנת משטרה – מהי

8. המפקח הכללי של המשטרה, באישור שר המשטרה, יקבע בצו שיפורסם ברשומות את המקומות שיהיו תחנות משטרה לענין סימן זה לענין הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996.

9. (בוטל).

(בוטל).

11. (בוטל).

12. (בוטל).

13. (בוטל).

14. (בוטל).

15. (בוטל).

(ב) נענה הקצין לבקשת הערב, רשאי הוא לדרוש מהמשוחרר ערובה אחרת, ואם לא הומצאה – לעצרו.

סימן ג': (בוטל)

16. (בוטל).

17. (בוטל).

18. (בוטל).

18א. (בוטל).

ד ב ר י ה ס ב ר

(ג) מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי סעיף קטן (א) רשאי לדרוש שחפץ שאינו דרוש לנושא אותה שעה לצורך עיסוקו יופקד בידי כל עוד נושא נמצא במקום מהמקומות האמורים בסעיף 256 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

הנוהל בעריכת חיפוש

26. (א) חיפוש, בין על פי צו ובין שלא על פי צו, ייערך בפני שני עדים שאינם שוטרים, זולת אם –

(1) לא ניתן בנסיבות הענין ובגלל דחיפותו לערכו כאמור; נסיבות הענין וטעמי דחיפותו יפורטו בפרוטוקול שייערך;

(2) שופט הרשה לערכו שלא בפני עדים;

(3) תופש הבית או המקום שבו נערך החיפוש, או אחד מבני ביתו הנוכחים שם, ביקש לערכו שלא בפני עדים; הבקשה תפורש בפרוטוקול שייערך.

2005-ה"ש (תיקון מס' 12) תשס"ה

(ב) בלי לפגוע בכלליות האמור בסעיף קטן (א), המפקח הכללי של המשטרה יקבע הוראות נוספות לענין חלוקה לחומר מחשב לצורך שמירה על הפרטיות ועל שלמותו של חומר המחשב; קביעה לפי סעיף קטן זה יכול שתיעשה בפקודות משטרת ישראל כהגדרתן בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, ויכול שתיעשה בנהלים בידי המפקח הכללי של המשטרה או בידי קצין משטרה שהוא הסמיכו לכך.

רשימת החפצים שנמצאו

27. רשימת כל החפצים שנתפסו אגב חיפוש, בין שנערך על פי צו ובין שלא על פי צו, והמקומות שבהם נמצאו, תיערך על-ידי מי שביצע את החיפוש ותיחתם בידי העדים או בחותמתם.

נוכחות התופש מותרת

28. תופש הבית או המקום שמחפשים בו, או אדם מטעמו, יינתן לו להיות נוכח בחיפוש, ולפי דרישתו יימסר לו העתק של רשימת החפצים שנתפסו, חתום בידי העדים או בחותמתם.

חיפוש באדם

29. נמצא אדם בבית או במקום שמחפשים בו או בקרבתו, ויש יסוד סביר לחשוד שהוא מסתיר אצלו חפץ שמחפשים, או שרשאים לחפש אחריו – מותר לחפש על גופו, כאמור בסעיף 22 מידי; רשימת החפצים שנמצאו ונתפסו תיערך ותיחתם בידי עדים, כאמור בסעיף 27, והעתק הרשימה חתומה כאמור יימסר לאדם לפי דרישתו.

הוראת שופט לערוך חיפוש

30. רשאי שופט להורות שייערך בפניו חיפוש בכל בית או מקום שהוא מוסמך ליתן צו חיפוש לגביו.

(ב) על אף הוראות פרק זה, לא ייערך חיפוש כאמור בסעיף קטן (א), אלא על-פי צו של שופט לפי סעיף 23, המציין במפורש את ההיתר לחדור לחומר מחשב או להפיק פלט, לפי הענין, והמפרט את מטרות החיפוש ותנאיו שייקבעו באופן שלא יפגעו בפרטיותו של אדם מעבר לנדרש.

(ג) קבלת מידע מתקשורת בין מחשבים אגב חיפוש לפי סעיף זה לא תיחשב כהאזנת סתר לפי חוק האזנת סתר, תשל"ט-1979.

סמכות לפי צו חיפוש

24. (א) צו חיפוש ישמש אסמכתה לכל שוטר, או לאדם אחר שנקב השופט בצו, אם ראה שהנסיבות מחייבות לייפות לכך כוחו של אותו אדם –

(1) לערוך חיפוש בבית או במקום לפי האמור בצו החיפוש ולתפוס כל חפץ הנחזה כמתואר בצו ולעשות בו כאמור בצו;

(2) לעצור כל אדם הנמצא בבית או במקום ונחזה כמי שיש לו, או שהיתה לו, יד בעבירה שנעברה, או שמתכוונים לעבור, באותו חפץ או לגביו.

(ב) מי שעורך חיפוש לפי צו חיפוש ומוצא חפץ שלא הוזכר בצו, אבל יש יסוד סביר להניח שנעברה, או שמתכוונים לעבור, עבירה בו או לגביו, רשאי לתפוס את החפץ ולהביאו לפני השופט שנתן את הצו, והשופט רשאי לצוות מה ייעשה בו, כפי שיראה לנכון.

חיפוש שלא על פי צו חיפוש

25. שוטר רשאי, בלא צו חיפוש, להיכנס ולחפש בכל בית או מקום אם –

(1) יש לשוטר יסוד להניח שמבצעים שם פשע, או שפשע בוצע שם זה מקרוב;

(2) תופש הבית או המקום פונה לעזרת המשטרה;

(3) אדם המצוי שם פונה לעזרת המשטרה ויש יסוד להניח שמבוצעת שם עבירה;

(4) השוטר רודף אחרי אדם המתחמק ממעצר או נמלט ממשמורת חוקית.

חיפוש בבית משפט והפקדת חפצים

25א. (א) שוטר, או מי שהוסמך לכך מאת שר המשטרה, יהיה רשאי, בלא צו, לערוך חיפוש על גופם, כאמור בסעיף 22, של באי בית משפט, בית דין או מקום אחר שבו מתקיימים הליכים משפטיים, אם הדבר דרוש לצורך קיום הוראות סעיף 256 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

(ב) מי שעורך חיפוש על פי סעיף קטן (א) יהיו לו הסמכויות הנתונות לשוטר לענין תפיסת חפץ שנתגלה אגב חיפוש.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ג) העתקת חומר המחשב תהיה במקום שהמטרה הועירה לכך, ותתבצע בידי בעל תפקיד מיומן כאמור בסעיף 23א.

(ד) על דחיית בקשה לקבל העתק מחומר מחשב לפי סעיף זה רשאי מי שהגיש בקשה לפי סעיף קטן (א) לערוך לפני בית משפט שלום.

שמירת התפוס

33. נתפס חפץ כאמור בסעיף 32, או הגיע לידי המטרה חפץ שאחד התנאים האמורים בסעיף 32 חל עליו, רשאית המטרה, בכפוף לאמור בסעיף 34, לשמרו עד אשר יוגש לבית המשפט.

מסירת התפוס לפי צו

34. על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין מטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן – שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהג בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט – הכל בתנאים שייקבעו בצו.

החזרת התפוס על ידי המטרה

35. אם תוך ששה חודשים מיום תפיסת החפץ על ידי המטרה, או מיום שהגיע לידה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המטרה את החפץ לאדם אשר מידיו נלקח; אך רשאי בית משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבע.

הכרעת בית-המשפט בתפוס

36. הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, רשאי בית המשפט, בין בפסק דינו בענין הנדון ובין בצו מיוחד, לצוות מה ייעשה בו; הוראות סעיף זה באות להוסיף על סמכויות בית המשפט לפי כל דין אחר, ולא לגרוע מהן.

חפץ שלא הוגש כראיה

37. הוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34; לא ניתן צו לפי סעיף 34 או שלא היה משפט נגד אדם על עבירה כאמור, תחזיר המטרה את החפץ לאדם שמידיו נלקח.

צו מכירה

38. היה החפץ בעל חיים או מצרך שעלול להתקלקל, בין בגלל טיבו המיוחד ובין מסיבה אחרת, ולא ניתן עליו צו לפי סעיף 34, רשאי בית משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם התובע זכות בחפץ, לצוות שהחפץ יימכר במכרז פומבי או במחיר המקובל באותו יום; דמי המכר יוחזרו לאדם שמידיו נלקח החפץ, אולם אם תוך המועדים שנקבעו על פי סעיף 35 הוגש משפט נגד אדם על

סמכויות שופט לגבי חפצים שנמצאו

31. הובא לפני שופט, מכוח צו חיפוש, חפץ שאסור להשתמש בו או להחזיקו, ולא הוכיח המחזיק הצדק חוקי, רשאי השופט להורות על החרמתו, השחתתו או השמדתו, אף אם לא יובא אדם לדין בקשר אליו.

פרק רביעי: תפיסת חפצים

סמכות לתפוס חפצים

32. (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.

(ב) על אף הוראות פרק זה, לא ייתפס מחשב או דבר המגלם חומר מחשב, אם הוא נמצא בשימוש של מוסד כהגדרתו בסעיף 35 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, אלא על-פי צו של בית משפט; צו שניתן שלא במעמד המחזיק במחשב או בדבר המגלם חומר מחשב, יינתן לתקופה שאינה עולה על 48 שעות; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במנין השעות; בית משפט רשאי להאריך את הצו לאחר שניתנה למחזיק ההזמנות להשמיע טענותיו.

(ב1) נתפס מחשב שאינו בשימוש של מוסד כהגדרתו בסעיף קטן (ב) וניתן להפרידו מדבר המגלם חומר מחשב, והמחשב אינו דרוש לצורך חילוטו או הגשתו כראיה לבית המשפט, תחזיר המטרה את המחשב לאדם שממנו נלקח בתוך 30 ימים מיום תפיסתו, ואולם רשאי בית משפט שלום לצוות על הארכת התקופה האמורה לתקופה שלא תעלה על 30 ימים, ולחזור ולצוות על כך מעת לעת.

(ג) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות לענין סעיף זה.

העתקת חומר מחשב

32א. (א) לבקשת אדם המשתמש במחשב שנתפס לפי הוראות חוק זה או שיש לו חומר מחשב במחשב כאמור, תאפשר לו המטרה לקבל העתק מחומר המחשב הדרוש לו, בתוך ארבעה ימים מיום התפיסה; קצין בדרגת סגן ניצב או בדרגה גבוהה מזאת רשאי להורות שמסירת ההעתק תידחה, ולחזור ולהורות על כך מעת לעת, ובלבד שכל תקופת דחיה לא תעלה על ארבעה ימים וזרך כל תקופות הדחיה לא יעלה על 16 ימים; בית משפט שלום רשאי בנסיבות מיוחדות לצוות שמסירת ההעתק תידחה לתקופה נוספת, ולחזור ולצוות כך מעת לעת, ובלבד שכל תקופת דחיה לא תעלה על 15 ימים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), קצין מטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו רשאי שלא לאפשר מסירת העתק כאמור אם סבר כי קיים חשש סביר שמסירת ההעתק תביא לשיבוש החקירה או לביצוע עבירה.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק חמישי: הוראות כלליות

הזמנה להציג חפץ

43. ראה שופט שהצגת חפץ נחוצה או רצויה לצרכי חקירה או משפט, רשאי הוא להזמין כל אדם, שלפי ההנחה החפץ נמצא בהחזקתו או ברשותו, להתייצב ולהציג את החפץ, או להמציאו, בשעה ובמקום הנקובים בהזמנה.

פטור שוטר מאחריות

44. שוטר לא ישא באחריות אזרחית או פלילית בשל מעצר או עיכוב שלדעת בית המשפט ביצע אותו בתום לב ולמען שלום הציבור, אולם האמור בסעיף זה לא יגרע מכוחם של הממונים עליו לנקוט אמצעים משמעתיים כפי שיראו לנכון.

כניסה למקום

45. אדם הגר בבית או במקום שמותר להיכנס אליו מכוח רשות לעצור או לחפש, או הממונה על בית או מקום כאמור, ירשה, לפי הדרישה, כניסה חפשית ויתן כל הקלה סבירה; נדרש וסירב להרשות כניסה כאמור, מי שזכאי להיכנס רשאי לבצע את הכניסה בכוח.

חיפוש אצל אשה

46. חיפוש אצל אשה לפי פקודה זו לא ייעשה אלא על ידי אשה.

עבירות

47. (א) המשתמש בכוח או באיומים כדי למנוע או להכשיל מעצר חוקי, שלו או של אדם אחר, או כדי להכשיל חיפוש חוקי, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 750 לירות. (ב) (בוטלה).

(ג) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראותיה של פקודת החוק הפלילי, 1936, ולא לגרוע מהן.

תחילה

48. תחילתו של נוסח חדש זה ביום י"ג באייר תשכ"ט (1 במאי 1969).

עבירה שעבר בחפץ שנתפס או לגביו, ינהגו בדמי המכר כפי שיורה בית המשפט.

ערר

38א. (א) שוטר מוסמך, אדם שהחפץ נלקח ממנו או תובע זכות בחפץ רשאים לערור על החלטת בית המשפט לפי פרק זה, לפני בית המשפט המחוזי אשר ידון בערר בשופט אחד.

(ב) על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני בית המשפט העליון שידון בערר בשופט אחד, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

(ג) ערר או בקשת רשות לערור כאמור בסעיף זה, לפי העניין, יוגשו בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט; ניתנה רשות לערור כאמור בסעיף קטן (ב), תוגש הודעת הערר בתוך 30 ימים מיום מתן הרשות לערור; ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועדים האמורים מטעמים שיירשמו.

תפוס שנמכר או אבד

41. נמכר החפץ שהוחלט למסרו כאמור בסעיף 40, יבואו דמי מכרו במקומו; אבד החפץ – רשאי בית המשפט, אם שוכנע שהיתה פשיעה או רשלנות בשמירתו, לחייב את אוצר המדינה בנוזקין בסכום שיקבע.

חפץ ללא בעל

42. (א) חפץ או דמי מכרו, שעל המשטרה להחזירו לאדם לפי חוק זה, והאדם נדרש בכתב לבוא למקום שנקבע ולקבלו, ולא יעשה כן תוך ששה חדשים מיום שנמסרה לו הדרישה, או שתוך ששה חדשים מן היום שבו חייבת המשטרה להחזירו לא נודע לה מקום הימצאו על אף שפעלה בשקידה סבירה לגילוי – רואים אותו כנכס ללא בעלים והוא יחולט לאוצר המדינה.

(ב) לענין סעיף זה משלוח דרישה בדואר רשום, לפי המען שמסר האדם במשטרה, ישמש ראיה לכאורה שהדרישה נמסרה לו תוך 48 שעות מעת משלוחה.

